

మానవ మహోపకారి

“Mohsin-e-Insaniyat”
(Telugu)

మానవ మహోపకారి

ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం)

ఉర్దూ మూలం
నయీమ్ సిద్దీఖీ

అనువాదం
అబ్దుల్ వాహిద్

ప్రకాశకులు :

తెలుగు ఇస్లామిక్ పబ్లికేషన్స్ ట్రస్ట్

సందేశభవనం, లక్ష్మీకోట్, ఛత్తాబజార్,

హైదరాబాద్ - 500 002. ఫోన్ : 24564583

Maanava Mahopakari Muhammed (SAS)
“Mohsin-e-Insaniyat” (Telugu)

TIP Series No. : 269

Writer : Naeem Siddiqi

Translated by : Abdul Wahed

All Rights Reserved with Publishers

First Edition : March 2013

Second Edition : March 2017

Copies : 1000

Price : Rs. 150/-

ISBN : 978-93-81111-20-8

Published by : **Telugu Islamic Publications Trust (Regd.)**
 Sandesha Bhavanam,
 Lakkadkot, Chatta Bazar,
 Hyderabad-500 002, India.
 Phone: 040 - 24576237, 24564583
 E-mail: geeturaiweekly@gmail.com

Typeset by : Geeturai Graphics
 Lakkadkot, Hyderabad-2.

Printed at : Cosmic Printers
 Lakkadkot, Hyderabad-2.

ప్రతికాలంలోనూ

అసత్య తుఫానులను

ఎదురొడ్డి నిలిచిన

సత్యపథగాములకు

ఆ తెల్లని నగుమోము సాక్షిగా

దైవకారుణ్యం కోసం ప్రార్థనలు జరుగుతాయి

ఆయన.. అనాథలకు ఆధారం

ఆయన ... వితంతువులకు, నిరుపేదలకు.. కొండంత అండ...

దారి చూపే దీపకాంతి

మానవాళికి మహోపకారి

చీకటి తెరలను చీల్చిన సాఫల్యతేజం

మా గుండెల్లో నిండి ఉన్న సత్యధామం

ముహమ్మద్ (స)

అల్లాహ్ ప్రవక్త

ఆయన వెంట ఉన్నవారు

అవిశ్వాసుల పట్ల కఠినంగా ఉంటారు

పరస్పరం కరుణామయులుగా ఉంటారు.

నీవు వారిని చూసినప్పుడు వారు రుకూ, సజ్దాలలో అల్లాహ్ అనుగ్రహాన్ని ఆయన ప్రసన్నతను అర్థించడంలో నిమగ్నులై ఉండడం కనిపిస్తుంది.

సజ్దా సూచనలు వారి ముఖాలపై ఉంటాయి. వాటి వల్ల వారు ప్రత్యేకంగా గుర్తింపబడతారు. వారి గుణగణాలు తౌరాత్లో ఇలా ఉన్నాయి. ఇక ఇంజీల్లో వారు ఒక పంట పొలంతో పోల్చబడ్డారు. ఆ పొలం మొదట్లో మొలకను అంకురింపజేసింది, తరువాత దానికి బలం చేకూర్చింది, ఆ తరువాత అది లావుగా ఏవుగా పెరిగింది, ఆపై తన కాండంపై నిలబడింది. రైతులను అది ఆనందపరుస్తుంది. అవిశ్వాసులు వారి వృద్ధి వికాసాలను చూసి అసూయపడాలని, విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసే ఈ వర్గం వారికి క్షమాభిక్షనూ, గొప్ప ప్రతిఫలాన్నీ ప్రసాదిస్తానని అల్లాహ్ వాగ్దానం చేశాడు.

విషయసూచిక

ఒక్కమాట	11
ప్రస్తావన	15
మానవాళికి మార్గదర్శి	15
కారు చీకటిలో కాంతి కిరణం	17
మొలకెత్తిన విప్లవం	23
ఉద్యమం	31
ఉద్యమస్ఫూర్తి	37
మనిషిలో మార్పు	40
అనుపమాన త్యాగాలు	42
ప్రవక్త (స) జీవితాన్ని ఎలా అధ్యయనం చేయాలి?	47

అధ్యాయం - 1

ముహమ్మద్ (స) రూపురేఖలు	56
ముఖవర్చస్సు	58
వస్త్రధారణ	62
గృహ జీవనం	67
వ్యక్తిగత అలవాట్లు	72
భావావేశాలు	73
వినోదం	77
కొన్ని ప్రత్యేక గుణగణాలు	79

అధ్యాయం - 2

మక్కా జీవితం	82
దేవుడు ఒక్కడా వేలమంది దేవుళ్ళా?	88
రహస్య ప్రచారం మొదటి దశ	90

బహిరంగ ప్రకటన	92
హింసాత్మక వ్యతిరేకత	94
వ్యవస్థీకృత వ్యతిరేకత	102
తీవ్రమైన విద్వేషం	114
అబిసీనియాకు వలస	118
ఉమర్ ఇస్లామ్ స్వీకరణ	123
సంఘ బహిష్కరణ	127
స్వర్గారోహణ	133
మక్కాకు వీడ్కోలు	135

అధ్యాయం - 3

మదీనాలో జీవితం - ములుపు తిరిగిన చరిత్ర	139
స్వాగతం పలికిన మదీనా	143
ఇస్లామీయ రాజ్యం	147
యూదుల నమ్మకద్రోహం	149
జవాబులేని ప్రశ్నలు	153
ప్రజా ధనాగారం	160
యూద కుట్రలు	164
దుప్ప్రచారాలు	166
హజ్రత్ ఆయేషా (రజి)పై విష ప్రచారం	173
మేలు చేసిన కీడు	178
హత్యా ప్రయత్నాలు	184
ఖురైషుల కక్షసాధింపు ప్రయత్నాలు	192

అధ్యాయం - 4

కరవాలాల ఛాయలో	201
ప్రవక్త (స) సైనిక విధానం	210
వ్యూహాత్మక పరిస్థితి	214
తదనంతర పరిణామాలు	226
ముట్టడి	243
హుదైబియా ఒప్పందం	254
ఖైబర్ యుద్ధం	263
మక్కా విజయం	269
విజయం పరిపూర్ణం	284

అధ్యాయం - 5

హేతుబద్ధవాదన	291
నైతిక బలం	297

అధ్యాయం - 6

రాజకీయ ఒప్పందాలు	320
ఉద్యమ స్ఫూర్తి	329

అధ్యాయం - 7

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) సంబంధాలు	334
ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) వివాహాలు	339
చివరి దశ	345
అరఫాత్ ప్రసంగం	348
గదీర్, ఉహుద్ చెరువుల వద్ద	353

మరో మాట

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) పవిత్ర జీవితచరిత్ర గురించి అనేక పుస్తకాలు వచ్చాయి. భవిష్యత్తులో మరెన్నో పుస్తకాలు వస్తాయి. ఆయన మహొన్నత వ్యక్తిత్వాన్ని అవిష్కరించే ఈ జీవిత చరిత్రలను ఎన్ని సార్లు చదివినా తనివితీరదు. సత్యధర్మాన్ని ప్రజలకు చేరవేసిన ఆయన్ను ఒక బోధకునిగా, ఒక ప్రచారకునిగా, ఒక రాజ్యాధిపతిగా, ఒక జీవన వ్యవస్థ నిర్మాతగా, ఒక సంస్కర్తగా, అనూహ్య విజయాలు సాధించిన సేనానిగా వివిధ కోణాల్లో ఆయన జీవితాన్ని ప్రజలకు పరిచయం చేయవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. ఈ విధంగా ఆయన గురించి ప్రచారంలో ఉన్న అనేక అపోహలు, అపార్థాలను దూరం చేయడమే కాదు ప్రపంచ చరిత్రను మలుపు తిప్పిన ఆ మహనీయుని ఉద్యమాన్ని, ఆయన స్థాపించిన సత్సమాజాన్ని, సుసమాజాన్ని స్థాపించిన ఉద్యమాన్ని కూడా మనం ప్రజలకు పరిచయం చేయగలం.

సాధారణంగా ఒక మత ప్రవక్త జీవిత చరిత్ర అంటే మహత్వాలతో నిండి ఉంటుందన్న భావన ఉంది. కాని ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవిత చరిత్రలో మనకు మహా త్యాగ ప్రస్తావనకు ప్రాముఖ్యం ఎక్కువగా కనబడదు. ప్రపంచ చరిత్రను మలుపు తిప్పిన మహోద్యమానికి ఆయన సారథ్యం వహించారు. ఒక ఉద్యమ గమనంలో ఎదురయ్యే ఆటపోట్లు, ఒడిదుడుకులన్నీ మనకు ఆయన జీవితచరిత్రలో కనబడతాయి. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) మానవాళికి సాఫల్యమార్గం చూపించడానికి ఈ ప్రపంచంలోకి వచ్చారే కాని మహత్వాలను ప్రదర్శించడానికి రాలేదు. రాజకీయంగా, సాంస్కృతికంగా, ఆర్థికంగా మానవాళికి మార్గదర్శనమిచ్చారాయన.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవితచరిత్రను వివిధ కోణాల్లో అవిష్కరించిన పుస్తకాలు ఇంతకు ముందు అనేకం వచ్చినప్పటికీ మౌలానా నయీమ్ సిద్దీఖీ ఉర్దూలో రాసిన ఈ 'ముహ్సినె ఇన్నానియత్' పుస్తకానికి ఒక ప్రత్యేకత ఉంది. మౌలానా నయీమ్ సిద్దీఖీ తన పుస్తకంలో ఉద్యమ సారథిగా ప్రవక్త (స) చూపించిన సమయస్ఫూర్తిని, దివ్యఖుర్ఆన్ బోధనలకు అనుగుణమైన సత్సమాజ స్థాపనాక్రమాన్ని మన ముందు అవిష్కరించారు. దివ్యఖుర్ఆన్ ను 3 గా అర్థం చేసుకోవాలంటే ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవితచరిత్రను అధ్యయనం చేయడం ఎంతో అవసరం. ఇలాంటి గొప్ప పుస్తకాన్ని తెలుగులో అనువదించే అవకాశం నాకు లభించడం నా సౌభాగ్యంగా భావిస్తున్నాను. అనువాదంలో ఏవయినా పొరబాట్లు దొర్లి ఉంటే క్షమించాలని పాఠకులను కోరుకుంటూ నాకు ఈ అవకాశాన్ని కల్పించిన తెలుగు ఇస్లామిక్ పబ్లికేషన్స్ కు నా ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను.

హైదరాబాద్

మార్చి 18, 2013

- అబ్దుల్ వాహిద్

అనంతకరుణామయుడు, అపారకృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో...

ముందుమాట

ప్రతికాలంలోనూ మానవాళికి సత్యధర్మ సౌభాగ్యాలు కేవలం రెండే రెండు మార్గాల ద్వారా అందాయి. ఆ మార్గాలు ఒకటి దైవవాణి. రెండు దైవప్రవక్తలు (అస). అల్లాహ్ తన బోధనలు మానవాళి వద్దకు చేర్చడానికి, ప్రజలకు బోధించడానికి, ప్రచారం చేయడానికి, అర్థమయ్యేలా వివరించడానికి తన ప్రవక్తలను పంపాడు. అంతేకాదు, దైవబోధనలకు ఆచరణాత్మక ఉదాహరణగా, మార్గదర్శక జ్యోతులుగా కూడా వారిని భూమిపైకి పంపడం జరిగింది. ఆ విధంగా ప్రవక్తలు దైవాభివ్యక్తి పరిపూర్ణంగా ప్రజలకు తెలియజేయడానికి, వ్యక్తులను, సమాజాన్ని సంస్కరించడానికి, గాడితప్పిన మానవజీవనాన్ని చక్కదిద్దడానికి, సత్సమాజ నిర్మాణం చేసి చూపడానికి అరుదెంచారు.

అ రెండు.. అంటే, దైవవాణి, దైవప్రవక్తలు.. అ రెంటినీ ఒకదానితో ఒకటి వేరు చేసి చూడడం సాధ్యం కాదు, ఇందులో ఏ ఒక్కటి లేకపోయినా మనిషికి ధర్మం గురించి సరయిన అవగాహన ప్రాప్తమయ్యే అవకాశం లేదు. హితబోధను పూర్తిగా గ్రహించి ప్రయోజనం పొందడం వీలుపడదు. దైవప్రవక్త లేకుండా కేవలం దైవగ్రంథం మాత్రమే ఉండడం అంటే ఆ పరిస్థితి - సరంగు లేకుండా నావలో ప్రయాణించడం వంటిది. నావ గురించి తెలియని సగటు మనిషి జీవన సముద్రంలో ఆ నావపై ఎన్ని చక్కర్లు కొట్టినా తన గమ్యానికి చేరుకోలేదు. అలాగే దైవగ్రంథం లేకుండా కేవలం దైవప్రవక్త మాత్రమే ఉంటే ఆ పరిస్థితి - దైవమార్గం ఏదో తెలుసుకునే బదులు మనిషి మార్గదర్శిని దేవుడుగా భావించే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అనేక జాతులను పరిశీలిస్తే ఈ ఫలితాలు మనకు స్పష్టంగా కనబడతాయి.

ప్రతికాలంలోనూ మనిషి సన్మార్గాన్ని, సత్యపథాన్ని గ్రహించాలంటే ఈ రెండు మార్గాలు తప్పనిసరి. ఒకటి దైవవాణి. ఇప్పుడు ఎలాంటి మార్పులు, చేర్పులు లేకుండా స్వచ్ఛమైన రూపంలో మానవాళి అందరి కొరకు అందుబాటులో ఉన్న దివ్యగ్రంథం ఖుర్ఆన్. రెండవ మార్గం చివరి ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమే జీవితం ఆచరణాత్మక ఉదాహరణగా మన ముందుంది. కాబట్టి మనిషి సత్యధర్మం గురించి అవగాహన చేసుకోవాలంటే, దివ్యవాణి ఖుర్ఆన్ ను ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవిత చరిత్రతో కలిపి చదవాలి. అలాగే ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవితచరిత్రలో ఖుర్ఆన్ బోధనల ఆచరణాత్మక ఉదాహరణలను గ్రహిస్తూ చదవాలి. ఈ విధంగా ఈ రెంటినీ కలిపి చదవడం ద్వారా మాత్రమే ధర్మం గురించిన

సరయిన అవగాహన మనకు లభిస్తుంది. లేకపోతే ధర్మం గురించిన అవగాహన లోపించడం, ఫలితంగా హితబోధను సరిగా తెలుసుకోలేకపోవడం జరగవచ్చు. దివ్యఖుర్ఆన్, ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) - ఈ రెండు మార్గాల గమ్యం ఒక్కటే. లక్ష్యం ఒక్కటే. ఉద్దేశ్యం ఒక్కటే. కాబట్టి ఈ రెండింటిని అర్థం చేసుకోవాలంటే, ఈ గమ్యం గురించి, లక్ష్యం గురించి, ఉద్దేశ్యం గురించి తెలుసుకోవడం కూడా అవసరం. లక్ష్యం, ఉద్దేశ్యాల గురించిన అవగాహన లేకుండా చదివితే, దివ్యఖుర్ఆన్ లోని కొన్ని బోధనల పుస్తకంగాను, ప్రవక్త (స) జీవితచరిత్ర కొన్ని సంఘటనల సమాహారం గాను కనబడుతుంది. ఆ విధంగా చదవడం వల్ల మనిషి విశ్లేషణలు, వ్యాఖ్యానాలు రాయగలడు, చారిత్రక పరిశోధనల పాండిత్యాన్ని ప్రదర్శించగలడు. ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్ర గురించి వివిధ సంఘటనల గురించి తెలుసుకోగలడు కాని సత్యధర్మ సారం ఏమిటో తెలుసుకోవడం సాధ్యంకాదు. ఎందుకంటే, సత్యధర్మం అన్నది కేవలం కొన్ని బోధనల్లోను, కొన్ని సంఘటనల్లోను లేదు. దివ్యఖుర్ఆన్ ఏ లక్ష్యంతో, ఏ ఉద్దేశ్యంతో అవతరించబడిందో ఆ లక్ష్యం, ఆ ఉద్దేశ్యాలకు సంబంధించినది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)ను ఆ లక్ష్య సాధన కోసమే పంపడం జరిగింది. లక్ష్యం గురించి, ఉద్దేశ్యం గురించి అవగాహన ఎంత స్పష్టంగా ఉంటే దివ్యఖుర్ఆన్, ప్రవక్త జీవిత చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడం అంత స్పష్టంగా వుంటుంది.

మరో వాస్తవమేమంటే, దివ్యఖుర్ఆన్, ప్రవక్త (స) జీవితచరిత్ర ఈ రెండు కూడా చెలియలికట్ట లేని కదలి వంటివి. వీటిని సంపూర్ణంగా అధ్యయనం చేసానని గాని, వీటి అంతరార్థాలను పూర్తిగా అవగాహన చేసుకున్నానని గాని ఎవరూ చెప్పలేరు. అయితే, మనిషి తన శక్తిమేరకు సాధ్యమైనంత ఎక్కువగా ఈ రెండింటిని అవగాహన చేసుకోవడానికి, అర్థ తాత్పర్యాలను గ్రహించడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఆ విధంగా సత్యధర్మ సారం తెలుసుకునే కృషి కొనసాగించాలి.

మౌలానా నయీమ్ సిద్దీఖీ రాసిన పుస్తకం ఎంతయినా అభినందించదగ్గది. ఈ సందర్భంగా నా ప్రయత్నం ఒక్కటే, నయీమ్ సిద్దీఖీ గారు సుదీర్ఘకాలం ఎంతో శ్రమించి ప్రవక్త (స) జీవితచరిత్రపై ఈ పుస్తకం రాసి అల్లాహ్ ప్రసన్నత పొందడానికి చేసిన ఈ ప్రయత్నంలో నేను కూడా కొంత భాగం పంచుకోవాలనుకుంటున్నాను. ఈ పుస్తకాన్ని చదివే వ్యక్తి ఈ పుస్తకాన్ని చదివే ముందు ప్రవక్త (స) జీవితచరిత్ర ఏ లక్ష్యంతో, ఏ ఉద్దేశ్యంతో చదవాలన్నది ముందుగా స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవాలి. అప్పుడే నయీమ్ సిద్దీఖీ గారు శ్రమించి రాసిన పుస్తకం వల్ల ఎక్కువ ప్రయోజనం పొందగలుగుతాము.

- అబుల్ ఆలా
లాహోర్, 8 మే 1960

ఒక్కమాట

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవిత చరిత్రపై మరిన్ని వివరణాత్మక గ్రంథాలు రావలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. పవిత్రమైన ఆ జీవితచరిత్ర ప్రస్తావన ఎన్నిసార్లు చేసినా మనసుకు సంతృప్తి కలుగదు. పవిత్రమైన ఆయన జీవితం గురించి తెలుసుకోవాలన్న కోరిక మిగిలే ఉంటుంది. మాటల ద్వారా, రాతల ద్వారా ప్రవక్త జీవిత చరిత్రను పదిమందికి పరిచయం చేయడం, ప్రచారం చేయడానికి మించిన మహత్కార్యం మరేదీ ఉండదు. అనేక సంవత్సరాలుగా అనేక ప్రసంగాల్లో ఆ పవిత్ర జీవితం గురించిన ప్రస్తావనలు వచ్చినా, వేలాది పేజీలు ఆయన జీవితం గురించి రాయబడినా ఇంకా ఆయన గురించి మాట్లాడాలన్న తపన, ఆయన గురించి రాయాలన్న ఆకాంక్ష తీరవు. మానవాళికి కారుణ్యమూర్తిగా అవతరించిన ఆ మహానుభావుని జీవితచరిత్రను సంపూర్ణంగా, సమగ్రంగా అన్ని కోణాల్లో రాయగలిగామని చెప్పే సాహసం ఎవరూ చేయలేరు. ఇప్పటి వరకు అలా చెప్పే ధైర్యం ఎవరూ చేయలేదు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ జీవిత చరిత్రను రాయాలన్న సంకల్పం చేసుకున్న ప్రతి ఒక్కరూ ఆ విధంగా శ్రేయోశుభాలను పొందడానికే ప్రయత్నం చేశారు.

“సీరత్ ఇబ్నె హాఫ్” భాష్యకారుడు అబ్దుర్రహ్మాన్ సుహేల్ (మరణం హి. శ. 185) రాసిన “రోజ్ అలాయ్” కాని, హాఫీజ్ బుల్ మౌమిన్ దమియాతి (హి. శ. 705) రాసిన సీరత్ దమియాతి కాని, ఇలాంటి ఇంకా అనేక పుస్తకాలు కాని లేక హాఫీజ్ ఇబ్నెజోజి రాసిన షర్ఫుల్ ముస్తఫా సీరత్ అబ్దుల్ బుల్, ఇబ్నె సయ్యద్ నున్నాస్ “ఈదనుల్ అసర్”, ఖస్తలానీ “మువాహిబుల్ దునియా”, ఈ పుస్తకానికి భాష్యం “జర్ఖస్లానీ అల్ మువాహిబ్”, షిఖ్ నూమానీ, సయ్యద్ సులైమాన్ నద్వీలు రాసిన సీరత్ పుస్తకాలు కానీ, ఖాజీ సులైమాన్ మన్సూర్ పురి రాసిన “రహ్మాతుల్లిల్ ఆలమీన్” కాని - ఈ సీరత్ (ప్రవక్త (స) జీవితచరిత్ర) పుస్తకాలు రాసిన రచయితలందరి ప్రయత్నాలు శుభప్రదమైనవి, అభినందించదగ్గవి. ఈ పెద్దలు చరిత్ర రచనలో, జీవిత చరిత్ర

రచనలో గొప్ప సామర్థ్యాన్ని ప్రదర్శించారు. కాని ఈ పెద్దలు ఎవరు కూడా ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్రను సమగ్రంగా, సంపూర్ణంగా అక్షరబద్ధం చేశామని చెప్పుకునే ధైర్యం చేయలేదు. తమ పుస్తకం ప్రవక్త (స) జీవితంపై సంపూర్ణమైనదని ప్రకటించనూ లేదు. గమనించవలసిన విషయమేమంటే, ప్రవక్త (స) జీవితచరిత్రపై వచ్చిన ఈ పుస్తకాలన్నీ ఒకేవిధమైనవి కావు. ప్రామాణికత దృష్ట్యా కూడా ఇందులో తేడాలున్నాయి. కొందరు రచయితలు ప్రవక్త (స) జీవితాన్ని అక్షరబద్ధం చేస్తున్నప్పుడు పరిశోధనకు, ప్రామాణికతకు ప్రాముఖ్యం ఇవ్వలేదు. ప్రవక్త (స) జీవితానికి సంబంధించినదిగా తమ ముందుకు వచ్చిన ప్రతి ఒక్క సమాచారాన్ని పొందుపరిచారు. ఈ క్రమంలో కల్పితాలు కూడా జీవితచరిత్రలో భాగాలుగా వచ్చేవాయి. ఫలితంగా ఈ కల్పిత కథనాలు కూడా జీవిత చరిత్రలుగా సాధారణ ముస్లిముల్లో ప్రచారం పొందాయి. మిలాదున్నబీ సభలు సమావేశాల్లో ఈ కల్పిత కథనాలే వినిపించే పరిస్థితి కనిపిస్తోంది.

ప్రముఖ ఉర్దూ సాహితీవేత్త నయీమ్ సిద్దీఖీ కూడా సీరత్ పై రచనలు చేశారు. ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్రపై తన శక్తిసామర్థ్యాల మేరకు పుస్తకం రాసి, ప్రవక్త (స) పట్ల తన ప్రేమాభిమానాలను ప్రకటించి శ్రేయోశుభాలు పొందారు. ఇది ఒక పెద్ద సౌభాగ్యం. దేవుని దయవల్ల ఆయనకు ఈ సౌభాగ్యం లభించింది.

ప్రపంచంలో చాలా మంది ముస్లిమ్ కవులు, రచయితలు, సాహిత్యకారులు ఉన్నారు. అయితే ఇస్లామ్ కోసం రచనలు చేసిన వారు అందులో చాలా తక్కువ. నయీమ్ సిద్దీఖీ తలచుకుంటే సినిమా కథలు కూడా రాయగలిగి ఉండేవారు. ఆ విధంగా ఆయన పేరు ప్రఖ్యాతులు, ధనసంపదలు సంపాదించుకోగలిగి ఉండేవారు. కాని ఆయన కలం పవిత్రమైన రాతలకే ప్రాముఖ్యం ఇచ్చింది. పెద్ద పెద్ద రచయితలు, కవుల కలాల మాదిరిగా జిలుగు వెలుగుల ఆకర్షణలవైపు ఆయన కలం మొగ్గు చూపలేదు. ప్రాపంచిక కీర్తి ప్రతిష్ఠలు, ధనసంపదల వైపు నయీమ్ సిద్దీఖీ గారు కన్నెత్తి చూడలేదు. సత్యం కోసం పాటుపడ్డారు. సత్యధర్మం కోసం రాశారు. ఈ మార్గంలో ఆయన ఇబ్బందులు కష్టాలు ఎదురైనా చలించలేదు. ఆర్థిక కష్టాలను చిరునవ్వుతో భరించారు. ఈ పరీక్షలను తట్టుకోవడం వల్లనే ఆయన జీవితంలో వన్నె వచ్చింది. ఆయన భాషలో పటుత్వం వచ్చింది. ఆయన రాతల్లో బలం వచ్చింది.

ఆయన రాసిన “ముహ్సినె ఇన్నానియత్” అనే పుస్తకం ప్రవక్త (స) జీవితచరిత్రపై ఒక గొప్ప పుస్తకం. ఈ పుస్తకంలో నయీమ్ సిద్దీఖీ కలం ఎంత పవిత్రమైనదో, ఆయన ఆలోచనలు ఎంత పరిశుభ్రమైనవో, మనసు ఎంత నిర్మలమైనదో, హృదయం ఎంత స్వచ్ఛమైనదో స్పష్టంగా మనకు తెలుస్తుంది. ఈ పుస్తకంలో ప్రతి ఒక్క పంక్తిలో ప్రవక్త (స) పట్ల ఆయనకున్న ప్రేమాభిమానాల సువాసన గుబాళిస్తుంది. ప్రతి ఒక్క పుటలో ప్రవక్త (స) పట్ల ఆయన విశ్వాసకాంతులు ప్రకాశిస్తున్నాయి. చరిత్రకారుడెవ్వడూ జరిగిన సంఘటనల్లో తన తరపున ఎక్కువ తక్కువ చేయలేదు. సంఘటనలను అక్షరబద్ధం చేయడానికి సంబంధించి చరిత్రకారుడెవ్వడూ గ్రంథకర్త కాదు, కేవలం సంకలనకర్త మాత్రమే. అయితే ఆ సంఘటనలను ఒక క్రమంలో అల్లుకురావడంలోనూ, సంఘటనలను చెప్పే విధానం లోనూ చరిత్రకారుడి సామర్థ్యం బయటపడుతుంది. ఈ దృష్టితో చూస్తే నయీమ్ సిద్దీఖీ రాసిన ఈ పుస్తకం ఆయనకు భాషపై ఉన్న పట్టును, శిల్పంపై ఉన్న సామర్థ్యాన్ని, ఆయన ఆలోచనల స్వచ్ఛతను, ధార్మిక దృష్టిని రచనా పాటవాన్ని చాటి చెబుతుంది.

నయీమ్ సిద్దీఖీ ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్ర రచనలో వివిధ సంఘటనలను కూర్చే క్రమంలో చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకున్నారు. కల్పితాలేవీ తన పుస్తకంలో చోటు చేసుకోకుండా, కేవలం స్వచ్ఛమైన ముత్యాల వంటి నిజమైన సంఘటనలు, ప్రామాణికమైన సంఘటనలు మాత్రమే తన పుస్తకంలో ఉండేలా పరిశోధనతో ఈ పుస్తకం రాశారు. ఆ విధంగా కారుణ్యమూర్తి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవితచరిత్ర సమగ్రంగా, ప్రామాణిక ఆధారాలతో పాఠకుల ముందుకు వచ్చేలా చేశారు. మహత్వాలు, మహిమల ప్రస్తావన లేకుండా కూడా ఆధ్యాత్మిక విప్లవం సాధించిన ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) పట్ల విధేయత చూపడానికి కావలసిన సామగ్రిని ఆయన అందజేశారు. ప్రవక్త (స) జీవితం ఎంత పవిత్రమైనదో, ఎంత ఉత్తేజకరమైనదో ఈ పుస్తకం చాటి చెబుతుంది.

ప్రవక్త (స) ప్రదర్శించిన మహత్వాలను నయీమ్ సిద్దీఖీ నిరాకరిస్తున్నారని ఈ పంక్తులకు అర్థం కాదు. ప్రవక్త (స) యావత్తు మానవాళి కోసం, సాధారణ ప్రజల కోసం, వారికి సాఫల్య మార్గం చూపడానికి ఈ ప్రపంచంలోకి వచ్చారు. అంతేకాని కేవలం మహిమలు, మహత్వాలు చూపడానికి ప్రపంచంలోకి రాలేదు.

మానవాళి జీవన విధానం తెలుసుకోవడానికి అత్యుత్తమ ఉదాహరణ ఆయన జీవన విధానంలోనే ఉంది. మహిమలు, మహత్వాలలో కాదు. నయీమ్ సిద్దీఖీ రాసిన “ముహ్సినె ఇన్నానియత్” హృద్యమైన భాష, ఆకట్టుకునే శైలి, చక్కని ఒరవడి, పూలదండలా ఆకర్షణీయంగా పేర్చిన సంఘటనల కూర్పుతో చదువరులను మంత్రముగ్ధులుగా చేస్తుంది.

ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్రపై ఉర్దూలోనే కాదు ఇతర భాషల్లో కూడా అనేక పుస్తకాలు వచ్చాయి. ఆయా పుస్తకాలు చదివిన వారు “ముహ్సినె ఇన్నానియత్” చదివి దీని ప్రత్యేకతను తప్పక గుర్తిస్తారు. ఈ పుస్తకానికి ఇన్నాఅల్లాహ్ ప్రజాదరణ లభిస్తుందని నమ్ముతున్నాను.

నయీమ్ సిద్దీఖీ కాగితాలపై రాసిన అక్షరాలు ఇన్నాఅల్లాహ్ ప్రజల హృదయాలపై ముద్రించబడతాయని, ఆ విధంగా ఆయన చేసిన ప్రయత్నం, ఆయన పేరు పదికాలాల పాటు నిలబడతాయని విశ్వసిస్తున్నాను.

మాహిరుల్ ఖాద్రి

కరాచీ, అక్టోబర్ 5, 1959

ప్రస్తావన

సందేశం లక్ష్యం చారిత్రక ప్రదేశం

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవిత చరిత్రను చదివే ముందు మనం ప్రవక్త (స) నడిపిన ఉద్యమం గురించి స్పష్టమైన అవగాహనకు రావడం అవసరం. ఆయన ఏ మహత్కార్య సాధనకు ప్రపంచంలో పంపబడ్డారో ఆ మహత్కార్యం గురించి తెలుసుకోవడం అవసరం. ఆయన జీవితాంతం ఆ లక్ష్య సాధన కోసమే పోరాడారు. ఆయన జీవితం ఒక విశ్వజనీన ఉద్యమ గాధ. ఆయన జీవితం దివ్యఖుర్ఆన్ బోధించిన శాశ్వత సూత్రాలకు ఆచరణాత్మక ఉదాహరణ. ప్రవక్త ఆదమ్ (అస), ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్ (అస), ప్రవక్త మూసా (అస), ప్రవక్త ఈసా (అస) ఇతర ప్రవక్తలందరు ఏ ఆధ్యాత్మిక సందేశాన్ని తీసుకువచ్చారో, ప్రచారం చేసారో దానికి ముగింపు ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవితం. ప్రవక్త (స) ఏ ఉద్యమాన్ని నడిపారో దాని గురించి అవగాహన, ఆ ఉద్యమ స్వరూప స్వభావాల పరిజ్ఞానం, ఆ ఉద్యమ పరిధి గురించి ఎరుక లేకపోతే మనం ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్రను సంకలనం చేయలేము. వివిధ సంఘటనలకు దారితీసిన కారణాలను అర్థం చేసుకోలేము, ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్ర అధ్యయన లక్ష్యం గ్రహించలేము.

మానవాళికి మార్గదర్శి

చరిత్ర అధ్యయనంలో అనేక మంది ప్రముఖుల గురించి తెలుస్తుంది. కొందరు మృదుభాషణంతో అందరినీ ఆకట్టుకున్నవారు, ఉత్తేజభరితమైన ప్రసంగాలతో ఉర్రూతలూగించినవారు, తత్వవేత్తలు అనేకమంది ప్రతికాలంలోను కనబడతారు. రాజులు, చక్రవర్తులు ఎంతో మంది కనబడతారు. గొప్ప గొప్ప సామ్రాజ్యాలను వారు స్థాపించారు. సామ్రాజ్యవిస్తరణ కాంక్షతో సైన్యాలు నడిపి అనేక రాజ్యాలను ఆక్రమించుకున్నవారు ఎందరో ఉన్నారు. అలాగే, నాగరికతా వికాసానికి తోడ్పడిన మేధావులు ఎంతోమంది మనకు చరిత్రలో కనబడతారు. విప్లవ ఉద్యమాలను నడిపి మార్పులు సాధించినవారు, సంస్కర్తలు ఇలా ఎందరో మనకు చరిత్ర

అధ్యయనంలో కానవస్తారు. విభిన్న మతధర్మాలను బోధించినవారు ఉన్నారు. నైతిక ప్రమాణాలకు పెద్దపీట వేసిన వారు ఉన్నారు. కాని వారి బోధనలు, వారు సాధించిన విజయాలు, ఫలితాలు పరిశీలిస్తే అందులో సమాజ శ్రేయోశుభాలు బహుకొద్దిగా మాత్రమే కానవస్తాయి. ఏదో ఒక జీవన రంగానికి మాత్రమే ఈ ఫలితాలు పరిమితమై ఉంటాయి. ఆ ప్రయోజనాలతో పాటు కొన్ని అవాంఛనీయమైన ధోరణులు కూడా అక్కడ కనబడతాయి. మానవ చరిత్రలో మనిషి జీవితాన్ని సంపూర్ణంగా, అన్ని రంగాల్లో సంస్కరించిన వారు కేవలం ప్రవక్తలు తప్ప మరెవ్వరూ లేరు. మనిషి అంతరంగాన్ని, మనిషి బాహ్య ఆచరణలను సమస్తాన్ని చక్కదిద్దినవారు ప్రవక్తలు మాత్రమే.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవితలక్ష్యం కూడా ఇదే. ఆయన సందేశం మనిషి జీవితాన్ని, సామాజిక జీవితాన్ని, వ్యక్తిగత జీవితాన్ని సంపూర్ణంగా మార్చివేసింది. మనిషి అంతరంగంలో మార్పులు సాధించింది. ఆరాధనాస్థలమైన మస్జిదు మొదలు ఆర్థిక కార్యకలాపాలు కొనసాగే మార్కెట్టు వరకు, పాఠశాల నుంచి న్యాయస్థానం వరకు, ఇంటి నుంచి యుద్ధరంగం వరకు అన్ని చోట్లా దైవభీతి, దైవభక్తి అలుము కున్నాయి. ప్రజల ఆలోచనా విధానం మారింది. భావాలు మారాయి. భావావేశాల్లో మార్పు వచ్చింది. ధృక్పథం మారింది. అలవాట్లు మారాయి. ఆచరణలు మారాయి. ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు మారిపోయాయి. హక్కులు, బాధ్యతల తీరుతెన్నులు మార్పుకు గురయ్యాయి. మంచి చెడు ప్రమాణాలు, ధర్మబద్ధం, ధర్మవిషిద్ధం అన్న కొలమానాలు మారిపోయాయి. నైతికవిలువలు, సంవిధాన సూత్రాలు, శాసనాలు, యుద్ధనియమాలు, శాంతి విధానాలు అన్నీ మారిపోయాయి. ఉపాధి మార్గాలు, దాంపత్య నియమాలు పూర్తిగా మారిపోయాయి. నాగరికత, సామాజిక జీవనాలకు సంబంధించిన సమస్త రంగాలు విప్లవాత్మక మార్పుకు గురయ్యాయి. జీవనరంగా లన్నింటినీ అలుముకున్న మార్పు ఇది. ఈ మార్పుల్లో ప్రతిచోట మనకు శ్రేయోశు భావే కనబడతాయి. ఈ మార్పుల్లో ఎక్కడా చెడు మచ్చుకు కూడా కనబడదు. ఎక్కడా హాని అగుపడదు. ఎక్కడా విచ్ఛిన్నం లేదు. అన్ని వైపులా నిర్మాణమే. ఎటు చూసినా ప్రగతి వికాసాలే. నిజం చెప్పాలంటే మానవాళికి మార్గదర్శి అయిన ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) వల్ల యావత్తు మానవ జీవితానికి సరికొత్త జీవితం లభించింది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) వల్ల మానవాళికి ఒక కొత్త ఉదయం ప్రాప్తమయ్యింది. విశ్వజనీన సోదరభావానికి పునాదులు పడ్డాయి. చరిత్రలో నూతన అధ్యయం ప్రారంభమయ్యింది. ఆయన సాధించిన ఈ మహత్కార్యం చరిత్రలో సాటిలేనిది.

ఇలాంటి మరో ఉదాహరణ మరే కాలంలోను కనబడదు.

మానవాళికి మార్గదర్శి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జన్మించిన నాటి పరిస్థితులను మనం పరిశీలిస్తే, అప్పుడు పూర్తి ప్రపంచం చీకటిలో కూరుకుపోయిందని తెలుస్తుంది. కొన్ని చోట్లా ప్రజలు నిత్యం భయభీతుల్లో బతుకుతుంటే, మరి కొన్ని చోట్లా విగ్రహారాధన, బహుదైవారాధనలు ప్రబలమై ఉండేవి. ఈజిప్టు, భారతదేశం, బాబిలోనియా, గ్రీకు, చైనా - ప్రతి చోట చీకటి తెరలే అలుముకున్నాయి. రోమ్ పర్షియాల్లో నాగరికత మినుకు మినుకు మంటున్న పరిస్థితి. రోమన్ సామ్రాజ్యం, పర్షియా సామ్రాజ్యాలు పెద్ద సామ్రాజ్యాలుగా ఉన్నప్పటికీ, వాటి గొప్పదనం పైకి కనిపించే తరుకు బెళుకులకే పరిమితమైంది. కాని ఈ సామ్రాజ్యాల మహా ప్రసాదాల్లో హీనమైన దౌర్జన్యాలు, దుర్మార్గాలు అడ్డు అడుపు లేకుండా కొనసాగేవి. ఎటు చూసినా సగటు మనిషి జీవితం గాయాలపాలయ్యింది. మానవత్వం కొన ఊపరితో కొట్టుకుంటున్న పరిస్థితులవి. భగవదంశతో పుట్టామని రాజులు చెప్పుకునేవారు. కొందరు పాలకులు మరికొస్త ముందుకు వెళ్ళి ఎవరికి వారు దేవుళ్ళుగా ప్రకటించు కున్నారు. జాగీరుదార్లు, జమిందారులు, మతపెద్దలు, పాలకులతో కుమ్మక్కయ్యేవారు. రోమ్లోను, పర్షియాలోను ఈ పాలకవర్గాలు సాధారణ ప్రజాజీవనాన్ని దుర్భరం చేశారు. ప్రజల నడుం విరగ్గిట్టే పన్నులు ఒకవైపు, లంచాలు మరోవైపు, శిస్తులు, రకరకాల వసూళ్ళు ఇలా ప్రజలను జలగల్లా పీడించేవారు. జంతువుల్లా వెట్టిచాకిరీ చేయించేవారు. బానిసలుగా మార్చేవారు. ప్రజల సమస్యల పట్ల ఈ పాలకులకు ఎలాంటి ఆసక్తి ఉండేది కాదు. ప్రజల కష్టాల పట్ల సానుభూతి శూన్యం. సమస్యలకు, కష్టాలకు పాలకుల వద్ద ఎలాంటి పరిష్కారాలు ఉండేవి కావు. ఈ కులీన వర్గాల భోగభాగాల్యకు, వారి విలాసాలకు సాధారణ ప్రజలు బలిపశువులయ్యేవారు. ఎక్కడా నైతిక ప్రమాణాలు, నీతి సూత్రాలు కనబడేవి కావు.

కారుచీకటిలో కాంతి కిరణం

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జన్మించిన ఆ కాలంలో యావత్తు ప్రపంచం అజ్ఞానాంధకారంలో కొట్టుమిట్టాడుతూ ఉంది. బహుదైవారాధక విశ్వాసం సర్వ సామాన్యంగా కనబడేది. విగ్రహారాధన ప్రబలంగా ఉండేది. నాగరిక జీవనం పునాదు లకు అజ్ఞానం చీడ పట్టింది. ఈజిప్టు నుంచి ఇండియా వరకు, గ్రీకు నుంచి చైనా వరకు అప్పటి ప్రపంచంలో నాగరికతా కాంతులు మసకబారసాగాయి. రోము, పర్షియా సామ్రాజ్యాలు నియంతృత్వ ఉక్కు పాదాల క్రింద నలిగిపోయిన కాలం

అది. మానవత్వం తలదాచుకునే నీడ కూడా కరువైన కాలం అది. ఎటు చూసినా దౌర్జన్యం, అణిచివేతలు, దుర్మార్గాలు, బీభత్సం తాండవించిన కాలం అది. పాలకులు తమను తాము దేవుని ప్రతినిధులుగా ప్రకటించుకునేవారు. అంతేకాదు, మరో అడుగు ముందుకు వేసి తామే దేవుళ్ళుగా చాటింపు వేసుకునేవారు. ఈ చక్రవర్తుల అడుగులకు మడుగులొత్తుతూ సామంత రాజ్యాలు, ధార్మిక కేంద్రాలు ఉండేవి. వీరంతా కలిసి సాధారణ ప్రజల జీవితాన్ని దుర్భరం చేసేవారు. ప్రజల నెత్తిన మోయలేని పన్నుల భారం ఉండేది. లంచాలు లేనిదే ప్రభుత్వోద్యోగులు పనులు చేసేవారు కాదు. ప్రభువులకు ఇష్టం వచ్చినప్పుడు బలవంతంగా ప్రజలతో వెట్టి చాకిరి చేయించుకునేవారు. సమాజంలో సర్వసమాన్యమైపోయిన ఈ రుగ్మతలను పారద్రోలాలన్న ఆలోచన కూడా ఎవరిలోను కనబడేది కాదు. ఈ పరిస్థితులను చక్కదిద్దే పరిష్కారం కనుచూపు మేరలో అగుపించని కాలం అది. విలాసాలకు, భోగాలకు అలవాటు పడిన ప్రభువులు నైతిక నియమాలను తుంగల్లో తొక్కి ఇష్టా రాజ్యంగా వ్యవహరించేవారు. నీతినియమాలు పట్టించుకునేవారు కాదు. మరోవైపు యుద్ధాలు, పోరాటాలతో తరచూ వినాశాలు చవిచూడవలసి వచ్చేది. యుద్ధాల వల్ల తరచూ పాలకవర్గం మారిపోతూ ఉండేది. ఈ మార్పులు సాధారణ ప్రజలకు ఎలాంటి ఊరడింపు కలిగించేవి కాదు, సరికదా వారి జీవనాన్ని మరింత కఠినతరం చేసేవి. కొత్త పాలకులు సరికొత్త అణిచివేతలకు పాల్పడేవారు. రోము, పర్షియా సామ్రాజ్యాలు ఎల్లప్పుడూ యుద్ధాల్లో మునిగితేలుతూ ఉండేవి. పెద్ద పెద్ద భూభాగాలు ఒక సామ్రాజ్యం చేతుల్లోంచి మరో సామ్రాజ్యం చేతుల్లోకి మారుతూ ఉండేవి. ఒక సామ్రాజ్యం భూభాగాలను ఆక్రమించుకున్న మరో సామ్రాజ్యం అక్కడ తన అధికారాన్ని స్థిరం చేసుకోవడంతో పాటు, అక్కడ ప్రజలపై దుర్మార్గపు అణిచి వేతలు అధికం చేసేది. ఈ పరిణామాల ఫలితంగా ఆరాధనాలయాల స్వభావమే మారిపోయింది. ఆరాధనాలయాలు దైవారాధనకు కాక పాలకుల స్తుతిగానాలకు కేంద్రాలుగా, విజేతలను ఆరాధించే నిలయాలుగా మారిపోయాయి. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా సాయుధ ఘర్షణలు ఎటు చూసినా కనబడేవి. ఈ ఘర్షణల్లో మానవత్వం నలిగిపోయేది. అమాయక ప్రజలు మాడి మసయ్యేవారు. సాధారణ ప్రజలకు మౌలిక జీవిత అవసరాలు సయితం లభించేవి కాదు. కనీసం నిరసన స్వరం వినిపించే స్వేచ్ఛ కూడా ఉండేది కాదు. అపాటి శక్తి కూడా సాధారణ ప్రజల్లో లేదు. మనస్సాక్షిని అనుసరించే స్వేచ్ఛ అన్నది నాడు ఎవరికీ తెలియని విషయం. వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛకు ఎలాంటి స్థానమూ లేదు. మానవ సమాజాలు అంధకారంలో కొట్టుమిట్టాడుతున్న

కాలం అది. ఎక్కడ కూడా మిణుకు మిణుకు మనే ఆశ కనబడేది కాదు. ఏ మతమూ, ఏ సిద్ధాంతమూ వెలుగు బాట చూపించలేదు. రుషులు, ధర్మవేత్తలు, ప్రవక్తల బోధన లన్నీ మార్పులు చేర్పులకు గురైపోయాయి. ఆధిపత్యం ఉన్నవారికి అనుకూలంగా మతగ్రంథాలకు వివరణలు తయారయ్యాయి. కొద్దోగొప్పో మిగిలిన మతబోధనలు కూడా మతసంస్థలకు వ్యాపార సాధనాలుగా మారిపోయాయి. ఈ మతసంస్థలు పాలకవర్గాలతో కుమ్మక్కై ఉండేవి. గ్రీకు తత్వశాస్త్రం కాంతిహీనమై పోయింది. కన్ఫ్యూషియస్, మని తదితరుల బోధనలను ప్రజలు మరిచిపోయారు. బౌద్ధ, వైదిక సిద్ధాంతాలకు కొత్త భాష్యాలు పుట్టుకొచ్చాయి. యావత్తు మానవాళి నిరాశ, నిస్సహాయ్లో కూరుకుపోయింది. ఈ చీకటి ఊబి నుంచి బయటపడే మార్గం తెలియక కొట్టు మిట్టాడసాగింది. ఈ సంక్షోభం పరాకాష్ఠకు చేరుకున్న కాలంలో మానవాళి బాధలకు ఉపశమనంగా కారుణ్యకెరటం ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ జన్మించారు.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జన్మించిన దేశం, అరబ్బు భూభాగం ఆ కాలంలో నైతికంగా అధోపాతాళానికి పతనమై ఉంది. అరబ్బు నేలపై ఒకప్పుడు గొప్ప నాగరికతలుగా వెలిసిల్లిన ఉర్, సైనివా, ఆద్, సమూద్, ఈడెన్, సబా వగైరా నాగరికతలన్నీ చరిత్ర గర్భంలో కలిసిపోయాయి. అరేబియా యావత్తు ఆటవిక రాజ్యంగా తయారైంది. ఎటు చూసినా దుర్మార్గం తాండవించేది. వ్యభిచారం, మద్య పానం, జూదం గర్వకారణంగా భావించేవారు. విగ్రహారాధన సర్వసామాన్యమై పోయింది. అరబ్బుల్లో ప్రముఖ తెగ ఖురైషులు మతాధిపత్యం కలిగి ఉండేవారు. దైవగృహం కాబా నిర్వహణాధికారం వారి చేతుల్లో ఉండేది. మతాన్ని వ్యాపారంగా మార్చేసుకున్నారు. అరబ్బు తెగలు ఒకదానిపై ఒకటి కత్తులు దూసేవి. చిన్న చిన్న కారణాలకే రక్తం ఏరులై పారేది. యూదులు మతపరమైన వివాదాల్లో తలమునకలై ఉండేవారు. అరేబియాలోని మక్కా, తాయిఫ్ నగరాల్లోని వడ్డీ వ్యాపారులు అత్యధిక వడ్డీ రేట్లతో పెద్ద ఎత్తున వడ్డీ వ్యాపారులు నిర్వహించేవారు. బానిసల వ్యాపారం పరాకాష్ఠకు చేరుకుంది. కర్ర గలవాడిదే బర్రె అన్న ధోరణి ప్రబలంగా ఉండేది. బలవంతులదే రాజ్యం. బలహీనులు అణిగిమణిగి బతకవలసి వచ్చేది. ఈ చీకటి లోయలో కాంతిశిఖరంలా ప్రవక్త మహసీయులు (స) ప్రభవించారు. మానవత్వానికి మళ్ళీ ప్రాణం పోశారు. తాను ప్రారంభించిన మహోద్యమాన్ని జయప్రదం చేసి ప్రపంచానికి చూపించారు. ఒంటరిగా, ఒంటిచేత్తో ప్రపంచ పరిస్థితులను మార్చడానికి

నడుం కట్టారు. ఆ కాలంలో ఈ చెడులను చూసి కలత చెందినవారు, ఈ పరిస్థితులను మార్చలేక, సమాజాన్ని సంస్కరించడం సాధ్యపడక అడవుల్లో, కొండగుహల్లో దైవ ధ్యానం చేసుకోవడానికి పరిమితమైపోయారు. కాని ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) అలా చేయలేదు. ధైర్యంగా పరిస్థితులను ఎదుర్కొన్నారు. సమాజాన్ని సంస్కరించారు. మానవాళికి మానవవిలువలు నేర్పారు. మానవత్వానికి పట్టం కట్టారు. రోము, పర్షియా సామ్రాజ్యాల ఘర్షణల వల్ల తలెత్తిన సాంస్కృతిక సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించడానికి ఆయన మూడవశక్తిగా, సరయిన ప్రత్యామ్నాయంగా నిలబడ్డారు. తన మార్గాన్ని తన సమాజాన్ని పటిష్ఠపరచి ఆనాటి అగ్రరాజ్యాలుగా చెలామణి అవుతున్న రోము, పర్షియా సామ్రాజ్యాలకు వణుకు పుట్టించే సవాలుగా మారారు. దౌర్జన్యాలకు నిలయాలుగా మారిన ఆ సామ్రాజ్యాలను కుప్పకూల్చి సాధారణ ప్రజలకు స్వేచ్ఛా స్వతంత్రాలను ప్రసాదించారు.

ఈ మహా విప్లవాన్ని సాధించడానికి తగిన వ్యక్తిగా దేవుడు ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)ను ఎన్నుకున్నాడు. ఈ ప్రయత్నానికి సరయిన ప్రదేశంగా అరేబియా ఎడారిని ఎంచుకున్నాడు. సత్యసందేశాన్ని స్వీకరించడానికి సరయిన ప్రజలుగా అరబ్బులను ఎంపిక చేశాడు. సత్యసందేశం అవతరించడానికి ఆ కాలం కూడా పూర్తిగా తగిన కాలం. నియంత ప్రభువుల ఆధిపత్యం చివరిదశకు చేరుకున్న కాలం అది. సౌభ్రాత్రతా భావాల దశ ప్రారంభం కావడానికి తగిన కాలం అది. చరిత్ర ఒక గొప్ప మలుపు తిరగడానికి ఎదురుచూస్తున్న కాలం అది. ఆ కాలంలో ప్రవక్త మహనీయులు (స) జన్మించారు. సత్యం, న్యాయాలను నిలబెట్టడం అత్యవశ్యకమైన సమయం అది. సత్యసందేశంలో సమస్త ప్రపంచాన్ని కాంతివంతం చేయవలసిన కాలం అది. అన్ని విధాలుగా ఆశ వదులుకున్న మానవాళి, దౌర్జన్యాలను భరిస్తూ, అజ్ఞానాంధకారంలో కొట్టుమిట్టాడుతున్న ప్రజాసీకం ఇస్లాం ప్రతిపాదించే శాంతిసందేశాన్ని కళ్ళకు అద్దుకుని స్వీకరించడానికి అనువైన సమయం అది. అరేబియా ఒక ఎడారి భూభాగమై నప్పటికీ, అప్పటి రాజకీయ ప్రపంచంలో ఒక కేంద్రస్థానం కలిగి ఉండేది. ప్రాచ్య పాశ్చాత్య వర్తక బృందాలు అక్కడ నుంచే వెళ్ళేవి. వివిధ దేశాల అంతర్జాతీయ వాణిజ్యం అరబ్బు వర్తకుల చేతులు మీదుగా నడిచేది. ఒమ్మాన్, ఎమన్, మక్కా, జిద్దా, యంబూ, మదీనా వగైరా నగరాల గుండా నిరంతరంగా వర్తక బృందాలు వెళుతూ ఉండేవి. అరబ్బుల సహకారం, ఖురైషుల అనుమతి లేకపోతే ఈ వర్తక బృందాలు క్షేమంగా ఇక్కడి నుంచి వెళ్ళడం అసాధ్యం. ఆ విధంగా అరేబియా ముఖ్యంగా మక్కా, తాయిఫ్, మదీనా, యంబూ తదితర నగరాలకు ఇతర దేశాలతో

ముఖ్యంగా ఇండియా, చైనా, ఈరాన్, రోమ్, అబిసీనియా వగైరా దేశాలతో సంబంధాలుండేవి. కాబట్టి ఈ ప్రాంతం విశ్వజనీన ఉద్యమాన్ని ప్రారంభించడానికి ఆదర్శ ప్రాయమైన ప్రాంతంగా ఉండేది. ధార్మికంగా, వాణిజ్యపరంగా చూస్తే మక్కా, మదీనా నగరాలు చాలా ముఖ్యమైన కేంద్రాలుగా ఉండేవి. ఆవిధంగా అనాగరికమూ, అవ్యవస్థీకృతమూ, ఆర్థికంగా బలహీనమైన అరేబియా ప్రాంతం ఈ విషయాల్లో కొన్ని ప్రతికూలాంశాలు ఉన్నప్పటికీ అజ్ఞానాంధకారాన్ని పారద్రోలే కాంతికిరణంలాంటి సత్యసందేశం ఏ మూల నుంచి వచ్చినా స్వీకరించడానికి సిద్ధంగా ఉంది. మరో ముఖ్యమైన విషయమేమంటే, అరేబియాపై అప్పట్లో బయటి రాజకీయ ప్రభావాలు దాదాపు శూన్యం. అలాగే అరేబియాలోను పూర్తిదేశంపై ఆధిపత్యాన్ని చెలాయించే శక్తి ఏదీ లేదు. కొత్త ఉద్యమాన్ని అణిచవేయగలిగిన కేంద్రీకృత శక్తి అంటూ అక్కడ ఏదీలేదు. గతంలో అవతరించిన అనేకమంది దైవప్రవక్తల ఉద్యమాలు ఇలాంటి శక్తి అణిచవేయడం వల్ల దెబ్బతిన్న ఉదాహరణలు మనకు కనబడతాయి. అరేబియాలో ఖురైష్ తెగ ఆధిపత్యం ఉండేది, కాని ఖురైషులు కూడా ధార్మికంగా వాణిజ్యపరంగా బలంగా ఉన్నప్పటికీ కేంద్రీకృత ప్రభుత్వం స్థాయికి ఎదగలేదు.

ఇక ధార్మికంగా చూస్తే ప్రపంచంలో ప్రవక్తలు ఎక్కడెక్కడ సత్యసందేశ ప్రచారం చేశారో ఆయా ప్రదేశాల పురాతత్వ అవశేషాలు భద్రంగానే ఉన్న కాలం అది. ఉత్తరాన ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్ (అస) ఉర్ పట్టణంలో జన్మించారు. ఇంకాస్త ఉత్తరానికి వెళితే నూహ్, లూత్, సాలిహ్ ప్రవక్తల పట్టణాలున్నాయి. అక్కడే పలస్తీనా, జెరూసలేంలు కూడా ఉన్నాయి. ఇక్కడే యూదుల ఉత్థాన పతనాల చరిత్ర ఉంది. ఇక్కడే ప్రవక్త ఏసు (అస) జన్మించారు. ఇక్కడే ఆయన సత్యసందేశాన్ని వినిపించారు. దక్షిణానికి వెళితే ఆద్, సమూద్, మారిబ్ జాతుల ఆవాసాల అవశేషాలున్నాయి. మారిబ్ అనకట్ట తెగి ధిక్కరించిన ఆ జాతిని పూర్తిగా ముంచేసింది. ఇక పశ్చిమాన సముద్రతీరాన ఈజిప్టు ఉంది. ఈ నేలలో మూసా, జోసెఫ్ ప్రవక్తలు సత్యసందేశాన్ని వినిపించారు. ఇక మక్కాలో ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్ (అస), ప్రవక్త ఇస్మాయిల్ (అస)లు ఏకదైవారాధక కేంద్రాన్ని స్థాపించారు. ఈ ప్రాంతంలో సత్యం వైపునకు పిలుపు ఇవ్వడం అంటే గత ప్రవక్తల బోధనలు ప్రజల మనోమస్తిష్కాల్లో తళుక్కుమనేలా చేయడమే.

అరేబియాలో ఆ కాలంలో మానవ వనరులు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. పర్షియా, రోమ్ నాగరికతల ప్రభావానికి లోనుకావడం కూడా జరగలేదు. అరేబియాలోని మానవ వనరులు రోమన్, పర్షియన్ నాగరికతల కాలుష్యానికి గురికాలేదు. అరేబియా

తెగలు సంచార జీవనంవల్ల వారిలో కొన్ని లోపాలు ఉన్నప్పటికీ, వారిలో సుగుణాలు కూడా పుష్కలంగా ఉండేవి. వారు చాలా సరళమైన జీవనం గడిపేవారు. అందువల్ల వారిలో కృత్రిమ భేషజాలు, అట్టహాసాలు ఉండేవి కావు. ప్రకృతికి దగ్గరగా జీవించే వారు. ప్రకృతిలో సూచనలు సునాయనంగా గ్రహించేవారు. ఎడారిలో తీవ్రమైన ఎండ, వేడిగాడ్పులు, రాత్రింబవళ్ల ప్రయాణాలు, ఆకలిదప్పులను భరించే అలవాటు, రక్తపాతాల మధ్య జీవనం గడుపడం, హత్యలు, దోపిళ్ళ మధ్య బతకడం వల్ల వారు కష్టనష్టాలను తట్టుకునే విధంగా రాటుదేలారు. ధైర్యసాహసాలకు మారుపేరుగా మారారు. ఒక విశ్వజనీన ఉద్యమానికి ఈ గుణగణాలు ఎంతైనా అవసరం. అంతేకాదు అరబ్బులు దాతృత్వానికి మారుపేరుగా ఉండేవారు. బలమైన జ్ఞాపకశక్తి వారి సొంతం. ప్రతి వ్యక్తి తన వంశవృక్షాన్ని పూర్తిగా చెప్పగలిగి ఉండేవాడు. తన వంశవృక్షమే కాదు తన గుర్రం వంశం గురించి కూడా చెప్పగలిగేవాడు. అపారమైన ఆత్మవిశ్వాసం, ఆత్మాభిమానం, ఆత్మగౌరవం కలిగి ఉండేవారు. తమ ఆత్మాభిమానాన్ని ఎన్నటికీ వదులుకునేవారు కాదు. అందువల్లనే స్వేచ్ఛాస్వతంత్రాలను కాపాడుకో గలిగారు. అభివృద్ధి చెందిన, అత్యంత సమర్థవంతమైన భాష వారిది. ఈ భాషా సంపద సత్యఉద్యమ ప్రచారానికి ఎంతగానో తోడ్పడే వనరు. అరబ్బులు మొక్కవోని అంకితభావం కలిగి ఉండేవారు. తాము ఎన్నుకున్న మార్గం మంచిది కాకపోయినా వెనక్కుమరలడం వారి స్వభావంలో లేదు. ఆ మార్గంలో ఎదురయ్యే కష్టనష్టాలన్నింటినీ భరించేవారు కాని మదమతిపేవారు కాదు. అలాంటి స్వభావం కలిగిన అరబ్బులు సన్మార్గాన్ని అవలంబిస్తే ఆ మార్గంపై కూడా అంతే స్థిరంగా కొనసాగుతారు. కాబట్టి, ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) సత్యసందేశ ప్రచారానికి తగిన వ్యక్తిగా ఎంపిక చేసిన దేవుడు, ఆయనకు తగిన మానవవనరులను కూడా ఏర్పాటు చేశాడు. ఒక గొప్ప నాగరికత పుట్టి పెరగడానికి అనువైన ప్రాంతాన్ని కూడా దేవుడే ఎంచుకున్నాడు.

అరబ్బులు అప్పటికే ప్రగతివికాసాల మార్గాల అన్వేషణలో ఉన్నారు. కొందరు మేధావులు ఈ దిశగా ఆలోచించడం, మథనపడడం జరుగుతూ ఉన్న కాలం అది. రాజకీయంగా దైవిక మార్గదర్శకత్వం కోసం ఎదురుచూసేవారు. మక్కా, మదీనా వంటి నగరాల్లో ప్రభుత్వ వ్యవస్థ వంటిది క్రమేణా రూపుదిద్దుకుంటున్నది. ఒకవిధమైన ప్రాథమికస్థాయి ప్రజాస్వామిక రాజ్యం రూపురేఖలు కూడా స్పష్టమయ్యాయి. కాని దేశంలోని పరిమితమైన ఆర్థిక వనరుల వల్ల ప్రజలు ఇతర ప్రాంతాల వైపు చూడడం కూడా ప్రారంభమైంది. ఒక చారిత్రక సత్యమేమంటే, ఏదన్నా నాగరికత సంక్షోభంలో కూరుకుపోతే, రాజకీయ నాయకత్వం తడబడుతూ దుర్మార్గాలను అణచలేని స్థితిలో

ఉంటే కొత్త శక్తి పుట్టుకు వస్తుంది. ఫారోల అధికారాన్ని సవాలు చేస్తూ యూదులు ఎదురుతిరిగినట్లే, అరబ్బు సంచారతెగలు, బదూయిన్లు కూడా ఎదురుతిరిగే పరిస్థితులు నెలకొన్నాయి. కాబట్టి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఉద్యమానికి తగిన వేదికగా అరేబియా ప్రజల్లో ఉత్సాహాన్ని, ఉద్రేకాన్ని ప్రోత్సహించే ప్రాంతంగా రుజువయ్యింది.

మొలకెత్తిన విప్లవం

సమాజసంస్కరణ కార్యక్రమం ఏదో హడావుడిగా ప్రారంభం కాలేదు. ఒక దృఢమైన సంకల్పం, లోతైన ఆలోచన, ధ్యానం, దైవిక మార్గదర్శకత్వాలతో ఈ ఉద్యమం ప్రారంభమైంది. జీవితం గురించి ఆలోచనలు, జీవితమంటే ఏమిటో తెలుసుకునే జిజ్ఞాస, జీవిత ఉద్దేశ్యాలు గ్రహించాలన్న తపన అనేక సంవత్సరాలుగా ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) మనోమస్తిష్కాల్లో తరంగాలు సృష్టించేది. మక్కాకు సమీపంలో ఉన్న హీరా కొండగుహలో ఆయన తన స్వంత శక్తిసామర్థ్యాల గురించి ఆలోచిస్తూ, ప్రపంచ పరిస్థితులను గురించి మథనపడేవారు. మానవసమాజాలను దుర్భరం చేస్తున్న మౌలిక సమస్యలపై తన దృష్టి కేంద్రీకరించేవారు. అయితే దైవిక మార్గదర్శకత్వం వచ్చేవరకు ఆయన ఆచరణాత్మకంగా ఎలాంటి చర్య చేపట్టలేదు. ప్రపంచంలో అందరూ గుర్తుంచుకోవలసిన సత్యం ఏమంటే, విశ్వానికి యజమాని దేవుడు. మనిషి దేవునికి దాసుడు. ఈ విశ్వాసం వేరుగా ఒక సమగ్రమైన నాగరికత మహా వృక్షంగా పెరగాలి. ఈ నాగరికతా వృక్షం వేళ్ళు భూమిలో లోతుగా పటిష్టంగా పాతుకోవాలి. శాఖోపశాఖలు ఆకాశాల్లోకి విస్తరించాలి.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఇచ్చిన విప్లవాత్మక నినాదం - లాయిలాహ ఇల్లాహ్ - ఇది క్లుప్తమైనదే అయినా సాటిలేని బలమైన ప్రభావం వేసే నినాదం. అల్లాహ్ (దేవుడు) తప్ప మరో ఆరాధ్యుడు లేడు. ఆయన ఒక్కడే దేవుడు. ఆయన పట్ల విధేయత చూపాలి. ఆయన్నే దేవునిగా ప్రేమించాలి. ఆయన్నే ఆరాధించాలి. ఆయన్నే స్తుతించాలి. ఆయన్నే స్మరించాలి. ఆయన నుంచే మనం అన్నివిధాల మంచినీ ఆశించాలి. ఆయన ఆగ్రహానికి మనం భయపడాలి. ఆయన పుణ్యాత్ములకు బహుమతి ఇస్తాడు. పాపాత్ములను శిక్షిస్తాడు. ఆయనే యజమాని, పాలకుడు, చట్టాల ప్రదాత, ఆయన ఆదేశాలను శిరసావహించాలి. ఆయన నిషేధించిన వాటికి దూరంగా ఉండాలి. ఆయన విధిగా చెప్పిన వాటిని తూ.చ.తప్పక పాటించాలి. ఆయన అభీష్టానికి అనుగుణంగా జీవితాన్ని మలచుకోవాలి. ఆయన అనుగ్రహించిన వారి పట్ల గౌరవమర్యాదలు చూపాలి. ఆయన ఆగ్రహించిన వారిని వ్యతిరేకించాలి.

ఆయన ఆదేశాలపై సమస్తం త్యాగం చేయాలి. ఆయన ప్రసన్నతే జీవిత ధ్యేయంగా చేసుకోవాలి. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఇచ్చిన ఏకదైవరాధన నినాదంలో ఈ సంపూర్ణమైన, సమగ్రమైన ఆధ్యాత్మిక భావన దాగి ఉంది.

దేవునికి సంబంధించిన ఈ లక్షణాలు, గుణగణాలను వేర్వేరు చేసి, దేవుని నుంచి పక్కకు తొలగించి విభిన్న వ్యక్తులకు ఆపాదించి వారిని దేవుళ్ళుగా చేసుకుంది సమాజం. ఆ విధంగా అసంఖ్యాక ఆరాధ్యులు సమాజంలో రాజ్యం చేసేవారు. మనిషి దైవదాస్యం మరిచి కోరికలకు, సంప్రదాయాలకు, ఆచారవ్యవహారాలకు, నియంతలు, పెత్తందార్ల ప్రాబల్యానికి, రాజులు, చక్రవర్తుల అధికారానికి దాస్యం చేయడం ప్రారంభమైంది. ఈ శక్తుల ముందు మనిషి బలహీనుడైపోయాడు. కాని, లాయిలాహ ఇల్లాహ్ అన్న నినాదం ఈ శక్తులపై గొడ్డలిపెట్టులా పడింది. ఈ విశ్వాసాన్ని స్వీకరించిన వ్యక్తి దేవుడి ఔన్నత్యాన్ని తప్ప మరెవ్వరి ఔన్నత్యాన్ని అంగీకరించేది లేదని చాటి చెబుతాడు. దేవుని అధికారానికి తప్ప మరెవ్వరి అధికారానికి దాసుడు కాదు. దేవుడు నిర్దేశించిన నియమ నిబంధనలను తప్ప ఇతరులు కట్టడి చేసిన వాటికి తలవంచదు. ఏ ఇతర శక్తికీ తలవంచదు. ఇతరులెవ్వరి ప్రసన్నత కోసం ప్రయత్నించదు. ఇతరుల అభీష్టానికి అనుగుణంగా తన జీవితాన్ని మార్చుకోదు. ఏకైక దేవుడి ఆదేశాలు తప్ప ఇతర ఆదేశాలన్నింటిని త్రోసిపుచ్చుతాడు. నిజానికి ఈ నినాదం మనిషి స్వేచ్ఛా ప్రకటన వంటిది. ఈ నినాదంలో ఇది మొదటి భాగం మాత్రమే. రెండవ భాగం మనిషి సాధికారతకు, సామాజిక సంస్కరణకు మార్గాన్ని సూచిస్తుంది. దేవుడు ఏర్పాటు చేసిన ప్రవక్తల పరంపర మాత్రమే మనిషికి సాధికారతను, సమాజసంస్కరణను సాధిస్తుందని తేల్చి చెబుతుంది. నిజమైన జ్ఞానం అన్నది దైవసందేశం, దేవుని హితబోధ ద్వారా మాత్రమే సాధ్యమని తెలియజేస్తుంది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)కు ఆ దైవసందేశం చేరిందని, ఆయనకు ఆ సందేశమే మార్గదర్శకత్వం ఇస్తుందని, ఆయన చివరి ప్రవక్తగా ప్రభవించారని చాటి చెబుతుంది. ఈ మార్గం ద్వారా మాత్రమే జీవిత లక్ష్యం నెరవేరుతుంది. మానవాళి నిజమైన లక్ష్యాన్ని సాధించడం, నిజమైన గమ్యం వైపు అడుగులు వేయడం అన్నది ఈ దైవిక మార్గదర్శకత్వం ద్వారా మాత్రమే సాధ్యం. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఇచ్చిన నినాదం లోని ఈ భావార్థాలే ఇస్లాంలోని ప్రముఖ విషయాలు.

ఈ నినాదం మస్జిదుల్లో ముఅజ్జిన్ను ప్రతిరోజు ప్రకటిస్తూ ఉంటారు. అత్యంత ఉత్సృష్టమైన పఠనం హోదా దీనికి లభించింది. ఇస్లామీయ ఉద్యమానికి కీలక అంశం ఇది. ఈ నినాదం మనిషి మనోమస్తిష్కాల్లో గూడుకట్టుకున్న తర్వాత మనిషి

ఆలోచనల పంథానే మార్చేసింది. ఒక కొత్త మనిషికి జన్మనిచ్చింది. సన్మార్గంపై నడిచే, సత్యధర్మంపై స్థిరంగా నిలబడే సత్యసమాజానికి పునాది వేసింది.

ప్రవక్త జీవిత చరిత్ర నుంచి పూర్తి ప్రయోజనం పొందాలంటే, సమాజ సంస్కరణకు ప్రవక్త (స) దృష్టిలో ఉన్న ఆదర్శాలు ఏవి, ఆ దిశగా ఆయన చేపట్టిన ఉద్యమం విస్తృతి ఎంత, సమాజ నిర్మాణంలో ఏదో ఒక పాక్షికమైన మార్పు మాత్రమే ఆయన కోరుకున్నారా, లేక సంపూర్ణమైన స్వరూప పరివర్తనాన్ని అభిలషించారా, ఆయన ఇచ్చిన పిలుపు కేవలం ధార్మికమైనది, నైతికమైనది మాత్రమేనా లేక రాజకీయ ప్రాధాన్యత కూడా ఉందా? అనే విషయాలు పరిశీలించాలి. ఉద్యమం లక్ష్యమేమిటి? అనే విషయాలు పరిశీలించాలి. దివ్యఖుర్ఆన్ ఈ విషయాలను చాలా సందర్భాల్లో వివరించింది. ఇక్కడ కేవలం రెండు వాక్యాలను మాత్రమే ప్రస్తావిస్తున్నాను. ప్రవక్తలు అందరి లక్ష్యాన్ని దివ్యఖుర్ఆన్ క్రింది విధంగా ప్రకటించింది.

“మేము మా ప్రవక్తలను స్పష్టమైన సూచనలతో, హితోపదేశాలతో పంపాము.

వారితో పాటు గ్రంథాన్నీ, త్రాసునూ అవతరింపజేశాము: ప్రజలు న్యాయంపై స్థిరంగా నిలబడాలని.”

(దివ్యఖుర్ఆన్ 57 : 25)

ఈ వాక్యానికి అర్థం స్పష్టంగా ఉంది. సంపూర్ణ న్యాయం మూసలో మానవ జీవితాలను పోతపోయడానికి, సామాజిక సమతుల్యాన్ని స్థాపించడానికి ప్రవక్తల ఉద్యమాలు నడిచాయి. లోహంతో చేసిన సాధనాల ప్రస్తావన కూడా ఇక్కడ కనబడు తుంది. అంటే సత్యస్థాపన కొరకు, న్యాయాన్ని రక్షించడానికి అవసరమైతే రాజకీయ, సైనికశక్తిని ఉపయోగించడం కూడా అనివార్యమవుతుందన్న సూచన కూడా ఇందులో ఉంది.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఉద్యమం గురించి కూడా స్పష్టంగా, పదే పదే దివ్య గ్రంథంలో ప్రస్తావించడం జరిగింది.

ఆయనే తన ప్రవక్తకు మార్గదర్శకత్వాన్నీ, సత్యధర్మాన్నీ ఇచ్చి పంపాడు, దానిని సకల ధర్మాలపై ఆధిక్యం వహించే ధర్మంగా చేయడానికి: ఇది బహుదైవారాధకులకు ఎంత అనిష్టమైనా సరే. (దివ్యఖుర్ఆన్ 61-9)

ఆయన బోధించిన ఆదర్శమేమిటో తెలుసుకోవడానికి ప్రవక్త జీవితాన్ని ఇప్పుడు అధ్యయనం చేద్దాం.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) తన సందేశ ప్రచారం ప్రారంభదశలో తన తెగ బసీ హోషింకు చెందిన వారిని ఒక విందుకు పిలిచారు. ఆ విందు సందర్భంగా తన సందేశాన్ని వినిపించారు. ఇహలోకంలోను, పరలోకంలోను వారి

శ్రేయోసంక్షేమాలు ఈ సందేశం ద్వారా సాధ్యమని ఆయన వారికి హామీ ఇచ్చారు. ఈ సంఘటన జరిగిన తర్వాత కొంత కాలానికి ఒక ప్రతినీధి బృందంతో ఆయన మాట్లాడుతూ ఈ మాటలే మళ్ళీ పునరుద్ఘాటించారు.

“మీరు నా సందేశాన్ని స్వీకరిస్తే, అది మీ మంచికే అవుతుంది. ఇహలోకం లోనూ, పరలోకంలోనూ.” అన్నారు.

ఇక్కడ మనం గుర్తించవలసిన విషయమేమంటే, మనిషి జీవితంలోని ఏదో ఒక రంగంలో మంచి చేసే పాక్షిక ప్రయోజనకరమైన ప్రయత్నాలు వ్యర్థమైనవి. ఇలాంటి పాక్షిక ప్రయోజనాలు చాలా ఉద్యమాల్లో మనం చూస్తాం. ఒక చెడు వ్యవస్థలో కూడా పిసరంత మంచి లేకుండా పోదు. కాని మనిషికి కావలసింది సంపూర్ణంగా జీవితరంగాలన్నింటిని సంస్కరించే, సమాజాన్ని సముద్ధరించే, న్యాయాన్ని నిలబెట్టే, సన్మార్గజీవనానికి బాటలు వేసే సమగ్రమైన మార్పు.

ప్రారంభదశలో ప్రవక్త (స) తన ప్రచారంలో క్రింది విధంగా చెప్పేవారు.

“ఇది కేవలం ఒకే ఒక్క వాక్యం. దీన్ని మీరు స్వీకరిస్తే మొత్తం అరేబియా మీకు అధీనమవుతుంది. అంతేకాదు, అరబ్బేతర భూభాగాలు కూడా మీ కిందికి వస్తాయి.”

బజారుల్లో, బహిరంగ ప్రదేశాల్లో, హజ్ యాత్ర సందర్భంగా వివిధ తెగల నాయకులతో ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) మాట్లాడేవారు. “నన్ను మీతో పాటు మీ తెగవారి వద్దకు తీసుకెళ్ళండి. దేవుడు నన్ను ఏ పని కోసం పంపించాడో ఆ పని గురించి మీ అందరికీ తెలియజేసేవరకు మీతో కలిసి పనిచేసే, మీతో సహకరించే అవకాశం నాకు ఇవ్వండి” అని కోరేవారు. బనూ అమీర్ తెగ నాయకుడు బహరా బిన్ ఫిరాస్ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ చేపట్టిన ఉద్యమం గురించి విని చాలా ప్రభావితుడయ్యాడు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) వ్యక్తిత్వం, ఆయనలో సత్యసందేశం పట్ల ఉన్న అంకితభావం తెలుసుకుని ఆశ్చర్యపోయాడు. ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ ఉద్యమానికి అనుకూలంగా చివరకు ఒక ప్రకటన చేశాడు. “ఈ యువకుడి మాటలు వింటే, ఇతడిని మనలో ఒకడిగా చేసుకుంటే మనం పూర్తి అరేబియాపై ఆధిపత్యం పొందగలం” అన్నాడు. బహరా ధృష్టి గొప్ప భవిష్యత్తును చూడగలిగింది. ఆయన ఈ విషయమై ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ తో ఒక ఒప్పందం చేసుకోవాలనుకున్నాడు. ప్రవక్త (స)తో సహకరించడానికి ఒప్పుకున్నాడు. కాని ఒక షరతు కూడా పెట్టాడు. అదేమంటే, ఉద్యమంపట్ల ప్రస్తుతం ఉన్న వ్యతిరేకతలు, ప్రతిఘటనలు అన్నీ చల్లారిపోయిన తర్వాత, ప్రవక్త (స) తన

అధికారాలను బదిలీ చేయాలని షరతు పెట్టాడు. బహరా ధృష్టి భవిష్యత్ పరిణామా లపై ఉంది. ప్రవక్త (స) ఉద్యమం కేవలం ప్రచారానికి పరిమితమైన ఉద్యమమైతే ఆయన ఏమని ఉండేవారు.. బహుశా ఇలా అని ఉండేవారు.. “సోదరా! నేను కేవలం దేవుడి దాసుడిని, నేను అధికారం పొంది ఏం చేసుకుంటాను. నా ఉద్య మంలో అధికారం సాధించడం అన్న ప్రశ్నేలేదు.” అని చెప్పిఉండేవారు. కాని ప్రవక్త (స) అలా చెప్పలేదు. అందుకు బదులు ఆయన చెప్పిన మాటలు ఎంతో గమనించదగ్గవి. “అధికారం అన్నది దేవుడి చేతిలో ఉంది. ఆయన తనకు నచ్చిన వారికి అధికారం కట్టబెడతాడు” అన్నారు. బహరాతో ఒప్పందం చేసుకోవడానికి తిరస్కరించారు.

ప్రవక్త (స) ఉద్యమంలో అరబ్బు నేలపై ఆధిపత్యం, అరబ్బేతర ప్రాంతాలపై ప్రాబల్యం అన్న ప్రస్తావనలు బలంగా ఉండేవి. ఇస్లామ్ ఉద్యమం త్వరలో జయప్రద మవుతుందన్న అభిప్రాయం బలంగా వ్యాపించింది. అందరూ దాని గురించి మాట్లాడేవారు. ఎంతగా ఈ చర్చలు జరిగేవంటే, వ్యతిరేకులు ఈ మాటలు ప్రస్తావించి పరిహసించడం, అపహాస్యం చేయడం ఒక పనిగా పెట్టుకున్నారు. ఎందుకంటే బానిసలు, బలహీనజనం ఎక్కువగా ఇస్లామ్ ఛత్రఛాయ కింద చేరడం జరిగేది. ఖురైష్ సర్దారులు తాము అణిచివేసిన వారిని ఎత్తిపొడుస్తూ అవహేళన చేసేవారు. “చూడండి వీళ్ళని! వీళ్ళు అరబ్బులకు, అరబ్బేతరులకు నాయకులవ్వాలని కలలు కంటున్నారని” ఎద్దేవా చేసేవారు.

ఈ అవహేళనలు, అణిచివేతలు, అపహాస్యాలు ఎన్ని ఉన్నప్పటికీ ఖురైష్ లోని ఆలోచించగల శక్తి ఉన్న వారికి ప్రవక్త (స) ఉద్యమ ప్రభావం అవగతం కాసాగింది. ఇది సాధారణమైన ఉద్యమం కాదని, విస్తృతస్థాయి ప్రభావం ఉన్న ఉద్యమమనీ వాళ్ళు గ్రహించారు. ఒక సందర్భంలో మక్కాలోని వివిధ తెగల నాయకులు ప్రవక్త (స) వద్దకు తమ ప్రతినీధిని పంపించారు. ప్రతినీధిగా ఉత్బా అనే మాటకారి, మేధావి అయిన వ్యక్తిని ఎంచుకున్నారు. ప్రవక్త (స)తో మాట్లాడి ఆయన ఉద్యమం విరమించుకునేలా చేయాలని అతడిని కోరారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) వద్దకు ఉత్బా వచ్చాడు. ప్రవక్త (స) తన ఉద్యమాన్ని విరమించుకునేలా చేయడానికి అన్ని రకాల ప్రతిపాదనలు చేశాడు. ప్రలోభాలకు గురిచేయడానికి ప్రయత్నించాడు. ప్రవక్త (స) దేనికి లొంగలేదు. దివ్యఖురైష్ లోని హామీమ్ సజ్జా సూరాలోని కొన్ని వాక్యాలను చదివి ఉత్బాకు వినిపించారు. ఈ వాక్యాలు విన్న ఉత్బా మాట్లాడలేకపోయాడు. ఈ వాక్యాలు ఉత్బాపై తీవ్ర ప్రభావం వేశాయి. నిరుత్తరుడై అక్కడి నుంచి ఖురైష్

సర్దారుల వద్దకు వెళ్ళిపోయాడు. అతడి ముఖం రంగుమారిపోయింది. ఖురైష్ సర్దారుల వద్దకు వెళ్ళి వారితో “ప్రవక్త (స) ఉద్యమంలో ఒక గొప్పదనం ఉంది. గొప్ప మార్పు సాధించే సామర్థ్యం ఆ ఉద్యమానికి ఉంది. ఒక గొప్ప విప్లవం రానుంది. ఈ ఉద్యమం మనందరి జీవితాలను మార్చేస్తుంది” అన్నాడు. అంతేకాదు ఖురైష్ సర్దారులకు ఒక సలహా ఇస్తూ ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)ను ఆయన మానాన ఆయన్ను వదిలివేయాలని, ఆయన పనిలో జోక్యం చేసుకోవద్దని, ఒకవేళ అరబ్బు తెగలు ఆయన్ను ఓడిస్తే ఎలాగూ ఖురైషుల కోరిక నెరవేరుతుంది. వారికి ఊరట లభిస్తుంది. ఒకవేళ ప్రవక్త (స) విజయం సాధిస్తే, ఆయన సాధించే అధికారం ఖురైష్ తెగకే లభిస్తుంది. అరబ్బుల్లో ఖురైషుల గౌరవమర్యాదలు ఇనుమడిస్తాయని చెప్పాడు. ఆవిధంగా ఉత్సాహం కూడా ప్రవక్త (స) ఉద్యమ సామర్థ్యాన్ని అంచనా వేయగలిగాడు. ఈ ఉద్యమం ఒక మహా విప్లవంగా చరిత్రను మలుపు తిప్పుతుందని గ్రహించ గలిగాడు. ప్రత్యర్థులు కూడా ఆయన ఉద్యమ సామర్థ్యాన్ని అంచనా వేయగలిగి నప్పుడు, స్వయంగా ప్రవక్త (స)కు, ఆయన వెంట నడిచే సహచరులకు తమ ఉద్యమం పట్ల ఎంత బలమైన విశ్వాసం ఉంటుందో, వేరే చెప్పాలా?

ప్రవక్త (స) పట్ల వ్యతిరేకత పరాకాష్ఠకు చేరుకున్న ఒక సందర్భంలో ప్రవక్త (స) అనుచరులు కొందరు తాము ఎదుర్కొంటున్న కఠినపరిస్థితుల గురించి ప్రవక్త (స) వద్ద మొరపెట్టుకున్నారు. తమపై దౌర్జన్యాలకు పాల్పడుతున్న వారిని శిక్షించాలని కోరారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) వారిని సముదాయిస్తూ సత్యఉద్యమ మార్గంలో కష్టాలు, కఠినపరిస్థితులు సహజమేననీ, ఇలాంటి ఉద్యమానికి తీవ్ర వ్యతిరేకత, అడ్డంకులు, దుర్గమపరిస్థితులు ఎదురవుతాయనీ వివరించారు. అంతేకాదు, గత ప్రవక్తలకు కూడా ఇలాంటి కఠినపరిస్థితులను ఎదుర్కోవడం తప్పలేదని తెలియజేశారు. అంతేకాదు, గొప్ప ఆత్మవిశ్వాసంతో ఆయన వారికి శుభవార్తను కూడా వినిపించారు. “దైవం సాక్షి! దైవకృపతో ఈ ఉద్యమం విజయం సాధిస్తుంది” అన్నారు. ఏం జరగబోతుందో భవిష్యత్తును కూడా ఆయన వివరించారు. “సనా నుంచి హజరల్ మౌత్ వరకు ప్రయాణించే బాటసారికి దైవభయం తప్ప మరో భయం ఏదీ ఉండని కాలం రానుందని” చెప్పారు. ఆయన ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో ఆ భవిష్యత్తును చెప్పారో కూడా గమనించాలి. దోపిక్కు, దౌర్జన్యాలు, పట్టపగలే హత్యలు, అతివలపై అత్యాచారాలు సర్వసాధారణంగా జరుగుతున్న కాలంలో ఆయన ఈ మాటలు చెప్పారు. అరాచకం తాండవిస్తున్న కాలంలో ఆయన ఈ దుస్థితి పోయి, శాంతి న్యాయాలు నెలకొంటాయని జోన్యం చెప్పారు. బాటసారులు ఎలాంటి భయం లేకుండా

ప్రయాణించగలరనీ, వారిపై దాడి చేయడానికి, దౌర్జన్యం చేయడానికి ఎవ్వరూ సాహసించలేని పరిస్థితి వస్తుందని భవిష్యవాణి వినిపించారు. మరో సందర్భంలో కూడా ఆయన ఇలాంటి మాటలే వినిపించారు. ఎలాంటి రక్షకదళాలు లేకుండా వర్తకబిడారులు మక్కాకు వచ్చే కాలం రానుందని అన్నారు.

ఎలాంటి సందేహాలకు తావులేని ప్రస్ఫుటమైన లక్ష్యం ఆయనది

కాబా గృహం తాళం చెవులు ఉస్మాన్ బిన్ తల్హా వద్ద ఉండేవి. ఒకసారి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఉస్మాన్ బిన్ తల్హాతో మస్జిదు తాళాలు తెరువవలసిందిగా కోరారు. కాని ఉస్మాన్ బిన్ తల్హా అందుకు నిరాకరించాడు. ప్రవక్త (స) ఈ సమాధానం విని కాస్త ఇబ్బంది పడ్డారు. ఆ తర్వాత ప్రశాంతంగా ఉస్మాన్ బిన్ తల్హాతో కాబాగృహం తాళం చెవులు తన వద్ద ఉండే కాలం రానుందని, అప్పుడు తాను తనకు ఇష్టం వచ్చిన వారికి ఆ తాళం చెవులు అప్పగించే పరిస్థితి వస్తుందని జవాబు ఇచ్చారు.

అకబా వద్ద మదీనా నుంచి వచ్చిన అన్నారులు చేసిన చరిత్రాత్మక ప్రతిజ్ఞను మనం గమనిస్తే, అన్నారులకు కూడా భవిష్యత్తులో వచ్చే విప్లవాత్మక మార్పుల అంచనా ఉందని తెలుస్తుంది. ప్రవక్త (స) చేపట్టిన సత్యఉద్యమం వల్ల తలెత్తే రాజకీయ ఘర్షణల గురించి అవగాహన వారిలో కూడా ఉంది. ఈ ఘర్షణలు చివరకు యుద్ధాలకు కూడా దారితీస్తాయని వాళ్ళు ఊహించారు. అన్నారులు ప్రవక్త (స)కు ఆయన ఉద్యమంలో పూర్తి సహకారం అందిస్తామని ప్రతిజ్ఞ చేశారు. ప్రాణత్యాగాలకు, ఆస్తిపాస్తుల విధ్వంసాలను భరించడానికి సిద్ధమయ్యారు. అయితే ప్రవక్త (స) నుంచి ఒక హామీ కూడా తీసుకున్నారు. దేవుడు అధికారాన్ని ప్రసాదించిన తర్వాత ప్రవక్త (స) వారిని వదిలి మక్కా నగరానికి తిరిగి వెళ్ళరాదని కోరారు. సంఘర్షణ, త్యాగాలు, అధికారం .. వీటన్నింటినీ పరిశీలిస్తే ప్రవక్త (స) దృష్టిలో ఉన్న గొప్ప లక్ష్యం ఏమిటో ఊహించడం కష్టం కాదు. ప్రవక్త (స) మక్కా నగరాన్ని వదిలి మదీనా నగరానికి తరలి వెళ్ళినప్పుడు దేవుని తరఫునుంచి అవతరించిన ప్రార్థనా వాక్యాలు ఈ విషయాన్ని మరింత స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడతాయి. ఆ ప్రార్థనా వాక్యాలలో చివరి పంక్తులు ఇలా ఉన్నాయి. “.. నాకు నీ సహాయాన్ని, అధికారాన్ని ప్రసాదించు.” అని ఆ ప్రార్థన ముగుస్తుంది. ఈ పవిత్ర ఉద్యమం ముందుకు సాగాలంటే అధికారం, ప్రాబల్యం అవసరం. ప్రవక్త (స)కు ఆయన పెదనాన్న అబూతాలిబ్ పూర్తి మద్దతు ఇచ్చేవారు. అయితే అబూ తాలిబ్ ఇస్లామ్ స్వీకరించలేదు. ఆయన తన తాతముత్తాతల ధర్మంపైనే

ఉన్నారు. ప్రవక్త (స)కు మద్దతు ఇవ్వడం మానుకోవాలని ఖురైష్ సర్దారులు అబూతాలిబ్ పై తీవ్ర ఒత్తిడి తీసుకొచ్చారు. అప్పుడు అబూతాలిబ్ ప్రవక్త (స)తో “నన్ను ఇంకా ఇబ్బంది పెట్టకు. మరిన్ని కష్టాలకు గురయ్యేలా చేయకు” అన్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) చెప్పిన మాటలు చరిత్రలో నిలిచిపోయాయి. ఖురైషులు తన కుడిచేతిలో సూర్యుడిని, ఎడమచేతిలో చంద్రుడిని పెట్టినా తాను ఉద్యమాన్ని ఆపేది లేదని ఖరాఖండిగా చెప్పారు. “ఉద్యమం జయప్రదమైనా కావాలి, లేదా ఈ మార్గంలో నా ప్రాణాలైనా పోవాలి” అన్నారాయన. అంటే తాను చేపట్టిన ఉద్యమంలో ప్రాణ భయం ఉందన్నది ఆయనకు పూర్తిగా తెలుసు. మదీనాలో అదీ బిన్ హాతిమ్ ప్రవక్త(స) వద్దకు వచ్చి ప్రవక్త (స) వ్యక్తిత్వాన్ని దగ్గరగా ఉండి అధ్యయనం చేశాడు. ప్రవక్త (స) ఉద్యమాన్ని గురించి అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించాడు. ప్రవక్త (స) నడవడి, స్వభావం, గుణగణాలు పరిశీలించి ఎంతగానో ప్రభావితమయ్యాడు.

అదీ బిన్ హాతిమ్ మనసులోని భావాలను గమనించిన ప్రవక్త (స) అతడితో బాబిలోనియాలోని శ్వేతసౌధాలు తన అధీనంలోకి వస్తాయని, కుప్పలు తెప్పలుగా సంపద వచ్చి పడే రోజు రానుందని, ముస్లిములు సంఖ్యాపరంగా కూడా చాలా పెరుగుతారని భవిష్యవాణి వినిపించారు. అంతేకాదు ఇస్లాంలోని న్యాయవ్యవస్థను కూడా తెలియజేశారు. త్వరలో పరిస్థితులు మారుతాయని, ఎంతగా మార్పు వస్తుందంటే హత్యలు దోపిళ్ళు అత్యాచారాల స్థితి అంతరిస్తుందని అన్నారు. ఖదీసీయా నుంచి ఒంటరి మహిళ మదీనాలోని ప్రవక్త (స) మస్జిదు వరకు సురక్షితంగా చేరుకోగలదని ఆత్మవిశ్వాసంతో అన్నారు. ఆయన ఈ మాటలు ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో చెప్పారో కూడా గమనించాలి. మక్కా నగరం నుంచి మదీనా నగరానికి వలస వచ్చి, తీవ్రమైన ఇక్కట్లు, కఠినమైన పరిస్థితులు ఎదుర్కుంటున్న నేపథ్యంలో ఆయన ఈ మాటలు చెప్పారు. పర్షియా చక్రవర్తి ముంజేతి కంకణాలు సరాగా అనే సాధారణ వ్యక్తి చేతికి వచ్చే భవిష్యత్తును చూడగలిగారు. ఆయనకు తన అంతిమ లక్ష్యం గురించి పూర్తి అవగాహన ఉంది. సమగ్రమైన సామాజిక దృక్పథం ఉంది. ఆయన అధికారాల కోసం ప్రయత్నించలేదు. కానీ అవన్నీ ఆయన ఉద్యమ క్రమంలో దేవుని కానుకలుగా ఆయనకు లభించాయి. ప్రభుత్వం అన్నది వ్యక్తిగత ప్రాబల్యం కోసం కాదు. ప్రాపంచిక ప్రయోజనాలు సాధించడానికి కాదు. సత్య ఉద్యమాన్ని సాధించడానికి, సత్యమాజ నిర్మాణానికి సాధనం కావాలి. శాంతిభద్రతలు, న్యాయపాలన

స్థాపించాలంటే అధికారాలు చేతిలో ఉండాలి. మానవత్వాన్ని నిలబెట్టడానికి ప్రభుత్వం కావాలి. నిజానికి ప్రవక్త (స) దృష్టిలో ఆధ్యాత్మిక నైతిక విప్లవమే ఉన్నప్పటికీ దాని పరిధిలో రాజకీయ విప్లవానికి కూడా ఆయన సమాన ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు.

ఉద్యమం

తత్వశాస్త్రం అన్నది మేధోపరమైన అభ్యాసంగా ఉంటుంది. తత్వవేత్తలకు ఆచరణీయ జీవితంతో కాని, చరిత్రతో కాని ప్రత్యక్ష సంబంధం ఉండదు. తత్వవేత్త కొన్ని సంఘటనలు, కొన్ని పరిస్థితుల ఆధారంగా కొన్ని అంచనాలు వేసుకుంటాడు. ఆ పరిస్థితులు లేదా సంఘటనలు మార్పుదానికి ఎలాంటి ప్రత్యక్ష ప్రయత్నం చేయదు. మతం (ఇప్పుడు మతానికి ఉన్న పరిమిత అర్థంలో కూడా) మరికొస్త ముందుకు వెళ్ళి కొన్ని ధార్మిక విశ్వాసాలను ప్రతిపాదిస్తుంది. వ్యక్తిని సమాజం నుంచి వేరు చేస్తుంది. మనిషికి కొన్ని నైతిక నియమాలు, నీతిపాఠాలు అందిస్తుంది. కాగా, సామూహిక వ్యవస్థతో సంబంధం లేనిదిగా ఉండిపోతుంది. రాజకీయ పరిస్థితుల విషయంలో ఎలాంటి జోక్యమూ చేసుకోదు. సాంఘిక వ్యవస్థలో ఎలాంటి మార్పులకు ప్రయత్నం చేయదు. పాలకుల వ్యవహారశైలిని సవాలు చేయడమూ ఉండదు. మతబోధన అన్నది కేవలం ఒక నీతిపాఠంగా కొనసాగుతుంది. బోధకుడు కొన్ని గొప్ప విలువలను, ప్రమాణాలను, మూల్యాలను ప్రబోధాత్మకంగా చెప్పి వెళ్ళిపోతాడు. తన బోధనలను వినేవారి స్థితిగతులను గురించి ఆయన ఏమాత్రం పట్టించుకోదు. తన బోధనలు వినేవారు స్వేచ్ఛగా బోధనలపై నడిచే స్వాతంత్ర్యం కలిగి ఉన్నారా లేక ఏమైనా బంధనాల్లో ఇరుక్కుని ఉన్నారా అన్నది ఆలోచించదు. స్వార్థశక్తుల కార్యకలాపాల వల్ల ప్రజల మనోభావాలు ఎలాంటి మార్పులకు గురై ఉన్నాయో ఆలోచించదు. నిత్య వ్యవహారాలపై ప్రభావం వేసే ధోరణులను దృష్టిలో పెట్టుకోదు. తన బోధనలకు వ్యతిరేకంగా ఉన్న సిద్ధాంతాల గురించి కూడా పట్టించుకోదు. అంతేకాదు తనను అనుసరించేవారు ఎలాంటి సాంఘిక వ్యవస్థలో బతుకుతున్నారో కూడా చూడడం జరగదు. అతడి దృష్టిలో ఎలాంటి సాంఘిక నిర్మాణం ఉండదు. సాంఘిక వ్యవస్థను మార్చే ఆలోచన కూడా ఉండదు. ఎలాంటి రాజకీయ ఆలోచనలూ ఉండవు. నాయకత్వ సామర్థ్యమూ ఉండదు. మనిషి జీవితంలోని ఏదో ఒక రంగంలో పాక్షికంగా కొన్ని విలువలను ప్రబోధించడానికి మాత్రమే ప్రయత్నించడం జరుగుతుంది. మిగిలిన జీవిత రంగాల ప్రక్షాళనకు ప్రయత్నాలు ఉండవు. ఆయా జీవిత రంగాల్లో చెడులు యధావిధిగా కొనసాగుతూనే ఉంటాయి. ఒక దైవదాసుడికి ప్రాపంచిక వ్యవహారాలతో సంబంధమేమిటి అనుకుంటాడు.

కాని ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) అలా చేయలేదు. ఏదో ఒక తత్వవేత్తలా వాస్తవ పరిస్థితులను పట్టించుకోకుండా కొన్ని గొప్ప గొప్ప ఆదర్శాలను, సిద్ధాంతాలను ప్రకటించి ఊరుకోలేదు. అలాగే ఒక ప్రబోధకుడి మాదిరిగా సమాజంలో అలుముకుని ఉన్న చెడులను చూడకుండా, ఆ చెడుల పరిణామాలను పట్టించుకోకుండా కేవలం ప్రసంగాలు, ప్రబోధాలు చేసి ఊరుకోలేదు. మానవత్వాన్ని నిలబెట్టిన కారుణ్యమూర్తిగా ఆయన పూర్తి సామాజిక చైతన్యంతో వ్యవహరించారు. మానవసమాజాల సంపూర్ణ విప్లవం కొరకు ప్రణాళికాబద్ధంగా పనిచేశారు. సమాజంలో ప్రబలంగా ఉన్న శక్తులను అర్థం చేసుకున్నారు. ఒక మొరటు సామాజిక సరళిలో ఉండే నాయకత్వాన్ని ఆయన అర్థం చేసుకున్నారు. ఆ సామాజిక సరళికి, ఆ నాయకత్వానికి వ్యతిరేకంగా నిలబడ్డారు. దాన్ని విమర్శించారు. దాన్ని సవాలు చేశారు. చరిత్ర ధోరణిని అవగతం చేసుకున్నారు. ప్రతి సంఘటనను జాగ్రత్తగా పరిశీలించారు. ప్రతి విషయాన్ని ఒక నాయకుడిగా సూక్ష్మదృష్టితో చూశారు. రాజకీయ చైతన్యంతో పరిశీలించారు. తన సంస్కరణ ఉద్యమంలో ప్రయోజనకరమైన సంఘటనలేవి, అడ్డంకులుగా మారే అంశాలేవి అన్నది ఆచితూచి నిర్ణయించుకున్నారు. ఆయన సమాజంలోని అన్ని శక్తులు, అన్ని అంశాలపై తన దృష్టిని నిలిపారు. తన ఉద్యమంలో ఎవరి నుంచి ఎప్పుడు సహాయం ఆశించవచ్చున్న ఖచ్చితమైన అంచనాతో నడిచారు. శత్రువుతో పోల్చితే తన బలం ఎంత ఉందో దృష్టిలో ఉంచుకున్నారు. సరయిన సమయం కోసం ఎదురు చూశారు. తగిన సమయం రాగానే ఆయన అనుపమాన ధైర్యసాహసాలతో శత్రువును ఎదుర్కొన్నారు. ప్రజాభిప్రాయాన్ని చాలా లోతుగా అధ్యయనం చేశారు. శత్రువు చేసే ప్రాపగాండాను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కొన్నారు. చాచకక్యంగా ఆ ప్రాపగాండాను నిర్మూలించారు. శత్రుగణంలో ఉన్న కవులు, ప్రబోధకులు, ఉపన్యాసకులు తమ తమ శక్తి మేరకు ప్రవక్త (స) ఉద్యమాన్ని అణచడానికి ప్రయత్నించారు. ఈ ప్రచార యుద్ధాన్ని ఎదుర్కోవడానికి ఆయన తగిన కవులను, ఉపన్యాసకులను ఏర్పాటు చేశారు. తన నియమాలకు, విలువలకు కఠినంగా కట్టుబడ్డారు. అయితే ఏ సందర్భంలోను గ్రుడ్డిగా వ్యవహరించలేదు. సమాజంలోని పరిస్థితులను, పరిణామాలను జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తూ అత్యంత వివేకంతో తన మార్గాన్ని నిర్దేశించుకున్నారు. అవకాశం దొరికిన ప్రతిసారీ ఆయన ముందడుగు వేశారు. ప్రతికూల పరిస్థితుల్లో వెనక్కి తగ్గారు. రెండు చెడులు ఒకేసారి ఎదురైతే, ఒకదాన్ని ప్రక్కన పెట్టి మరొకదాన్ని ఎదుర్కొన్నారు. యుద్ధం అనివార్యమైనప్పుడు ఆయన వెనకడుగు వేయలేదు. శాంతి సాధ్యమైనప్పుడు ఆయన వైదొలగలేదు. తన స్నేహహస్తాన్ని

అందించారు. తన వ్యవహారాలన్నింటా, తన పనులన్నింటా దైవభీతి కలిగి మనసుకున్నాయి. దైవభీతిని ప్రచారం చేశారు. నైతిక ప్రమాణాలను బోధించారు. ప్రతి పనిలోనూ నైతికతను ప్రబోధించారు. దివ్యఖుర్ఆన్ బోధనల వెలుగులో మనం ఈ విషయాలను పరిశీలిస్తే, ఒక మతానికి, ఒక వ్యవస్థకు మధ్య వ్యత్యాసం, కేవలం ప్రబోధనాత్మక పిలుపులకు, విప్లవాత్మక పిలుపులకు మధ్య తేడా, వ్యక్తిగత పవిత్రతకు సామూహిక సంస్కరణకు మధ్య తారతమ్యం స్పష్టంగా అర్థం అవుతుంది.

ప్రవక్త (స) ఒక కొత్త సామాజిక సరళిని నిర్మించాలని అనుకున్నారు. కాబట్టి అందుకు తగిన వ్యక్తులను ఎన్నుకున్నారు. ఆలోచనాపరులను, హృదయాల్లో సత్య జ్యోతి ప్రకాశిస్తున్న వారిని ఈ సామాజిక చట్రంలోకి తీసుకున్నారు. ఆటవిక వ్యవస్థను ఎదుర్కోవడానికి ఆ సమయంలో తనకు అందుబాటులో ఉన్న బలగాలన్నింటినీ ఆయన సమర్థవంతమైన నాయకత్వంతో ముందుకు నడిపారు. మేధోపరంగాను, రాజకీయంగాను, చివరకు యుద్ధరంగంలోను శత్రుశక్తులతో తలపడ్డారు. ఆయన తన చుట్టూ చేరిన వారినీ సూఫీలుగా, సన్యాసులుగా, ఫకీర్లుగా మార్చలేదు. లోకాన్ని పరిత్యజించి, సమాజానికి దూరంగా బతికే సర్వసంగపరిత్యాగులుగా చేయలేదు. చెడుకు భయపడే వారిగాను లేదా అధికారంలో ఉన్నవారిని చూసి భీతిల్లే వారిగాను మార్చలేదు. ఆయన అనుచరులు ముక్కు మూసుకుని దైవధ్యానంలో జీవితాన్ని గడపలేదు. ధైర్యం, నిర్భీతి, అవగాహన, వివేకవిచక్షణలు, ఆగ్రహం, హింసాతనం, ఆలోచన, చురుకుదనం, శక్తిసామర్థ్యాలకు మారుపేరుగా నిలిచిన అలుపెరుగని కార్యకర్తలు వాళ్ళు. వాళ్ళు ఫకీర్లు, సన్యాసుల మార్గాన్ని అవలంబించలేదు. ముందువరుసలో నిలబడి ప్రజలకు నాయకత్వం వహించగలిగిన సామర్థ్యం ఉన్న వాళ్ళు. అత్యుత్తమ స్థాయి వ్యక్తిత్వం ఉన్నవాళ్ళు. ఉన్నతస్థాయి శిక్షణపొంది, అత్యుత్తమ సమూహంతో కలిసి ఉండి, విశిష్టనాయకత్వం పర్వవేక్షణలో ఓటమెరుగని సైన్యంగా రూపొందారు. అందువల్లనే సంఖ్యలో చాలాతక్కువ ఉన్నప్పటికీ సంచార అరబ్బు తెగలపై ఆధిపత్యం సంపాదించ గలిగారు. మక్కాలో ఉన్నప్పుడు ముస్లిములసంఖ్య కేవలం 40మాత్రమే. అప్పుడు కూడా ఈ ఉద్యమం మక్కా నగరంలో ఎంత సంచలనం సృష్టించిందంటే, ఆ తర్వాత సంవత్సరాల తరబడి ఇదే చర్చ జరిగింది. మదీనాలో ఇస్లామీయ ఉద్యమానికి మద్దతు ఇచ్చే వారి సంఖ్య కొన్నివందలు కూడా లేనప్పుడు, మదీనాలో ముస్లిమేతరులు అసంఖ్యాకంగా ఉన్నప్పుడు కూడా వారి సమక్షంలోనే ఇస్లామీయ ప్రభుత్వాన్ని స్థాపించగలిగారు. ఒక సామూహిక వ్యవస్థను స్థాపించడానికి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) యావత్తు

అరేబియా ఇస్లాం స్వీకరించే వరకు ఎదురు చూడలేదు. కనీసం ఆయా ప్రాంతాల్లో అధికసంఖ్యాకులు ఇస్లామ్ స్వీకరించేవరకు కూడా వేచి ఉండలేదు. బోధనలు చేస్తూ ఆలోచనలను, విశ్వాసాలను మార్చడానికి ప్రయత్నించడం అవిధంగా ఒక సంపూర్ణ సామాజిక వ్యవస్థ ఉనికిలోకి వచ్చేలా చేయడం లేదా దైవం తమకు ఆధిపత్యం ప్రసాదించే పరిస్థితి దానికదే వచ్చేవరకు ఎదురుచూడడం ఆయన చేయలేదు. ఆయనకు చారిత్రక సత్యాల అవగాహన ఉంది. సాధారణంగా సమాజంలో అధిక సంఖ్యాకులు విప్లవ ఉద్యమాలకు దూరంగానే ఉంటారని, ఏ విధమైన ప్రతిస్పందన లేకుండా జడంగా గడిపేస్తారని, కేవలం కొద్దిమంది మాత్రమే ఉద్యమాలకు ప్రతిస్పందిస్తారని ఆయనకు తెలుసు. ఉద్యమాలపై ప్రతిస్పందించేవారిలో కొద్దిమంది సంస్కరణల ధ్వజాన్ని భుజానికెత్తు కుంటారు. విప్లవ రథాన్ని ముందుకు నడుపుతారు. మిగిలిన వారు ఉద్యమాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ, అడ్డంకులు, అవరోధాలు సృష్టిస్తుంటారు. ఈ రెండు వర్గాల మధ్య మాత్రమే ఘర్షణ ఉంటుంది. ఆ ఘర్షణ ముగిసిన తర్వాత అప్పటి వరకు జడంగా ఉద్యమం పట్ల ఎలాంటి వైఖరి ప్రదర్శించని జనబాహుళ్యం విజేతవర్గం వెంట నడుస్తుంది. కాబట్టి ప్రత్యర్థి శక్తుల నాయకత్వం బలంగా ఉన్నంత కాలం, ప్రజల ఆలోచనలపై ప్రభావం వేస్తున్నంత కాలం, సాధారణ జనబాహుళ్యం ఈ ఉద్యమానికి దూరంగా ఉండేలా చేయగలుగుతున్నంత కాలం ప్రజలు సంస్కరణా దిశగా రమ్మని పిలిచే పిలుపులకు ప్రతిస్పందించడం జరగదు. తమ జీవితాల్లో మార్పును ఆహ్వానించడం జరగదు. ఈ పిలుపు పట్ల ప్రతిస్పందించిన వాళ్లు కూడా సమాజంలో కలుషిత వాతావరణం ఉన్నప్పుడు తమ జీవితాలను పూర్తిగా సంస్కరించుకోవడం సాధ్యపడదు. ఈ వాస్తవాలను ఆయన చక్కగా అర్థం చేసుకున్నారు.

సుదీర్ఘ ప్రయత్నాల తర్వాత ఉద్యమాన్ని ఒక స్థాయికి తీసుకు వెళ్ళిన తర్వాత విప్లవాన్ని ఇంకా ఆలస్యం చేస్తే ఆ స్థాయిని నిలబెట్టుకోవడం కష్టమైపోతుంది. ఎందుకంటే వ్యతిరేక శక్తులు అన్నీ ఏకమై ఉద్యమాన్ని పూర్తిగా అణిచివేయడానికి ప్రయత్నిస్తాయి. కాబట్టి ఉద్యమం జయప్రదంగా ముందుకు సాగాలంటే సమాజంలో మార్పుల పట్ల ప్రతిస్పందించేవారిలో సాధ్యమైనంత ఎక్కువమందినీ, సారూప్యభావాలు కలవారినీ ఉద్యమంలో కలుపుకోవాలి. వారిని వ్యవస్థీకరించి ఉద్యమాన్ని వ్యతిరేకి స్పన్న ప్రత్యర్థి శక్తులను నిర్వీర్యం చేయడానికి ఉపయోగించాలి. చరిత్రను పరిశీలిస్తే ఉద్యమాల విజయాలు స్వల్పసంఖ్యలో ఉన్న వారివల్లనే సాధ్యమయ్యాయని తెలుస్తుంది. అయితే ఈ ఉద్యమం సంస్కరణల కోసం ప్రారంభమైన ఉద్యమం

కాబట్టి సమాజంలో ఆలోచించేవారు చాలా మంది ఉద్యమం పట్ల సానుకూలంగా స్పందించే అవకాశం ఉంది. ఎందుకంటే ఈ ఉద్యమం వారిలో సన్మార్గ భావాలను ప్రేరేపిస్తుంది. శిక్షణ ద్వారా వారి నైతికబలాన్ని పెంచుతుంది. ప్రత్యర్థి శక్తులు భౌతికంగా బలంగా ఉన్నప్పటికీ, ప్రాబల్యం కలిగి ఉన్నప్పటికీ, సంపద సాధనాలు, వనరులు ఉన్నప్పటికీ, సంఖ్యాపరంగా ఎక్కువగా ఉన్నప్పటికీ చివరకు ఓటమి పాలుకాక తప్పదు. బ్రద్రయుద్ధం దీనికి చక్కని ఉదాహరణ. ప్రవక్త (స) తన భావాలతో ఏకీభవించే గుప్పెడు మందిని తన ఉద్యమంలో చేర్చుకున్న తర్వాత, ఆయన అనుచరులు నైతికశిక్షణ ద్వారా తమ మనోబలాన్ని పెంచుకున్న తర్వాత అసత్య శక్తులనూ వారి నాయకత్వాన్ని ఎదుర్కోవడానికి సంసిద్ధులయ్యారు. అప్పుడాయన రాజకీయ లక్ష్యాలు సాధించడానికి సంకోచం చలేదు. మక్కా విజయంలో ముఖ్యమైన అంశం ఏమంటే, ప్రత్యర్థి శక్తులు, అజ్ఞానాంధ కారానికి ప్రతినిధులుగా ఉన్నవారు పూర్తిగా లొంగిపోయారు. ఈ విజయం సాధించిన మరుక్షణం ప్రజలు పెద్దసంఖ్యలో ఇస్లామ్లోకి వచ్చారు.

చరిత్రను పరిశీలిస్తే అసత్యం రాజ్యాధికారంలో ఉన్నప్పుడు ఆ పరిధిలో సత్యం పురోగమించడం జరగలేదు. అలాగే రాజకీయ సంఘర్షణ లేకుండా కేవలం ప్రబోధనలు, ఉపన్యాసాలు, వ్యక్తిగత సంస్కరణా ప్రయత్నాల ద్వారా ఒక సామూహిక విప్లవాన్ని సాధించిన ఉదాహరణ కూడా చరిత్రలో కనబడదు. నలుగురు ఖలీఫాల కాలం తర్వాత ఇప్పటికీ పదమూడు శతాబ్దాలు గడిచిపోయాయి. ఈ కాలంలో అనేక పాఠశాలల్లో, విద్యాసంస్థల్లో, ఆశ్రమాల్లో, మస్జిదుల్లో, బహిరంగ ప్రదేశాల్లో వ్యక్తిగత సంస్కరణా ప్రయత్నాలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. కాని నేటి వరకు ఉలమాలు, సూఫీలు, ప్రబోధకులు, రచయితలు చేసిన ప్రయత్నాలు అనేకం ఉన్నప్పటికీ అభిలషించిన మేరకు సంస్కరణ కనబడడం లేదు. పద్నాలుగు శతాబ్దాల క్రితం ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) అరేబియా ప్రజల సామూహిక జీవితాల్లో సాధించిన మూదిరి విప్లవం నేటి వరకు మరో ప్రయత్నమేదీ సాధించలేకపోయింది. కాస్త జాగ్రత్తగా గమనిస్తే ఈ ప్రయత్నాల్లో ఏదో లోపం ఉన్నట్లు తెలుస్తుంది. రాజకీయ మద్దతు లేకుండా నాయకత్వాన్ని మార్చడం సాధ్యంకాదు. కాబట్టి సామాజిక చట్టాన్ని వదిలేసి వ్యక్తిగతంగా ప్రజలను సంస్కరించడానికి చేసే ప్రయత్నాలు అనుకున్న ఫలితాలు సాధించడం కష్టం.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) సాధించిన విజయాల్లోని రాజకీయ అంశాలపై అంతగా పరిశోధన, చర్చ జరగకపోవడం దురదృష్టం. ఆయన ఉద్యమం, ఆయన

లక్ష్మం గురించి సంపూర్ణ అవగాహన కలగాలంటే ఆయన సాధించిన రాజకీయ విజయాలను కూడా దృష్టిలో ఉంచుకోవడం అవసరం. ఈ అంశాలు దృష్టిలో లేకపోతే పరిమితమైన ధర్మపరాయణతకు, విస్తృతమైన ఇస్లామీయ వ్యవస్థకు మధ్య తేడాను అర్థం చేసుకోలేం. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఒక పరిపూర్ణ వ్యవస్థను తీసుకొచ్చారు. ధర్మపరాయణతపై ఆధారపడిన ఒక జీవనసరళిని స్థాపించడానికి, దైవిక చట్టాలను అమలు చేయడానికి ఆయన వచ్చారు. ఆయన విస్తృత అర్థంలో సామూహిక సంస్కరణల ఉద్యమాన్ని ఆరంభించారు. ఒక కొత్త సమాజ స్థాపనకు ఈ ఉద్యమం నడిచింది. ఈ ఉద్యమాన్ని నడుపడానికి అవసరమైన నాయకత్వ సామర్థ్యం, రాజకీయ అవగాహన ఆయనకు దైవం ప్రసాదించాడు. ఇతర గుణగణాల్లోను ఆయనకు సాటివచ్చేవాడు మరెవడూ లేడు. అదేవిధంగా రాజకీయ విజ్ఞతలోను ఆయనకు ఆయనే సాటి. ప్రవక్త (స) నిరంతర ధర్మపరాయణతను బోధించారు. సత్యం ప్రాబల్యం పొందేలా చేయడానికి సంఘర్షించారు. ఈ పునాదులపై ఒక సంపూర్ణవ్యవస్థను స్థాపించారు. ఇవన్నీ మతానికి సంబంధించిన పరిమితమైన, సంకుచితమైన నిర్వచనంలో అర్థమయ్యే విషయాలు కావు. ఆయన ప్రారంభించింది ఒక విప్లవం, ఒక ఉద్యమం.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) నడిపిన ఆ మహాన్విత ఉద్యమం ఒక దైవిక వ్యవస్థను స్థాపించింది. ఒక ఆధ్యాత్మిక విప్లవాన్ని సాధించింది. మనిషి జీవనరంగాలన్నీంటా ఏకదైవారాధక విశ్వాసం అలుముకునేలా చేసింది. యావత్తు సామాజిక సరళిని ప్రభావితం చేసింది. సాంఘిక సంస్థలన్నీ దీన్ని స్వీకరించాయి. మస్జిదు నాలుగు గోడల మధ్య ఆరాధించే ఏకైక దేవుడు అన్ని చోట్లా ఉంటాడు. ఆయన సర్వశక్తి సంపన్నుడు. మస్జిదుల్లో పుణ్యకార్యంగా పరించే దివ్యగ్రంథం ఖుర్ఆన్ న్యాయస్థానాల్లో తీర్పులకు ఆధారంగా నిలిచింది. ఇండ్లలో ఏ నైతిక ప్రమాణాలు పాటించేవారో అవే నైతిక సూత్రాలు అంతర్జాతీయ ఒప్పందాల్లో కూడా కనబడేవి. ధార్మిక ప్రసంగాల్లో వినిపించే విలువలే పాలనా వ్యవహారాల్లోను వినబడేవి. వ్యక్తి గతంగా ప్రభావం వేసిన విశ్వాసాలే సామూహిక సంస్థల్లో ప్రేరకాంశాలుగా నిలిచాయి. విద్యావ్యవస్థకు ఆధారభూతమైన ఆలోచనలే పూర్తి సాంస్కృతిక వ్యవహారాలకు పునాదులయ్యాయి. ప్రార్థనల్లో దేవుని ప్రసన్నతను ఏవిధంగా కోరుకునేవారో అదేవిధంగా దేవుని ప్రసన్నతను యుద్ధరంగంలో ఖడ్గాలు, విల్లంబులు ప్రయోగిస్తున్నప్పుడూ కోరుకునేవారు. యావత్తు మానవ జీవితం ఒకేఒక్క దైవిక చట్టం పరిధిలోకి వచ్చిన సమగ్ర వ్యవస్థ అది. విభిన్న ప్రాంతాల్లో భిన్న ప్రమాణాలు, సూత్రాలు,

చట్టాలు అవలంబించే పరిస్థితి అంతరించింది. ఈ వ్యవస్థలో ఎలాంటి వైరుధ్యాలు లేవు. విభిన్న విభాగాల మధ్య ఎలాంటి ఘర్షణ లేదు. ఎలాంటి అయోమయం లేదు. ఎలాంటి గందరగోళం లేదు. ఈ కారణాల వల్లనే చరిత్రలో ఎన్నడూ లేని విధంగా మానవాళి ఈ వ్యవస్థలో పురోగమించింది.

ఉద్యమస్ఫూర్తి

మానవచరిత్రలో అత్యంత దురదృష్టకరమైన విషయమేమంటే, అధికారంలోకి ఎవరు వచ్చినా, వారు సాయుధపోరాటంతో అధికారం సాధించినవారు గాని, కుట్రలు కుతంత్రాలతో అధికారం సాధించినవారు గాని, ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా ఎన్నికైన వారు గాని, లేక యాధృచ్ఛికంగా ఈ అవకాశాన్ని పొందినవారు గాని అందరూ తమను తాము ప్రబోధకులుగా, సంస్కర్తలుగా భావించే ధోరణి ఒకటి కనబడుతుంది. ఇలాంటి ప్రబోధకులు, సంస్కర్తలు అధికారంలోకి రాగానే ప్రపంచంలోని వివేకం, వివేచన అంతా తమ వద్దనే ఉన్నట్లు వ్యవహరిస్తారు. తమను తాము మహా మేధావులుగా భావిస్తారు. జ్ఞానవిజ్ఞానాలను ప్రసాదించే సమస్త వనరులను త్రోసిరాజంటారు. సమాజంలోని మేధావులు, ఆలోచనాపరుల భావాల పట్ల నిర్లక్ష్యం వహిస్తారు. నష్టదాయకమైన చర్యలకు పూనుకుంటారు. హింసా దౌర్జన్యాల ద్వారా ప్రజల్లో తాము కోరిన సంస్కరణ తీసుకురావడానికి ప్రయత్నిస్తారు. మేడపై కత్తిపెట్టి మార్పు సాధించాలనుకుంటారు. ఇలాంటి సంస్కర్తలు, విప్లవనేతలు సాధారణంగా మానవ స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోరు. మానవస్వభావం గురించి కనీస పరిజ్ఞానం కూడా వారికి ఉండదు. సంస్కరణలకు సరయిన మార్గాలేవో వారు ఆలోచించరు. సమాజంలో పతనానికి కారణాలేమిటో తెలుసుకోరు. పతన కారణాలను తొలగించే ఉత్తమ మార్గాలేవో గ్రహించే ప్రయత్నం చేయరు. గత అనుభవాల నుంచి పాఠాలను గ్రహించకుండా తమ స్వంత ప్రయోగాలు ప్రారంభిస్తారు. తమ ప్రయత్నాల్లో ఎదురయ్యే అడ్డంకులను తొలగించాలని చూస్తారు. తమపై వచ్చే విమర్శల పట్ల ఆగ్రహిస్తారు. సలహాలను పెడచెవిన పెడతారు. అన్ని సమస్యలకు వారివద్ద ఒకే ఒక పరిష్కారం ఉంటుంది. ఆ పరిష్కారం బలప్రయోగం, హింసావాదం. క్రూరమైన చట్టాలతో ప్రజలను నిరంకుశంగా అణిచివేస్తారు.

కాని ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) సాధించిన విప్లవం అలాంటిది కాదు. ఇందులో హింసలేదు. పైగా ప్రేమాభిమానాలు అందులో పొంగిపొర్లాయి. ఈ ఉద్యమంలో ప్రతిచోట మానవసంక్షేమం పట్ల శ్రద్ధాసక్తులు పల్లవించాయి. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) మానవాళి పట్ల అపారమైన ప్రేమ కలిగి ఉండేవారు. మానవత్వం పట్ల నిజమైన

అభిమానం కలిగి ఉండేవారు. ఆయన తన ఉద్యమ స్వభావాన్ని వివరిస్తూ చెప్పిన ఉదాహరణ ఇక్కడ గమనించదగ్గది. సరకగుండం వైపు పిచ్చిగా పరుగెడుతున్న వారిని అందులో పడిపోకుండా తాను కాపాడుతున్నట్లు ఆయన చెప్పారు. అందుకే దివ్యఖుర్ఆన్ ఆయన్ను కారుణ్యమూర్తిగా అభివర్ణించింది. ఆయన అనవసర బలప్రయోగం లేకుండా ఒక గొప్ప విప్లవాన్ని ఎలా సాధించి ఉంటారో ఒక్కసారి ఊహించండి. మదీనాలో ఆయన గడిపిన దశాబ్దకాలం అనుదినం ఆపత్సమయమే. ఖురైషులు మూడుసార్లు పెద్దఎత్తున దాడికి వచ్చారు. చిన్న చిన్న ఘర్షణలు సరిహద్దుల్లో జగదాలు నిత్యకృత్యాలగా ఉండేవి. విభిన్న ప్రాంతాల నుంచి భిన్నతెగలు వివిధ సమయాల్లో మదీనాపై దండెత్తి వచ్చాయి. మదీనా నుంచి అనునిత్యం పహారా బృందాలను పంపించడం జరిగేది. కల్లోలం సృష్టించడానికి యత్నించే శక్తులను ఎదుర్కోవడానికి సైనికబలగాలను పంపవలసి వచ్చేది. రాత్రులు అప్రమత్తంగా నగరాన్ని కాపలా కాయవలసి వచ్చేది. వీటన్నింటికి తోడు మదీనాలోని యూదులు, కపటవిశ్వాసులు నిత్యం ఏదో ఒక కుట్రలో నిమగ్నమై ఉండేవారు. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే ఈ పదేళ్ళ కాలం సైనిక శిబిరంలో గడిపిన కాలం. ముస్లిం సమాజంలో కల్లోలం సృష్టించే పుకార్లు కుట్రలు నడిచాయి. ముస్లిముల్లో అసమ్మతి సృష్టించే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. ప్రవక్త (స) ఉద్యమాన్ని నిర్వీర్యం చేయడానికి, ఆయన్ను హతమార్చడానికి అనేక ప్రయత్నాలు జరిగాయి. ఇంతకన్నా ఆపత్కాలం మరొకటి ఉంటుందా? కాని ప్రవక్త (స) ఎన్నడూ నిరంకుశాధికారాలు తీసుకోలేదు. నియంతృత్వ శాసనాలు చేయలేదు. అలాంటి ఆపత్కాల చట్టాల ద్వారా ఎవరినీ పట్టుకుని శిక్షించడమూ జరగలేదు. ఎవరినీ నిర్బంధించలేదు. ఎవరిపై కూడా జరిమానాలు, భారీ పన్నులు విధించలేదు. దైవిక చట్టంలో పేర్కొన్న పరిమితికి మించి ఎవరిపై కూడా ఎలాంటి శిక్షలు వేయలేదు. వ్యతిరేక భావాలు కలిగి ఉండే హక్కు, విమర్శించే హక్కులను గౌరవించారు. అభిప్రాయ ప్రకటన స్వేచ్ఛ లేకుండా ఎవరి గొంతును నొక్కలేదు. ఎవరినీ ఖైదు చేయలేదు. కాపట్యానికి, మోసానికి మారుపేరుగా నిలిచిన అబ్దుల్లా బిన్ ఉబై వంటి వ్యక్తికి కూడా స్వేచ్ఛ లభించింది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)కు తన ఉద్యమం సత్యమైనదన్న విశ్వాసం, తన వ్యక్తిత్వంపై సంపూర్ణ నమ్మకం ఉండేవి. ఆయన ఇతరులపై తన ఆధిపత్యాన్ని ఎన్నడూ ప్రదర్శించలేదు. ఆయన ఎన్నడూ అతిగా మాట్లాడలేదు. ఎవరినీ కించపరచలేదు. శత్రువుల దురుసుతనాన్ని ఓపిగ్గా భరించారు. నిజానికి శత్రువు బలహీనంగా ఉన్నా వారి పరుషపదజాలాన్ని సహించారు. ఆయనలోని ఆ లక్షణమే శత్రువుల హృదయాలను గెలుచుకుంది.

ఆయన అనుచరులు ఆయన పట్ల పూర్తి విధేయత కలిగి ఉండేవారు. ఆయన శత్రువులు ఆయన ముందు మరుగుజ్జులుగా మారారు. చివరకు శత్రువులు సత్యం, ధర్మం ముందు లొంగిపోయి, తలలు దించుకున్నప్పుడు, వారు పూర్తిగా మారిపోయి సంస్కరణ పొందిన వ్యక్తులుగా రూపొందారు.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) హృదయంలో దైవం పట్ల అపారమైన ప్రేమ ఉండేది. ఆ ప్రేమ సరికొత్త రూపంలో బహిర్గతమైంది. ఆయన దేవుడిని ఎంతగా ప్రేమించేవారో, దేవుడి సృష్టితాలను కూడా అంతగా ప్రేమించేవారు. ఆయన మానవాళిని ఎంతగా ప్రేమించేవారో తెలుసుకోవడానికి ఒక్క ఉదాహరణ చూద్దాం. మక్కా నగర ప్రజలు ఆయన ఉద్యమాన్ని తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు. ఆయన పట్ల, ఆయన అనుచరుల పట్ల అమానుషంగా వ్యవహరించారు. అయినా మక్కా నగరం కరువు కోరల్లో చిక్కుకున్నప్పుడు ఆయన వారి కోసం ఆహార పదార్థాలు పంపించారు. మక్కాలోని పేదలకు పంచడానికి ఐదువందల బంగారు నాణాలు కూడా పంపించారు. బద్ యుద్ధం తర్వాతి రాత్రి బద్ యుద్ధంలో పట్టుబడిన ఖైదీల రోదనలు విన్నారు. ఆ యుద్ధఖైదీలకు కట్టిన తాళ్ళు వదులు చేసేవరకు ఆయన నిద్రపోలేదు. బనూ హవాజీన్ తెగకు చెందిన ఆరువేలమంది యుద్ధఖైదీలు దీనంగా మొరపెట్టుకుంటే వారందరినీ విడుదల చేయాలని ఆదేశించారు. మానవాళి పట్ల ఆయనకున్న అపార ప్రేమ మక్కా విజయానంతరం మరింత స్పష్టంగా కనబడుతుంది. ప్రవక్త (స)ను తీవ్రంగా వ్యతిరేకించి ద్వేషించిన శత్రువులు, ప్రాణశత్రువులు, ఇరవై సంవత్సరాల పాటు ఆయనతో యుద్ధాలు చేసినవారు అందరూ లొంగిపోయి తలలు దించుకుని ఆయన ముందు హాజరైనప్పుడు ఆయన వారందరినీ క్షమించి వదిలేశారు. చరిత్రలో ఇలాంటి సందర్భాల్లో విజేతలు ఊచకోతలు కోయించిన సందర్భాలున్నాయి. లేదా జీవితఖైదు విధించారు గాని క్షమించి వదిలేసిన విజేత మరెవ్వరూ లేరు. మక్కా నాయకులు న్యాయపరంగాను, నైతికంగాను దోషులే. వారికి శిక్ష విధించడం సముచితమే. కాని మానవాళిని అపారంగా ప్రేమించే ప్రవక్త (స) వారి నేరాలన్నింటినీ క్షమించారు. అంతేకాదు, ఒక సాధారణ ప్రకటన చేస్తూ “ఈ రోజు మీకు ఎలాంటి శిక్షా లేదు, మీరంతా స్వతంత్రులు” అన్నారు. ఆయన వారిని పరాభవించలేదు. వారి హృదయాలను గెలుచుకునేవిధంగా వారిపట్ల వ్యవహరించారు. వారికి బాధ్యతా యుతమైన పనులు అప్పగించారు. ఎందుకంటే, ప్రవక్త (స)కు తెలుసు ప్రతీకారాన్ని తీర్చుకోవడమంటే తన విప్లవాన్ని తక్కువ చేయడమే. పగ తీర్చుకోవడం వల్ల విప్లవం తన సమాధిని తానే తవ్వుకోవడం అవుతుంది. కాని శాంతంతో వ్యవహరించి

క్షమించడం ద్వారా విప్లవం ప్రత్యర్థుల హృదయాలను గెలుచుకుంటుంది. ఉద్యమాన్ని వ్యతిరేకించిన వారి మద్దతు కూడా సాధించగలుగుతుంది. మక్కా ఖురైష్ సర్దారులు ప్రవక్త (స)తో యుద్ధానికి వచ్చినప్పుడు ఆయన వీరోచితంగా అద్వితీయ ధైర్యసాహసాలతో పోరాడారు. యుద్ధంలో శత్రువులకు సాధ్యమైనంత తక్కువ నష్టం కలిగించి గెలుపు సాధించే సైనిక వ్యూహాలతో, రక్షణవిధానాలతో ఆయన పోరాటపంథా ఉండేది. యుద్ధరంగంలో కూడా మానవ విలువలను కాపాడే చర్యలు ఆయన తీసుకున్నారు. మానవత్వం పట్ల, మానవాళి పట్ల అలాంటి ప్రేమాభిమానాలు మనకు మరో ఉద్యమంలో ఎక్కడా కనబడవు. ఆయన విప్లవం యావత్తు మానవాళి సంక్షేమానికి ఉద్దేశించిన ఉద్యమం. జ్ఞానజ్యోతులు వెలిగించే ఉద్యమం.

మనిషిలో మార్పు

అనేక సంస్కరణా ఉద్యమాలు, విప్లవాల చరిత్ర మనకు తెలుసు. కాని ఈ ఉద్యమాలను పరిశీలిస్తే ఇవన్నీ మనిషిని యథాతథంగా స్వీకరించాయి. మనిషి బాహ్యపరిస్థితులను మార్చడానికి ప్రయత్నించాయి. అంతర్గతంగా మనిషిలో మార్పు తేవడానికి ఎలాంటి ప్రయత్నమూ జరగలేదు. కాని బాహ్య పరిస్థితిలో మార్పు అన్నది తాత్కాలికమే అవుతుంది. అందువల్ల మనిషి జీవితంలో ఎదురయ్యే సమస్యల పరిష్కారంలో వైఫల్యమే ఎదురైంది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) సాధించిన అత్యుత్తమ విజయమేమంటే, ఆయన మనిషిని అంతర్గతంగా మార్చారు. మనిషిలో సంపూర్ణమైన మార్పు వచ్చేలా చేశారు. స్వంత ప్రయోజనాలు, స్వార్థప్రయత్నాలతో పశుసమానంగా బతుకుతున్న మనుష్యుల్లో సత్యం జాగృతమైంది. సత్యంలో దాగి ఉన్న శక్తి వారిలో మానవీయ విలువలను ప్రేరేపించింది. పశుసమాన జీవితాన్ని వదిలి ఆ స్థానంలో దైవభీతి, నియమబద్ధత తొణికిసలాడే మానవులు రూపొందారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) సాధించిన ఈ అద్భుతాన్ని చూస్తే, మంత్రం వేసినట్లు మనుషుల్లో వచ్చిన మార్పును గమనిస్తే ఆశ్చర్యంతో నోరుతెరువక తప్పదు. మక్కా నగరంలో తాగుబోతు యువకుడిగా ఉన్న హజ్రత్ ఉమర్ (రజి)లో వచ్చిన మార్పును గమనించండి. ఆయన వ్యక్తిత్వం పూర్తిగా పరివర్తనం చెందింది. ఆయన మారిపోవడమే కాదు, ఒక మహావ్యక్తిగా ఎదిగారు. అలాగే ఫుజాలా ఎంతగా మారిపోయారు. ఎంత గొప్ప వ్యక్తిగా పరివర్తన చెందారు. అలాగే జుల్ బజదైన్ ను చూడండి ఆయన ఏ విధంగా సంపదను, భోగవిలాసాలను వదిలి సాధారణ జీవితం వైపునకు వచ్చారో గమనిస్తే ఈ ఉద్యమం మనుష్యులను ఎంతగా మార్చేసిందో అర్థం అవుతుంది. అలాగే హజ్రత్ అబూజర్ (రజి)ను చూడండి. ఎలాంటి విప్లవభావాలు ఆయనలో

పుట్టుకు వచ్చాయంటే, కాబా గృహం వద్దే అవిశ్వాసులను ధైర్యంగా నవాలు చేసి వారి చేతిలో చిత్రహింసల పాలైనా కూడా తన విశ్వాసంపై దృఢంగా నిలబడ్డారు. అలాగే కాబ్ బిన్ మాలిక్ (రజి)ను చూడండి. ఆయన వ్యక్తిత్వంలోని నిజాయితీని గమనించండి. అబూ ఖైస్సాను గమనించండి. లుబైనా, సుమయ్యా వంటి నౌకర్లు ప్రదర్శించిన విప్లవాత్మక ధైర్యసాహసాలు గమనించండి. మాజ్ బిన్ మాలిక్ అస్సమీ, గమీదియాల వైపు దృష్టి సారించండి. ప్రవక్త (స) కాలంలో సత్యంపై స్థిరంగా నిలబడిన ఈ మహానుభావుల్లో ఈ మార్పును సాధించిన ఉద్యమం గొప్పదనం చెప్పకనే తెలుస్తుంది. నేటి ఇథియోపియా ఆనాటి అబీసీనియా రాజు నీగస్ దర్బారులో హజ్రత్ జాఫర్ నిస్సంకోచంగా, నిర్భయంగా, నిశ్చింతగా సత్యాన్ని చాటి చెప్పిన వైనం గమనించండి, పర్షియా సైన్యాధిపతి సమక్షంలో రాబీ బిన్ ఆమీర్ ప్రదర్శించిన అనుపమాన ధైర్యసాహసాలను చూడండి. సత్యం పట్ల నిబద్ధతతో ఈ మహానుభావులు ప్రదర్శించిన ధైర్యసాహసాలు గొప్ప గొప్ప యోధుల్లో కూడా కానరావు.

ప్రవక్త (స) ఉద్యమ ఫలితంగా రూపుదిద్దుకున్న ఈ గొప్ప వ్యక్తులతో ఏర్పడిన సమాజం అది. సత్య వ్యవస్థను నడవడానికి ఇలాంటి నాయకులు, కార్యకర్తలు పుట్టుకు వచ్చారు. మద్యనిషేధ ఆదేశం ప్రకటించబడగానే నోటి వరకు వెళ్ళిన మధుపాత్రలను కూడా గిరాబీసారు. కుండల్లో దాచుకున్న మద్యాన్ని మదీనా వీధుల్లోకి తీసుకొచ్చి పారబోశారు. మహిళలు తమ తలపై కప్పుకోవాలని వస్త్రధారణ నియమాలు జారీ అయినప్పుడు తక్షణం తగిన వస్త్రాలు తయారయ్యాయి. జిహాద్ కోసం పిలుపు ఇవ్వగానే పిల్లలు కూడా మునికాళ్ళపై నిలబడ్డారు. తగిన ఎత్తు లేరన్న కారణంగా యుద్ధంలో పాల్గొనే అవకాశం చేజారుతుందని భయపడి అలా చేసేవారు. విరాళాల కోసం పిలుపు ఇస్తే సంపన్న వర్తకులు హజ్రత్ ఉస్మాన్ (రజి) వంటి వారు సంపదతో ఉన్న ఒంటెల బిడారులను తీసుకొచ్చి నిలబెట్టారు. హజ్రత్ అబూబక్ర్ (రజి) వంటి వారు తమ వద్ద ఉన్నదంతా తెచ్చి ప్రవక్త (స) పాదాల వద్ద పోశారు. కూలినాళి చేసుకునే కష్టజీవులు కూడా రోజుకూలిగా లభించిన ఖర్చురాలను అన్నింటినీ తెచ్చి ఆయనకు సమర్పించుకున్నారు. తాము తినడానికి ఏదీ లేకపోయినా సమస్తం ఆయన పాదాల వద్ద పోశారు. మక్కా నుంచి మదీనాకు తరలి వచ్చిన ముహాజిరీస్లకు సహాయం చేయాలని మదీనాలోని అన్నార్థకు చెప్పినప్పుడు వాళ్ళు తమ అస్తిపాస్తులన్నీ లెక్కవేసి, సగం అస్తి ముహాజిరీస్ సోదరులకు ఇచ్చేశారు. వారి ఇండ్లు, వారి పొలాలు, వారి తోటలు అన్నింటిలో సగభాగం ఇచ్చి అద్వితీయమైన సోదరభావాన్ని ప్రదర్శించి చూపించారు. ప్రజాసేవ కోసం ప్రభుత్వ అధికారులను

నియమించినప్పుడు చరిత్రలో ఎన్నడూ లేని విధంగా నెలకు ఒక దిర్హం జీతం తీసుకుని గవర్నర్ పనిచేసిన సంఘటన ఆ కాలంలోనే సాధ్యమయ్యింది. యుద్ధంలో లభించిన యుద్ధసాత్తును సైనికాధికారి వద్ద జమచేయాలని ఆదేశించినప్పుడు తమ వద్ద ఉన్న యుద్ధసాత్తును చివరకు గుండుసూది కూడా తెచ్చి జమచేశారు. మదాయన్లో ఒక పెద్ద సంపద ఒక సైనికుడి చేతికి చిక్కింది. ఆ సైనికుడి పేరు ఆమిర్. సైనికాధికారి వద్ద యుద్ధసాత్తు జమచేయాలన్న ఆదేశం వినగానే అతడు అర్ధరాత్రి ఎవరి కంట పడకుండా ఆ సంపద అంతా తీసుకొచ్చి సైనికాధికారికి స్వాధీనం చేశాడు. ఇలాంటి సంఘటన చరిత్రలో మనకు మరెక్కడైనా కనబడుతుందా? చరిత్రలో సువర్ణాక్షరాలతో లిఖించదగిన సంఘటనలివి. మానవచరిత్రలో సత్యాన్ని సగర్వంగా నిలబెట్టిన మనుష్యులు వాళ్ళు. ఆ కాలంలో నేరాలంటే ఏమిటో తెలియని పరిస్థితి నెలకొంది. మదీనా నగరంలో ప్రవక్త (స) గడిపిన పదేళ్ళ కాలంలో న్యాయస్థానానికి వచ్చిన కేసులను వేళ్ళపై లెక్కపెట్టవచ్చు. పరిస్థితులు ఎంత గొప్పగా ఉండేవంటే నేరపరిశోధనకు ఎలాంటి సంస్థ అవసరమే కలుగలేదు. ప్రజల మనస్సాక్షి వారిని రక్షించేది. నేరాలనుంచి నిరోధించేది. వారికి మార్గదర్శనం చేసేది.

ఇది ప్రవక్త (స) సాధించిన మహోన్నత విప్లవం. మనిషి బాహ్యపరిస్థితులను మార్చడమే కాదు, అంతర్గతంగా మనిషిని పూర్తిగా మార్చేసిన విప్లవం అది. మనిషి వ్యక్తిత్వాన్ని, నడవడిని, మనస్సును, మస్తిష్కాన్ని, భావాలను, ఆలోచనలను, ఆవేశాలను, అన్నింటినీ మార్చేసి కొత్తమనిషిగా రూపొందించిన విప్లవం అది. మానవ జీవితంలోని మౌలికసమస్యల పరిష్కారంలో ఈ విప్లవం విజయం సాధించింది. ఆ విధంగా సమాజంలో నెలకొన్న సంక్షోభాలను చక్కదిద్దడంలోను జయప్రద మైంది.

అనుపమాన త్యాగాలు

ఇస్లామీయ ఉద్యమానికి మరో ప్రత్యేకత ఉంది. ఈ ఉద్యమం గొప్ప విజయాలు సాధించినప్పటికీ, ఆ విజయాల కోసం ఈ ఉద్యమకర్త ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) అనితరసాధ్య త్యాగాలు చేసినప్పటికీ, ఉద్యమం సఫలమైన తర్వాత దాని నుంచి ఎలాంటి ప్రతిఫలమూ పొందలేదు. ఎలాంటి పారితోషికమూ అశించలేదు. మానవాళి మేలు కోరి ఆయన తన సర్వస్వం త్యాగం చేశారు. కాని అందుకు బదులుగా న్యాయబద్ధంగా, హేతుబద్ధంగా, సాంప్రదాయకంగా తీసుకోదగిన పాటి ప్రతిఫలము కూడా ఆయన తీసుకోలేదు. ఈ గొప్ప విజయం తర్వాత పూచికపుల్ల పాటి స్వార్థం

కాని, గడ్డిపోచపాటి ఆశ కాని మనకు కనబడదు. ఇలాంటి ఉదాహరణ, కనీసం దీనికి దరిదాపుల్లోకి వచ్చేపాటి ఉదాహరణ మనకు మరొకటి చరిత్రలో కనబడుతుందా?

ఆర్థిక కోణంలో చూస్తే ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఉజ్వలంగా నడుస్తున్న తన వ్యాపార వాణిజ్యాలను వదులుకున్నారు. తన సంపద యావత్తు ఉద్యమానికి ఇచ్చే శారు. ఆ ఉద్యమం విజయపథంలో నడుస్తున్నప్పుడు ఆయన తన సంపద అంతా తన స్వహస్తాలతో పంచేశారు. ఆయన చాలా సాధారణమైన, సరళమైన జీవితాన్ని ఇష్టపడ్డారు. ఆయన తన కుటుంబం కోసం సొమ్ము వదిలి వెళ్ళలేదు. కుటుంబానికి ఎలాంటి ఇస్తిఫాస్తులు ఇవ్వలేదు. తన జీవితంలో తన కుటుంబ సభ్యులకు ఎలాంటి ఆర్థిక హక్కులు కల్పించలేదు. తన తదనంతరం వారి కోసం ఎలాంటి వారసత్వమూ ఇవ్వలేదు. ఆయన గార్డలను కాని, నౌకర్లను కాని నియమించుకోలేదు. తన కోసం ఎలాంటి వాహనసదుపాయమూ పొందలేదు. తన ఇంటిలో విలాస వస్తువులను ఇష్టపడలేదు.

ఇక రాజకీయ కోణంలో చూస్తే, ఆయన తన కోసం ఎలాంటి ప్రత్యేకాధికారాలు, ప్రత్యేకహోదాలు కోరలేదు. దేవుడు ఆజ్ఞాపించిన పరిధిని దాటి తన అధికారాన్ని ఎవరిపై కూడా ప్రయోగించలేదు. తన రాజకీయ హోదాను పటిష్టం చేసుకోవడానికి లేదా మరింత పెంచుకోవడానికి ఆయన ఏకపక్షంగా ఎలాంటి చట్టమూ చేయలేదు. ప్రవక్త (స) మదీనాలో గడిపిన పదేళ్ళ కాలం అంతా సంఘర్షణలతో ఆపత్కాలంగా ఉన్నప్పటికీ, నానాటికీ యూదులు, కవటవిశ్వాసుల కుట్రలు కుతంత్రాలతో సతమతమవుతున్నప్పటికీ ఆయన ఎవరి విషయంలోను జోక్యం చేసుకో లేదు. ఎలాంటి అంక్షలు ఎవరిపైనా విధించలేదు. ఎవరి విషయంలో కూడా అధికారికంగా తుదముట్టించమన్న ఆదేశాలు జారీ చేయలేదు. ఎలాంటి అత్యవసర న్యాయస్థానాలను ఏర్పాటు చేయలేదు. కొరడాదెబ్బలు శిక్షలు విధించలేదు. అంతేకాదు, ఆయన విమర్శలకు పూర్తి అవకాశం ఇచ్చారు. అభిప్రాయభేదాలను, సలహాసూచనలను ఆహ్వానించారు. తన వ్యక్తిగత సూచనలను తిరస్కరించే స్వేచ్ఛ ఆయన అందరికీ ఇచ్చారు. ఈ హక్కులు, అధికారాలు ఏదో కాగితాలపై రాసినవి కాదు, ఇవి ఆచరణాత్మకంగా సమాజంలో కనబడేవి. కొన్ని సందర్భాల్లో ప్రవక్త (స) తన సొంత అభిప్రాయాన్ని పక్కకు పెట్టి ఇతరుల సూచనలను అంగీకరించారు.

ఆయన ఎవరికైనా ఏమైనా మినహాయింపులు ఇవ్వాలనుకున్నప్పుడు కూడా ఆయన తన సహచరులతో మాట్లాడి వారి అనుమతి తీసుకునేవారు. ఉదాహరణకు

ఒకసారి హజ్రత్ అబుల్ ఆస్ ఖైదీగా పట్టుబడ్డారు. హజ్రత్ జైనబ్ ఆయన విడుదల కొరకు పరిహారంగా ఒక కంఠహారాన్ని పంపించారు. ఆ కంఠహారం హజ్రత్ ఖదీజా (రజి), ప్రవక్త (స) మొదటి ధర్మపత్నిగారిది. హజ్రత్ జైనబ్, హజ్రత్ ఖదీజా (రజి) గారి కుమార్తె అన్నది ఇక్కడ గమనించాలి. హజ్రత్ ఖదీజా (రజి) తన కంఠహారాన్ని కుమార్తెకు కానుకగా ఇచ్చారు. ప్రవక్త (స) ఆ కంఠహారాన్ని ఆమెకు తిరిగి పంపాలనుకున్నారు. ఆయన తలచుకుంటే తక్షణం ఆదేశించవచ్చు. కాని ఆయన అలా చేయలేదు. బహిరంగంగా అందరి ముందు ఈ విషయాన్ని ఉంచి ఆ కంఠహారాన్ని తిరిగి ఇచ్చేసే అనుమతి కోరారు. అలాగే అబుల్ ఆస్ ఆస్తిపాస్తులు యుద్ధసాత్తుగా చేజిక్కినప్పుడు కూడా ఆయన అందరి అనుమతి తీసుకుని వాటిని తిప్పి పంపారు. హునైన్ యుద్ధంలో కొందరు యుద్ధఖైదీలు పట్టుబడ్డారు. ఆ యుద్ధఖైదీల విడుదల కొరకు ఒక ప్రతినిధి బృందం జరానా వద్దకు వచ్చింది. ప్రవక్త (స)కు బాల్యంలో పాలు తాపించిన తల్లిగారి ప్రాంతం నుంచి వాళ్ళు వచ్చారు. ఆమె పేరిట యుద్ధఖైదీలను విడుదల చేయాలని అభ్యర్థించారు. కాని అప్పటికే ఆ యుద్ధఖైదీలను వివిధ తెగల వారికి పంచేయడం జరిగింది. ప్రవక్త (స) తన స్వంత అభ్యర్థనతో ఖురైష్ తెగవారికి ఇవ్వబడిన యుద్ధఖైదీలను విడుదల చేయించారు. తర్వాత ఒక బహిరంగ సభలో ఇతరులను అభ్యర్థిస్తూ ఆ యుద్ధఖైదీలను విడుదల చేయాలని కోరారు. ప్రవక్త (స) స్వయంగా తన బంధువులకు కేటాయించిన యుద్ధఖైదీలను విడుదల చేసారని తెలియగానే మిగిలిన వారు కూడా తమకు కేటాయించిన యుద్ధఖైదీలను విడుదల చేసారు. ఇలాంటి సందర్భాల్లో ప్రవక్త (స) ఎన్నడూ ఎవరిపై ఎలాంటి ఒత్తిడి తీసుకురాలేదు.

ఇక సామాజికంగా చూస్తే ప్రవక్త (స) అందరితో సమానంగా ఉండేవారు. తన కొరకు ప్రత్యేక హోదా గౌరవాలు ఎన్నడూ కోరలేదు. అన్నవస్థ్రాల విషయంలో ఎన్నడూ ఎలాంటి ప్రత్యేక ప్రమాణాలు ఆశించలేదు. బహిరంగ సభల్లో ఆయన తన కొరకు ప్రత్యేక స్థలాన్ని కూడా కోరేవారు కాదు. తన ముందు ఇతరులు గౌరవ సూచకంగా నిలబడడం, లేదా తనను నాయకుడిగా, సర్దారుగా సంబోధించడాన్ని ఆయన ఎన్నడూ ప్రోత్సహించలేదు. యుద్ధరంగంలో కాని, ప్రయాణాల్లో కాని, కందకాలు తవ్వడంలో కాని, మస్జిదులు కట్టడంలో కాని ఆయన తన సహచరులతో సమానంగా కష్టపడి పనిచేసేవారు. నిర్మాణ సామగ్రిని మోసేవారు. రాళ్ళను పగుల గొట్టేవారు. తన స్వహస్తాలతో కలపను సేకరించేవారు. తాను ఎవరివద్దనైనా రుణం తీసుకుంటే, తన వద్ద నుంచి ఆ రుణాన్ని కఠినంగా వసూలు చేసుకోవాలని ఆయన

ప్రోత్సహించేవారు. తాను ఎవరి పట్ల నైనా తప్పుగా వ్యవహరించి ఉంటే తన పట్ల ప్రతీకారం తీర్చుకోవచ్చని ఆయన తన్ను తాను ప్రజలకు సమర్పించుకున్నారు.

మానవత్వాన్ని నిలబెట్టిన ఆ మహానుభావుడి గొప్ప ఆదర్శాలివి. ఈ ఆదర్శాలు నేడు మనకు వారసత్వంగా అందాయి. ఆ సత్యసందేశాన్ని ప్రచారం చేసే బాధ్యత మనకు లభించింది. అందుకే మానవాళిపై సాక్ష్యంగా నిలబడే ఉత్తమ సమాజంగా మనలను అభివర్ణించడం జరిగింది. ఆ సత్య సందేశాన్ని మనకు ఒక అప్పగింతగా ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రవక్త (స) అనుచరసమాజంగా మనం ప్రవక్త (స) పోషించిన మానవత్వాన్ని నిలబెట్టే పాత్రను మనస్థాయిలో పోషించవలసి ఉంది. మానవాళి సమస్యల్లో కూరుకుపోయినప్పుడు, సమాజం సంక్షోభానికి గురైనప్పుడు మనం ఈ సమస్యలు సంక్షోభాల పరిష్కారానికి ప్రయత్నించవలసి ఉంది. కాన వాస్తవమేమంటే, ఈ సత్యసందేశ బాధ్యతను నిర్వర్తించడంలో మనం విఫలమవుతూనే ఉన్నాం. చేజేతులా దీన్ని మనమే నష్టపరుస్తున్నాం. ఫలితంగా ఆధునిక యుగం కొత్త మలుపు తిరిగి భౌతిక సుఖభోగాలే ప్రధానంగా మారినప్పుడు ఈ ధోరణిని అరికట్టడంలో మనం విఫలమయ్యాం. మన వైఫల్యాల ఫలితమే నేడు యావత్తు మానవాళి సంక్షోభ పరిస్థితులను ఎదుర్కుంటోంది. నేడు ప్రపంచ నాయకత్వం దైవశాసనాలను అంగీకరించని వారి చేతుల్లో ఉంది. పరస్పర విరుద్ధ భౌతికవాద సిద్ధాంతాలు ఒకదానితో ఒకటి తలపడుతున్నాయి. ఈ ఘర్షణలు శాంతిని భంగపరుస్తున్నాయి. మనశ్శాంతి లేకుండా చేస్తున్నాయి. స్వయంగా మనమే వాటికి బానిసలుగా మారుతున్నాం. అనేక దురదృష్టకరమైన సంఘటనలు పరంపరగా జరుగుతున్నప్పటికీ లజ్జాభావన మనకు కలగడం లేదు. ఇస్లామీయ సమాజాల్లోని అస్తవ్యస్త స్థితి, మానవ సమాజాల్లో సంక్షోభాలు మనకు మన బాధ్యతలను గుర్తు చేయలేకపోతున్నాయి.

భ్రమల దుప్పట్లు పరుస్తున్న ఆధునిక భౌతికవాద నాగరికత వెనుక దాగి ఉన్న సత్యాలను పరికిస్తే ఒళ్ళు గగుర్పొడుస్తుంది. దిక్కుతోచక విలవిలలాడుతున్న మానవత్వం మన కళ్ళముందు ప్రత్యక్షమవుతుంది. నేడు మానవాళి విచిత్రమైన విలువల గుప్పిట ఇరుక్కుంది. ఎక్కడ చూసినా అధికారం కోసం, ఆదాయం కోసం సంఘర్షణ కనబడుతుంది. మనిషిలో ఉండే నైతిక స్పృహ అదృశ్యమైపోయింది. నాగరికత పెరుగుతున్న కొద్దీ నేరాలు పెరుగుతున్నాయి. మానసికంగా సంక్లిష్ట ధోరణులు ముప్పిరిగొంటున్నాయి. మనశ్శాంతి అన్నది కనుమరుగైపోయింది. మనిషి మనోమస్తిష్కాల్లో, వ్యక్తిత్వంలో అన్నింటా అయోమయం తాండవిస్తోంది. మనిషి జీవితంలోని ఏ ఒక్క రంగం కూడా కాలుష్యానికి దూరంగా లేదు. వివేకం, వివేచనల్లో

సత్యం మృగ్యమై పోయింది. విశ్వాసాలు, ఆలోచనల్లో నిజాయితీ కరువైపోయింది. ఆధ్యాత్మిక విలువలు పతనమయ్యాయి. చట్టాలున్నాయి కాని వాటిలో న్యాయపరమైన స్పృహ లోపించింది. రాజకీయాల్లో సేవాభావం నశించింది. దాని స్థానంలో స్వప్రయోజనాలకు పాకులాడే ధోరణి ప్రబలింది. సాంఘికంగా అణగారిన వర్గాలు, అణిచివేతలకు పాల్పడే వర్గాలుగా వేర్పాటు కనిపిస్తోంది. లలిత కళల్లో అసభ్యత అధికమైంది. సాంఘిక జీవనంలోని అన్ని రంగాల్లో వైరుధ్యాలు కనిపిస్తున్నాయి. వైరి వర్గాల పోరాట వేదికగా సమాజం మారిపోయింది. చరిత్ర ఇప్పుడు ఒక బీభత్స నాటకంగా మారింది. విద్యాజ్ఞానాలు అభివృద్ధి చెందాయి. కాని విద్యా వ్యవస్థలోని లోపాలు మనల్ని వెంటాడుతున్నాయి. జ్ఞానజ్యోతులు వెలుగుతున్నాయి కాని ఇవే జ్యోతులు అనేక అపార్థాలను, అపనమ్మకాలను పెంచుతున్నాయి. ఈ అపనమ్మకాలు మనుష్యులను దాసులుగా చేసుకుంటున్నాయి. సంపద గుట్టలు గుట్టలుగా పడి ఉంది. కాని పెద్ద సంఖ్యలో ప్రజలు నేటికీ కూటికి గతిలేని వారిగా జీవిస్తున్నారు. వేలాది సంస్థలు, రాజకీయ గ్రూపులు, సైద్ధాంతిక వర్గాలు, వైరుధ్య సంబంధాలు ఉనికిలోకి వచ్చాయి. కాని మనిషికి మనిషికి మధ్య సోదర సంబంధాలు కనబడడం లేదు. రాజకీయ, హేతుబద్ధ, నైతిక, సామాజిక చైతన్యం సృష్టించాలన్న వాదనలు వినిపిస్తున్నాయి. కాని అత్యంత అసహ్యకరమైన అణిచివేతలు, హింసాదౌర్జన్యాలు అడ్డా అడుపు లేకుండా కొనసాగుతున్నాయి. చరిత్ర ఒక పెద్ద యుద్ధమైదానంగా మారిపోయింది. ఇక్కడ సామ్రాజ్యవాద శక్తులకు స్వేచ్ఛాపిపాసులకు మధ్య ఘర్షణలు, కమ్యూనిజానికి కేపిటలిజానికి మధ్య సంఘర్షణలు, ప్రజాస్వామ్యానికి నియంతృత్వానికి మధ్య పోరాటాలు, వ్యక్తిత్వానికి సామూహిక తత్వానికి మధ్య జగదాలు, ప్రాచ్య పాశ్చాత్య రగడలు మామూలయ్యాయి.

ఇది మనం జీవిస్తున్న ప్రపంచం. మనం ప్రాపంచిక సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటున్నాము. ఈ సంక్షోభం ఒక భీకరమైన సవాలు. ఆధునిక భౌతికవాద నాగరికత లేదా ఈ నాగరికత రూపొందించిన మనిషి ఈ సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించలేదు. తాత్కాలిక ఊరటనైనా ఇవ్వగల కొత్త సిద్ధాంతం ఏదీ లేదు. ఎక్కడా ప్రశాంతత, సమస్యల పరిష్కారం అందుబాటులో లేదు. మనిషిని అన్ని వైపుల నుంచి చీకటి చుట్టుముట్టిన ఈ సంక్లుభిత సమయంలో కనబడుతున్న ఒకే ఒక్క ఆశాకిరణం, సుదూరంగా, పద్నాలుగు వందల సంవత్సరాల క్రితం వెలిగించిన ఆశాజ్యోతి ఒక్కటే. మానవాళికి కారుణ్యకెరటంగా అవతరించిన ప్రవక్తముహమ్మద్ (స) మాత్రమే ఆ

ఆశాజ్యోతి. ఆయనకు అనుచర సమాజంగా మనం చెప్పుకుంటున్నాం. కాని అయోమయ ఆలోచనల్లో, నియమరాహిత్యంలో కొట్టుమిట్టాడుతున్నాం.

ప్రవక్త (స) జీవితాన్ని ఎలా అధ్యయనం చేయాలి?

ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్ర అధ్యయనం ఏ ఉద్దేశ్యంతో చేయాలంటే, ఆ మహా ఉద్యమం, ఆ సత్య సందేశం తాజాగా మన కళ్ళ ముందు, యావత్తు మానవాళి ముందు ఆవిష్కరించబడాలన్నదే ఆ ఉద్దేశ్యం కావాలి. క్రీ.శ. ఆరవ శతాబ్దంలో సంక్షోభాల ఊబిలో కూరుకుపోయిన మానవాళికి ఏవిధంగా అదరువు లభించిందో అదేవిధంగా నేడు చీకటి కుహరంలో కొట్టుమిట్టాడుతున్న మానవాళికి మరోసారి ఆశాజ్యోతి లభించాలి.

దురదృష్టవశాత్తు మనం ప్రవక్త (స) చరిత్రను సరయిన స్ఫూర్తితో చదవడం లేదు. మనకు ఆదర్శసమూహంగా ఆయన జీవితాన్ని అర్థం చేసుకునే దృక్పథంతో చదవడం లేదు. మన జీవితాలను ఆ సమూహాకు అనుగుణంగా మలచుకోవాలన్న ఆలోచనతో చదవడం లేదు. పైగా ఇతర ఉద్దేశ్యాలు, లక్ష్యాలు ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్ర అధ్యయనంలో ముఖ్యమైనవిగా మారిపోయాయి.

ముస్లిములు సహజంగానే ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్ర పట్ల శ్రద్ధాసక్తులు చూపిస్తారు. ఎందుకంటే, ఆధ్యాత్మికంగా ప్రతిఫలం లభిస్తుందన్న ఆశతో. కేవలం పుణ్యకార్యంగా, పుణ్యాలు పొందడానికి మాత్రమే చదువుతున్నాం. ప్రవక్త (స) జీవితం గురించి తెలుసుకునే ప్రతి ప్రయత్నం దేవుడి దృష్టిలో ఒక పుణ్యకార్యం అనడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు. ఈ ప్రయత్నానికి తగిన ప్రతిఫలం మనం ఆశిస్తాము. కాని ఈ ప్రయత్నంలో అసలు ఉద్దేశ్యం మన జీవితాలను సంస్కరించడం కావాలి. ప్రవక్త (స) జన్మదినం సందర్భంగా మనం బహిరంగ సభలు నిర్వహిస్తాం. ప్రవక్త (స) ఆత్మ ఈ బహిరంగ సభలకు హాజరవుతుందని కూడా అనుకుంటారు. తన అనుచర సమాజంలో ఉన్న శ్రద్ధాభక్తులు చూసి ప్రవక్త (స) ఆనందిస్తారని కూడా భావిస్తారు. మిఠాయిల పళ్ళాలు, పూలమాలలు, ప్రవక్త (స)ను స్తుతించే ఖవ్వాలీలు, కవితలు, అగరొత్తుల పొగలు, కళ్ళు మిరుమిట్లు గొలిపే విద్యుత్ దీపాలంకరణలు ఇవన్నీ కేవలం ప్రదర్శనాత్మకమైనవి మాత్రమే. ఇలాంటి బహిరంగ సభల్లో ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్రను ఏవిధంగా వినిపిస్తారంటే, ఆ జీవిత చరిత్ర వింటే ఆయన మనిషి కాదు, ఆయన ఒక దైవాంశ సంభూతుడనిపిస్తాడు. ఆయన శరీరం రక్తమాంసాలతో కాదు కాంతికిరణాలతో తయారైనట్లు, ఆయన నీడ అస్సలు భూమి మీద పడదన్నట్లు, ఆయన జీవితం యావత్తు మహిమలు, మహత్వాలుతో నిండి

ఉన్నట్లు, ఆయన విధులూ బాధ్యతలు, ప్రార్థనలన్నింటినీ దైవదూతలు నిర్వహిస్తారన్నట్లు, ఆయనకు సంబంధించిన సమాచారం అంతా ఒక మార్మిక సమాచారమన్నట్లు చెబుతారు. నిస్సందేహంగా ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఆధ్యాత్మికంగాను, నైతికంగాను మానవులందరిలోను అధికులు, ఉన్నతలు. ఆయన జీవితంలో మానవాతీతమైన సంఘటనలు, మహత్యాలు, దైవదూతలు రావడం వంటివి కూడా ఉన్నాయి. అయితే ఆయన జీవితం ఒక మానవజీవితం. ఆయన ఔన్నత్యానికి కారణం కూడా అదే. ఎందుకంటే సాటిలేని జీవితాన్ని ఒక మనిషిగా ఆయన జీవించి చూపించారు. ఆయన జీవితంలోని ప్రతిపని ప్రకృతి నియమాల ప్రకారమే జరిగింది. చరిత్ర, సంస్కృతులకు సంబంధించిన మౌలిక విషయాలు ఆయన జీవితంలోనూ కనబడతాయి. ఆయన జీవితంలో సాధించిన విజయాల్లో ప్రతి దశలోనూ త్యాగాలు చేశారు. ఆయన జీవితం మనకు ఒక నమూనా. ఒక మనిషిగా ఆయన జీవితాన్ని అవగాహన చేసుకున్నప్పుడే మనం మనుష్యులుగా ఆ నమూనాకు అనుగుణంగా మన జీవితాలను మలచుకోగలం. ఆయన జీవితం నుంచి పాఠాలు గ్రహించగలుగుతాము. విలువలకు, సూత్రాలకు కట్టుబడడం నేర్చుకోగలుగుతాము. మన విధి బాధ్యతలు గుర్తెరగడం సాధ్యమవుతుంది. ఆయన జీవిత చరిత్ర స్ఫూర్తిగా ధైర్యసాహసాలు, దృఢసంకల్పాలను అలవర్చుకోగలుగుతాము. ఆయన ఒక ఉదాహరణగా మానవాళికి సేవ చేయడాన్ని అలవరచుకోవడం సాధ్యమవుతుంది. దుష్టశక్తులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలన్న ప్రేరణ లభిస్తుంది. మనం ప్రవక్త (స) జీవితాన్ని ఒక మహత్యంగా, ఒక మహిమగా మార్చేసుకుంటే, ఆయన జీవితం ఒక మానవాతీతమైన జీవితంగా చిత్రీకరించుకుంటే, ఇక మనుష్యులకు ఆదర్శనమూనా అన్నది ఎలా సాధ్యం. అలాంటి మానవాతీత ఆదర్శ నమూనా ప్రకారం మన జీవితాలను మలచుకోవాలన్న ఆలోచన కూడా సాధ్యంకాదు. ఆయన గుణగణాలను మన జీవితాల్లో సాధించే ప్రయత్నం కూడా చేయలేం. ఆ విధంగా మనం ఆయన్ను అత్యధికంగా గౌరవించగలమేమో కాని ఆయన్ను అనుసరించడం సాధ్యం కాదు.

ఇటీవల ఒక కొత్త ధోరణి పుట్టుకొచ్చింది. ఈ ధోరణి పాశ్చాత్యదేశాల నుంచి దిగుమతి అయిన ధోరణి. హీరో వర్షిష్. వ్యక్తిపూజ. ఈ ధోరణి ప్రకారం చరిత్రలోని మహాపురుషులను అత్యధికంగా అభిమానించడం వారిని ఆరాధించడం, వారి విగ్రహాలు ప్రతిష్ఠించడం ప్రారంభమైంది. వారి జన్మదిన వేడుకలను అట్టహాసంగా చేయడం జరుగుతుంది. కాని ఈ అట్టహాసాలన్నీ కేవలం ప్రదర్శనాత్మకమైనవి. వీటి వల్ల మానవాళికి లభించే ప్రయోజనం ఏదీ ఉండదు. ఇలాంటి వేడుకల్లో ఒక

స్థాయి వరకు అట్టహాసాలు సహజమేనని భావించినప్పటికీ, ఈ వేడుకల వల్ల మన జీవితాలపై వదే ప్రభావం ఏదీ ఉండదు. మనలో వచ్చే మార్పు ఏదీ ఉండదు.

మరో ధోరణి కూడా కనబడుతోంది. అదేమంటే ప్రవక్త (స) జీవితాన్ని ఒక మతంగా పరిమిత దృష్టితో చూడడం. ఆయన జీవితం మనిషికి ఎలా జీవించాలో తెలియజేసే నీతిపాఠమన్న వాస్తవాన్ని గుర్తించకపోవడం. ఈ ధోరణి కలిగిన వారు ప్రవక్త (స) ఏవో కొన్ని బోధనలు చేయడానికి ప్రపంచంలో అరుదెంచారని, కొన్ని ఆచారాలు, కొన్ని విశ్వాసాలు, కొన్ని ప్రార్థనలు, కొన్ని నైతిక విలువలు, కొన్ని మతపరమైన కట్టుబాట్లు నేర్పారని అనుకుంటారు. ప్రవక్త (స) ఉద్దేశ్యం ముస్లిములుగా పిలువబడే వారిని తయారు చేయడం మాత్రమే అనుకుంటారు. ఇలాంటి వారి దృష్టిలో ప్రవక్త (స) జీవితం కొన్ని పరిశుభ్రతా నియమాలు, కొన్ని ప్రార్థనలు, పారాయణాలు, వ్యక్తిగత నైతిక ప్రమాణాల మిశ్రమం తప్ప మరేమీ కాదు. కాబట్టి విస్తృత సాంఘిక జీవనంలో ఎలాంటి సంకోచం లేకుండా ఎంతటి చెడు ఉద్దేశ్యం సాధించుకోవడానికైనా పూనుకుంటారు. ఎలాంటి మోసాల్లోనైనా పాల్గొంటారు. ఇలాంటి వారు ప్రవక్త (స) జీవితంలోని సువర్ణాధ్యాయాలను అర్థం చేసుకోలేదు. ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్ర అధ్యయనంలో ముందుమాటను దాటి ముందుకు వెళ్ళలేదు. ప్రవక్త (స) జీవితం గురించి ఇలాంటి చిత్రీకరణలు ఆధునిక కాలంలో ఇతర జాతులపై ఎలాంటి ప్రభావమూ వేయలేవు. చివరకు ముస్లిం యువకులు కూడా అనుమానాలు, అపార్థాల వలయంలో చిక్కుకుపోతారు. ఆధునిక నాగరికత కారణంగా జన్మించే అనేక సమస్యల పరిష్కారానికి ప్రవక్త (స) మార్గం చూపించగలరన్న విశ్వాసం వారిలోను లోపిస్తుంది. నేటి వైజ్ఞానిక ఆధునిక యుగానికి సంబంధించిన సంక్లిష్టమైన, కఠినమైన సమస్యల పరిష్కారం కూడా ప్రవక్త (స) ద్వారా సంతృప్తికరంగా సాధ్యమవుతుందంటే నమ్మలేరు. ఇలాంటి ధోరణుల వల్ల ప్రవక్త (స) జీవితంలోని సువర్ణాధ్యాయాలపై ఒక పరదా కప్పేయడం జరుగుతోంది. ఈ తప్పుడు సంప్రదాయాలు, తప్పుడు భావాలు ఎందుకు ప్రచారంలోకి వచ్చాయంటే మన సామాజిక వాతావరణం ఇలాంటి భావాలు అభిప్రాయాలను ప్రోత్సహించేదిగా ఉంది కాబట్టి. ఇప్పుడు ఆచరణలో ఉన్న రాజకీయ, సాంఘిక వ్యవస్థలు, మనం జీవిస్తున్న విధానం.. వీటన్నింటి చట్రంలో బతుకుతున్న మనం ఒక విశిష్టమైన మానవాతీత వ్యక్తిని చూద్దానికి ఇష్టపడతాం. అంటే ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్రలో కనబడే విప్లవాత్మక, సంస్కరణాత్మక వ్యక్తిత్వాన్ని ఆహ్వానించే స్థితిలో మనం లేము. ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్ర నుంచి స్ఫూర్తిని పొంది, అలాంటి ఆలోచనా విధానాన్ని,

అలాంటి భావాలను పెంపొందించు కునే వాతావరణం, మానసిక స్థితి నేడు లోపించింది. తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలను తమకు నచ్చిన రీతిలో పెంచుతున్నారు. తమకు నచ్చిన విధంగా తీర్చిదిద్దుతున్నారు. ఏళ్ళ తరబడి విద్యాభ్యాసం కొనసాగు తోంది. అయితే ఈ విద్యాభ్యాసం యావత్తు ఐహిక జీవిత ప్రయోజనాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని మాత్రమే ఉంటుంది. ఈ మూసలోనే యావత్తు ప్రపంచం ఒదిగిపోయింది.

ఉద్దేశ్యపూర్వకంగానో లేక అనుద్విష్టంగానో ఏవిధంగానైనా యావత్తు ప్రపంచం ఇదే నడక నడుస్తోంది. ఈ నేపథ్యంలో ఇహలోక ప్రయోజనాల మూసలో ఇమిడిపోయిన ప్రపంచం ప్రవక్త (స) జీవిత చరిత్రలోని విప్లవాత్మక సంస్కరణాత్మక అంశాల నుంచి పాఠాలు గ్రహించే స్థితిలో లేదు. ప్రవక్త (స) జీవితంలోని ఈ అంశాలపై ప్రసంగాలు, ప్రబోధనలు చెవికెక్కించుకునే పరిస్థితి కనబడడం లేదు. ప్రవక్త (స) జీవితం మన ముందు ఉంచుతున్న ఆదర్శ నమూనాను అనుసరించాలన్న తపన నేడు కానరావడం లేదు.

వాస్తవమేమంటే ప్రవక్త (స) జీవితంలో దాగి ఉన్న అసలు పాఠాలను మనం గ్రహించలేకపోతున్నాం. ఎందుకంటే మన దృష్టిలో ఇతర దృక్పథాలు కదలాడు తున్నాయి. మన ఆలోచనల్లో ఇతర అంశాలు మెదులుతున్నాయి. మన మనోమస్తి ష్కాల్లో ఇహలోక ప్రయోజనాల పథకాలు మెరుస్తున్నాయి. అందువల్ల ప్రవక్త (స) జన్మదిన వేడుకలు అట్టహాసంగా జరుపుకున్నా, ఘనంగా నిర్వహించినా, ప్రవక్త (స) పట్ల అపార ప్రేమాభిమానాలు, శ్రద్ధాసక్తులు ఉన్నప్పటికీ, ఆయన జీవిత చరిత్ర అధ్యయనం జరుగుతున్నప్పటికీ, ప్రవక్త (స) జీవితంలో ఉన్న నమూనా జీవితాన్ని అనుసరించ లేకపోతున్నాం. ప్రవక్త (స) తన జీవితాన్ని ఏ ఆదర్శాలకు అంకితం చేశారో ఆ ఆదర్శాల కోసం స్థిరమైన నిబద్ధతతో పనిచేయడం ద్వారా తప్ప మరో విధంగా మనం మన జీవితాల్లో ప్రవక్త (స) జీవితాన్ని ఆహ్వానించలేం.

ప్రవక్త (స) జీవితం రుస్తుం, సోహాబ్ కథ వంటిది కాదు. అరేబియన్ నైట్స్ కథల్లోనిది కాదు. ఇది ఒక కల్పానిక వ్యక్తి గురించిన కథ కానే కాదు. ప్రవక్త (స) జీవిత అధ్యయనం అన్నది ఏదో సాహిత్య వ్యాపకంగా లేదా కాలక్షేప వ్యవహారంగా చూడరాదు. ఇది ఒక వ్యక్తి కథ కాదు. ఇది ఒక చారిత్రక శక్తి సాధించిన విజయాల గాథ. ఆ చారిత్రక శక్తి ఒక మనిషి రూపంలో సమాజంలో జీవించి ఒక ఆదర్శనీయ జీవనవిధానాన్ని మానవాళికి పరిచయం చేశారు. ప్రపంచానికి దూరంగా అడవుల్లో ముక్కు మూసుకుని దైవధ్యానంలో గడుపుతూ, కేవలం వ్యక్తిగత అత్యుప్రక్షాళన కోసం జీవితాన్ని వెచ్చించిన ఫకీర్ జీవితం కాదు. ఒక మహా ఉద్యమానికి ప్రాణాలాదిన

మహాశక్తి జీవితచరిత్ర అది. ఆయన జీవిత చరిత్ర కేవలం ఒక వ్యక్తి జీవిత చరిత్ర కాదు. ఒక సమూహం చరిత్ర. చారిత్రక సంఘటనల రికార్డు, సచ్చరితులను తయారు చేసిన మహామనిషి జీవిత చరిత్ర. సత్సమాజ స్థాపకుడి ఉత్తమ ఆచరణల చరిత్ర. ఒక కొత్త ప్రపంచాన్ని సృష్టించిన వ్యక్తి గాథ. ఒక సమూహం సాధించిన విజయగాథ. ఒక విప్లవాద్యమం నడిచిన బాట ఆయన జీవిత చరిత్ర. సామూహిక కృషికి అద్దం పట్టే చరిత్ర అది. ఇవన్నీ ఆయన జీవిత చరిత్రలో అంతర్లీనంగా ఉన్నాయి. ప్రవక్త (స) జీవితం హీరా గుహ నుంచి సౌర్ గుహ వరకు, కాబా గృహం పవిత్ర ప్రాంగణం నుంచి తాయిఫ్ బజారుల వరకు, ప్రవక్త (స) ధర్మపత్నుల పవిత్ర గృహసీమల నుంచి యుద్ధమైదానాల వరకు ఆయన జీవితంలోని ప్రతి చర్య ఆధ్యాత్మిక, రాజకీయ, సాంఘిక విప్లవానికి నిలువుటద్దం. ఆయన ఆచరణలే గీటురాళ్ళుగా అనేక మంది తమ జీవితాలను సంస్కరించుకున్నారు. హజ్రత్ అబూబక్ర (రజి), హజ్రత్ ఉమర్ (రజి), హజ్రత్ అమ్మార్ (రజి), హజ్రత్ యాసిర్ (రజి), హజ్రత్ ఖాలిద్ (రజి), హజ్రత్ బిలాల్ (రజి), హజ్రత్ సుహైల్ (రజి) వీరంతా ఒకే జీవితానికి సంబంధించిన విభిన్న అధ్యాయాలు. ఆయన నడిపిన ఉద్యమం ఒక పెద్ద పూలతోట. ఇందులో ప్రతిపుష్పం తోటమాలి జీవితాన్ని ఆవిష్కరిస్తుంది.

మనం గొప్ప మనిషి అని సాధారణంగా అంటూ ఉంటాం. కాని గొప్ప మనిషి అన్న పదం ప్రవక్త (స) జీవితాన్ని పూర్తిగా ఆవిష్కరించలేదు. ఆయన జీవితం ఒక గొప్పవ్యక్తి జీవితం లాంటి పరిమితమైన జీవితం కాదు. ఒక ప్రసిద్ధ వ్యక్తి జీవితంలా ఏదో ఒక పరిధిలో గడిచిన జీవితం కాదు. గొప్పవ్యక్తులు, ప్రసిద్ధ పురుషు లందరి జీవితాల కన్నా అత్యున్నతమైన జీవితం ఆయనది. ప్రపంచంలో అనేకమంది గొప్పవాళ్ళు జన్మించారు. ముందు ముందు కూడా జన్మిస్తుంటారు. నిర్మాణాత్మక సిద్ధాంతాలు ప్రతిపాదించిన గొప్పవాళ్ళు అనేకమంది ఉన్నారు. నైతిక న్యాయ సూత్రాలను రూపొందించిన మహానుభావులు ఉన్నారు. సామాజిక సంస్కరణ కోసం జీవితాన్ని అంకితం చేసిన ఉన్నత చరితులు ఉన్నారు. పెద్ద పెద్ద భూభాగాలను జయించిన మహావిజేతలు ఉన్నారు. సాటిలేని విజయాలను చరిత్రలో నమోదు చేసిన వారూ ఉన్నారు. మహాసామ్రాజ్యాలను సమర్థవంతంగా పాలించిన చక్రవర్తులు ఉన్నారు. ఆధ్యాత్మికంగా అద్భుతమైన ఉదాహరణలుగా నిలిచిన పుణ్యాత్ములూ ఉన్నారు. వ్యక్తిగత నైతిక వర్తనంలో అసాధారణ స్థాయి ప్రదర్శించిన సచ్చరితులు ఉన్నారు. కాని ఈ గొప్ప గొప్ప వాళ్ళ జీవిత చరిత్రలను అధ్యయనం చేసినప్పుడు వారి శక్తి సామర్థ్యాలన్నీ జీవితంలోని ఏదో ఒక రంగంలో కేంద్రీకృతమై కనబడతాయి.

మిగిలిన జీవిత రంగాల్లో వారి పాత్ర కనబడదు. జీవితంలోని ఒక రంగం ప్రకాశ మానంగాను మిగిలిన రంగాలు చీకటి దొంతరలుగాను కనబడతాయి. అంటే ఒక రంగంలో విజయాలు మరో రంగంలో లోపాలు. కాని మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) జీవితంలోని అన్ని రంగాలు ప్రకాశమానమైనవి. ఆయన జీవితంలోని అన్ని రంగాల్లోను సమతుల్యం కనబడుతుంది. ఆయన యావత్తు జీవితం ఒక ఖచ్చితమైన నమూనాగా, పరిపూర్ణ ఆదర్శంగా మన ముందుకు వస్తుంది. ఆయన జీవితంలో ప్రేమాభిమానాలున్నాయి. సహనం సంయమనాలున్నాయి. ఆధ్యాత్మికత ఉంది. ప్రాపంచిక వ్యవహారాలున్నాయి. ప్రార్థనలున్నాయి. ఇతరుల పట్ల గౌరవాదరాలు ఉన్నాయి. ఒక సమూహానికి నాయకత్వం వహించడమూ ఉంది. ఇంటి పనులు చక్కబెట్టుకోవడమూ ఉంది. అణగారిన వారికి సహాయం చేయడమూ ఉంది. అణిచివేతకు పాల్పడిన వారి పట్ల సహనమూ ఉంది. ఈ గుణగణాలన్నీ చక్కని సమతుల్యంతో, ఒకదానికి ఒకటి పొందికగా ఒక పరిపూర్ణ మనిషిని ఆవిష్కరిస్తున్నాయి. మనిషి జీవితంలోని అన్ని రంగాలకు సంబంధించి ఆయన జీవితంలో గొప్ప ఉదాహరణలున్నాయి. ఆయన జీవితం నుంచి మనిషి పాఠాలు గ్రహించడం ప్రారంభిస్తే ఆ మనిషికి మరో మార్గదర్శకత్వం ఏదీ అవసరం లేదు. ప్రపంచంలోని సర్వమానవాళికి వారు ఏ ప్రాంతానికి చెందిన వారైనా, ఏ జాతి వారైనా, తెల్లవారైనా, నల్లవారైనా, చలి దేశాల వారైనా, వేడి దేశాల వారైనా అందరికీ అన్ని కాలాల వారికి ఆచరణల పాత్రగ్రంథం ఆయన జీవితం. ఈ మహాన్నత వ్యక్తి జీవితం నుంచి అనేకమంది గొప్పవాళ్ళు పాఠాలు గ్రహించారు. జీవితంలో ప్రగతీ వికాసాలు సాధించారు. ప్రపంచంలో ప్రగతీ వికాసాలు సాధ్యమయ్యాయంటే దానికి కారణం ఈ మహాపురుషుడు చూపించిన మార్గమే. ఆయన అనుచర సమాజంగా ఏర్పడిన వారికి ఆయన సందేశాన్ని ప్రచారం చేయవలసిన బాధ్యత ఉంది. కాని ఈ సమాజం స్వయంగా దారితప్పింది. అస్తవ్యస్తంగా కొట్టుమిట్టాడుతోంది. ఆయన సాధించిన విజయాల గురించి, ఆ విజయాలను సాధించడానికి అనుసరించిన మార్గాల గురించి వేలాది పుస్తకాలు రచించబడ్డాయి. కాని ఆయన అనుచర సమాజంలో ఆ ఉదాహరణ నేడు కనబడడం లేదు. వారి ఆచరణల్లో, వారి వైఖరుల్లో ఈ ఉదాహరణల మెరుపులు కానరావడం లేదు. ప్రవక్త (స) ఆలోచనలు, రాజనీతి, జీవితం, నడవడి, వ్యక్తిత్వం ఆయన చూపించిన సంస్కృతి ఇప్పుడు కూడా మనక మనకగా కనబడు తున్నప్పటికీ, అనేక కొత్త కొత్త భావాల రంగునీళ్లు పడి వెలిసిపోతున్నాయి. ప్రవక్త (స) గడిపిన ఉన్నత జీవితానికి ప్రతినిధులుగా నిలబడే స్థాయి నేడు ఈ సమాజం

కోల్పోయింది. ఆయన స్థాపించిన సంప్రదాయాలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే స్థితిలో లేదు. ప్రతి విపరీత సిద్ధాంతం ముంగిట బిచ్చపాత్రతో నిలబడే స్థితిలో తన వద్ద ఉన్న సుసంపన్నమైన వారసత్వాన్ని గుర్తించలేకపోతోంది. దివ్యఖుర్ఆన్ ను పవిత్రంగా అల్మారాల్లో దాచే స్పన్నారు. ప్రవక్త (స) జీవితాన్ని మరిచిపోతున్నారు. అన్నింటికన్నా దురదృష్టమేమంటే, ముస్లిం సమాజం నేడు తన విశ్వజనీన లక్షణాన్ని మరిచి పోయింది. ఒక ధార్మిక మతపరమైన సమూహం స్థాయికి పడిపోయింది. అలాగే ప్రవక్త (స)ను ఒక ఆధ్యాత్మిక, జాతీయ నాయకుడి స్థాయికి తగ్గించివేయడమూ కనబడుతోంది. ప్రవక్త (స) ప్రపంచ మానవాళికి బోధకుడిగా, మానవత్వాన్ని నిలబెట్టిన విశ్వ నాయకుడిగా జీవించినప్పటికీ ఆ అంతర్జాతీయ శక్తిని, ఆయన ఇచ్చిన విశ్వజనీన సందేశాన్ని కేవలం ఒక సమూహానికి మాత్రమే పరిమితం చేసుకోవడం జరిగింది.

ఈ నేపథ్యంలో ప్రవక్త (స) జీవితం మానవాళికి సాటిలేని ఆదర్శం అన్న విషయాన్ని అందరికీ స్పష్టంగా తెలిసేలా చేయడం ఎంతైనా అవసరం. ఆ విధంగా ఆ మహాపురుషుని జీవితాన్ని ఉదాహరణగా తీసుకుని ఏ ఒక్కరు తమ జీవితాన్ని మార్చుకున్నా చాలు. అలా మార్చుకున్న వ్యక్తి స్వయంగా సంతోషానందాలు పొందడమే కాదు, మిగిలిన మానవాళికి కూడా ప్రయోజనకరమైన జీవితాన్ని గడుపుతాడు. మానవ సమాజాలను చీకాకు పరుస్తున్న సంక్లిష్ట సమస్యల నుంచి విముక్తి పొందుతాడు. ఒక పరిశుభ్రమైన జీవనవ్యవస్థను సాధించుకుంటాడు. సూర్యరశ్మిలా, వర్షపు చినుకులా ప్రవక్త (స) జీవితం కూడా యావత్తు మానవాళికి చెందిన విశ్వజనీన కాంతిపుంజం. మనం అజ్ఞానంతో, అనాచరణతో కళ్ళు మూసుకుని ఆ కాంతి పుంజాన్ని చూడడం లేదు. చేతులు ముడుచుకుని ఆ ఉదాహరణ ప్రకారం నడుచుకోవడం లేదు. మనం ప్రపంచంలోని గొప్ప తత్వవేత్తల నుంచి పాఠాలు గ్రహించడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తూంటాం. ప్లేటో, సోక్రటీస్, మిషెవల్లి, మార్క్స్, ఫ్రాయిడ్, ఐన్స్టీన్ వంటి బోధనల నుంచి పాఠాలు గ్రహించడానికి ఎలాంటి భేషజాలు లేకుండా పక్షపాతాలు లేకుండా ప్రయత్నిస్తున్నాము. కాని ప్రవక్త (స) జీవితం నుంచి పాఠాలు గ్రహించడానికి అనేక భేషజాలు అడ్డొస్తున్నాయి. అనేక పక్షపాతాలు అవరోధాలుగా నిలుస్తున్నాయి. ఒక విచిత్రమైన వైఖరి కనబడుతోంది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ముస్లిముల ప్రవక్త కాబట్టి మిగిలిన వారికి ముస్లిములతో ఎలాంటి సంబంధమూ లేదు కాబట్టి, ముస్లిములకు కూడా మిగిలిన వారితో ఎలాంటి సంబంధమూ ఉండదన్న వైఖరి కానవస్తోంది. కాబట్టి ముస్లిముల ప్రవక్త అయిన ముహమ్మద్

(స) పట్ల మిగిలిన వారికి ఎందుకు ఆసక్తి ఉండాలి? అన్న భావన కూడా బలపడింది. ఈ భావన బలపడడానికి ముఖ్యంగా ముస్లిముల వ్యవహారశైలి కారణమని చెప్పాలి. ఆధునిక ప్రజాస్వామిక యుగంలో ప్రపంచ నాయకత్వ పగ్గాలు చేపట్టిన పాశ్చాత్య దేశాలు ప్రవక్త (స) ప్రచారం చేసిన సందేశాన్ని కాని, ఆయన స్థాపించిన సత్యవ్యవస్థను కాని అర్థం చేసుకోలేవు. యూరోపు పునరుజ్జీవనానికి ముందు ప్రకాశమానంగా వెలుగులు విరజిమ్మిన ప్రవక్త (స) వ్యక్తిత్వాన్ని యూరోపియన్ మనస్తత్వం చూడలేదు. ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య, అంతర్జాతీయ ఉద్యమాలు, ధార్మిక సంస్కరణల నేపథ్యంలో లీలా మాత్రంగా కదలాడే ఆ మహావ్యక్తిత్వాన్ని యూరోపు దర్శించలేదు. దీనికి చాలా కారణాలున్నాయి. ముఖ్యమైన కారణం మతపరమైన అసహనం. చరిత్రలో ముస్లిములకు వారికి మధ్య జరిగిన పోరాటాలు, ముఖ్యంగా క్రూరమైన యుద్ధాలు సృష్టించిన విద్వేషం, వైమనస్యాలు ఈ పరిస్థితికి కారణమని చెప్పవచ్చు. మరో కారణమేమంటే ప్రవక్త (స) జీవితంలోని విభిన్న అధ్యయాలను వేర్వేరుగా చదవడం జరిగిందే కాని సంపూర్ణ జీవితాన్ని అధ్యయనం చేయడం జరగలేదు. ఈ క్రమంలో పాశ్చాత్య ఆలోచనాధోరణిని సహించని అధ్యాయాలకు అధిక ప్రాముఖ్యం ఇచ్చి ప్రచారం చేయడం జరిగింది. ఒక ఉద్యమాన్ని, ఒక ఉద్యమ నాయకుడి జీవితాన్ని ఈ విధంగా అధ్యయనం చేయడం వల్ల సరయిన నిర్ణయాలకు రావడం ఎన్నటికీ సాధ్యపడదు. ఫలితంగా ఈ విషయమై పక్షపాతంతో కూడిన, విద్వేషంతో కూడిన సాహిత్యం పుంఖానుపుంఖాలుగా వచ్చింది. ఈ సాహిత్యం సత్యం పట్ల మొగ్గు చూపేవారి మనోమస్తిష్కాలను కూడా కలుషితం చేసింది. పక్షపాతాలు, విద్వేషాల సాలెగూటిని తొలగించడానికి, అపార్థాలు, అపోహలు, అపనమ్మకాల మబ్బులను చెల్లాచెదురు చేయడానికి చిరు ప్రయత్నమే ఈ పుస్తకం. మానవాళికి ప్రవక్త (స) జీవితాన్ని సమగ్రంగా, సంపూర్ణంగా పరిచయం చేయడానికి స్వల్ప ప్రయత్నం ఇది. ప్రవక్త (స) సందేశంలోని విశ్వజనీన లక్షణాన్ని ప్రజలకు తెలియజేసే చిన్నపాటి కృషి ఇది. సమస్త మానవాళి పట్ల, ప్రాచ్యులు, పాశ్చాత్యులు, తెల్లవాళ్ళు, నల్లవాళ్ళు, సంపన్నులు, నిరుపేదలు, కులీనులు, కష్టజీవులు, స్త్రీలు, పురుషులు అన్ని మతాల వారు, అన్ని రాజకీయ వర్గాల వారు, పాలకులు, పాలితులు, పండితులు, పామరులు అందరి పట్ల ఆయనకున్న అపారమైన అభిమానం, అందరి శ్రేయం కొరకు ఆయన పడిన తపన స్పష్టంగా వివరించాలన్నదే ఈ ప్రయత్నం.

ముహమ్మద్ (స) రూపురేఖలు

“వ ఇజ్ నజర్తు ఇలా అనురతి వజ్హిహీ
బరఖత్ కబర్ఖిల్ ఆరిజిల్ ముతహల్లీ”

- అబూ కబీర్ హజ్జీ

ఆ ప్రపుల్ల సుందరవదనం
మబ్బుదొంతరల్లో మిరుమిట్లు గొలిపే మెరుపుతీగ

(అజ్ఞాన కాలానికి చెందిన ఒక ప్రముఖ అరబ్బు కవి హజ్జీ రాసిన కవిత ఇది. హజ్రత్ ఆయేషా (రజి) ఒకసారి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)కు ఈ కవిత సరిగా సరిపోతుందని అభివర్ణించారు)

ఈ నగుమోము
ఒక అసత్యవాది ముఖం
ఎన్నటికీ కాదు..

- అబ్దుల్లా బిన్ సలామ్

సంక్షిప్తంగా :

మహాకార్యశీలురైన వ్యక్తులు (ముఖ్యంగా ప్రవక్తలు) అసాధారణ స్థాయి వ్యక్తిత్వం కలిగి ఉంటారు. సంస్కరణా కార్యకలాపాలు, ఉద్యమాలకు మార్గదర్శకత్వం, నాగరికతల నవనిర్మాణం చేసే మహానుభావులకు వారి వ్యక్తిత్వమే నిజమైన శక్తిగా నిలుస్తుంది. ఈ వ్యక్తిత్వం విశిష్టమైన, ప్రత్యేకమైన ఆలోచనలు, దృక్పథాలతో రూపు దిద్దుకుంటుంది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ జీవిత చరిత్ర అధ్యయనంలో ఒక ముఖ్యమైన అంశం ఆ కారుణ్యకిరణం వ్యక్తిత్వాన్ని అవగాహన చేసుకోవడం.

ఏ వ్యక్తినైనా అర్థం చేసుకోవడానికి ఆ వ్యక్తి ముఖవర్చస్సు ఎంతైనా ఉపయోగపడుతుంది. అంతేకాదు, ఆ వ్యక్తి రూపురేఖలు కూడా వ్యక్తిత్వాన్ని తెలియజేస్తాయి. సౌష్ఠవరూపం, శరీరాకృతి వంటివి ఆ వ్యక్తి శారీరక, మానసిక, నైతిక, భావావేశ పరమైన స్థాయిని తెలియజేస్తాయి ముఖ్యంగా మనిషి ముఖవర్చస్సు ఆ వ్యక్తి నడవడిని, ఆ వ్యక్తి వ్యవహారశైలిని తెలిచిన పుస్తకంలా పరిచయం చేస్తుంది. మనిషి ముఖాన్ని చూడగానే మొదటి చూపులోనే ఆ వ్యక్తి గురించి ఒక అంచనాకు రావడం సాధ్యపడుతుంది.

కాని మన దురదృష్టమేమంటే, ప్రపంచంలో సాటిలేని ఆధ్యాత్మిక విప్లవసారథి, కారుణ్యకిరణం ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ రూపురేఖల గురించి స్పష్టమైన దృశ్యం మనముందు లేదు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ సుందరవిగ్రహం మనకు కేవలం ఆయన సందేశసరళి, సాధించిన మహోన్నత విజయాల అద్దంలో మాత్రమే కనబడుతోంది.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్కు సంబంధించిన ఎలాంటి చిత్రమూ, రేఖాచిత్రమూ ఎవరి వద్ద లేదు. స్వయంగా ప్రవక్త (స) తన చిత్రపటాల నుంచి ప్రజలను దూరంగా ఉంచారు. ఎందుకంటే చిత్రపటాల చెడుగు దైవానికి భాగస్వామ్యం కల్పించే మహాఉపద్రవంగా మారే ప్రమాదం నివారించలేనిది. ఒకవేళ ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) చిత్రం ఈ రోజు ఉన్నట్లయితే, ఆ చిత్రానికి మహాత్మాలు, మహిమలు, అసాధారణ శక్తులు ఇలా ఎన్నెన్నో కల్పనలతో ఎలాంటి పరిస్థితి తలెత్తి ఉండేదో ఊహించలేం. ఆ చిత్రపటానికి గౌరవమర్యాదల పేరుతో ఎలాంటి ఆచారాలు, ఉత్సవాలు, ఆచరణలు ఉనికిలోకి వచ్చేవో? పూజాపురస్కారాలు ప్రారంభమైనా ఆశ్చర్యం లేదు. యూరప్ లో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ కల్పనా చిత్రాలు వేసేవారు. కాని ఆ కరుణా సముద్రుడి సంపూర్ణ వ్యక్తిత్వాన్ని ఊహించడం ఏ కళాకారుడికి సాధ్యం? ఎవరు ఆ కృపారూపుడి రూపురేఖలను ఊహించి చిత్రీకరించ గలరు. ఈ కల్పనా చిత్రాలు ఏవి కూడా ఆ మహోన్నత వ్యక్తిని ప్రతిబింబించలేవు. ఏదో ఒక రూపానికి చిత్రపటంగా రంగులు అద్ది ప్రవక్త (స) పేరు పెట్టడం మాత్రమే జరిగేది. ఈ వ్యవహారంలో నిజాయితీ ఏ కోశానా లేదు. ఇలాంటి ఊహాచిత్రాలు ఒక బలహీనమైన, అల్పవ్యక్తిత్వాన్ని ప్రతిబింబించడం కూడా జరగవచ్చు. యూరప్ లో ఇలాంటి చిత్రాలు వేసిన వారు, తమకు కావలసిన

వివరాలను అప్రమాణికమైన పుస్తకాలు, ప్రస్తావనల నుంచి గ్రహించారన్నది కూడా ఇక్కడ గుర్తుపెట్టుకోవాలి. ఈ అప్రమాణికమైన పుస్తకాలు అవగాహనాలోపానికి, అవాస్తవ సమాచారానికి నిదర్శనాలు. అలాంటి పుస్తకాలు ప్రస్తావనల నుంచి లభించిన వివరాల రంగులు తాము వేసిన చిత్రానికి అద్దేవారు. ప్రవక్తలు, పుణ్య పురుషుల కల్పనా చిత్రాలను వేయడం, లేదా ఆ మహానుభావుల పాత్రలను నాటకాల్లో రంగస్థలాలపై ప్రదర్శించడం వల్ల వాటిల్లే నష్టం ఇదే. ఆ నిష్ఠాగరిష్టుల నిజవ్యక్తిత్వం పలచబడిపోతుంది. నాటకంలోని తెరల మాటున ఆ పుణ్యపురుషుల వ్యక్తిత్వం మసకబారిపోతుంది.

అయితే ప్రవక్త (స) సహచరులు (రజి) ప్రవక్త గారి రూపురేఖలను స్పష్టంగా అభివర్ణించారు. ఈ వర్ణనలను తర్వాతి తరాల వారు భద్రపరిచారు. తరతరాలుగా ఈ ఉటంకాలు సురక్షితంగా కొనసాగుతూ వచ్చాయి. ఆ కారుణ్య కిరణం జీవిత చరిత్రను అధ్యయనం చేసే ముందు ఆయన రూపురేఖల వర్ణనలను తెలుసుకుని మనోనేత్రంతో ఆ మహోన్నత వ్యక్తిని ఒకసారి చూద్దాం. ఇది ఒక దృశ్యవర్ణన, ఇది ఒక సంక్షిప్త పరిచయం.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ ముఖవర్చస్సు, శరీరాకృతి, రూపురేఖలు, మాటతీరు, నడవడి, ముఖారవిందం గురించిన వివరాలు శతాబ్దాల దొంతరల నుంచి మన వరకు భద్రంగా చేరాయి. ఆ వివరాలను పరిశీలిస్తే మన కళ్ళ ముందు కనబడే వ్యక్తిత్వం ... ఒక మేధావి, మహాశూరుడు, సహనశీలుడు, వినయం, వివేచన, నిజాయితీ, వాక్పాతుర్యం, బాధ్యతాభావం, గాంభీర్యం వంటి అత్యున్నత గుణగణాలతో ప్రకాశించే వ్యక్తిత్వం. నిజం చెప్పాలంటే ప్రవక్త (స) శరీరాకృతి ఆయన ప్రవక్త అని చెప్పకనే చెప్పేలా ఉండేది. ఆయన ముఖవర్చస్సు స్వయంగా ఆయన ఔన్నత్యాన్ని చాటిచెప్పేలా ఉండేది. ఈ సందర్భంగా ప్రవక్త ప్రవచనం ఒకటి మనకు తప్పక గుర్తుకు వస్తుంది. “దైవభీతి మాత్రమే ముఖాలను ప్రకాశవంతం చేస్తుంది” అన్నారాయన. ప్రవక్త పదవి అన్నది దైవవిశ్వాసం, దైవభీతికి సంబంధించి అత్యున్నత స్థాయి. అందువల్ల ప్రవక్త (స) ముఖారవిందం మహాతేజస్సుతో ప్రకాశించడం సహజమే.

దీన్ని బట్టి ఆ సత్యభానుడి రూపురేఖలు మనకు ఈ క్రిందివిధంగా కనబడతాయి.

ముఖవర్ణన :

నేను ప్రవక్త గారిని చూడగానే అనుకున్నాను. ఆయన ముఖం ఒక అసత్యవాది ముఖం కాదు. (అబ్దుల్లా బిన్ సలామ్)

(పాదసూచిక : ఈయన ఆ కాలంలో యూదుల ప్రసిద్ధ పండితుడు. ఆయన పేరు హుస్సేన్. ప్రవక్త (స) మదీనా తరలివచ్చినప్పుడు, ఈ యూద పండితుడు ప్రవక్త (స)ను చూడ్డానికి వెళ్ళాడు. ప్రవక్త (స)ను చూడగానే ఆయన మనసులో కదలాడిన భావాన్ని ఈవిధంగా తెలిపారు. ఆ తర్వాత ఆయన ఇస్లాంను స్వీకరించి అబ్దుల్లాగా మారారు. (సీరతుల్ ముస్తఫా, మౌలానా ఇద్రిస్ కాంధల్వీ, మొదటి సంపుటం, పేజీలు 349, 350)

నేను నా కుమారుడిని తీసుకుని ఆయన వద్దకు వెళ్ళాను. అక్కడ ఉన్న వారు నాకు ఈయనే దైవప్రవక్త అని చూపించారు. చూడగానే నేను ఈయన నిజంగానే దేవుని ప్రవక్త అన్నాను. (అబూ రమ్సా యతామా) (పాదసూచిక: షిమాయిలె తిర్మిజి)

- ప్రశాంతంగా ఉండండి. నేను పున్నమి నాటి చంద్రునిలా ప్రకాశించే ముఖారవిందం ఉన్న వ్యక్తిని చూశాను. ఆయన మీతో చెడుగా వ్యవహరించే వ్యక్తి కానేకాదు. అలాంటి వ్యక్తి (ఒంటెకు సంబంధించిన సొమ్ము) చెల్లించకపోతే, నేను ఆ సొమ్ము ఇస్తాను. (ఆనాటి ఒక మహిళ)

(మదీనాలో ఒక వర్తకబృందం వచ్చింది. మదీనా నగరానికి బయట విడిది చేసింది. ప్రవక్త (స) యాధృచ్ఛికంగా అటునుంచి వెడుతున్నారు. ఆయన అక్కడ ఒక ఒంటెను కొన్నారు. ఒంటెను తీసుకుని తనతో వస్తే ఒంటె సొమ్ము చెల్లిస్తానని చెప్పారు. ఆయన వెళ్ళిన తర్వాత వర్తకులు పరిచయం లేని మనిషిని నమ్మి ఒంటె ఇచ్చామని బాధపడసాగారు. అప్పుడు ఆ వర్తకబృందం నాయకుడి భార్య ఈ మాటలు చెప్పింది. ఈ వృత్తాంతాన్ని తారిక్ బిన్ అబ్దుల్లా ఉటంకించారు. ఆయన అప్పుడు ఆ వర్తకబృందంలో ఉన్నారు. ఒంటెను తీసుకెళ్ళిన ప్రవక్త (స), ఆ వర్తకులు కోరిన మొత్తం కన్నా ఎక్కువ విలువ కలిగిన ఖర్జూరాలు వారికి పంపించారు. (సీరతున్నబీ, మౌలానా షిఖ్, రెండవ సంపుటం, పేజీ 380, అల్ మువాహి బుద్దునియా, పేజీ నెం. 244)

మేము ఇలాంటి సుందర ముఖాన్ని ఎక్కడా చూడలేదు. ఆయన ముఖం నుంచి ప్రకాశం వెలువడడాన్ని మేం చూశాము. (అబూ ఖుర్సాఫా తల్లి, పినతల్లి)

(పాదసూచిక: ఈ ఇద్దరు మహిళలు ఇస్లాం స్వీకరణ కోసం అబూ ఖుర్సాఫాతో పాటు ప్రవక్త (స) వద్దకు వెళ్ళారు. వెనక్కి వస్తున్నప్పుడు ప్రవక్త (స) గురించి తమ అభిప్రాయాన్ని ఇలా చెప్పారు.)

ప్రవక్త (స) కన్నా సుందరవదనాన్ని ఎక్కడా చూడలేదు. ఆ ముఖం చూస్తే ప్రకాశించే సూర్యుడిలా ఉండేది. (అబూ హురైరా (రజి)

మీరు ప్రవక్త (స) గారిని చూస్తే సూర్యోదయమైందనుకుంటారు. (రాబిఅ బింతె మాజ్)

ఆయన్ను చూసిన వారు మొదటి చూపులోనే ఆకర్షితులైపోతారు. (హజ్రత్ అలీ (రజి)

నేను ఒకసారి వెన్నెల రాత్రి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)ను చూస్తున్నాను. ఆయన అప్పుడు ఎరుపు రంగు వస్త్రాలు ధరించి ఉన్నారు. నేను కొంత సేపు చంద్రుడిని, కొంతసేపు ఆయన ముఖారవిందాన్ని చూడసాగాను. చివరకు చంద్రుడి కన్నా ప్రవక్త (స) గారే అందంగా ఉన్నారని తేల్చుకున్నాను. (హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ సప్రూ)

ప్రవక్త (స) సంతోషంగా ఉన్నప్పుడు ఆయన నగుమోము చంద్రబింబంలా మెరిసేది. ఆయన ముఖంలోని మెరుపులను చూసి మేం ఆయన సంతోషంగా ఉన్నారని గుర్తించేవాళ్ళం. (కాబ్ బిన్ మాలిక్ (రజి)

ప్రవక్త రూపురేఖలు, ముఖవర్ణన గురించి ఎవరేమన్నారో ఇప్పుడు చూద్దాం...

ముఖారవిందం : ఆయన మోము నిండు చంద్రునిలా ప్రకాశించేది (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

ఆయన ముఖం చంద్రుడిలా గుండ్రంగా ఉండేది (బారా బిన్ అజీబ్)

ఆయన ముఖం పూర్తిగా గుండ్రంగా లేదు, కొద్దిపాటి కోలగా ఉండేది (హజ్రత్ అలీ)

విశాలమైన నదురు, వంపు తిరిగిన దట్టమైన కనుబొమలు మధ్యలో విడివడి ఉండేవి. ఆ రెంటి మధ్య ఒక ఉబ్బిననరం కనిపించేది. ఆయన కోపంగా ఉన్నప్పుడు ఈ ఉబ్బెత్తు నరం మరింత పైకి ఉబికి కనబడేది. (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

రంగు : మరీ తెల్లని తెలుపు కాదు. ఎండలో కమిలిన తెలుపు కూడా కాదు. తెలుపు అధికంగా ఉన్న గోధుమ వర్ణం (హజ్రత్ అనస్)

ఎరుపు దనంతో కూడిన తెలుపు (హజ్రత్ అలీ)

ఆకర్షణీయమైన తెలుపు (హజ్రత్ తుఫైల్)

ప్రకాశమానమైన తెలుపు (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

కళ్ళు: నల్లకళ్ళు, కనురెప్పల వెంట్రుకలు పొడవుగా ఉండేవి (హజ్రత్ అలీ)

నల్లకళ్ళు, కొద్దిగా అరమోడ్చుగా ఉండేవి. లజ్జతో కనుసన్నల నుంచి చూసే అలవాటు ఉండేది. (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

తెలుపు భాగంలో ఎరుపు చారలు ఉండేవి. వెడల్పయిన కళ్ళు, సహజంగానే కనుకొలకుల్లో నలుపుదనం ఉండేది. (జాబిర్ బిన్ సమ్రా)

ముక్కు: ఎత్తయిన ముక్కు ప్రత్యేకమైన ప్రకాశంతో ఉండేది. అందువల్ల మొదటిసారి చూసినప్పుడు పెద్దదిగా కనబడేది. (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

చెంపలు: సౌష్ఠవంగా, మృదువుగా ఉండేవి. చెంపల క్రింది భాగంలో కొద్దిగా క్రిందికి వాలి ఉండేవి (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

నోరు: వెడల్పయిన నోరు (జాబిర్ బిన్ సామ్రా)

కొద్దిగా వెడల్పు (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

దంతాలు : పలుచని, ప్రకాశమానమైన, సౌష్ఠవం కలిగిన దంతాలు, ముందరి పళ్ళ మధ్య ఖాళీ ఉండేది (హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్)

మాట్లాడుతున్నప్పుడు దంతాల నుంచి మెరుపులు కురుస్తున్నట్లు ఉండేది (హజ్రత్ అనస్)

గడ్డం : నిండైన దట్టమైన గడ్డం (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

మెడ : పలుచని పొడవైన మెడ, చక్కగా చెక్కిన శిల్పంలాంటి మెడ, మెడ వెండిలా తెల్లగా మెరుస్తూ అందంగా ఉండేది. (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

తల : పూర్తి సౌష్ఠవాకారం ఉన్న పెద్ద తల (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

కేశాలు : తిన్నని కేశాలుకాదు, పూర్తి ఉంగరాల జుట్టు కాదు (ఖతాదా)

కొద్దిగా ఉంగరాల జుట్టు (హజ్రత్ అనస్)

దట్టమైన కేశాలు : ఒక్కోసారి చెవిలోలకుల వరకు ఉండేవి. ఒక్కోసారి భుజాల వరకు ఉండేవి (బారా బిన్ అజీబ్)

మధ్యపాపిడి (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

శరీరంపై ఎక్కువగా కేశాలు లేవు. రొమ్ము నుంచి నాభి వరకు కేశాలు సన్నని రేఖలా ఉండేవి. (హజ్రత్ అలీ, హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

భుజాలపై, చేతులపై, ఛాతీపై భాగాన కొద్దిగా కేశాలు ఉండేవి (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

సాధారణ ఆకారం : దృఢమైన శరీరం, కీళ్ళ వద్ద ఎముకలు పెద్దగా, బలంగా ఉండేవి. (హింద్ బిన్ అబీ హాలా)

లావైన శరీరం కాదు (హజ్రత్ అలీ)

మరీ పొడవు కాదు, పొట్టి కాదు, మధ్యస్థమైన ఎత్తు

వస్త్రధారణ

వస్త్రధారణ విషయమై ఖుర్ఆన్ క్రింది విధంగా చెప్పింది.

“అదము సంతానమా! మేము మీపై దుస్తులను అవతరింపజేశాము. అవి మీరు సిగ్గుపడే మీ శరీర భాగాలను కప్పుతాయి. మీ శరీర రక్షణకు, శోభకు సాధనంగా ఉంటాయి. భయభక్తులు అనే దుస్తులే మంచి దుస్తులు.”

(దివ్యఖుర్ఆన్ 7 : 26)

మరోచోట ఇలా పేర్కొంది

“మీకు వేడిమి నుంచి కాపాడే దుస్తులనూ, యుద్ధరంగాలలో మిమ్మల్ని రక్షించే కవచాలనూ మీకు ప్రసాదించాడు.” (దివ్యఖుర్ఆన్ 16 : 81)

ఆవిధంగా ఈ నియమాల ప్రకారమే ప్రవక్త(స) వస్త్రధారణ ఉండేది. దుస్తులు శరీరానికి రక్షణ ఇచ్చేవిగా, హుందాగా ఉండేవి. అన్నింటికి మించి దుస్తులు దైవభీతిని ప్రతిబింబించేవిగా ఉండేవి. అవసరానికి తగినవిధంగా, ఖచ్చితమైన నైతిక ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా, మంచి అభిరుచిని చాటి చెప్పేవిగా ఆయన దుస్తులు ఉండేవి. ప్రవక్త(స) అహంకారాన్ని, అభరణాలతో అలంకరణలను అసహించు కునేవారు. తాను దైవదాసుడినని, అందుకు తగినవిధంగా తన దుస్తులు ఉంటాయని చెప్పేవారు. సాధారణంగా ప్రవక్త(స) ఒక లుంగీ వంటి వస్త్రాన్ని నాభిపైన కట్టుకునేవారు. అది మోకాళ్ళ కన్నా కాస్త క్రిందికి వుండేది. మడమల కన్నా పైకి ఉండేది. ఈ లుంగీ ముందుభాగంలో కాస్త పైకి, వెనుక భాగంలో కాస్త కిందికి ఉండేలా కట్టేవారు. ఒక పొడవైన కుర్తా, తలపాగా ధరించేవారు. అనుచరులు పైజామా ధరించడాన్ని చూసినప్పుడు వాటిని ఇష్టపూర్వకంగా ఆమోదించారు. తన కోసం కూడా పైజామా కొనుక్కున్నారు. ఆయన మరణానంతరం ఆయన వదిలి వెళ్ళిన వస్తువుల్లో ఈ పైజామా కూడాఉంది. ఆయన అప్పుడప్పుడు టోపీ కూడా ధరించేవారు. మేజోళ్ళు తొడుక్కునేవారు. అబిసినియా రాజు నీగస్ పంపించిన మేజోళ్ళ జత చాలా కాలం ధరించారు. వుజూ చేస్తున్నప్పుడు పాదాలు కడిగే బదులు మేజోళ్ళపై తడి చేతులతో రాసేవారు. వహియా కల్బీ కానుకగా పంపిన మేజోళ్ళ జత కూడా చాలా కాలం ధరించారు. ఆయన తెల్లని దుస్తులను ఇష్టపడేవారు. మృత శరీరాలను కూడా తెల్లటి వస్త్రాల్లో చుట్టాలని ఆదేశించారు. ఆయన చెప్పుల వంటి పాదరక్షలు ధరించే వారు. తన చిటికెన వేలికి ఒక ఉంగరాన్ని ధరించేవారు. ఆ ఉంగరంపై... ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్... అని చెక్కబడి ఉండేది. ఈ ఉంగరాన్ని ముద్రికగా కూడా ఉపయోగించేవారు. ఆయన వస్త్రాలు ఎల్లప్పుడు పరిశుభ్రంగా ఉండేవి. ఆయనకు ఆడంబరాలంటే ఇష్టం ఉండేది కాదు. అయితే ఆయన ఎన్నడూ తాపసుల మాదిరిగా లేదా సర్వసంగ పరిత్యాగి మాదిరిగా వస్త్రాలు ధరించలేదు.

ఆయన ఇంటి వద్ద ఉన్నా లేక ప్రయాణంలో ఉన్నా ఎల్లప్పుడు ఏడు వస్తువులు తన పడక వద్ద ఉంచుకునేవారు 1. తలనూనె 2. దువ్వెన 3. సుర్మాదాని 4. కత్తెర

5. దంతంపుల్ల 6. అద్దం 7. లారీ. ఆయనకు సువాసనలంటే చాలా ఇష్టం. ఎవరైనా సువాసన ద్రవ్యాలు కానుకగా ఇస్తే సంతోషంగా స్వీకరించేవారు.

ఆయన ఎప్పుడూ చాలా హుందాగా, బలంగా నడిచేవారు. నడస్తున్నప్పుడు చూపులు ముందుకే ఉండేవి. అనేక బాధ్యతల్లో తలమునకలై ఉన్నప్పటికీ ఆయన సామాజిక చర్చల్లో పాల్గొనేవారు. ఈ చర్చల్లో అన్ని విధాల ధార్మిక, ప్రాపంచిక విషయాలు ప్రస్తావనకు వచ్చేవి. ఆయన ఎప్పుడూ చాలా నెమ్మదిగా మాట్లాడేవారు. ప్రతి పదం స్పష్టంగా పలికేవారు. వినేవారికి ప్రతి పదం గుర్తుండిపోయేది. ఆయన మాట్లాడుతున్నప్పుడు స్వరం హెచ్చుతగ్గులు ఆకట్టుకునేలా ఉండేవి. భావ వ్యక్తీకరణకు, అభిప్రాయ ప్రకటనకు భాషాపరంగా అరబీ భాష అప్పటికే చాలా అభివృద్ధి సాధించింది. అత్యుత్తమ వ్యక్తీకరణలు అరబీ ప్రత్యేకతగా ఉండేవి. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) మాట తీరు మరింత మృదువుగా, మరింత ఉత్పల్లంగా ఉండేది. ప్రేరణాత్మకంగా ఉండేది. స్పష్టతలో కాని, శైలిలో కాని ఆయన మాట తీరు సాటిలేనిదిగా ఉండేది. మాట తీరులో సాటిలేని విశిష్టత ఉండేది. క్లుప్తత, భావస్పష్టత ఆయన ప్రత్యేకతలుగా ఉండేవి. ఆయన మాట్లాడిన కొన్ని పదాలు కూడా గొప్ప భావాలను ప్రకటించేవి.

ఆయన ప్రసంగాల్లో ముఖ్యమైన రెండు ప్రసంగాలు. ఒకటి, మక్కా విజయానంతరం చేసిన ప్రసంగం. రెండవది, చివరి హజ్ యాత్ర సందర్భంగా చేసిన ప్రసంగం. చివరి హజ్ ప్రసంగం నిజానికి చరిత్రలో ఒక కొత్త అధ్యాయాన్ని ప్రారంభించింది.

ప్రవక్త(స) బయటకు వెళ్ళినప్పుడు ఎవరు కనబడినా పలకరించేవారు. తనకు కనబడిన వారిని తానే ముందు పలకరించి సలామ్ చేసేవారు. ఎవరికైనా ఏదైనా సందేశం పంపుతున్నప్పుడు తన శుభాకాంక్షలు కూడా పంపించేవారు. ఎవరి నుంచైనా ఏదైనా సందేశం వచ్చినప్పుడు ఆ సందేశం తీసుకొచ్చిన వ్యక్తికి, సందేశం పంపిన వారికి ఇద్దరికీ శుభాకాంక్షలు చెప్పేవారు. ఒకసారి ఆయన దారిలో కొంతమంది పిల్లలను చూశారు. వారికి తానే ముందు సలామ్ చేశారు. అలాగే దారిలో కనబడిన మహిళలకు కూడా తానే ముందుగా సలామ్ చేసేవారు. ఆయన ఇంటి నుంచి బయటకు వెళుతున్నప్పుడు, ఇంటిలోకి వస్తున్నప్పుడు ఇంటి వారికి సలామ్ చేసేవారు. ఆయన స్నేహితులతో కరచాలనం చేసేవారు. వారిని ఆలింగనం చేసుకునేవారు.

ఒక్కోసారి వారి నుదుటిని ముద్దాడేవారు. చేయి కలిపి కరచాలనం చేస్తున్నప్పుడు ఎదుటి వ్యక్తి తన చేయి వెనక్కి తీసుకున్న తర్వాతే తాను చేయి వెనక్కి తీసుకునేవారు, సభలు, సమావేశాల్లో ఆయన ఎల్లప్పుడూ ఒక మూల ప్రదేశాన్ని ఇష్టపడేవారు. ముందు వరుసలో కూర్చోవడానికి ఇతరులను నెట్టుకుంటూ ముందుకువెళ్ళేవారు కాదు. ఒక దైవదాసుడు ఎలా కూర్చోవాలో నేను అలా కూర్చుంటాను అనేవారు. తనపట్ల ప్రజలు గౌరవసూచకంగా లేచి నిలబడడాన్ని ఆయన ఇష్టపడలేదు. ఎవరైనా తనను కలువడానికి వస్తే వారు కూర్చోవడానికి దుప్పటి పరిచేవారు. వచ్చిన వారు తమకు తాము వెళ్ళడానికి సిద్ధపడే వరకు ఆయన వారిని వదిలివెళ్ళేవారు కాదు. నలుగురితో మాట్లాడుతున్నప్పుడు అసంబద్ధ విషయాలేవీ ఆయన ప్రస్తావించేవారు కాదు. ఏ విషయం గురించి అందరూ మాట్లాడున్నారో అదేవిషయంపై తాను మాట్లాడేవారు. తన సహచరులతో ఆయన చాలా ఆత్మీయంగా మాట్లాడేవారు. ఇస్లామ్ కు పూర్వకాలం నాటి సంఘటనల గురించి కథలు చెప్పుకునేవారు. నాటి పరిస్థితిపై నవ్వుకునేవారు. దివ్యఖుర్ఆన్ వాక్యాలను పఠించడం, వ్యాఖ్యానం చేయడం కూడా ఈ గోష్ఠులలో జరిగేది. ఏదన్నా విషయం పట్ల ప్రజల్లో ఆసక్తి తగ్గినట్టు అనిపిస్తే ప్రవక్త(స) వెంటనే ఆ విషయాన్ని మార్చి వేరే విషయం గురించి మాట్లాడేవారు. ప్రవక్త(స) అందరితో సమానమైన అప్యాయత కనబరిచేవారు. తన పట్ల ప్రవక్త(స) పక్షపాతంగా ఉన్నారని లేదా వివక్ష చూపిస్తున్నారని ఫిర్యాదు చేసే అవకాశం ఎవరికీ ఉండేది కాదు. ఏదన్నా విషయమై చర్చ జరుగుతున్నప్పుడు ఎవరైనా ఏదైనా అసంబద్ధమైన విషయాన్ని మాట్లాడితే లేదా అనవసరంగా వేరే విషయం గురించి ప్రస్తావిస్తే ప్రవక్త(స) దానిగురించి పెద్దగా పట్టించుకునేవారు కాదు. చర్చ ఏ విషయంపై జరుగుతుందో ఆ విషయం గురించే మాట్లాడేవారు. ఆ తర్వాత అసంబద్ధ విషయాన్ని ప్రస్తావించిన వ్యక్తి వైపు తిరిగి మృదువుగా తెలియ జేసేవారు. ఆయన ఎన్నడూ ఎవరి నుంచి ముఖం తిప్పుకోలేదు. ఎదుటి వ్యక్తి తన ముఖాన్ని తిప్పుకునే వరకు లేదా ఎదుటి వ్యక్తి తన మాట పూర్తిచేసేవరకు ప్రవక్త(స) ఆ వ్యక్తి వైపు చూసేవారు. తనకిష్టంలేని విషయం గురించి ఎదుటి వ్యక్తి మాట్లాడు తున్నా ప్రవక్త(స) సహనంతో వినేవారు. అవసరమైతే మృదువుగా మందలించేవారు. తాను ఇష్టపడని వారితో కూడా నవ్వుతూ మాట్లాడేవారు. ఒకసారి ఒక వ్యక్తి ఆయన వద్దకు వచ్చాడు. అందరికన్నా నాసిరకం మనిషిగా ప్రవక్త(స) ఆ వ్యక్తిని భావించేవారు.

అయినా ఆ వ్యక్తితో ప్రవక్త(స) చాలా ఆత్మీయంగా మాట్లాడారు. ఇదిచూసి హజ్రత్ ఆయేషా(రజి) ఆశ్చర్యపోయారు. ప్రవక్త(స) ఆమెకు వివరిస్తూ... దైవం సాక్షి, కఠినమైన మాట తీరు వల్ల ప్రజలను దూరం చేసుకున్న వ్యక్తికి తీర్పుదినాన చాలా చెడ్డ పరిస్థితి ఉంటుంది.. అన్నారు.

ఆయన ఎవరినైనా కలువడానికి వెళ్ళినప్పుడు బయటి నుంచి అనుమతి కోరేవారు. ఒకవేళ రాత్రిపూట ఎవరినైనా కలువడానికి వెళితే ఇంటి బయట నుంచి తగ్గుస్వరంతో పిలిచేవారు. ఆ వ్యక్తి మెలకువగా ఉంటే మాత్రమే వినబడేలా పిలిచే వారు. ఒకవేళ పడుకుని ఉంటే నిద్రాభంగం కాని విధంగా పిలిచేవారు. లోపలి నుంచి ఎలాంటి జవాబు రాకపోతే ఆయన ఎలాంటి కోపాన్ని లేక చిరాకును ప్రదర్శించకుండా అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయేవారు. ఎవరైనా తన దుస్తులపై నుంచి దుమ్ము లేదా గడ్డిపరకలను తొలగిస్తే ఆయన వెంటనే కృతజ్ఞతలు చెప్పేవారు. అతనికోసం దేవున్ని ప్రార్థించేవారు. మీకు అయిష్టమైన వాటన్నింటినీ అల్లాహ్ మీకు దూరంగా ఉంచుగాక అని ప్రార్థన చేసేవారు. ఆయన కానుకలు స్వీకరించే వారు. తాను కూడా బదులుగా కానుకలు ఇచ్చేవారు. ఎవరైనా తన వద్దకు కొత్త దుస్తులు ధరించి వస్తే ఆయన మెచ్చుకోలుగా.. బాగున్నాయి... బాగున్నాయి... ఈ దుస్తుల్ని బాగా తొడుక్కోండి.. ఇవి ఎంతకాలం మన్నుతాయో అంతకాలం తొడగండి అనేవారు. తన పట్ల చెడ్డగా వ్యవహరించిన వారితో కక్షసాధింపు వైఖరి ఆయనలో ఉండేది కాదు. వారిని క్షమించి విడిచిపెట్టేవారు. ఎవరైనా తనను పిలిస్తే ఆ పిలిచిన వారు ఎవరైనా గాని ఆయన చాలా మర్యాదగా ఏమిటని అడిగేవారు.

రోగుల పరామర్శ పట్ల ఆయన చాలా శ్రద్ధ చూపించేవారు. రోగుల వద్దకు వెళ్ళివారిని పరామర్శించేవారు. వారికి ఎలా ఉందో అడిగి తెలుసుకునేవారు. రోగి పక్కన కూర్చుని, రోగి నుదుటిపై చేయి వేసి అడిగేవారు. రోగి ఏదన్నా తినడానికి కావాలని అడిగితే, ఆ పదార్థం తినడం వల్ల అతడికి ఎలాంటి నష్టమూ లేనిదైతే ఆ పదార్థాన్ని తప్పక రోగికి పంపించేవారు. ఆయన రోగిని ప్రేమగా స్పృహిస్తూ ధైర్యం చెప్పేవారు. దైవం తలిస్తే నువ్వు తప్పక కోలుకుంటావు అనేవారు. వ్యాధిగ్రస్తులైన బంధువులు వారు ఇస్లాం స్వీకరించని వారైనాగాని ప్రవక్త(స) తప్పక పరామర్శించేవారు. ఆయన ఒకసారి మంచాన పడి ఉన్న ఒక యూదబాలుడిని పరామర్శించారు.

ఆ తర్వాత ఆ యూద బాలుడు ఇస్లాం స్వీకరించాడు. రోగుల పరామర్శకు ఒక నిర్ధారిత సమయం అంటూ ఉండేదికాదు. ఎవరైనా జబ్బుపడ్డారని తెలిస్తే ప్రవక్త(స) తనకు తక్షణం చేయవలసిన పనులు లేనట్లయితే వెంటనే పరామర్శకు వెళ్ళేవారు. మదీనానగరంలో ప్రవక్త(స)కు ఇబ్బందులు సృష్టిస్తున్న కపట విశ్వాసుల నాయకుడు అబ్దుల్లా బిన్ ఉబై జబ్బుపడినప్పుడు, ప్రవక్త(స) అతడిని కూడా పరామర్శించారు.

ఎవరైనా మరణించారని తెలిస్తే వెంటనే ఆ ఇంటికి వెళ్ళేవారు. ఆ కుటుంబ సభ్యులను ఊరడించేవారు. ఇలాంటి సందర్భాల్లో బిగ్గరగా రోదించడాన్ని ఆయన నివారించారు. మృతదేహాన్ని పరిశుభ్రమైన తెల్లని వస్త్రంలో చుట్టాలని చెప్పేవారు. తన ముందు నుంచి ఎవరిదైనా శవయాత్ర అయినా ఆయన ఇలాగే చేసేవారు. మరణం తర్వాత మృతదేహాన్ని ఆలస్యం లేకుండా ఖననం చేయాలని గట్టిగా చెప్పారు. ఆయన ముస్లిముల శవప్రార్థనలకు నాయకత్వం వహించి ప్రార్థనలు చేయించారు. శవయాత్రలో వెంట నడిచేవారు. మరణం సంభవించిన ఇంటికి ఇతరులు ఆహార పదార్థాలు పంపించాలని చెప్పారు. ప్రయాణాల నుంచి తిరిగి వచ్చిన వారిని ఆలింగనం చేసుకుని స్వాగతం పలికేవారు. ప్రయాణమై వెళుతున్న వారికి వీడ్కోలు పలికేవారు.. మీ ప్రార్థనల్లో నన్ను గుర్తుంచుకోండి. అని చెప్పేవారు. ఆయనకు పిల్లలంటే చాలా ఇష్టం. దేవుని ఉద్యానవనంలో పుష్పాలుగా పిల్లలను అభివర్ణించే వారు. ఇస్లామీయ ఉద్యమానికి భవిష్యత్తులో నాయకత్వం వహించేది పిల్లలే కదా అనేవారు. పిల్లలను వెన్నుతట్టి ప్రోత్సహించేవారు. వారి కోసం ప్రార్థనలు చేసేవారు. పుట్టిన శిశువును తన వద్దకు తీసుకుని వస్తే ప్రవక్త(స) ఆ శిశువును తన ఒడిలోకి తీసుకునేవారు. దారిలో ఆయనకు ఎవరైనా పిల్లలు కనబడితే వారిని తన వాహనంపై ఎక్కించుకునేవారు. తనవద్దకు వచ్చినపండ్లను పిల్లలకు పంచిపెట్టేవారు. అప్పుడప్పుడు ఆయన పిల్లలతో ఆటలు కూడా ఆడేవారు.

ప్రజలతో ప్రవక్త(స) వ్యవహారశైలిని హజ్రత్ అనస్(రజి) చక్కగా వివరించారు. నేను ప్రవక్త(స)తో పదేళ్ళు ఉన్నాను. ఈ పదేళ్ళ కాలంలో ఒక్కసారి కూడా ఆయన నా పట్ల చిరాకు పడలేదు. విసుక్కోలేదు. ఆయన కోసం నేను చేసిన ఏ పనిని ఆయన ఎన్నడూ విమర్శించలేదు. ఆయన చెప్పిన పని చేయలేకపోతే కోపగించనూ లేదు. ఆయన తనపై ఆధారపడినవారిని, తన నౌకర్లను అందరినీ సమానంగా

చూసేవారు. తన నౌకర్లను ఆయన ఎన్నడూ కొట్టలేదు.. ఇదే విషయాన్ని హజ్రత్ ఆయేషా(రజి) కూడా తెలియజేశారు. ప్రవక్త(స) తన నౌకర్లను ఎన్నడూ కొట్టలేదని అన్నారు. అలాగే ఆయన ఎవరిపై పగతీర్చుకోవడం కూడా జరుగలేదని చెప్పారు.

గృహ జీవనం

ప్రవక్త(స) వ్యక్తిగత సామూహిక జీవితం అంతటా ఒకే విధమైన నియమాలు ఉండేవి. ఒకసారి హజ్రత్ ఆయేషా(రజి) ఒక ప్రశ్నకు సమాధానం ఇస్తూ చెప్పిన మాటలు ఇక్కడ ఎంతైనా గమనించదగ్గవి. ఆమె ఏమన్నారంటే... ఆయన కూడా ఇతరుల మాదిరిగా ఒక మామూలు మనిషి. ఆయన తన దుస్తుల విషయం తానే చూసుకునేవారు. గొర్రెల పాలు పితికేవారు. చినిగిన దుస్తులు కుట్టుకునేవారు. పాదరక్షలు, తోలు సంచులు బాగు చేసుకునేవారు. సరుకులు మోసుకువచ్చేవారు. పశువులకు మేత వేసేవారు. ఎవరైనా నౌకరు పనిచేస్తుంటే తానుకూడా నౌకరుకు తోడుగా పనిచేసేవారు. మార్కెట్ నుంచి ఇంటికి కావలసిన సరుకులు తానే స్వయంగా తెచ్చేవారు. సరుకులను ఒక గుడ్డలో మూట కట్టి తెచ్చేవారు. హజ్రత్ ఆయేషా(రజి) ప్రవక్త గృహ జీవితం గురించి ఇంకా వివరింగా తెలియజేస్తూ ఏమన్నారంటే... ఇంటి వద్ద ప్రవక్త చాలా మృదువుగా ఉండేవారు. ఎప్పుడూ చిరునవ్వుతో, ఆత్మీయంగా ఉండేవారు. నిజం చెప్పాలంటే కుటుంబసభ్యులను ఆయన ప్రేమించినట్లుగా మరెవ్వరూ ప్రేమించలేదు. హజ్రత్ అలీ (రజి) ప్రకారం ప్రవక్త(స)కు ఇంటి వద్ద ముఖ్యంగా మూడువిధాలైన వ్యాపకాలు ఉండేవి. కొంత సమయం ఆయన ప్రార్థనల్లో గడిపేవారు. కొంత సమయం ఆయన తన కుటుంబసభ్యులతో గడిపేవారు. కొంత సమయం విశ్రాంతి తీసుకునేవారు. అయితే ఇదే సమయంలో ఆయన కొంత సమయాన్ని మస్జిదులో సమావేశాలకు కూడా వెచ్చించేవారు. స్నేహితుల కోసం, అతిథుల కోసం సమయం కేటాయించేవారు. అలాగే వ్యక్తిగత అవసరాలతో తన్ను కలవడానికి వచ్చిన వారిని కూడా కలుసుకునేవారు. నిజం చెప్పాలంటే ఆయనకు విశ్రాంతి తీసుకునే సమయమే లభించేది కాదు. తన భార్యల కోసం ఆర్థిక ఏర్పాట్లు చేయడం, వారి శిక్షణ విషయమై శ్రద్ధచూపడం ఆయన బాధ్యతలుగా ఉండేవి. మహిళల్లో శిక్షణ సంస్కరణల కార్యభారాన్ని ప్రవక్త(స) భార్యల ద్వారానే నిర్వహించడం జరిగింది. చాలామంది మహిళలు తమ సమస్యలతో ఆయన వద్దకు వచ్చేవారు.

ప్రవక్త(స) భార్యలకు ఈ సమస్యలు తెలియజేసి వారి ద్వారా ప్రవక్త(స)కు ఈ విషయాలు నివేదించేవారు. ఇంతగా శిక్షణ, సంస్కరణ కార్యకలాపాలు, ఉద్యమ కార్యభారం ఉన్నప్పటికీ ప్రవక్త(స) ఇంటి జీవితం ఎన్నడూ నిస్సారంగా గడవలేదు. ఒక మామూలు కుటుంబంలో ఉండే అనుభూతులు ఆనందాలు అన్నీ అక్కడ ఉండేవి. చిరునవ్వులు ఉండేవి, కన్నీళ్ళు ఉండేవి. ప్రేమాభిమానాలు ఉండేవి, ఈర్ష్య అసూయలు కూడా ఉండేవి. ఆందోళనలు ఉండేవి, ఆఘోదాలు ఉండేవి. ప్రవక్త(స) ఇంట్లో అడుగు పెట్టగానే సంతోష తరంగాలు ఉప్పొంగేవి. ఇంట్లో ఆసక్తికరమైన అంశాలపై మాట్లాడుకోవడం జరిగేది. కథలు చెప్పుకునేవారు. చిన్న చిన్న సంఘటనలు ప్రస్తావించుకునేవారు. ప్రవక్త(స) ఇంట్లో జరిగిన ఒక సంఘటన ఆ ఇంట్లో ఎలాంటి చక్కని వాతావరణం ఉండేదో తెలుసుకోవడానికి ఎంతైనా ఉపయోగపడుతుంది. ప్రవక్త(స) ధర్మపత్ని హజ్రత్ ఆయేషా(రజి) ఒకరోజు మాంసంతోను, గోధుమలతోను చేసిన ఒక వంటకం తయారు చేసారు. ఆ రోజు ప్రవక్త(స)గారి మరో సతీమణి హజ్రత్ సౌదా(రజి) కూడా అక్కడే ఉన్నారు. ప్రవక్త(స) వారిద్దరి మధ్య కూర్చుని ఉన్నారు. కులాసాగా మాట్లాడుకుంటున్న వాతావరణం. హజ్రత్ ఆయేషా(రజి) తాను చేసిన వంటకం కొద్దిగా రుచి చూడమని హజ్రత్ సౌదా (రజి)ను కోరారు. ఆమె వద్దన్నారు. హజ్రత్ ఆయేషా(రజి) మళ్ళీ తన వంట కాన్ని తిని చూడాలని అభ్యర్థించారు. హజ్రత్ సౌదా(రజి) తనకు వద్దని తిరస్కరించారు. దాంతో హజ్రత్ ఆయేషా(రజి) ఆ వంటకాన్ని తన చేత్తో తీసుకొని హజ్రత్ సైదా(రజి) ముఖానికి పూసేశారు. ఇది చూసి ప్రవక్త(స) గట్టిగా నవ్వుతూ హజ్రత్ సౌదా(రజి)తో నువ్వు కూడా బదులు తీర్చుకోవన్నారు. హజ్రత్ సౌదా (రజి) అలాగే చేశారు. ప్రవక్త(స)తోపాటు వారిద్దరు నవ్వుతున్న ఈ సమయంలో హజ్రత్ అబూబక్ర (రజి) అక్కడికి వచ్చారు. తన కుమార్తె హజ్రత్ ఆయేషా(రజి) ప్రవక్త(స)తో మర్యాద అతిక్రమించి అతిచమవుగా వ్యవహరిస్తుందని ఆగ్రహించారు. ఎంతగా ఆగ్రహించారంటే, ఆయన కూతురిని కొట్టబోయారు. ప్రవక్త(స) కల్పించుకుని ఆయన్ను శాంత పరిచారు. హజ్రత్ అబూ బక్ర(రజి) వెళ్ళిపోయిన తర్వాత ప్రవక్త(స) హజ్రత్ ఆయేషా(రజి)తో.. చూశావా నేను కాబట్టి నిన్ను ఆ పెద్దమనిషి నుంచి కాపాడాను” అన్నారు.

ప్రవక్త(స) తన జీవితాంతం అర్ధరాత్రి తర్వాత లేచి, వుజూ చేసుకుని తహజ్జుద్

ప్రార్థనలు చేసేవారు. ప్రశాంతంగా దివ్యఖుర్ఆన్ పఠించేవారు. ఒక్కోసారి ఆయన ప్రార్థనల్లో ఎంతసేపు నిలబడేవారంటే ఆయన కాళ్ళు వాచిపోయేవి. ఆయన సహచరులు అది చూసి ప్రవక్త(స)తో మీరు ఇంతగా శరీరాన్ని కష్టపెట్టాలా, దేవుడు మీకు క్షమాభిక్ష హామీ ఇచ్చాడు కదా అంటే ఆయన జవాబిస్తూ నేను ఒక కృతజ్ఞుడైన దాసుడిగా ఉండవద్దా అనేవారు.

ప్రయాణంలో ఉన్న ఒక బాటసారి చెట్టునీడన కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకొని తిరిగి తన ప్రయాణాన్ని ఏవిధంగా కొనసాగిస్తాడో ఆవిధంగా మనిషి ఇహ జీవితం గడపాలని, ఇంటిలో వస్తుసామాగ్రి ఆవిధంగానే ఉండాలని ఆయన భావించేవారు. అంటే, పరలోక జీవితాన్ని తమ లక్ష్యంగా చేసుకున్నవారు ప్రయాణంలో బాటసారి మాదిరిగా ఇహలోకంలో తమ విధులను నిర్వర్తిస్తూ జీవించాలి. ప్రపంచంలో ఒక ఉన్నత ఆదర్శం కోసం పరిశ్రమించేవారు, దాని కోసం పోరాడేవారు, సంఘర్షించే వారు ఇక్కడ మహా సౌధాలను నిర్మించడానికి, విలాస వస్తు సామాగ్రి సమకూర్చుకోవడానికి తమ సమయం వెచ్చిస్తారా? కాబట్టి ప్రవక్త(స) కాని, ఆయన అనుచరులు గాని ఇక్కడ మహాప్రాసాదాలు కట్టలేదు, విలాస వస్తుసామాగ్రి సమకూర్చుకోలేదు. వారి ఇళ్ళు కేవలం నాలుగు రోజులు గడపడానికి ఉద్దేశించిన ఆశ్రమాలుగా ఉండేవి. ఎండ, చలి నుంచి రక్షణ, క్రూరమృగాల నుంచి భద్రత కల్పించి, వ్యక్తిగత అవసరాలకు కావలసిన సౌలభ్యం ఇచ్చే ఆశ్రయాలుగా మాత్రమే ఉండేవి. ప్రవక్త(స) తన భార్యల కోసం మస్జిదుల్ నబవీ వద్ద చిన్న చిన్న గదులు నిర్మింపజేశారు. ఆ గదుల్లో అలంకరణ సామగ్రి కేవలం పరిశుభ్రత, పవిత్రతలు మాత్రమే. ప్రవక్త(స) పరిశుభ్రత పట్ల చాలా శ్రద్ధగా ఉండేవారు. ఇండ్లను పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవాలని సహచరులకు బోధించేవారు. ప్రవక్త(స) ఇంట కేవలం కొన్ని పాత్రలు మాత్రమే ఉండేవి. ఒక కలప పాత్ర ఉండేది. దానిపై ఒక ఇసుప మూత ఉండేది. ఈ పాత్ర భోంచేయడానికి ఉపయోగపడేది. ఇంట్లో సరుకులు నిల్వ చేసుకోవడం అనే ప్రశ్నే లేదు. ఎందుకంటే నిత్య జీవితావసరాలకు కావలసిన సామగ్రి లభించడమే కష్టంగా ఉండేది. తోలుతో కుట్టిన పరుపు, లోపల గడ్డి కూరి వుండేది. నారతాళ్ళతో పేసిన మంచంపై పడుకునేవారు. చాలాసార్లు ఎలాంటి పరుపూ లేకుండా కేవలం ఆ మంచంపైనే పడుకునేవారు. అందువల్ల శరీరంపై నారతాళ్ళ గుర్తులు పడేవి. ఈ పరిస్థితి చూసి ఒకరోజు హజ్రత్ ఉమర్(స) దుఃఖాన్ని అపుకోలేకపోయారు.

రోము, పర్షియా చక్రవర్తులు భోగభాగ్యాలతో జీవిస్తుంటే ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ ఇలాంటి స్థితిలో ఉండటం తట్టుకోలేకపోతున్నానని అన్నారు. ప్రవక్త(స) ఆయన్ను ఊరడిస్తూ రాజులు చక్రవర్తులు ఇహలోకాన్ని పొందితే ప్రవక్త పరలోక సౌభాగ్యాలను సొంతం చేసుకోవడం మీకు సంతోషాన్నివ్వడా అని ప్రశ్నించారు. గోనె సంచులు పరిచిన పడకపై ఆయన విశ్రమించేవారు. ఒకసారి నాలుగు గోనెసంచుల మందం ఉన్న పడక ఆయన కోసం వేయడం జరిగింది. ఆ పడకపై ఆయన ఆదమరిచి నిద్రపోయారు. ఫలితంగా తహజ్జుద్ ప్రార్థనలకు అర్ధరాత్రి తర్వాత లేవలేకపోయారు. అప్పటినుంచి అలా గోనెసంచులతో మెత్తటి పడకను ఇష్టపడేవారు కాదు. అలాంటి సౌకర్యవంతమైన పడకను తన కోసం పరచరాదని కఠినంగా నిషేధించారు.

ఆయన అన్నపానీయాల విషయంలోను చాలా సున్నితంగా ఉండేవారు. ఆయన మాంసాహారాన్ని ఎక్కువగా ఇష్టపడేవారు. పశువు, కాలి చీలమండల మాంసం, మెడమాంసం, వెన్న మాంసం, పక్కటెముకలను చాలా ఇష్టపడేవారు. రొట్టెతోను, షేర్వాతోను చేసిన అరబ్బు వంటకం అంటే చాలా ఇష్టపడేవారు. తేనె, వెనిగార్, మెలన్, దోసకాయ, ఆనపకాయ, వెన్న అంటే ఇష్టంగా తినేవారు. బియ్యంలో పప్పు కలిపిన వంటకం అంటే ప్రత్యేక ఇష్టం చూపేవారు. ఖర్జూరాలను పాలలో కాని, వెన్నలో కాని కలిపి ఇష్టంగా తినేవారు. దోసకాయపై ఉప్పు అద్ది తినేవారు. మెలన్ పై పంచదారతో తినేవారు. ఖర్జూరాలను నీటిలో వేసి ఆ నీటిని సాయంత్రం వరకు తాగేవారు. ఆ తర్వాత వాటిని పారేసేవారు. ఎందుకంటే ఎక్కువ సమయం ఖర్జూరాలు నీటిలో నానితే కుళ్ళి మధ్యంగా మారడం ప్రారంభం అవుతుంది కాబట్టి ఆ నీటిని, ఖర్జూరాలను పారేసేవారు. నీటిని తాగుతున్నప్పుడు నిశ్శబ్దంగా ఎలాంటి శబ్దం లేకుండా తాగేవారు. నీటిపాత్రను కనీసం మూడుసార్లు నోటి నుంచి పక్కకు తీసేవారు. ప్రతిసారి దేవుని స్తుతించేవారు. అందరూ కలిసి సహపంక్తి భోంచేయడాన్ని ఇష్టపడేవారు. భోజనానికి బేబుల్ కుర్చీలు వాడడం నిరాడంబర జీవితానికి విరుద్ధమైనవి. అలాగే ఆయన ఆహార పదార్థాలు చిన్న చిన్న పాత్రల్లో వడ్డించడాన్ని ఇష్టపడేవారు కాదు. వెండి, బంగారు పాత్రలను నిషేధించారు. సాధారణంగా గాజుపాత్రలు, మట్టిపాత్రలు, కలప పాత్రలు లేదా జింక్ తో చేసిన పాత్రలు ఉపయోగించేవారు. భోజనానికి చాపపై కూర్చునే ముందు తన పాదరక్షలు తీసి, చేతులు కడుక్కుని

కూర్చునేవారు. తినేటప్పుడు కేవలం కుడిచేతిని మాత్రమే ఉపయోగించేవారు. తనవైపు ఉన్న పాత్రలనుంచి మాత్రమే వడ్డించుకునేవారు. పాత్రల్లో వేళ్ళు ముంచేవారు కాదు. తినేటప్పుడు ఒక పక్కకు అనుకుని భోంచేయడాన్ని ఆయన ఇష్టపడలేదు. భోజనానికి కూర్చోవడం కూడా కాళ్ళు మడిచి, ప్రార్థనలో కూర్చునే ఖాయిదా భంగిమ మాదిరిగా లేదా బాసిపట్టు వేసుకుని కూర్చునేవారు. ఆయన ఏదన్నా పదార్థాన్ని ఇష్టపడకపోతే మౌనంగా పక్కకు పెట్టేవారు. అంతేగాని, ఆ పదార్థాన్ని విమర్శించేవారు కాదు. చాలా వేడిగా ఉన్న ఆహారాన్ని ఇష్టపడేవారు కాదు. ఒక్కోసారి ఆయన మాంసాన్ని కోసి తినేవారు. కేవలం మూడు వేళ్ళతో మాత్రమే తినేవారు. వేళ్ళు పూర్తిగా ఆహారంలో మునిగేలా తినేవారు కాదు. ఒక్కోసారి నిలబడి ఏదన్నా పండు తినేవారు. ఒక్కోసారి రెండు పండ్లను నోటిలో వేసుకునేవారు. ఉదాహరణకు ఖర్జూరాలు, మెలన్ వంటి పండ్లను రెండేసి నోటిలో వేసుకునేవారు. తీపి పదార్థాలను ఇష్టంగా తినేవారు. వేయించిన బార్లీ పిండిని నీటిలో కలిపి తినడాన్ని కూడా ఇష్టపడేవారు. ఒకసారి బార్లీ పిండికి బదులుగా ఆల్మండ్ పండ్ల పిండిని కలిపి ఇచ్చినప్పుడు ఆయన దాన్ని తిరస్కరిస్తూ అది సంపన్నుల ఆహారంగా వ్యాఖ్యానించారు. ఒకసారి ఒక కూర తయారు చేస్తున్నప్పుడు ఆయన దాన్ని మరింత పలుచగా చేయాలని అలా చేస్తే పొరుగువారికి కూడా పంపవచ్చని అన్నారు. ఆయన ఏ చిన్న ఆహార పదార్థం నోటిలో వేసుకున్నా దేవునికి ధన్యవాదాలు చెప్పేవారు. భోజనం తర్వాత తప్పనిసరిగా చేతులు కడుక్కునేవారు. తనతోపాటు అతిథి ఎవరన్నా ఉంటే కొసరి కొసరి వడ్డించేవారు, ఇంకొంచెం తీసుకోవడాని పడేపడే చెప్పేవారు. తనను ఎవరన్నా భోజనానికి ఆహ్వానిస్తే నిరాకరించేవారు కాదు. తనతోపాటు ఇంకా ఎవరైనా ఉంటే వారి విషయంలో ఇంటి యజమాని అనుమతి తప్పక తీసుకునేవారు. భోజనాంతరం దేవునికి కృతజ్ఞతలు తెలుపడంతోపాటు అతిథ్యమిచ్చిన వారి కోసం ప్రార్థన చేసేవారు. భోజనానికి తనతోపాటు కూర్చున్నవారు ముగించి లేచేవరకు ఆయన లేచేవారు కాదు. ఇతరులు తనకన్నా ముందు భోజనం ముగిస్తే వారితో పాటు తాను కూడా లేచేవారు. వేడి వేడి ఆహారపదార్థాలను, లేదా పానీయాలను ఊది తినడం తాగడాన్ని ఆయన ఇష్టపడేవారు కాదు. అలాగే ఆహార పదార్థాన్ని వాసన చూడడం కూడా ఆయనకు ఇష్టం ఉండేది కాదు. నోటి దుర్వాసనను అసహ్యించు కునేవారు. అందువల్ల ఉల్లి, వెల్లుల్లి తినేవారు కాదు. ఆయన వద్దకు ఏదైనా ఆహార

పదార్థం వస్తే తనతో ఉన్న సహచరులను కూడా తినమనేవారు. అక్కడ లేనిమితులు, సహచరుల వాటాను కూడా తీసి పక్కన పెట్టేవారు. ఒకసారి ఆయనపై విషప్రయోగం జరిగింది. ఆ తర్వాతి నుంచి తన వద్దకు దూరప్రాంతం నుంచి ఏదైనా ఆహార పదార్థం వస్తే ఆ పదార్థం పేరేమిటో అడిగేవారు. ఆ పదార్థంలో ఒక్క ముద్దయినా తీసుకొచ్చినవ్యక్తి తినాలని కోరేవారు. భోజనపానీయాల విషయంలో ఆయన అభిరుచి అత్యుత్తమంగా ఉండేది. అయితే చాలా సందర్భాల్లో ఆయన నిరాహారంగానే ఉండ వలసి వచ్చేది. ఒక దైవదాసుడుఎలా ఉండాలో అలాగే తాను అన్నపానీయాలు తీసుకుంటానని అనేవారు.

వ్యక్తిగత అలవాట్లు

ఆయన కూర్చుంటున్నప్పుడు ఒక్కోసారి గొంతుకూర్చున్నట్లు కూర్చునేవారు. రెండు మోకాళ్ళపై రెండు చేతులు చుట్టి కూర్చునేవారు. ఒక్కోసారి తన దుప్పటి కాళ్ళపై కప్పుకుని కూర్చునేవారు. చేతిని ఆన్చి కూర్చునేదైతే ఎడమ చేతిని ఆన్చి కూర్చునేవారు. లోతుగా ఆలోచిస్తున్నప్పుడు ఏదన్నా పుల్లతో నేలను తవ్వుతూ కనబడేవారు. నిద్రపోతున్నప్పుడు సాధారణంగా కుడిపక్కకు తిరిగి పడుకునేవారు. తన కుడి చేతిని కుడిచెంప క్రింద ఆన్చి పడుకునేవారు. అప్పుడప్పుడూ వెల్లకిలా కూడా పడుకునేవారు. ఒక కాలు మరోకాల్పై వేసి కూడా పడుకునేవారు. అయితే శరీరంపై దుస్తులు తొలగిపోకుండా, శరీరం అనాచ్ఛాదితం కాకుండా జాగ్రత్త పడేవారు. బోర్లా పడుకోవడం ఆయనకు చాలా అయిష్టమైన విషయం. ఇతరులను కూడా అలా పడుకోవద్దని చెప్పేవారు. చీకటి గదిలో పడుకోవడాన్ని లేదా పైకప్పు లేని గదిలో పడుకోవడాన్ని ఇష్టపడేవారు కాదు. పడుకునే ముందు వుజూ చేసు కునేవారు. నిద్ర పట్టేవరకు దైవప్రార్థనలు చేసేవారు. ఆయన నిద్రలో మంద్ర స్థాయిలో గురకపెట్టేవారు. ఒకవేళ అర్ధరాత్రి కాలకృత్యాలు అవసరమై లేస్తే కాల కృత్యాలు ముగిసిన తర్వాత చేతులు, ముఖం కడుక్కునేవారు. పడుకునేటప్పుడు ఒక పెద్ద వస్త్రాన్ని ప్రత్యేకంగా ఉంచుకునేవారు. సాధారణంగా పడుకునే ముందు తన చొక్కా విప్పి పడుకునేవారు. అందువల్ల ఈ వస్త్రాన్ని అచ్చాదనగా వాడేవారు. ఆ కాలంలో మరుగుదొడ్లు లేవు. అందువల్ల ఆయన(స) కాలకృత్యాలకు పట్టణాన్ని వదిలి చాలా దూరం దాదాపు రెండు మైళ్ళ దూరం వరకు వెళ్ళేవారు. ఆ విధంగా

నిర్మానుష్యమైన ప్రాంతంలో కాలకృత్యాలు తీర్చుకునేవారు. కాలకృత్యాలకు మెత్తని నేలను ఎన్నుకునే వారు. ఎందుకంటే, నీటిని వాడినప్పుడు నీటి తుంపరలు మళ్ళీ తనపై కాని, వస్త్రాలపై కాని పడకుండా ఉండటానికి మెత్తటి నేలను ఎన్నుకునేవారు. కాలకృత్యాలకు ఏదన్నా పెద్ద రాతిచాటున కాని, లేదా గుట్ట చాటున కాని తీర్చుకునే వారు. కాబా దిశగా ముఖం లేదా వీపులేకుండా జాగ్రత్తపడేవారు. తన ఉంగరాన్ని తొలగించేవారు. ఉంగరంపై అల్లాహ్ పేరు ఉన్నందువల్ల అలా చేసేవారు. ఆయన స్నానం చేస్తున్నప్పుడు ఏదన్నా తెరచాటున మాత్రమే చేసేవారు. వర్షపు నీటిలో స్నానం చేస్తున్నప్పుడు పెద్ద వస్త్రాన్ని చుట్టుకునేవారు. తుమ్ము వస్త్రే ఎల్లప్పుడు ఏదన్నా గుడ్డ తన ముక్కుకు అడ్డంగా పెట్టుకునేవారు. ఆయన సాధారణంగా తన ప్రయాణాలు గురువారం నాడు ప్రారంభించేవారు. తన వాహనాన్ని తీవ్ర వేగంగా నడిపేవారు. మార్గమధ్యలో మజిలీచేసినప్పుడు తన సహచరులతో పాటు తాను కూడా వివిధ పనులు చేసేవారు. ఒకసారి సహచరులు వంట పనులను పంచు కుంటున్నప్పుడు ప్రవక్త(స) పొయ్యిలో మండించటానికి వంటచెరుకు సేకరించే పని తానే తీసు కున్నారు. ప్రవక్త(స) పనిచేయడం ఎందుకంటూ ఇతరులు వారించినా, తాము చేస్తామని ముందుకు వచ్చినా ఆయన వారిని కాదని తానే స్వయంగా ఆ పనిచేశారు. ఆయన ఎల్లప్పుడు తన వాహనంపై కాలినడకన వెళ్ళే బాటసారిని ఎక్కించుకునేవారు. ఆయన ప్రయాణం నుంచి తిరిగి వచ్చినప్పుడు ముందుగా మస్జిద్‌లో ప్రార్థన చేసేవారు. ఆయన రాక గురించి సమాచారం ఇంటి వారికి చేరిన తర్వాత ఆయన ఎలాంటి హడావుడి లేకుండా ఇంటికి వెళ్ళేవారు.

భావావేశాలు

ప్రవక్త(స) కూడా భావావేశాలను ప్రదర్శించేవారు. ఇతరుల సుఖదుఃఖాలలో పాలుపంచుకునేవారు. తన కుటుంబ సభ్యుల పట్ల, ధర్మపత్నుల పట్ల అపారప్రేమ కలిగి ఉండేవారు. సతీమణి హజ్రత్ ఆయేషా (రజి)తో ఆడుకోవడానికి అన్నార్ బాలికలను తన ఇంటికి ఆహ్వానించేవారు. ఒకసారి అబీసీనియా బాలికలు విన్యాసాలు ప్రదర్శిస్తున్నప్పుడు హజ్రత్ ఆయేషా(రజి) ప్రవక్త(స) భుజంపై తన చుబుకాన్ని ఆన్చి ఎంతో ఆసక్తిగా చూడసాగారు. ప్రవక్త(స)ఆమెతో చాలా ఇంకా చూస్తావా అంటే ఆమె మరింత ఆసక్తిగా ఇంకా చూస్తాననడం, అలా ఆ ప్రదర్శనను హజ్రత్

అయెషా(రజి) సుదీర్ఘ సమయం చూశారు. అంత సమయం ప్రవక్త(స) కూడా ఇక్కడే ఉన్నారు. హజ్రత్ సఫియా (రజి) ఒంటె ఎక్కడానికి వీలుగా ప్రవక్త(స) తన మోకాళ్ళు వంచి వాటిపై ఎక్కి ఒంటెను అధిరోహించేలా చేసేవారు. ఒకసారి ఒంటె బెదరడం వల్ల ప్రవక్త(స), హజ్రత్ సఫియా(రజి) ఇద్దరూ కిందపడిపోయారు. అక్కడున్న సహచరులు వారికి సహాయంగా పరుగెత్తుకు వచ్చారు. ప్రవక్త(స) వారితో ముందు హజ్రత్ సఫియా(రజి)ను లేపడని కోరారు. ఆయన తన కుమారుడు ఇబ్రాహీమ్ ను చూడడానికి ఎంతో దూరం ప్రయాణం చేసి వెళ్ళేవారు. తన కుమార్తె హజ్రత్ ఫాతిమా (రజి) తనను చూడడానికి వచ్చినప్పుడు ఆయన లేచి నిలబడి స్వాగతం పలికేవారు. హజ్రత్ ఫాతిమా(రజి) కుమారులు హజ్రత్ హసన్(రజి), హజ్రత్ హుస్సేన్ (రజి)ల పట్ల ప్రవక్త(స) ఎంతో ప్రేమ కలిగి ఉండేవారు. వారితో ఆటలు ఆడేవారు. వారిని భుజాలపై ఎక్కించుకుని తీప్పేవారు. ప్రార్థన సమయంలో కూడా ఈ ఇద్దరు మనుమలు ఆయన భుజాలపై ఎక్కి ఆటలాడడం జరిగేది. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) తన మనుమడు హుస్సేన్ పట్ల అత్యంత ప్రేమతో ముద్దాడడాన్ని చూసి ఒక వ్యక్తి ఆశ్చర్యపోయాడు. ఇది గమనించిన ప్రవక్త(స) ఆ వ్యక్తితో ఇతరుల పట్ల ప్రేమాభిమానాలు ప్రదర్శించలేని వ్యక్తి ఇతరుల నుంచి వాటిని ఆశించరాదని అన్నారు. ఆయన కుమారుడు ఇబ్రాహీమ్ మరణించినప్పుడు ప్రవక్త(స) కళ్ళు నీటితో నిండిపోయాయి. తన మారు సోదరుడు ఉస్మాన్ బిన్ మాజూన్ చనిపోయినప్పుడు కూడా ప్రవక్త(స) చాలా దుఃఖించారు. ఉస్మాన్ బిన్ మాజూన్ మృతదేహం నుదుటిని చుంబించి దుఃఖం వెలిబుచ్చారు. ఇలాంటి దుఃఖ సందర్భాల్లో తనలోని భావావేశాలను ప్రవక్త(స) క్రింది విధంగా వివరించారు. కళ్ళు నీటితో నిండిపోతాయి. హృదయం బాధాతప్తమవుతుంది. కాని మనం కేవలం దేవుని అభీష్టం ప్రకారమే అన్ని జరుగుతాయన్న మాట తప్ప మరొక మాట పలకం... అన్నారు. దుఃఖ సమయాల్లో తరచు ఆయన క్రింది మాటలు పలికేవారు.

“మాకు అల్లాహ్ చాలు. ఆయనే శ్రేష్ఠుడైన కార్యసాధకుడు” (3 : 173)

దుఃఖిస్తున్నప్పుడు ఆయన స్వరం వినిపించేది కాదు. బిగ్గరగా ఆయన రోదించే వారు కాదు. భారమైన నిట్టూర్పుల శబ్దం మాత్రం వినిపించేది. దైవప్రార్థనలో ఉన్నప్పుడు కూడా ఆయన సున్నితమైన మనసు దుఃఖాతిశయంతో విలపించేది. ఆయన కంట నీరు ఉబికింది. ఒకసారి ఆయన అబ్దుల్లా ఇబ్నె మసూద్ తో ఖుర్ఆన్

చదవమని కోరారు. అబ్దుల్లా ఇబ్నె మస్ఊద్ ఖుర్ఆన్ చదువుతూ....

“మేము ప్రతినమాజం నుంచి ఒక సాక్షిని తెచ్చి నిన్ను (ముహమ్మద్ సఅమ్ ను) వారికి సాక్షిగా నిలబెట్టినప్పుడు వారు చూసి ఏంచేస్తారో ఆలోచించు.”

(ఖుర్ఆన్ 4 : 41)

అన్న వాక్యం చదివినప్పుడు ప్రవక్త(స) కళ్ళల్లో జలపాతాలు ప్రవహించాయి. అలాంటి సున్నిత మనస్సుడైన ప్రవక్త(స) అత్యంత కఠిన పరిస్థితుల్లో మొక్కుపోని సహనాన్ని, ఉక్కు వంటి స్థిరచిత్తాన్ని ఎలా ప్రదర్శించారో కదా?

ఇంతకుముందు మనం చెప్పుకున్నట్లు ప్రవక్త(స) ఎప్పుడూ చిరునవ్వుతో ఉండేవారు... ఎవరినైనా కలుస్తున్నప్పుడు చిరునవ్వుతో కలువడం కూడా పుణ్యకార్యమే అనేవారు. గొప్ప గొప్ప ఘనకార్యాలు సాధించాలనుకునేవారు చిరునవ్వుతో ప్రజలతో వ్యవహరిస్తే ప్రజల హృదయాలను గెలుచుకోగలరని చెప్పేవారు. అందుకే ప్రవక్త(స)ను క్రింది విధంగా వర్ణించడం జరిగింది.

“ఆయన ప్రజలను ఆప్యాయంగా చిరునవ్వుతో కలుసుకుంటారు. ఆయన అభిమానం వారి హృదయాల్లో గూడుకట్టుకుంటుంది.”

ఆప్యాయంగా, అభిమానంగా, ఆసక్తికరంగా మాట్లాడే ఆయన మాటలు ఆయన చుట్టూ ఉన్న సహచరుల్లో కొత్త ఉత్సాహాన్ని నింపేవి. అయితే ఆయనెప్పుడూ తన సంభాషణల్లో మర్యాదను, సమతుల్యాన్ని కాపాడుతూ మాట్లాడేవారు. ఆయన మాటల్లో హాస్యం అతిసున్నితంగా ఉండేది. రొట్టెలో ఉప్పు మాదిరిగా అతి తక్కువ మోతాదులో సంభాషణను ప్రభావశీలంగా, అహ్లాదభరితంగా మార్చేది. ఎవరినీ గాయపరిచేదిగా ఉండేదికాదు. అలాగే ఆయన ఎన్నడూ పగులబడి నవ్వేవారు కాదు. ఆయన నవ్వు అరవిరిసిన పుష్పంలా చిరునవ్వుగా ఉండేది. కేవలం ఆయన పళ్ళు మాత్రమే కనబడేవి. నోరంతా తెరిచి నవ్వేవారు కాదు. ఒకసారి హజ్రత్ హురైరా(రజి) ప్రవక్త(స)తో మాట్లాడుతూ, మీరు మాతో కూడా హాస్యం ఆడుతారా అన్నారు. ప్రవక్త(స) జవాబిస్తూ.. అవును, కాని సత్యానికి విరుద్ధంగా ఒక్కమాట కూడా చెప్పను అన్నారు. ప్రవక్త(స) గారి హాస్యానికి సంబంధించి కొన్ని ఉదాహరణలు చూడండి.

ఒకసారి ఒక వ్యక్తి ప్రవక్త(స)తో తనకు ఒక వాహనాన్ని ఇవ్వవలసిందిగా కోరాడు. ప్రవక్త(స) ఆ వ్యక్తితో నేను నీకు ఒక ఒంటెపిల్లను ఇస్తాను అన్నారు. ఆ వ్యక్తి ప్రవక్త(స)తో అయ్యా నేను ఒంటె పిల్లను ఏం చేసుకోను అన్నాడు. ప్రవక్త(స) నవ్వుతూ ప్రతి ఒంటె పుట్టినప్పుడు పిల్లగానే ఉంటుంది లేవయ్యా' అన్నారు.

ఒకసారి ఒక ముసలి మహిళ ప్రవక్త(స) వద్దకు వచ్చి తన కోసం దేవుని ప్రార్థించాలని కోరింది. దేవుడు తనకు స్వర్గంలో కాస్త స్థలం ఇచ్చేలా ప్రార్థించడని కోరింది. ప్రవక్త(స) నవ్వుతూ ముసలి స్త్రీ ఎవ్వరూ స్వర్గంలో ప్రవేశించడం కుదరదని అన్నారు. ఆ ముసలి స్త్రీ కన్నీళ్ళతో అక్కడి నుంచి వెనుదిరిగింది. ప్రవక్త(స) ఆమెను వెనుకకు పిలిపించారు. ముసలివారుగా ఎవరినీ దేవుడు స్వర్గంలోకి ప్రవేశపెట్టడని తెలియజేశారు. దేవుడు చేసిన వాగ్దానాన్ని గుర్తుచేశారు.

“వారి భార్యలను మేము ప్రత్యేకంగా సరిక్రొత్త పంథాలో సృష్టిస్తాము, వారిని కన్యలుగా చేస్తాము.” అల్-వాఖిఆహ్ : (56 : 35-37)

అంటే స్వర్గంలోకి ప్రవేశించే ప్రతి వ్యక్తి యవ్వనంతో ప్రవేశిస్తాడు. ప్రవక్త(స)కు ఒక బదూయిన్ మిత్రుడు ఉండేవాడు. ఆ మిత్రుడు బజారులో సరుకులు అమ్మడం, కొనడం చేసేవాడు. ఒకసారి ఆ బదూయిన్ బజారులో ఉండగా, ప్రవక్త(స) నిశ్శబ్దంగా అతడి వెనక్కి వెళ్ళి తన చేతులతో రెండు కళ్ళను మూసి, తానెవరో కనుక్కోమన్నారు. మొదట ఆ బదూయిన్ అయోమయానికి గురయ్యాడు. తర్వాత ప్రవక్త(స)ను గుర్తించాడు. ప్రవక్త(స) మరింత హాస్యంగా, ఈ బానిసను ఎవరైనా కొంటారా అని గట్టిగా అరిచారు. బదూయిన్ కూడా జవాబిస్తూ ఈ పనికిమాలిన బానిసను కొంటే నష్టంలో ఉంటారు' అన్నాడు. అప్పుడు ప్రవక్త(స) అతడితో నీవు దేవుని దృష్టిలో పనికిమాలినవాడివి కాదు అన్నారు.

ఒకసారి ప్రవక్త (స) తన సహచరులతో ఖర్జూరాలు తింటూ కూర్చున్నారు. తాను తిన్న ఖర్జూరాల గింజలను కావాలని హజ్రత్ అలీ(రజి) ముందు పడేలా వేస్తూ వచ్చారు. చివరకు హజ్రత్ అలీ(రజి) ఎదుట కర్జూరపు గింజలు ఒక గుట్టగా పడ్డాయి. అప్పుడు ప్రవక్త(స) హజ్రత్ అలీ(రజి)తో నువ్వు చాలా ఖర్జూరాలు తిన్నట్లున్నావే అన్నారు. హజ్రత్ అలీ(రజి) జవాబిస్తూ అవును... నేను ఖర్జూరాలు గింజలతో సహా తినను, గింజలను ఊసేస్తాను.. అన్నారు.

యుద్ధరంగంలో కూడా ప్రవక్త(స) ఛలోక్తులాడేవారు. కందక యుద్ధంలో అలాంటి సంఘటన ఒకటి జరిగింది. సాద్ బిన్ ఆమిర్ ఒక శత్రువుపై బాణాల వర్షం కురిపిస్తున్నారు. కాని ఆ శత్రువు తన ధాలుతో వాటి నుంచి తప్పుకుంటున్నాడు. ఇక లాభం లేదని సాద్ తన విల్లు పక్కన పెట్టి, శత్రువు ధాలు నుంచి తన తల బయటికి తీసే వరకు వేచి ఉన్నారు. శత్రువు తల బయటపెట్టగానే ఆయన సంధించిన బాణం గురి తప్పులేదు. తిన్నగా శత్రువు నుదుటిని తాకింది. ఆ బాణం దెబ్బకు వాడు తలక్రిందులుగా, రెండు కాళ్ళు పైకి లేచి పడ్డాడు. ఆ పడిన భంగిమ ఎంత విచిత్రంగా ఉందంటే అక్కడ ఉన్న అందరూ నవ్వారు.

సాధారణంగా మతపెద్దలు, మతస్థాపకులు చాలా గంభీరంగా, చాలా తీవ్రమైన ఆలోచనలో ఉంటారని అందరూ భావిస్తారు. కాని ప్రవక్త(స) అలా ఉండేవారు కాదు. ప్రార్థనల్లో నిమగ్నమవుతూ, దైవానికి భయపడుతూ, అనితర సాధ్యమైన బాధ్యతలను నిర్వర్తిస్తూ, అనేక సమస్యలను, ఆందోళనలను ఎదుర్కొంటూ కూడా ఛలోక్తులకు, హాస్యానికి సమయం వెచ్చించేవారు.

దైవభీతి, దైవభక్తి, విశ్వాసశక్తి కలిగి వుండడం అంటే గంభీరంగా బ్రతకడం కాదు. ఇబ్నె ఉమర్ ఒక ప్రశ్నకు సమాధానమిస్తూ ఇలా అన్నారు. ప్రవక్త సహచరులు మనసారా నవ్వేవారని, వారి హృదయాల్లో విశ్వాసం శిలాసదృశ్యంగా స్థిరపడినప్పటికీ వారు హాయిగా నవ్వుకునేవారని అన్నారు. ప్రవక్త (స) సహచరులు విలు విద్య పోటీల్లో పాల్గొనేవారు. హాయిగా మనసారా నవ్వుకునేవారు. ప్రాతఃకాలం సమాజ తర్వాత సాధారణంగా సమావేశమయ్యేవారు. ఇస్లాం ముందు కాలం నాటి సంఘటనల గురించి చెప్పుకునేవారు. తన సహచరులతోపాటు ప్రవక్త(స) కూడా నవ్వుతూ మాట్లాడేవారు. తన కుటుంబసభ్యులతో, పిల్లలతో ప్రవక్త(స) చాలా సరదాగా, హాయిగా నవ్వుతూ మాట్లాడేవారు.

వినోదం

పరిమితులకు లోబడిన వినోదం కూడా సమతుల్య జీవన విధానానికి ఎంతో అవసరం. లేకపోతే జీవితం మరీ నిస్సారంగా మారిపోతుంది. రోజువారీ కార్య కలాపాల నుంచి మనిషికి కాస్త విశ్రాంతి అవసరం. మనోమస్తిష్కాలను నిత్యజీవిత ధృవపథాల నుంచి కాస్తేపు తప్పించే మనోరంజనం కూడా ఎంతో అవసరమవు

తుంది. ఇలాంటి అనుమతించదగిన, అతికానటువంటి, పరిధులకు పరిమితులకు లోబడిన మనోరంజనాన్ని ప్రవక్త(స) కూడా ఒప్పుకున్నారు. ఆయన కూడా అప్పుడప్పుడు ఇలా సమయాన్ని గడిపేవారు. ఉదాహరణకు ఆయన తోటలు, ఉద్యానవనాలకు వాహ్యాళిగా వెళ్ళడాన్ని చాలా ఇష్టపడేవారు. ఒక్కోసారి ఒంటరిగా వెళ్ళేవారు, ఒక్కోసారి తన సహచరులతో కలిసి వెళ్ళేవారు. ఇలాంటి విహారాలలో కూడా అనేక ముఖ్యమైన విషయాలపై చర్చలు జరుగుతూ ఉండేవి. అలాగే ప్రవక్త(స) సహచరుల మధ్య ఈత పోటీలు కూడా జరిగేవి. ఇద్దరు ఇద్దరు ఉన్న జట్లుగా విడిపడి పోటీపడేవారు. ఇలాంటి ఈత పోటీల్లో ఒకసారి హజ్రత్ అబూబక్రీ (రజి) ప్రవక్త(స)కు జంటగా ఈత పోటీలో పాల్గొన్నారు. సాధారణంగా ఎడారి భూభాగాల్లో వర్షం చాలా తక్కువగా కురుస్తుంది. వర్షం కురిసినప్పుడు ప్రవక్త(స) వర్షపు నీటిలో స్నానంచేసేవారు. ఒక పెద్ద దుప్పటి వంటి వస్త్రం చుట్టుకుని వర్షంలో స్నానం చేసేవారు. పరుగుపందెం, విలు విద్య ప్రదర్శనలంటే ఆయనకు చాలా ఇష్టంగా ఉండేది. అలాగే కుస్తీపోటీలన్నా ఆయనకు చాలా ఇష్టం. ఈ పోటీలను చూస్తూ ఇతరులతోపాటు నవ్వుతూ పోటీలను ఆస్వాదించేవారు. అలాగే సంతోష సమయాల్లో డప్పు వాయిచడాన్ని ఆయన ఇష్టపడేవారు. డ్రమ్స్ అంటే ఒకవైపు ఖాళీగా మూత తెరువబడిఉన్న రకం డప్పులను వాయిచటం ఆయనకు ఇష్టంగా ఉండేది. అమ్మాయిలు పాటలు పాడడాన్ని కూడా ఆయన ఆమోదించారు. ఒకసారి రమజాన్ పండుగ సందర్భంగా హజ్రత్ ఆయిషా (రజి) వద్ద ఇద్దరు అమ్మాయిలు పాటలు పాడడాన్ని చూసి హజ్రత్ అబూబక్రీ(రజి) ఆగ్రహించారు. కాని ప్రవక్త(స) ఆయన్ను వారించి ఆ అమ్మాయిలను పాటలు పాడుకోనిచ్చారు. వివాహ వేడుకల్లో కూడా ఇలాంటి డప్పులు వాయిచడాన్ని ప్రవక్త(స) ఆమోదించారు. హజ్రత్ ఆయిషా(రజి)తో ఉండే ఒక అన్నార్ బాలిక వివాహం సందర్భంగా ప్రవక్త(స) మాట్లాడుతూ, అన్నార్లకు పాటలంటే చాలా ఇష్టం, కాబట్టి వధువుతోపాటు ఒక పాటలుపాడే అమ్మాయిని పిలిపించాలని అన్నారు. ఆ అమ్మాయి మేము మీ వద్దకు వచ్చాము. మేము మీ వద్దకు వచ్చాము. మీరు చల్లంగా ఉండాలని, మేము చల్లంగా ఉండాలని.. అంటూ పాడాలని చెప్పారు. ఇలాంటి ఒక వేడుకలో కొందరు అమ్మాయిలు పాటలు పాడుతున్నారు. అక్కడికి హజ్రత్ అమిర్ బిన్ సాద్(రజి) వచ్చి, పాటలు పాడుతున్న అమ్మాయిలపై ఆగ్రహించారు. కాని అక్కడ ఉన్నవారు సాద్ (రజి)ను

పారిచి మీరు వివాలనుకుంటే కూర్చుని వినండి. లేకపోతే వెళ్ళిపోండి. మాకు ప్రవక్త(స) నుంచి అనుమతి లభించింది అన్నారు. ప్రవక్త(స)కు కవితత్వం పట్ల కూడా అభిరుచి ఉండేది. అయితే ఆ కాలంలో ప్రబలంగా ఉన్న శైలికి భిన్నంగా ఆయన కవితత్వ ధోరణి ఉండేది. కాని దివ్యఖుర్ఆన్ అవతరణల పరంపరలో, ప్రవక్త పదవి బాధ్యతల్లో మునిగిఉన్న ఆయన కవిత్వానికి సమయం కేటాయించలేకపోయారు. అయితే మంచి కవిత్వాన్ని గుర్తించి మెచ్చుకోవడం తప్పక చేసేవారు. నిజం చెప్పాలంటే ఆయన కవిత్వానికి ఒక కొత్త ఉరవడి ఇచ్చారు. జాబిర్ బిన్ సమ్రా(రజి) ప్రకారం, ఆయన ప్రవక్త (స) గారి సమావేశాల్లో దాదాపు వంద సమావేశాల్లో పాల్గొన్నారు. ఆ సమావేశాల్లో ఇస్లాం పూర్వకాలం నాటి కథలు సంఘటనల గురించి ప్రస్తావించడం జరిగేది. సహచరులు కవితత్వంరాసి వినిపించేవారు. ఒకసారి ప్రవక్త(స) అప్పటి కవి లాబిద్ రాసిన ఒక పద్యాన్నిచాలా మెచ్చుకున్నారు. ఆ పద్యం క్రింది విధంగా ఉంది:

దేవుడు తప్ప మిగిలినదంతా నశించేదే
ఆనందాలన్ని అంతం అయ్యేవే

ఉమయ్యా బీస్ అబీసాత్ రాసిన కవిత్వం వంద పంక్తులను ఒకసారి ప్రవక్త(ను) విన్నారు. హజ్రత్ షారిద్ ఈ పంక్తులను ఆయనకు వినిపించారు. ఆ పంక్తులను విన్నతర్వాత ప్రవక్త(ను) మాట్లాడుతూ, ఈ మనిషి ఇస్లాంకు చాలా దగ్గరగా వచ్చాడని అన్నారు. కొన్ని సందర్భాల్లో, ముఖ్యంగా యుద్ధరంగంలో ప్రవక్త(ను) అనుకోకుండా తవితాత్మకంగా మాట్లాడేవారు. ఇస్లాం వ్యతిరేకులు ఇస్లాంకు విరుద్ధంగా రాసే తవిత్యానికి జవాబుగా తగిన కవిత్వం రాయాలని ఆయన హజ్రత్ హసన్, కాబ్ బీస్ మాలిక్లకు చెప్పారు. వాళ్ళు రాసిన కవిత్వాన్ని చదవమని కోరేవారు. మస్జిద్ ప్రసంగ ప్రదేశం నుంచి ఈ కవిత్వాన్ని చదివి వినిపించడని హజ్రత్ హసన్ ను అనేక సార్లు కోరారు. కవిత్వాన్ని విని శత్రువులపై కరవాలాల కన్నా ఈ కవిత్వం చాలా ఉపయోగపడుతుందని వ్యాఖ్యానించారు. ఒక ముస్లిం తన కత్తితోనే కాదు, తన కలంతో కూడా జిహాద్ చేస్తాడని ఒకసారి చెప్పారు.

హిందూ ప్రత్యేక గుణగణాలు

ప్రవక్త(స) ఏదన్నా వస్తువు ఎవరికన్నా ఇస్తున్నప్పుడు, లేదా ఎవరి వద్ద ఉంచునా ఏదన్నావస్తువు తీసుకుంటున్నప్పుడు తన కుడిచేతిని ఉపయోగించేవారు.

కుడిచేత్తో ఇచ్చేవారు. కుడిచేత్తో పుచ్చుకునేవారు. ఉత్తరాలు, లేఖలు రాస్తున్నప్పుడు ముందుగా అల్లాహ్ పేరు రాయమని లేఖరికి చెప్పేవారు. ఆ తర్వాత లేఖ రాస్తున్నవారి పేరు, ఎవరికి రాస్తున్నారో వారి పేరురాసిన తర్వాత ఉత్తరం ప్రారంభించేవారు. ఉత్తరం ముగిసిన తర్వాత చివరన తన ముద్ర వేయించేవారు. ప్రవక్త(స) ఎన్నడూ ఎలాంటి మూఢనమ్మకాలు చూపలేదు. మంచిరోజులు, మంచి ముహూర్తాల గురించి ఎన్నడూ ఆలోచించలేదు. అయితే ఆయన మంచి పేర్లను మెచ్చుకునేవారు. చెడ్డపేర్లను ఇష్టపడేవారు కాదు. ఎప్పుడైనా ప్రయాణంలో ఉన్నప్పుడు మార్గమధ్యంలో మజిలీ చేయవలసి వస్తే మజిలీ చేసే ప్రదేశం పేరు ఎలా ఉందో చూసేవారు. సంతోషం, సౌభాగ్యం, విజయం వంటి అర్థాలున్న పేరు గల ప్రదేశాల్లో మజిలీ చేసేవారు. వివాదం, ఘర్షణ, జగడం, నష్టం వంటి అర్థాలున్న పేరు ఎవరికన్నా ఉంటే అలాంటి వ్యక్తికి ఏ పని అప్పగించేవారు కాదు. సంతోషం, విజయం అర్థమిచ్చే పేరుగల వ్యక్తులకే పనులు అప్పగించేవారు. కొంతమందికి పేర్లు మార్చి మంచి పేర్లు కూడా పెట్టారాయన. వాహనాల విషయంలో ఆయన గుర్రాన్ని ఎక్కువగా ఇష్టపడేవారు. గుర్రం మెడ జూలులో తీర్చుదినం వరకు దైవానుగ్రహం ఉంటుందని అనేవారు. ఆయన తన స్వహస్తాలతో తన గుర్రం కళ్ళను, ముక్కును, నోటిని శుభ్రం చేసేవారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)కు గందరగోళం, చప్పుళ్లు, హడావుడి నచ్చేవికాదు. ప్రతి పనిలోను నెమ్మది, హుందాతనం, క్రమబద్ధతను ఇష్టపడేవారు. చివరకు ప్రార్థనలకు వెళ్ళేటప్పుడు కూడా అనవసర కంగారును, తొందరపాటును, పరుగెత్తడాన్ని ఆయన వద్దని వారించారు. నెమ్మది, హుందాతనాలు మీకోసమే ఉన్నాయి అనేవారు. ఒకసారి హజ్ యాత్ర సందర్భంగా విపరీతమైన గందరగోళం, చప్పుళ్ళు, హడావుడి ఉండటాన్ని చూసి ప్రవక్త(స) తన గొంతెత్తి వారించారు. అనవసరపు హంగామా పుణ్యకార్యం కాదని అన్నారు.

ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) అలవాట్లు, వారి నడవడి గురించి చెప్పుకోవాలంటే ఒక ప్రత్యేక ఆధ్యాయం అవసరమవుతుంది. ఎందుకంటే ఆయన పూర్తి జీవితం అత్యుత్తమ నడవడికి నిలుపుటద్దం. హజ్రత్ ఆయిషా(రజి) ప్రకారం ఆయన నడవడి, ఆయన పద్ధతి అంతా దివ్యఖుర్ఆనే. ప్రవక్త(స) నడవడి గురించి అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజి) చెప్పినమాటలు అత్యంత సమగ్రమైనవి. ఆయన ఇలా వివరించారు. ఆయన అందరిలోను ఉత్తముడు. అందరికన్నా దయాగుణం అధికంగా కలిగినవారు.

అందరికన్నా అధిక ధైర్యసాహసాలుకలిగినవాడు. దైవిక ఆదేశాల ప్రకారం తప్ప ఆయన ఎన్నడూ తన జీవితంలో ఎవరికి ఎలాంటి బాధ కలిగించలేదు. ఎవరి నుంచి ప్రతీకారం తీర్చుకోలేదు. ఆయన తనకు నష్టం కలిగించినవారిని కూడా క్షమించేవారు. ఆయన క్షమాగుణం ఏస్థాయిలో ఉండేదంటే, మక్కా తాయిఫ్ సగరాల్లో తనపై దాడులు చేసినవారిని, తనపై హత్యాయత్నానికి పూనుకున్నవారిని కూడా ఆయన క్షమించారు. ఎవరన్నా సహాయంచేయమని కోరితే ఆయన ఎన్నడూ ఆ కోరికను త్రోసిపుచ్చలేదు. ఆ వ్యక్తికి తాను సహాయం చేయలేకపోతే ఇతరుల ద్వారా సహాయం అందే ఏర్పాట్లనా చేసేవారు. అలాకూడా సాధ్యం కాకపోతే సహాయం కోరిన వ్యక్తిని మరో రోజువస్తే సహాయం చేస్తానని చెప్పేవారు. అలాకూడా సాధ్యంకాకపోతే మౌనంగా ఊరుకునేవారు. ఆయన ధైర్యసాహసాలు సాటిలేనివి. సత్య సందేశాన్ని చాటి చెప్పడానికి ఆయన ఒంటరిగా నిలబడ్డారు. కష్టనష్టాలను, ప్రాణ ప్రమాదాలను నిబ్బరంగా ఎదుర్కొన్నారు. అత్యంత ప్రమాదకరమైన పరిస్థితుల్లో కూడా ఆయన భయమంటే ఏమిటో ఎరుగని అనితరసాధ్య సాహసాన్ని చూపించారు. ఉక్కు సంకల్పంతో ముందుకు సాగారు. అలసత్వానికి, బలహీనతకు తావీయలేదు. సౌర్ గుహలో అత్యంత ప్రమాదకరమైన పరిస్థితిలో ఉన్నప్పుడైతే ఉహుద్, హునైన్ యుద్ధాల్లో పరిస్థితులు ప్రతికూలంగా మారిన ఆందోళనకరమైన పరిస్థితుల్లోను దైవం పట్ల ఆయన విశ్వాసం కించిత కూడా సడలలేదు. ఆయన స్థిర సంకల్పంలో ఎలాంటి మార్పు రాలేదు.

అధ్యాయం - 2

మక్కా జీవితం

రబీవుల్ అవ్వల్ 9వ తేదీ, అంటే క్రీ.శ. 571 ఏప్రిల్ 22వ తేదీన ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) మక్కానగరంలో ఒక బీద కుటుంబంలో జన్మించారు. ఆ కుటుంబం డబ్బుకు బీద కుటుంబమే అయినా సామాజికంగా అత్యంత ఉన్నత స్థాయి కలిగిన కుటుంబం. సాంఘికంగా అత్యున్నత స్థాయిలో ఉన్న ఖురైష్ తెగకు సంబంధించిన కుటుంబం. అరబ్బు సంప్రదాయాలప్రకారం ఆయన చిన్నతనంలో పెంపకానికి పల్లె సీమలకు పంపబడ్డారు. అక్కడ ఒక గౌరవనీయ మహిళ పోషణలో పెరిగారు. ఆ విధంగా ఆయన ఆరోగ్యకరమైన పల్లెసీమల్లో పెరిగారు. ఎడారి కఠిన జీవనానికి అలవాటుపడ్డారు. ఆ విధంగా ముమ్మందు తనకు ఎదురుకానున్న కఠినమైన జీవితాన్ని తట్టుకునే శిక్షణ పొందారు. అక్కడ గొర్రెలు కాస్తూ జాతులకు న్యాయకత్వం వహించే శిక్షణ పొందారు. ఆయన ఒక అనాథగా పుట్టారు. ఆయన జన్మించడానికి కేవలం కొన్ని నెలల ముందే తండ్రి మరణించారు. జన్మించిన కొన్ని సంవత్సరాలకు తల్లిగారు పరమపదించారు. ఆ పిదప ఆయన తన తాతగారి ప్రాపకంలో పెరిగారు. కాని తాతగారు కూడా ఎక్కువ కాలం కనిపెట్టుకుని ఉండలేకపోయారు. తాతగారి మరణం తర్వాత పినతండ్రి ఆయనకు పెద్ద దిక్కుయ్యారు. ఆ విధంగా ప్రాపంచికంగా తనవారందరి సహాయ సహకారాలను ఆయన కోల్పోయారు. తనవారనబడే వారి ప్రేమాభిమానాలు ఆయనకు లభించలేదు. కేవలం ఆ దేవుని సహాయ సహకారాలతో ఆయన తన ముందున్న మహా బాధ్యతల భారాన్ని మోయడానికి సన్నద్ధమయ్యారు. బాల్యంలో ఆయన మన పిల్లల మాదిరిగా ఆటపాటల్లో సమయాన్ని గడపలేదు. తన సమయాన్ని వ్యర్థ కాలక్షేపాల్లో గడుపలేదు. వయసుకు మించిన పరిపక్వతను ప్రదర్శించేవారు. పెద్ద వయసు వారిలో ఉండేనిగ్రహాన్ని, సంయమనాన్ని, వివేచనా, విచక్షణలను చిన్నప్పుడే కలిగి ఉండేవారు. ఆ కాలంలో అరబ్బు సమాజంలో ఉన్న చెడులకు ఆయన దూరంగా ఉన్నారు. సమాజంలో అవినీతి, వ్యభిచారం, జూదం, మద్యపానం తదితర చెడులు ప్రబలి ఉన్న నేపథ్యం అది. కాని ఆయన ఆ చెడు లన్నింటికీ దూరంగా ఉన్నారు. పరిశుద్ధంగా, పవిత్రంగా, స్వచ్ఛంగా నిలబడగలిగారు.

ఆయన ఎన్నడూ విగ్రహాల ముందు తల వంచలేదు. ఖురైష్ తెగ ఆచార సంప్రదాయాల్లో విగ్రహపూజ అతి ముఖ్యమైనదైనప్పటికీ ఆయన విగ్రహాలకు దూరంగా ఉన్నారు. విగ్రహాలకు బలిచ్చిన మాంసాన్ని ఆయన ఎన్నడూ తీసుకోలేదు. నిర్వృంద్యంగా తిరస్కరించేవారు. సమాజంలో ఉన్న చెడులకు తోడు ఖురైషులు కొత్త ఆచారాన్ని ప్రారంభించారు. అసభ్యకరమైన ఆచారమది. కాబాగృహం చుట్టు నగ్నంగా ప్రదక్షిణలు చేసే ఆచారం. అలాగే అరాఫత్ మైదానంలో విడిది చేసే హజ్ ఆచారాన్ని రద్దు చేసుకున్నారు. కాని బాల్యంలో కూడా ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) ఈ దురాచారాలను ఎన్నడూ పాటించలేదు. ఈ దురాచారాలకు ఎల్లప్పుడూ దూరంగానే ఉన్నారు. చిన్నపిల్లవాడిగా ఉన్నప్పుడు పుజ్జార్ పోరాటంలో ఆయన పాల్గొన్నారు. ఆ పోరాటంలో ఆయన ఖురైష్ల పక్షాన పోరాడారు. ఈ యుద్ధంలో న్యాయం ఖురైష్ల పక్షాన ఉందని ఆయన భావించడం వల్లనే ఆ యుద్ధంలో పాలుపంచుకున్నారు. కాని ఆయన ఎవరిని హతమార్చలేదు. తన చేతులకు రక్తం అంటనీయలేదు.

సవయవ్వసంలో కూడా ఆయన ఇతరులకు భిన్నంగా ఉన్నత నైతిక ప్రమాణాలకు అలవాటంగా నిలిచారు. సారూప్య భావాలున్న యువకులతో కలిసి ఆయన పనిచేసేవారు. ఈ యువకులు అందరూ కలిసి ఒక సంస్కరణాత్మక సంస్థగా ఏర్పడ్డారు. పేదవారికి సహాయంచేయడం, అణగారిన వారిని ఆదుకోవడం, దౌర్జన్యపరుల దుర్మార్గాలను అడ్డుకోవడం వంటి పనులు చేసేవారు. ఈ సంస్థ హల్బుల్ పుజూల్ సంస్థగా పేరు పొందింది. పైన పేర్కొన్న మంచి పనులు చేయాలని ప్రతిజ్ఞ చేసి ఈ సంఘంగా ఏర్పడ్డారు. ముహమ్మద్(స) తర్వాత ప్రవక్తగా తన బాధ్యతలు నిర్వర్తిస్తున్నప్పుడు కూడా అప్పుడప్పుడు ఈ సంస్థ గురించి ప్రస్తావిస్తూ అప్పుడు చేసిన ప్రతిజ్ఞలకు బదులు తనకు ఎర్ర ఒంటెలు ఇచ్చినా తీసుకునేవాడిని కాదని, నేటికీ కూడా అలాంటి ప్రతిజ్ఞ చేసి ఒక్కటి కావడానికి ఎవరన్నా పిలిస్తే తిరస్కరించడం జరగదని అన్నారు. వివేకానికి, విచక్షణకు పేరెన్నిక గన్న ముహమ్మద్(స) ప్రదర్శించిన సమయస్ఫూర్తికి ఒక్క ఉదాహరణ చాలు. ఒకసారి కాబా గృహం పునర్నిర్మాణం జరుగుతోంది. ఈ సందర్భంగా వివిధ తెగల మధ్య ఉద్రిక్తత తలెత్తింది. కాబా గృహంలో నల్లరాయిని ఎవరు అమర్చాలన్న విషయమై వివిధ తెగల మధ్య తీవ్రమైన వాదోపవాదాలు జరిగాయి. చివరకు ఆగ్రహవేషాలు ఆకాశాన్నంటాయి. కత్తులు ఒరల నుంచి బయటకు వచ్చాయి. చివరకు ఈ ఉద్రిక్త పరిస్థితిని నివారించే బాధ్యత ముహమ్మద్(స) భుజస్మంధాలపై పడింది. ఆయన

సమయస్ఫూర్తితో ఒక దుప్పటి తెప్పించారు. ఆ నల్లరాయిని ఆ దుప్పటిలో ఉంచారు. వివిధ తెగల నాయకులు ఆ దుప్పటిని నాలుగువైపులా పట్టుకుని మోసుకుంటూ గోడ వద్దకు చేర్చారు. ప్రవక్త(స) స్వయంగా తన చేతులతో ఆ నల్లరాతిని గోడకు అమర్చారు. ఈ ఏర్పాటు అందరికీ నచ్చింది. ఉద్రిక్తత చల్లారింది.

యుక్త వయస్సుకు చేరుకున్న తర్వాత ఆయన వ్యాపారాన్ని ఉపాధి మార్గంగా స్వీకరించారు. మక్కాలో పేరెన్నికగన్న పెట్టుబడిదారులు ఆయన ద్వారా తమ వ్యాపార వాణిజ్యాలు నిర్వహించాలని ఉప్పొక్కురేవారు. మక్కాలోని ప్రముఖ వ్యాపారులు సాయిబ్, ఖైస్ బిన్ సాయిబ్ మక్జూమి, హజ్రత్ ఖదీజా వంటి వారికి ముహమ్మద్(స) నిజాయితీ, వ్యాపార దక్షతల గురించి అనుభవపూర్వకంగా తెలిసింది. నిజాయితీ పరుడైన వ్యాపారిగా ఆయన పేరెన్నికగన్నారు. ముహమ్మద్(స) ప్రవక్తగా నియమించబడక పూర్వం, ఒక సందర్భంలో అబ్దుల్లా బిన్ అబీల్ హమ్సా అనే వ్యక్తి ప్రవక్త(స)ను బజారులో కలిసి మీరు ఇక్కడే ఉండండి నేనిప్పుడే వస్తాను అని వెళ్ళాడు. కాని ఆ వ్యక్తి ఆ విషయాన్ని మరిచిపోయాడు. మూడు రోజుల తర్వాత అబ్దుల్లా తిరిగి అదే మార్గాన రావడం జరిగింది. ప్రవక్త(స) ఇంకా అక్కడే అతని కోసం ఎదురుచూస్తూ నిలబడి ఉండడం కనబడింది. ఇది చూసి ఆయన చాలా సిగ్గుపడ్డారు. మూడు రోజుల వరకు ఇచ్చిన మాట కోసం అక్కడే నిలబడి ఎదురు చూశారాయన.

ఆయన వివాహ వయస్సుకు చేరుకున్నప్పుడు ఆయన అందమైన అమ్మాయిల కోసం చూడలేదు. సౌశీల్యానికి, సౌజన్యానికి, మంచితనానికి, ధార్మికతకు పేరుపబడిన మహిళను తన జీవిత భాగస్వామిగా ఎంచుకున్నారు. నిజానికి ఈ పెళ్లి ప్రతిపాదన స్వయంగా ఆ మహిళ తరపునే వచ్చింది. ఆమె మరెవరోకాదు, విశ్వాసుల మాతృమూర్తి హజ్రత్ ఖదీజా(రజి). ఆమె తరపు నుంచి వచ్చిన ప్రతిపాదనను ప్రవక్త(స) ఆమోదించారు. పెళ్లి విషయంలో ఆయన తీసుకున్న నిర్ణయం ఆయన ఉన్నత విలువలకు, ఉత్పన్న ప్రమాణాలకు నిదర్శనంగా నిలిచింది. అంతేకాదు, ఆయన దూరదృష్టికి, ఉత్తమ వ్యక్తిత్వానికి, మచ్చలేని స్వచ్ఛమైన గుణగణాలకు ఈ నిర్ణయం ఒక ఉదాహరణ. జీవిత భాగస్వామి ఎన్నిక విషయంలోనేకాదు, ఆయన మిత్రుల ఎంపికను పరిశీలించినా మనకు ఈ వాస్తవం స్పష్టంగా బోధపడుతుంది. ఆయన మిత్రుల్లో ఉత్తమ వ్యక్తిత్వం విషయంలో అనుమానించదగ్గ వ్యక్తి ఒక్కరు కూడా కనబడరు. పనికిమాలిన అలవాట్లున్న ఒక్క వ్యక్తి కూడా ఆయన మిత్ర బృందంలో లేరు. మోసపూరిత స్వభావమున్న ఏ ఒక్కరుకూడా ఆయన మిత్రుడిగా కనబడడు. ఆయనకు

అత్యంత సన్నిహితుడైన మిత్రుడు హజ్రత్ అబూ బక్ర (రజి). ప్రవక్త(స) వయసు హజ్రత్ అబూబక్ర(రజి)వయసు దాదాపు సమానమే. ఇద్దరి అభిరుచులు కూడా ఒక్కటే. మరో స్నేహితుడు హాకిమ్ బిన్ హాజిమ్. ఈయన హజ్రత్ ఖదీజా(రజి)కు వరుసకు సోదరుడు అవుతాడు. కాబా యాత్రికుల బాగోగులు చూసే బాధ్యత ఆయన నిర్వహించే వారు. హాజిమ్ చాలా కాలం వరకు ఇస్లామ్ స్వీకరించలేదు. హిజ్రత్ తర్వాత ఎనిమిదేళ్ళ వరకు ఆయన ఇస్లామ్ స్వీకరించకపోయినప్పటికీ ప్రవక్త(స) ఆయన్ను చాలా అభిమానంగా, చాలా గౌరవంగా చూసేవారు. తన అభిమానాన్ని ప్రదర్శిస్తూ ఒకసారి ప్రవక్త(స) ఆయనకు 50 బంగారు నాణాల విలువైన ఒక అంగీ కాసుకగా పంపించారు. కాని హాజిమ్ ఆ అంగీ ధర చెల్లిస్తానని పట్టు పట్టి ధర చెల్లించారు. ప్రవక్త(స) స్నేహితుల్లో మరొకరి పేరు జోమాద్ బిన్ సలాబా అజ్జీ. ఈయన శస్త్రచికిత్స చేసేవారు. ఒక వ్యక్తిని అతని స్నేహితులు, మిత్రుల ఆధారంగా ఆ వ్యక్తి గుణగణాలను అంచనా వేసేదైతే, ప్రవక్త(స) మిత్ర బృందాన్ని చూస్తే చాలు ఆయన ఉన్నత గుణగణాలు అర్థం అవుతాయి.

తన దైనందిన కార్యకలాపాల నుంచి, తన వ్యాపార కార్యకలాపాల నుంచి తీరిక సమయం లభిస్తే ఈ యువకుడు వ్యర్థ కాలక్షేపాల్లో ఆ సమయాన్ని ఎన్నడూ వెచ్చించలేదు. హిరా గుహకు వెళ్ళి ఏకాంతంలో దైవాన్ని ప్రార్థించేవారు. తన స్వంత వివేచన ప్రకారం దైవాన్ని ప్రార్థిస్తూ సత్యావిష్కరణ కోసం మేథోమథనం చేసేవారు. సమాజంలో నెలకొని ఉన్న చెడులు, నైతిక పతనం గురించి తీవ్రంగా యోచించేవారు. యావత్తు ప్రపంచంలో ఉన్న అనాచారాల గురించి ఆలోచించేవారు. వీటి పరిష్కారాల కోసం పరితపించేవారు. ఈవిధంగా సమాజం కోసం, సమాజంలో వేళ్ళూనుకొని ఉన్న చెడుల నిర్మూలన కోసం ఆలోచించే, పరితపించే యువకుడి స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోవడం కష్టం కాదు. తీరిక సమయాల్లో వ్యర్థ కాలక్షేపాలకు బదులు సత్యం కోసం ఆలోచించిన యువకుడి మనస్తత్వం ఎలాంటిదో ఊహించడం కష్టం కాదు. ప్రవక్తగా తనను దేవుడు నియమించాడని తర్వాత ప్రకటించిన ఈ యువకుడు ప్రజల ముందు ఒక స్పష్టమైన, నిర్దిష్టమైన జీవన విధానాన్ని ప్రతిపాదించాడు. ఆయన ఆ ప్రజల మధ్యనే జన్మించారు. వారి మధ్యనే పెరిగి పెద్దవారయ్యారు. తన బాల్యాన్ని, తన యువ్వనాన్ని వారి మధ్యనే గడిపారు. వారి కళ్ళ ముందే ప్రాజ్ఞతకు చేరుకున్నారు. ఆయన జీవితం వారి ముందు తెరిచిన పుస్తకం మూడిరిగా ఉంది. ఆయన వ్యక్తిత్వంలో చిన్నపాటి మచ్చను కూడా వేలెత్తి చూపే

సమయస్ఫూర్తితో ఒక దుప్పటి తెప్పించారు. ఆ నల్లరాయిని ఆ దుప్పటిలో ఉంచారు. వివిధ తెగల నాయకులు ఆ దుప్పటిని నాలుగువైపులా పట్టుకుని మోసు కుంటూ గోడ వద్దకు చేర్చారు. ప్రవక్త(స) స్వయంగా తన చేతులతో ఆ నల్లరాతిని గోడకు అమర్చారు. ఈ ఏర్పాటు అందరికీ నచ్చింది. ఉద్రిక్తత చల్లారింది.

యుక్త వయస్సుకు చేరుకున్న తర్వాత ఆయన వ్యాపారాన్ని ఉపాధి మార్గంగా స్వీకరించారు. మక్కాలో పేరెన్నికగన్న పెట్టుబడిదారులు ఆయన ద్వారా తమ వ్యాపార వాణిజ్యాలు నిర్వహించాలని ఉవ్విళ్ళూరేవారు. మక్కాలోని ప్రముఖ వ్యాపారులు సాయిబ్, ఖైస్ బిన్ సాయిబ్ మక్జూమి, హజ్రత్ ఖదీజా వంటి వారికి ముహమ్మద్(స) నిజాయితీ, వ్యాపార దక్షతల గురించి అనుభవపూర్వకంగా తెలిసింది. నిజాయితీ పరుడైన వ్యాపారిగా ఆయన పేరెన్నికగన్నారు. ముహమ్మద్(స) ప్రవక్తగా నియమించ బడక పూర్వం, ఒక సందర్భంలో అబ్దుల్లా బిన్ అబీల్ హమ్సా అనే వ్యక్తి ప్రవక్త(స)ను బజారులో కలిసి మీరు ఇక్కడే ఉండండి నేనిప్పుడే వస్తాను అని వెళ్ళాడు. కాని ఆ వ్యక్తి ఆ విషయాన్ని మరిచిపోయాడు. మూడు రోజుల తర్వాత అబ్దుల్లా తిరిగి అదే మార్గాన రావడం జరిగింది. ప్రవక్త(స) ఇంకా అక్కడే అతని కోసం ఎదురుచూస్తూ నిలబడి ఉండడం కనబడింది. ఇది చూసి ఆయన చాలా సిగ్గుపడ్డారు. మూడు రోజుల వరకు ఇచ్చిన మాట కోసం అక్కడే నిలబడి ఎదురు చూశారాయన.

ఆయన వివాహ వయస్సుకు చేరుకున్నప్పుడు ఆయన అందమైన అమ్మాయిల కోసం చూడలేదు. సౌశీల్యానికి, సౌజన్యానికి, మంచితనానికి, ధార్మికతకు పేరుపబడిన మహిళను తన జీవిత భాగస్వామిగా ఎంచుకున్నారు. నిజానికి ఈ పెళ్లి ప్రతిపాదన స్వయంగా ఆ మహిళ తరపునే వచ్చింది. ఆమె మరెవరోకాదు, విశ్వాసుల మాతృమూర్తి హజ్రత్ ఖదీజా(రజి). ఆమె తరపు నుంచి వచ్చిన ప్రతిపాదనను ప్రవక్త(స) ఆమోదించారు. పెళ్లి విషయంలో ఆయన తీసుకున్న నిర్ణయం ఆయన ఉన్నత విలువలకు, ఉత్కృష్ట ప్రమాణాలకు నిదర్శనంగా నిలిచింది. అంతేకాదు, ఆయన దూరదృష్టికి, ఉత్తమ వ్యక్తిత్వానికి, మచ్చలేని స్వచ్ఛమైన గుణగణాలకు ఈ నిర్ణయం ఒక ఉదాహరణ. జీవిత భాగస్వామి ఎన్నిక విషయంలోనేకాదు, ఆయన మిత్రుల ఎంపికను పరిశీలించినా మనకు ఈ వాస్తవం స్పష్టంగా బోధపడుతుంది. ఆయన మిత్రుల్లో ఉత్తమ వ్యక్తిత్వం విషయంలో అనుమానించదగ్గ వ్యక్తి ఒక్కరు కూడా కనబడరు. పనికిమాలిన అలవాట్లున్న ఒక్క వ్యక్తి కూడా ఆయన మిత్ర బృందంలో లేరు. మోసపూరిత స్వభావమున్న ఏ ఒక్కరుకూడా ఆయన మిత్రుడిగా కనబడడు. ఆయనకు

అత్యంత సన్నిహితుడైన మిత్రుడు హజ్రత్ అబూ బక్ర (రజి). ప్రవక్త(స) వయసు హజ్రత్ అబూబక్ర(రజి)వయసు దాదాపు సమానమే. ఇద్దరి అభిరుచులు కూడా ఒక్కటే. మరో స్నేహితుడు హాకిమ్ బిన్ హాజిమ్. ఈయన హజ్రత్ ఖదీజా(రజి)కు వరుసకు సోదరుడు అవుతాడు. కాబా యాత్రికుల బాగోగులు చూసే బాధ్యత ఆయన నిర్వహించే వారు. హాజిమ్ చాలా కాలం వరకు ఇస్లామ్ స్వీకరించలేదు. హిజ్రత్ తర్వాత ఎనిమిదేళ్ళ వరకు ఆయన ఇస్లామ్ స్వీకరించకపోయినప్పటికీ ప్రవక్త(స) ఆయన్ను చాలా అభిమానంగా, చాలా గౌరవంగా చూసేవారు. తన అభిమానాన్ని ప్రదర్శిస్తూ ఒకసారి ప్రవక్త(స) ఆయనకు 50 బంగారు నాణాల విలువైన ఒక అంగీ కాసుకగా పంపించారు. కాని హాజిమ్ ఆ అంగీ ధర చెల్లిస్తానని పట్టు పట్టి ధర చెల్లించారు. ప్రవక్త(స) స్నేహితుల్లో మరొకరి పేరు జోమాద్ బిన్ సలాబా అజ్జీ. ఈయన శస్త్రచికిత్స చేసేవారు. ఒక వ్యక్తిని అతని స్నేహితులు, మిత్రుల ఆధారంగా ఆ వ్యక్తి గుణగణాలను అంచనా వేసేదైతే, ప్రవక్త(స) మిత్ర బృందాన్ని చూస్తే చాలు ఆయన ఉన్నత గుణగణాలు అర్థం అవుతాయి.

తన దైనందిన కార్యకలాపాల నుంచి, తన వ్యాపార కార్యకలాపాల నుంచి తీరిక సమయం లభిస్తే ఈ యువకుడు వ్యర్థ కాలక్షేపాల్లో ఆ సమయాన్ని ఎన్నడూ వెచ్చించలేదు. హిరా గుహకు వెళ్లి ఏకాంతంలో దైవాన్ని ప్రార్థించేవారు. తన స్వంత వివేచన ప్రకారం దైవాన్ని ప్రార్థిస్తూ సత్యావిష్కరణ కోసం మేథోమథనం చేసేవారు. సమాజంలో నెలకొని ఉన్న చెడులు, నైతిక పతనం గురించి తీవ్రంగా యోచించేవారు. యావత్తు ప్రపంచంలో ఉన్న అనాచారాల గురించి ఆలోచించేవారు. దీని పరిష్కారాల కోసం పరితపించేవారు. ఈవిధంగా సమాజం కోసం, సమాజంలో వేళ్ళూనికొని ఉన్న చెడుల నిర్మూలన కోసం ఆలోచించే, పరితపించే యువకుడి స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోవడం కష్టం కాదు. తీరిక సమయాల్లో వ్యర్థ కాలక్షేపాలకు బదులు సత్యం కోసం ఆలోచించిన యువకుడి మనస్తత్వం ఎలాంటిదో ఊహించడం కష్టం కాదు. ప్రవక్తగా తనను దేవుడు నియమించాడని తర్వాత ప్రకటించిన ఈ యువకుడు ప్రజల ముందు ఒక స్పష్టమైన, నిర్దిష్టమైన జీవన విధానాన్ని ప్రతి పాదించాడు. ఆయన ఆ ప్రజల మధ్యనే జన్మించారు. వారి మధ్యనే పెరిగి పెద్దవారయ్యారు. తన బాల్యాన్ని, తన యువ్వనాన్ని వారి మధ్యనే గడిపారు. వారి కళ్ళ ముందే ప్రాజ్ఞతకు చేరుకున్నారు. ఆయన జీవితం వారి ముందు తెరిచిన పుస్తకం మోదిరిగా ఉంది. ఆయన వ్యక్తిత్వంలో చిన్నపాటి మచ్చను కూడా వేలెత్తి చూపే

పరిస్థితి అక్కడ ఎవ్వరికీలేదు. ఆయన ప్రజలను మోసగిస్తున్నాడని అనుమానించడానికి ఎలాంటి ఆస్కారమూ లేని స్వచ్ఛమైన జీవితాన్ని ఆయన వారి మధ్య గడిపారు. ఏదో ఒక అసత్యాన్ని ప్రచారం చేస్తున్నాడని లేదా తన స్వార్థం కోసం దేవుని పేరును వాడుకుంటున్నాడని ఎవరూ ఆరోపించే పరిస్థితి లేనేలేదు. వ్యాపార ప్రయోజనాల కోసం లేదా చౌకబాదు ప్రచారం కోసం ఆయన ఇదంతా చేస్తున్నాడని చెప్పే సాహసం ఎవరూ చేయలేకపోయారు. అలాంటి ఉత్తమమైన, స్వచ్ఛమైన, మచ్చలేని జీవితాన్ని ఆయన వారి మధ్య గడిపారు. ఆ ప్రజలు ఆయన నిజాయితీని ఎన్నడూ శంకించలేదు. ఆయన సత్యసంధుడు ప్రతి సందర్భంలోనూ ఒప్పుకున్నారు. ఆయన నమ్మదగ్గ మనిషిని, విశ్వసనీయుడని, వివేకం, వివేచనల విషయంలో సాటిలేని వాడని, నైతికంగా ఉత్తమ వ్యక్తిత్వం కలవాడని అందరూ అంగీకరించారు. ఆయన పట్ల తీవ్రమైన వ్యతిరేకత ఉన్నప్పుడు కూడా ఆయన్ను హతమార్చాలన్న వైరం ప్రబలిన పరిస్థితుల్లో కూడా ఆయన వ్యక్తిత్వాన్ని వాళ్ళు శంకించలేకపోయారు. నిజం చెప్పాలంటే ప్రవక్త(స) ఆ సమాజంలో, ఆ ప్రజల మధ్య గడిపిన జీవితమే ఆయన ప్రచారం చేసే సత్య సందేశానికి గొప్ప బలంగా మారింది.

“ఈ గ్రంథం అవతరించక పూర్వం నేను మీ మధ్య ఒక జీవితకాలాన్నంతా గడిపాను. మీరు బుద్ధిని ఉపయోగించరా?” (దివ్యఖుర్ఆన్ 10 : 16)

సానబెట్టిన వజ్రంలాంటి అత్యుత్తమ వ్యక్తిత్వంతో ఆ సమాజంలో బతికిన ఆయన దైవప్రవక్తగా ప్రజల ముందు సత్యాన్ని ప్రకటించినప్పుడు ప్రజలు ఒక్కసారి ఆయనకు ప్రత్యర్థులైపోయారు. ఆయన నిజాయితీ, ఆయన విశ్వసనీయత, ఆయన సత్యసంధతలకు ఒకసారి విలువ లేకుండా పోయింది. ఆయన ప్రకటిస్తున్న సత్యాన్ని ప్రశ్నించే స్వరాలు మిన్నంటాయి. అంతకుముందు రోజు వరకు సమాజంలో తమందరికీ గర్వకారణం వంటి వాడని ప్రస్తుతించిన వాళ్ళే ఒకసారి విమర్శించడం ప్రారంభించారు. ఆయన్ను శత్రువుగా చూడడం మొదలుపెట్టారు. ఆయన ఒక్కసారిగా చెల్లని నాణం అయిపోయాడా? కాదు.. ఎన్నటికీ కాదు. లోపం ఆయనలో లేదు. ప్రజల్లోనే ఆ లోపం ఉంది. ప్రజల దృష్టికోణంలోనే ఆ లోపం ఉంది. ఖురైషులకు ఆయన గురించి బాగా తెలుసు. ఆయన్ను వాళ్ళు పూర్తిగా అర్థం చేసుకున్నారు. అయినా సత్యాన్ని గ్రహించకుండా ఉద్దేశపూర్వకంగా కళ్ళు మూసుకున్నారు. ఎందుకంటేవారి స్వార్థ ప్రయోజనాలు, వారి పక్షపాతాలు వారిని గుడ్డివారిగా చేశాయి.

“వారికి కళ్ళు ఉన్నాయి. కాని వారు వాటితో చూడరు.” (7: 179)

నిజం చెప్పాలంటే, ఒక సంప్రదాయ వ్యవస్థలో ఖురైషులకు నాయకత్వ హోదా లభించింది. అరబ్బు తెగల్లో వారికి అత్యుత్తమ హోదా గౌరవాలు ప్రాప్తించాయి. ఈ వ్యవస్థ ఇలాగే కొనసాగితే యధాతథ స్థితి ఉన్నప్పుడే వారి హోదా గౌరవాలు కొనసాగుతాయి. రాజకీయ, ధార్మిక అధికారాలన్నీ వారి చేతుల్లోనే ఉన్నాయి. వ్యాపార వాణిజ్యాలలో వారిదే నాయకత్వం. ఒక ప్రత్యేక మతవ్యవస్థలో వారిదే పెత్తనం. ఈ పెత్తనం కాపాడుకోవాలంటే యధాతథస్థితి కొనసాగాలి. అందువల్ల తమ సంప్రదాయక వ్యవస్థను కాపాడుకోవడానికి ప్రయత్నించారు. కాని ప్రవక్త(స) ఆ వ్యవస్థను నిర్మూలించడానికి కంకణం కట్టుకున్నారు. అందుకే వివిధ తెగల నాయకులు, దారితప్పిన సమాజంలో పెత్తందార్లు, మతపెద్దలు, స్వార్థ ప్రయోజనాల కోసం ఒక్కటయ్యారు. సత్యానికి వ్యతిరేకంగా నడుం కట్టారు. సంస్కరణలను అడ్డుకోవడానికి ప్రయత్నించారు.

ప్రవక్త(స) ఆయన వెంట ఉన్న కొద్దిపాటి సహచరులు ఎలాంటి కఠిన పరిస్థితులను ఎదుర్కొన్నారో, వారిపై ఎలాంటి కష్టనష్టాల పర్యటాలు విరుచుకుపడ్డాయో తెలుసుకునేముందు, ఆ దుర్భర పరిస్థితుల్లోను, దుర్గమమైన మార్గంలో ప్రవక్త(స), ఆయన సహచరులు ఎంత నిబ్బరంగా ముందుకు సాగారో తెలుసుకునే ముందు ఆ చీకటి దొంతరల అజ్ఞాన కాలంలో కూడా కనబడిన కొన్ని కాంతిపుంజాల గురించి తెలుసుకుందాం. ఎందుకంటే, ఈ కాంతిపుంజాలు ఆ తర్వాత రానున్న ప్రకాశమానమైన దీపకాంతికి ముందు సూచనలుగా కానవచ్చాయి. మార్పు కోసం, సంస్కరణ కోసం పరితపిస్తున్న మానవ స్వభావాన్ని ఇవి చాటిచెప్పాయి. అంధకారంలో కొట్టుమిట్టాడుతూ విసిగివేసారిన మానవ సహజ ప్రవృత్తిని ఇవి తెలియజేస్తున్నాయి. ప్రవక్త(స)కు దైవవాక్యాలు అవతరించక ముందే, సమాజంలో పేరుకుపోయిన చెడులపై తిరుగుబాటు జాడలు కానవచ్చాయి. ఈ చెడులపై ఆలోచనాపరుల్లో తీరస్కారం చోటుచేసుకుంది. తిరుగుబాటుకు పునాదులు పడ్డాయి. కేవలం దైవిక మార్గదర్శకత్వం కోసం ఎదురుచూడడం మాత్రమే మిగిలివుంది.

ఒకరోజు ఖురైషులు ఒక పెద్ద ఉత్సవం చేసుకుంటున్నారు. విగ్రహాల స్తుతి పాఠాలు గొంతెత్తి పాడుతున్నారు. విగ్రహాలకు నైవేద్యాలు సమర్పిస్తున్నారు. ఆరాధనా ధావంతో విగ్రహాలకు ప్రదక్షిణలు చేస్తున్నారు. కాని నలుగురు వ్యక్తులు మాత్రం

ఈ ఉత్సవాలకు దూరంగా ఆలోచనల్లో మునిగి ఉన్నారు. వారి పేర్లు వర్షా బిన్ నౌఫిల్, అబ్దుల్లా బిన్ జహష్, ఉస్మాన్ బిన్ అల్ హావారిస్, జైద్ బిన్ అమ్ బిన్ నౌఫిల్. ఈ నలుగురు ఉత్సవ ఆర్థాటాలకు దూరంగా ఒకచోట సమావేశమయ్యారు. ఒక రహస్యప్రతిజ్ఞ చేసుకున్నారు. సమాజం దురాచారాల్లో కూరుకుపోయిందని, తమ ప్రజలు అనాచారాల విషవలయంలో చిక్కుకుపోయారని, తమ పూర్వీకుడు ఇబ్రాహీమ్(అలై)బోధించిన మతధర్మానికి పూర్తిగా దూరమయ్యారని, రాతి విగ్రహాల ముందు మోకరిల్లుతున్నారని, ఈ విగ్రహాలు కనీసం చూడలేవు, వినలేవు, అలాంటి విగ్రహాల ముందు మోకరిల్లుతున్నారని, ఈ విగ్రహాలు కనీసం చూడలేవు, వినలేవు, అలాంటి విగ్రహాలు ఎలాంటి ప్రయోజనాన్ని చేకూర్చలేవని, ఎవరికీ హాని కూడా చేయలేవని, కాబట్టి వాస్తవ ధర్మమైన ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్(అలై) బోధించిన ధర్మానుయాయులను అన్వేషించాలని వారు ప్రతిజ్ఞ చేసుకున్నారు. ఆ తర్వాత వర్షా బిన్ నౌఫిల్ క్రైస్తవుడిగా మారిపోయాడు. అబ్దుల్లా బిన్ జహష్ సత్యాన్వేషణలో పరితపిస్తూ మొదట ఇస్లామ్ స్వీకరించాడు. ఆ తర్వాత క్రైస్తవునిగా మారిపోయాడు. ఉస్మాన్ రోమ్ చక్రవర్తి వద్దకు వెళ్ళి క్రైస్తవునిగా మారిపోయాడు. జైద్ మాత్రం క్రైస్తవుడిగా మారలేదు. అసలు ఏ ధర్మాన్ని స్వీకరించలేదు. సత్యాన్వేషణ కొనసాగించాడు. తన సమాజం పాటిస్తున్న మతాన్ని కూడా తిరస్కరించాడు. విగ్రహారాధన మానుకున్నాడు. విగ్రహాల ముందు బలిచ్చిన ఆహారాన్ని తినేవాడు కాదు. ఆడశిశువులు పుట్టగానే హతమార్చే దురాచారాన్ని తీవ్రంగా నిరసిస్తూ ప్రచారం చేసేవాడు. తాను ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్(అలై) మతాన్ని ఆచరిస్తున్నానని ప్రకటించేవాడు. దేవుని ఆరాధించే సరైన పద్ధతి తనకు తెలియదని, ఆ పద్ధతి తెలిస్తే తప్పక ఆ పద్ధతిని అనుసరించి ఉండేవాడినని చెప్పుకునేవాడు. ఆయన సాధారణంగా క్రింది వాక్యాలు పలుకుతూ ఉండేవాడు.

దేవుడు ఒక్కడా వేలమంది దేవుళ్ళా?

వివిధ దేవుళ్ళ మధ్య తన వ్యవహారాలను పంచేసేది ఒక మతమా?... అనేవాడు.

నేను లాత్, ఉజ్జా ఇంకా వాళ్ళందరినీ (ఖురైష్ల దేవతా విగ్రహాలు) తిరస్కరిస్తున్నాను. స్థిరమైన సహనం కలిగిన మనిషి చేయవలసిన పని ఇదే అనికూడా చెప్పేవాడు. కాని నేను నా దేవుడిని ఆరాధిస్తున్నాను. ఆయనే పోషకుడు.

ఆ ప్రభువు నా పాపాలను క్షమించుగాక

కాబట్టి మీరు ఆ దేవుడిపట్ల భయభక్తులు కలిగి వుండండి అని పలికేవాడు. ఈ దైవభీతి మీరు కలిగి ఉన్నంతకాలం మీకు ఎలాంటి నష్టం ఉండదు అని బోధించేవాడు. అతడి భార్య సఫియా, అల్ హజ్రామీ కుమార్తె. ఆమె ఎప్పుడూ అతడిని వేధిస్తూ ఉండేది. అతను సత్యాన్వేషణలో ఇల్లు వదిలి వెళ్ళాలనుకున్న ప్రతిసారి ఆమె ఖత్తాబ్ బిన్ నౌఫిల్ కు ఆ విషయం తెలియజేసేది. అతను వచ్చి తాతముత్తాతల మతాన్ని వదిలేస్తావా అని మందలించి బలవంతంగా జైద్ ను వెళ్ళకుండా ఆపేవాడు. జైద్ కాబా గృహంలో అడుగుపెట్టిన ప్రతిసారి గొంతెత్తి ప్రభూ! నేను ఒక విధేయుడినైన, నిజాయితీ కలిగిన సేవకుడిగా నీ సన్నిధిలో హాజరయ్యాను ప్రభూ అని పలికేవాడు.

ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్(అలై) ఎవరి రక్షణ కోరారో ఆ దేవుడి రక్షణ కోరుతున్నానని ప్రార్థించేవాడు. అతడి పట్ల ఖత్తాబ్ బిన్ నౌఫిల్ వ్యతిరేకత పెరిగి వైరంగా మారింది. చివరకు అతడిని మక్కా నగరం నుంచి బహిష్కరించే వరకు చేరుకుంది. జైద్ తిరిగి మక్కాలోకి ప్రవేశించకుండా కొందరు యువకులను కూడా ఖత్తాబ్ బిన్ నౌఫిల్ నియమించాడు. రహస్యంగా జైద్ మక్కాలోకి అడుగుపెడితే ఈ యువకులు పట్టుకుని చావగొట్టి బయటకు తరిమేసేవారు. చివరకు అతను మక్కాను వదిలి దేశాలు పట్టుకుతిరిగాడు. మోసుల్, ఇరాక్, సిరియా వగైరా దేశాల్లో తిరిగాడు. కలుషితం కాని ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్(అలై) ధర్మం కోసం అన్వేషించాడు. చివరకు డెమాస్కస్ లో ఒక జ్ఞానిని కలుసుకున్నాడు. ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్(అలై) ధర్మాన్ని స్వచ్ఛంగా పాటిస్తున్నవాళ్ళు ఇప్పుడు ఎవరూలేరని ఆ జ్ఞాని తెలియజేశాడు. కాని జైద్ వదిలి వచ్చిన మక్కా నగరంలోనే ఒక ప్రవక్త అరుదెంచనున్నాడని, ఆయన ఇబ్రాహీమ్ ప్రవక్త(స) ధర్మాన్ని పునఃస్థాపిస్తాడని చెప్పాడు. ఆ జ్ఞాని సలహా ప్రకారం జైద్ తిరిగి మక్కాకు బయలుదేరాడు. కాని మార్గమధ్యంలో లాకిమ్ వద్ద అతను హత్యకు గురయ్యాడు. జైద్ గురించి ఒకసారి హజ్రత్ ఉమర్(రజి) ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను ప్రశ్నిస్తూ ఆయన సాఫల్యం కోసం ప్రార్థించవచ్చా అనడిగారు అప్పుడు ప్రవక్త(స) జవాబిస్తూ తప్పక ప్రార్థించవచ్చని, జైద్ తీర్పుదినాన, ఆయన ఒక్కడే ఒక ప్రత్యేక సమాజంగా లేపబడతాడని అన్నారు. ఈ విషయాన్ని తర్వాత జైద్ కుమారుడు తెలియజేశాడు.

ఇస్లామ్ కు ముందు కవులు రాసిన కవితల్లో కూడా అక్కడక్కడా మనకు సత్య ధర్మం కోసం పరితపన కనిపిస్తుంది. ఆలోచనాపరుల్లో సమాజం పట్ల, సామాజిక పతనంపట్ల గూడుకట్టుకున్న భావాలను ఈ కవితలు తెలియజేస్తున్నాయి. అలాంటి కవుల్లో ఉమయ్యా బిన్ సాల్త్ పేరు ముఖ్యమైనది. దేవుని ఏకత్వం గురించి స్వర్గ నరకాల గురించి, పాపాలకు శిక్షల గురించి ఆయన భావాలు ప్రశంసించదగ్గ స్థాయిలో ఉన్నాయి. ధర్మపరాయణతను, మంచి నడవడిని బోధిస్తూ ఆయన అనేక కవితలు రాశారు. చరిత్ర ఆత్మతగా ఎదురుచూసిన విప్లవశక్తి, సమాజానికి ప్రాణం పోసే సంస్కరణశక్తి సరైన సమయంలో ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) రూపంలో ఆవిర్భవించింది. ఆయన సందేశం ఆ కాలంలో ఉన్న వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా ఇచ్చిన సందేశం మాత్రమే కాదు. ఉనికిలో ఉన్న వ్యవస్థ పట్ల కేవలం తిరుగుబాటు కాదు. ఆ సందేశం ఒక సమగ్రమైన ఆదర్శం. ఒక సంపూర్ణమైన వ్యవస్థకు సంబంధించిన సందేశం. సమాజాన్ని సామూహికంగా, పరిపూర్ణంగా మార్చివేసే సందేశం. ఇలాంటి విప్లవాత్మక పిలుపును చరిత్ర విస్మరించటం సాధ్యమా?

రహస్య ప్రచారం మొదటి దశ

ముహమ్మద్(స) ప్రవక్తగా నియమించబడిన మొదటి దశలో ఆయనకు దైవిక స్వప్నాలు వచ్చేవి. కొన్ని సందర్భాల్లో దైవదూత కనబడేవారు. ఒకరోజు మొదటి దైవిక సందేశం ఆయన వద్దకు వచ్చింది. ఆ సందేశంలోని వాక్యాలు

“(ఓ ప్రవక్తా) పఠించు సర్వాన్నీ సృష్టించిన నీ ప్రభువు పేరుతో..”

(దివ్యఖుర్ఆన్ 46 : 1)

దైవవాణి మొదటిసారి అవతరించినప్పుడు ఆయన చాలా భయానికి గురయ్యారు. చాలా ఆందోళన చెందారు. దైవవాణి హీరా గుహలో అవతరించింది. అక్కడి నుంచి ఆయన వణుకుతూ ఇంటికి వచ్చేశారు. తన భార్య హజ్రత్ ఖదీజా(రజి)కు జరిగిన వృత్తాంతం వినిపించారు. ఆమె తన భర్తను ఊరడించారు. ఉపశమనం కలిగించే వాక్యాలు పలికారు. మీ దేవుడు మిమ్మల్ని ఎన్నటికీ వదలిపెట్టడు అని ధైర్యం చెప్పారు. ఆయన్ను తీసుకొని వర్షా బిన్ నౌఫిల్ వద్దకు వచ్చారు. ఆయన కూడా ఇదే విషయాన్ని చెప్పారు. ప్రవక్త మూసా(అలై) వద్దకు వచ్చిన దైవదూతే మీ వద్దకు వచ్చాడు అని ధృవీకరించడమేకాదు, ప్రజలు మిమ్మల్ని విశ్వసించరని, మిమ్మల్ని కష్టనష్టాలకు గురిచేస్తారని, దౌర్జన్యాలకు దిగుతారని, దేశం

నుంచి బహిష్కరిస్తారని, మీపై యుద్ధానికి దిగుతారని తెలియజేస్తూ అంతవరకు తాను బతికి ఉంటే తప్పక మీకు మద్దతుగా నిలబడతానని అన్నాడు.

ముహమ్మద్(స) ఒకప్రవక్తగా నియమించబడ్డారు. ఒక గొప్ప బాధ్యత ఆయన భుజస్థంభాలపై ఉంది. ఆయన సత్యసందేశాన్ని మొదట తన భార్య హజ్రత్ ఖదీజా(రజి)కు వినిపించారు. ఆమె తక్షణం ఆ సందేశాన్ని ఇస్లామ్ ను స్వీకరించారు. ఆవిధంగా ఇస్లామ్ స్వీకరించిన మొదటి వ్యక్తి హజ్రత్ ఖదీజా(రజి) అయ్యారు. ఆ తర్వాత సత్యసందేశ ప్రచారం నెమ్మదిగా, రహస్యంగా కొనసాగింది. తన భార్య హజ్రత్ ఖదీజా(రజి)కు సంత్యసందేశం వినిపించిన తర్వాత ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) తన బాల్యమిత్రుడు, అభిరుచుల్లో తనతో సారూప్యం ఉన్నవాడు అయిన హజ్రత్ అబూబక్రీ (రజి)కు సత్యసందేశాన్ని వినిపించారు. హజ్రత్ అబూబక్రీ(రజి) ఆ సందేశం కోసం ఎప్పటినుంచో ఎదురు చూస్తున్న వ్యక్తి మాదిరిగా తక్షణం ఆ సందేశాన్ని స్వీకరించారు. ఆ తర్వాత ఇస్లామ్ స్వీకరించిన ఘనత ప్రవక్త(స) వద్ద బానిసగా ఉన్న హజ్రత్ జైద్(రజి)కు లభించింది. జైద్(రజి)ను ప్రవక్త(స) స్వయంగా పెంచారు. ప్రవక్త(స)ను దగ్గరిగా పరిశీలించిన వ్యక్తి హజ్రత్ జైద్ (రజి). ప్రవక్త(స) సత్యసందేశం వినిపించగానే ఆయన తక్షణం ఇస్లామ్ స్వీకరించారు. ప్రవక్త(స)కు దగ్గరగా ఉన్నవారు, ఆయన గురించి బాగా తెలిసినవారు, ఆయన వ్యక్తిత్వం పట్ల పూర్తి అవగాహన ఉన్నవారు మొదటిగా ఇస్లామ్ స్వీకరించడం జరిగింది. దీన్నిబట్టి ప్రవక్త(స) ప్రచారం చేసిన సత్యసందేశం వాస్తవికత మనకు స్పష్టంగా అర్థం అవుతుంది.

హజ్రత్ అబూబక్రీ (రజి) కొత్త విశ్వాసానికి చురుకైన కార్యకర్తగా మారారు. తనకు పలుకుబడి ఉన్న ప్రతిచోటా ఆయన ఈ విశ్వాసాన్ని ప్రచారం చేయడం ప్రారంభించారు. మక్కా నగరంలో కొందరు ముఖ్యమైన వ్యక్తులు ఈ ప్రచారం వల్ల సత్యసందేశం గురించి తెలుసుకున్నారు. సాద్ బిన్ వఖ్ఖాస్, హజ్రత్ ఉస్మాన్, హజ్రత్ జుబైర్, హజ్రత్ అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ జేఫ్, హజ్రత్ తల్హా వంటి వారు హజ్రత్ అబూ బక్రీ(రజి) ప్రయత్నాల వల్ల ముస్లిములుగా మారారు. సత్యసందేశానికి కార్య కర్తలుగా మారిన వాళ్ళు అత్యంత ఉత్సాహంగా, రహస్యంగా సందేశ ప్రచారాన్ని కొనసాగించడం ప్రారంభమయ్యింది. ఈ క్రమంలో అమ్మూర్, ఖత్తాబ్, అర్కాం, నయీద్ బిన్ జైద్, అబ్దుల్లా బిన్ మసూద్, ఉస్మాన్ బిన్ మాజూన్, ఉబైదా, సొహైబ్

రూమీ వంటి వారు ఈ మొదటి దశ రహస్య ప్రచారంలో ముస్లిములుగా మారారు. ఈ దశలో ప్రచారం, ధార్మిక విధులు ఎంత రహస్యంగా జరిగేవంటే, ప్రవక్త(స) తన సహచరులతో కలిసి ఎవరికీ కనబడకుండా కొండల్లోకి వెళ్ళి ప్రార్థనలు చేసుకునేవారు. ఒకసారి ప్రవక్త (స) పినతండ్రి అబూతాలిబ్ ఈ రహస్య ప్రార్థనలను చూడడం జరిగింది. ఆయన ముహమ్మద్ (స)తో ఈ కొత్త మతధర్మం ఏమిటి అని ప్రశ్నించారు. ఇది మన పూర్వీకుడు హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్(అలై)అనుసరించిన సత్యధర్మం అని జవాబిచ్చారు ప్రవక్త(స). అబూ తాలిబ్ ఆ మాటలు విని తాను ఈ కొత్త ధర్మాన్ని స్వీకరించలేనని, అయినప్పటికీ ప్రవక్త(స) ఈ ధర్మాన్ని అనుసరించడాన్ని తాను అడ్డుకోనని, ఈ ధర్మానికి పూర్తి సహకారం అందిస్తానని అన్నారు.

ఈ రహస్య ప్రచార కాలంలో ముస్లిముగా మారిన మరో వ్యక్తి హజ్రత్ అబూజర్ (రజి). ఆయన అప్పటికే విగ్రహారాధన పట్ల విసిగి వేసారి విగ్రహాలను పూజించడం మానుకున్నారు. తన బుద్ధికి తోచినవిధంగా దైవప్రార్థన చేసేవారు. ఆయనకు ప్రవక్త(స) చేస్తున్న ప్రచారం గురించి తెలిసింది. ఆయన తన సోదరుణ్ణి ప్రవక్త(స) వద్దకు పంపించారు. ఆ మతధర్మం ఏమిటో తెలుసుకుని రమ్మన్నారు. సోదరుడు తిరిగి వచ్చి అబూజర్ తో ప్రవక్త(స)ను ప్రజలు ధర్మభ్రష్టుడిగా భావిస్తున్నారని, కాని ప్రవక్త(స) మంచి నడవడిని బోధిస్తున్నారని, ఆయన కొన్ని అద్భుతమైన వాక్యాలుచదువుతున్నారని, ఆ వాక్యాలు కవిత్వంలా లేవని, ఆయనకూడా మీలానే వ్యవహరిస్తున్నారని చెప్పాడు. ఆ తర్వాత అబూజర్(రజి) స్వయంగా ప్రవక్త(స) వద్దకు వెళ్ళి ఆయన్ను కలుసుకుని ఇస్లామ్ స్వీకరించారు.

ఈ సత్యసందేశ ప్రచారాన్ని చాలాకాలం ఖురైషులు పెద్దగా పట్టించుకోలేదు. ఈ ప్రచారం రహస్యంగా సాగడం వల్ల వారి దృష్టి దీనిపై పెద్దగా పడలేదు. దారితప్పిన యువకుడి ప్రయత్నాలుగా భావించారు. త్వరలోనే ఆయన పశ్చాత్తాపపడి తిరిగి ప్రధాన స్రవంతిలోకి వచ్చేస్తాడని, ఎందుకంటే ఖురైష్ బలం ముందు ఇలాంటి చిన్న చితకా ఉద్యమాలు నిలబడడం సాధ్యంకాదని అనుకున్నారు. తాము పూజిస్తున్న, నైవేద్యాలు సమర్పిస్తున్న దేవతలు తమను, తమ మతధర్మాన్ని కాపాడుతాయని భావించారు. కాని ముహమ్మద్(స) ఉద్యమం రహస్యంగా విస్తరించడం కొనసాగింది. శాఖోపశాఖలుగా సమాజంలో అలుముకోసాగింది.

బహిరంగ ప్రకటన

ఈవిధంగా రహస్య ప్రచారంలో మూడేళ్ళు గడిచిపోయాయి. అసత్యాన్ని ఎదిరిస్తూ సత్యం బహిరంగంగా నిలబడాలని, అసత్యంతో తలపడాలని దైవం తలపోశాడు. ఆవిధంగా సత్యం గెలుపొందవలసి వుంది.

“మేము అసత్యాన్ని సత్యంతో దెబ్బతీస్తాము.” (దివ్యఖుర్ఆన్ 21 : 18)

ఆ తర్వాతి దశకు సంబంధించిన ఆదేశం ఆ వెంటనే అవతరించింది.

“కనుక ప్రవక్తా! నీకు అజ్ఞాపించబడుతూ ఉండిన విషయాన్ని బహిరంగంగా ఎలుగెత్తి చాటు.” (దివ్యఖుర్ఆన్ 15 : 94)

ఆవిధంగా ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) తన విశ్వాసశక్తిని, సంకల్పబలాన్ని ప్రదర్శిస్తూ కొత్తపరిస్థితిని ఎదుర్కోవడానికి సమాయత్తమయ్యారు. ఆయన సఫా కొండపైకి ఎక్కారు. ఆ కాలంలో అరబ్బుల్లో ఉన్న సంప్రదాయం ప్రకారం ఏదన్నా అపద వాటిల్లుతుంటే, లేదా ఏదన్నా సంక్షోభం తలెత్తితే ఆ వార్త అందరికీ చెప్పడానికి ఆ కొండపైకి ప్రజలను పిలిచేవారు. ఆ సంప్రదాయాన్ని ప్రవక్త(స) అనుసరిస్తూ సఫా కొండపైకి ఎక్కి ప్రజలందరిని ఎలుగెత్తి పిలిచారు. ప్రజలందరూ ఏం జరిగిందో తెలుసుకోవడానికి గుమిగూడారు. ప్రవక్త(స) వారిని ఉద్దేశించి బిగ్గరగా ఈ కొండకు అవతల ఒక పెద్ద సైన్యం ఉందని నేను చెబితే మీరు విశ్వసిస్తారా? అని ప్రశ్నించారు. అక్కడ గుమిగూడిన ప్రజలు ఆ ప్రశ్నకు జవాబిస్తూ ఎందుకు విశ్వసించం.. మీరు అబద్ధాలు చెప్పగా మేమెన్నడూ వినలేదు అన్నారు.

ఈ జవాబు విని ప్రవక్త(స) వారితో, అయితేవినండి. మీకు చెబుతున్నాను. దేవుని విశ్వసించండి. అబ్దుల్ ముత్తలిబ్ సంతానమా, అబ్ద్ మనాఫ్, జహ్రా, మక్బూమ్, తమీమ్, అసద్ల సంతానమా జాగ్రత్తగా వినండి, మీరు విశ్వసించకపోతే ఒక పెద్ద అపద కాచుకుని ఉంది అన్నారు.

ఆవిధంగా క్లుప్తమైన పదాలతో ప్రవక్త(స) తన ఉద్యమం గురించి వారికి స్పష్టంగా చెప్పేశారు. కాని ఆ గుమిగూడిన జనాల్లో ప్రవక్త(స) పినతండ్రి అబూలహబ్ తూడా ఉన్నాడు. ఈ మాటలు విని ఆగ్రహంతో ఆయన ముఖం జేవురించింది. ముహమ్మద్(స)ను దూషిస్తూ దీనికోసమేనా మమ్మల్నందరినీ నువ్వు పిలిచింది అన్నాడు. అబూలహబ్ ఖురైష్ ప్రముఖుల్లో ఒకనిగా పేరుపొందినవాడు. ఖురైష్ పెద్దలతో కలిసి అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయాడు. అనవసరంగా తమ సమయాన్ని వ్యర్థం చేశాడని నానా మాటలు అంటూ వెళ్ళిపోయాడు. ఆవిధంగా బహిరంగ

ప్రకటన తర్వాత ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) తన ఉద్యమాన్ని ముందుకు నడిపించే తదుపరి కార్యక్రమానికి పూనుకున్నారు. తన వంశం వారందరినీ విందుకు పిలిచారు. ఆ విందు సందర్భంగా ఆయన ఒక సంక్షిప్తమైన ప్రసంగం చేశారు. తనకు దైవం తరపున అవతరిస్తున్న సందేశాన్ని, సత్యధర్మాన్ని వాళ్ళు విశ్వసిస్తే వాళ్ళంతా ఇహ లోకంలో సౌభాగ్యాలు పొందడమేకాదు, పరలోకంలోను సాఫల్యం పొందుతారని తెలియజేశారు. ఈ ప్రసంగం విని అక్కడికి చేరిన వారంతా మ్రోస్తూపోయారు. ఎవరూ మాట్లాడలేదు. కాని ఒక బాలుడు ముందుకు వచ్చాడు. నాకు కండ్లకలక వచ్చి కళ్ళు మండుతున్నాయి. నా కాళ్ళు బలహీనంగా ఉన్నాయి. నేనింకా చిన్న వాడినే. అయినా నేను ఈ ఉద్యమంలో మీవెంట నడుస్తాను అన్నాడు. ఆయన మరెవరో కాదు హజ్రత్ అలీ(రజి). ఆ తర్వాత కాలంలో ఆయన ఇస్లామీయ ఉద్యమంలో ప్రముఖ పాత్ర పోషించారు. అక్కడ విందుకు హాజరైన మిగిలినవాళ్ళు మాత్రం పగలబడి నవ్వారు. ఈ ప్రసంగంపై పరిహాసాలు చేశారు. ఇలాంటి అనుచరుడు ఉన్న నాయకుడి ఉద్యమం ఏ స్థాయిలో ముందుకు సాగుతుందో చూడాలంటూ అపహాస్యం చేశారు. ఇది ఒక పిచ్చిపని అన్నారు. వేళాకోళానికి, ఎగతాళికి తప్ప మరి దేనికి పనికిరాదని అనుకుంటూ వెళ్ళిపోయారు.

హింసాత్మక వ్యతిరేకత

ఒకసారి ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) ఆయన సహచరులు ఒక కొండచరియ వద్ద రహస్యంగా ప్రార్థనలు చేస్తున్నప్పుడు శత్రుగణం అటువైపుగా రావటం తటస్థించింది. ప్రార్థనలు చేస్తున్న వీరినిచూసి దూషించడం ప్రారంభించారు. ఎగతాళి మాటలు, వెక్కిరింపులు, ప్రార్థనలు చేస్తున్న వారి వివిధ భంగిమలపై అపహాస్యం చేయసాగారు. కాని ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) కాని ఆయన సహచరులు కాని ఈ దూషణలకు ప్రతిస్పందించలేదు. ఇది చూసి మరింత రెచ్చిపోయిన శత్రుమూక ప్రవక్త(స), వారి సహచరులపై దాడికి దిగింది. ముష్టిఘాతాలు కురిపించింది. కత్తులు దూసి వారిపై దూసుకువచ్చింది. ఈ ఘర్షణలో సాద్ బిన్ అబీ వఖ్లాస్ కత్తివేటకు గురయ్యారు. ఆ విధంగా హింసాత్మక వ్యతిరేకత ప్రారంభమైంది. సత్యసందేశాన్ని బహిరంగంగా ప్రచారం చేయమన్న దైవిక ఆదేశాలు ప్రవక్త(స)కు అందిన తర్వాత ప్రారంభమైన హింసాకాండల పరంపరలో ఇది మొదటిది. సత్యసందేశాన్ని బహిరంగంగా ప్రచారం చేయాలన్న దైవిక ఆదేశానికి అనుగుణంగా ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) కాబా గృహం వద్ద సందేశప్రచారానికి పూనుకున్నారు. ఇది

తమను అవమానించడంగా శత్రుగణం భావించింది. కాబా గృహాన్ని అపవిత్రం చేయడంగా పరిగణించింది. అంతే ప్రవక్త(స)పై అందరూ కలిసి విరుచుకుపడ్డారు. ఎంత విచిత్రం. ఒకే దేవుని ఆరాధనకు నిర్మించబడిన దైవగృహంలో మతం పేరిట అన్నివిధాల అసభ్య చేష్టలను ఆచారాలుగా చేసుకున్న వాళ్ళు ఈ అశ్లీల ఆచారాల వల్ల అపవిత్రత వాటిల్లిందని భావించలేదు. కాని సత్యాన్ని అక్కడ ప్రకటిస్తే, దైవేకత్వాన్ని గురించి ప్రకటిస్తే కాబా గృహం అపవిత్రం అయిపోయిందని భావించారు. జనం రణగొణగా గుమిగూడి ప్రవక్త(స)ను నానామాటలు అన్నారు. ఈ గుంపులో హారిస్ బీన్ ఉబై ముందుకువచ్చి జనాన్ని శాంతపరచడానికి ప్రయత్నించాడు. కాని జనం అతడిపై దాడిచేసి చంపేశారు. శాంతియుతంగా సత్యంవైపునకు ఇచ్చిన పిలుపుపై హింసాత్మక వ్యతిరేకత పెల్లుబిగింది. కత్తులు కరవాలాలు దూసుకువచ్చాయి. హింసాత్మక పద్ధతులన్నింటినీ ఉపయోగించి ఈ ఉద్యమాన్ని ఆపడానికి ప్రయత్నాలు మొదలయ్యాయి. హజ్రత్ బిలాల్(రజి)ను వేడివేడి ఎడారి ఇసుకపై బోర్లా పడేసి పెద్ద బండరాయిని ఆయన వీపుపై పెట్టి క్రూరంగా హింసించారు. ఈ హింసాకాండ ఎంత తీవ్రంగా సాగినప్పటికీ సత్యసందేశం పురోగమించసాగింది. ఆ విధంగా ప్రవక్త(స) సహచరుల సంఖ్య 40కి పెరిగింది.

అవహేళనలు, అపహాస్యాలు, దూషణలతో సత్యసందేశాన్ని అడ్డుకోవడం శత్రుమూకలకు సాధ్యం కాలేదు. ఇక ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను అడ్డుకోవడానికి కొత్త పద్ధతి అవలంబించారు. ప్రవక్త(స)పై విద్వేష ప్రచారం ప్రారంభించారు. కొత్త ఆరోపణలు కనిపెట్టి ఆయన్ను నిరోధించాలని, బలహీనపరచాలని ప్రయత్నించారు. ఆయన మతభ్రష్టుడని, నాస్తికుడని ప్రచారం చేశారు. అరబ్బులు ఇష్టపడని సాబియా మతాన్ని బోధించేవాడని కూడా ప్రచారం చేశారు. (సాబియా మతపంథా ఏకదైవో పాసనకు సంబంధించిన మత పంథా. అతిప్రాచీన మతపంథాల్లో ఒకటి. తర్వాత ఈ పంథా నక్షత్ర ఆరాధకులుగా మారింది). ఆవిధంగా ప్రవక్త(స)కు అలీ కబ్లా అని శత్రుగణం పిలిచేవారు. అలీ కబ్లా అంటే కబ్లా తండ్రి అని అర్థం. కబ్లా అనే వ్యక్తి నక్షత్ర ఆరాధకుల మత బోధకుడు. నక్షత్ర ఆరాధనను అరబ్బులు ఏవగించుకునేవారు. అందువల్ల ప్రవక్త(స)కు ఇలాంటి పేరు పెట్టడం ద్వారా ఆయన్ను కించపరచాలనుకున్నారు. ఇలాంటి ప్రచారం ద్వారా ప్రజలు ప్రవక్త(స) బోధనలు వినకుండా అడ్డుకోవాలని భావించారు. నక్షత్ర ఆరాధకుల మతబోధకుడు కబ్లా గురించి అనేక కథలు ప్రచారంలో ఉండేవి. విగ్రహాల శాపం వల్ల కబ్లా పిచ్చివాడై పోయాడన్న కథ కూడా అలాంటిదే. ఆవిధంగా ప్రవక్త(స)పై కూడా విగ్రహాల

శాపం పడుతుందన్నట్లు ప్రచారం చేసేవారు. అంతేకాదు ముహమ్మద్(స)ను మంత్రగాడనన్నారు. మార్మికవాది అని, జ్యోతిష్కుడని, కవిత్వం చెప్పేవాడని ఇలా అనేక రకాలుగా పేర్లు పెట్టి ఆయన ప్రాధాన్యత తగ్గించడానికి, ప్రజలు ఆయన మాటలు వినకుండా చేయడానికి ప్రయత్నాలు చేసేవారు. కాని ఈ దుష్ప్రచారాలేవి పనిచేయలేదు. సత్యం దేదీప్యమానంగా ప్రకాశించసాగింది. ఆ ప్రకాశ కాంతి ముందు శత్రుమూకల ఆరోపణ చీకట్లు త్వరలోనే చెల్లాచెదురయ్యాయి. అందువల్ల రోజుకో కొత్త ఆరోపణ కనిపెట్టి ప్రచారంలోకి తీసుకురావడం మొదలుపెట్టారు. ప్రజలు ఆయన వద్దకు రాకుండా, ఆయన బోధనలు వినకుండా అడ్డుకునే ప్రయత్నాలు ఉధృతంగా జరిగాయి. కాని ఒక పిచ్చివాడు, ఒక మంత్రగాడు లేదా ఒక కవి నడిపే ఉద్యమానికి కార్యకర్తలు లభిస్తారా? లభించినా నిలకడగా వెంట ఉంటారా? సాధ్యంకాదు. ప్రవక్త(స) ఉద్యమం ఒక సత్య ఉద్యమం, అందువల్ల ఆయన అనుచరులు స్థిరంగా సత్యంపై నిలబడ్డారు. వ్యతిరేకతలు, అవహేళనలు, ఎత్తి పొడుపులు, అపహాస్యాలు, దూషణలు ఎంత తీవ్రస్థాయిలో కొనసాగుతున్నప్పటికీ ప్రవక్త (స) ఉద్యమం నానాటికీ పురోగమించసాగింది. ప్రవక్త(స) తన సత్యసందేశ ప్రచారంపై స్థిరంగా నిలబడ్డారు. ఉద్యమాన్ని మరింత వ్యవస్థీకరించసాగారు. ఈ నేపథ్యంలో మళ్ళీ దైవిక ఆదేశాలు అవతరించాయి.

“ప్రవక్తా ! మృదుత్వం, మన్నింపుల వైఖరిని అవలంబించు. మంచిని ప్రబోధించు, మూర్ఖులతో వాదానికి దిగకు” (దివ్యఖుర్ఆన్ 7 : 199)

ఈ ఆదేశంలో మూడు ఉత్తర్వులు ఇవ్వబడ్డాయి. అవి ఒకటి : దూషణలు, ఆరోపణలకు పెద్దగా ప్రాముఖ్యం ఇవ్వరాదు. రెండు: సత్యసందేశ ప్రచారాన్ని కొనసాగిస్తూ వెళ్ళాలి. మూడు: వ్యతిరేకులతో ఘర్షణకు దిగరాదు. శత్రుగణం ఆరోపణలను దైవవాణి నిర్ద్వందంగా తోసిపుచ్చింది. ఆ ఆరోపణలకు తగిన జవాబు ఇచ్చింది.

“ఏ కవికి చెందిన వాక్కూ కాదు. కాని మీరు విశ్వసించడం అనేది చాలా తక్కువ. ఇంకా ఇది ఏ జ్యోతిష్కుని వాక్కూ కూడా కాదు. కాని, మీరు ఆలోచించడం అనేది చాలా తక్కువ.” (దివ్యఖుర్ఆన్ 69 : 41- 42)

శత్రుమూకలు ప్రవక్త(స)ను సవాలుచేస్తూ విచిత్రమైన ఆధారాలు చూపించాలని చెప్పేవారు.

“దైవమా! ఇది నిజంగా నీ తరపునుండి వచ్చిన సత్యమే అయితే, మాపై ఆకాశం నుండి రాళ్ళను కురిపించు లేదా ఏదైనా బాధాకరమైన శిక్షను మా పైకి తీసుకురా.” (దివ్యఖుర్ఆన్ 8 : 32)

“నీవు సత్యవంతుడివే అయితే ఆకాశపు తునకను దేనినైనా మాపై పడేలా చేయి” (దివ్యఖుర్ఆన్ 26 : 187)

శత్రుమూకలు మరో కొత్త ఆరోపణను కనిపెట్టాయి. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) వద్దకు జిన్ (భూతం) ఏదో వస్తుందని, ఈ వింత వింత వాక్యాలను ఆ భూతమే నేర్పుతుందని ప్రచారం ప్రారంభించారు. మక్కాలో ఉన్న క్రైస్తవ బానిస జాబీర్ ఆయనకు ఈ మతాన్ని నేర్పుతున్నాడని, ఆయన చెప్పే బోధనలని కూడా ఆ క్రైస్తవ బానిసే రాసిస్తున్నాడని ప్రచారం చేశారు. ప్రవక్త(స) సమక్షంలో కూడా ఒకసారి ఇలాంటి ఆరోపణలు చేస్తూ ఆయనకు ఇవన్నీ నేర్పుతున్న యమామాకు చెందిన అర్రహ్మాన్ గురించి తమకు తెలిసిందని అన్నారు. అర్రహ్మాన్ ను విశ్వసించేది లేనే లేదన్నారు. ఈ ఆరోపణల వెనుక ఉన్న ముఖ్య ఉద్దేశ్యం ఒక్కటే. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) ఇతరుల చేతుల్లో పనిముట్టుగా వ్యవహరిస్తున్నారని ప్రజల్ని నమ్మించడం. అంతేకాదు, ప్రవక్త(స) చెబుతున్నది దైవవాణి కాదని, దైవిక అవతరణలుగా ప్రవక్త(స) చెబుతున్న వాక్యాలు అసాధారణమైనవి ఏమీ కాదని జనాన్ని నమ్మించడానికి ఈ ప్రచారాలు చేసేవారు. ఈ ఆరోపణలన్నింటికీ దివ్యఖుర్ఆన్ ధీటైన సమాధానం ఇచ్చింది. ఖుర్ఆన్ లోని ఒక చిన్న అధ్యాయం లేదా కసీసం ఒక్క వాక్యం లాంటిది రాసి చూపించడని సవాలు చేసింది. మనుష్యులు జిన్నాతుల నుంచి ఎవరి సహాయం అయినా సరే తీసుకుని ఈ పని చేసి చూపించడని సవాలు చేసింది. ఈ సవాలుకు శత్రుగణం జవాబు చెప్పలేకపోయింది. కొత్తకొత్త ఆరోపణలతో ప్రవక్త(స)పై దాడి మరింత తీవ్రమయ్యింది. ప్రవక్త(స) చెబుతున్నవి పాతకాలం నాటి కథలు మాత్రమేనని ఇందులో కొత్త విషయాలు ఏవీలేవని, ఈ పాత కథలతో సామాజిక సమస్యలు పరిష్కరించడం సాధ్యంకాదని ప్రచారానికి పూనుకున్నారు. అంతేకాదు, కొంతమంది కవులను కూడగట్టి ప్రవక్త(స)కు వ్యతిరేకంగా అశ్లేలమైన, అసభ్యమైన కవితలు రాయించి ప్రచారంలోకి తీసుకువచ్చారు. ఒక ప్రణాళిక ప్రకారం ముహమ్మద్(స)ను ఆయన ఉద్యమాన్ని అడ్డుకోవడానికి శాయశక్తులా ప్రయత్నించారు.

“ఈ ఖుర్ఆన్ ను అసలు వినకండి. అది వినిపించబడేటప్పుడు వినబడకుండా విఘ్నం కలిగించండి. బహుశా ఇలాగైనా మీరు ప్రాబల్యం వహించవచ్చు”

(దివ్యఖుర్ఆన్ 41 : 26)

ఇలాంటి ప్రచారంలో భాగంగానే ఆస్ బిన్ వాయిల్ అన్నహామి ప్రవక్త(స)ను ఉద్దేశించి అత్యంత హీనంగా వ్యాఖ్యానించాడు.

“.. ఆయన్ను వదిలేయండి. ఆయన వారసుడెవడూ లేని ఒంటిరివాడు. తన వెనుక ఆయన ఎవరినీ వదిలి వెళ్ళేదిలేదు. ఆయన మరణించిన తర్వాత మరుక్షణం ఆయన్ను జనం మరిచిపోతారు” అన్నాడు.

ఆ విధంగా ఆయనకు వారసుడెవ్వడూ లేడన్న విషయం గురించి కూడా అవహేళన చేయడం ఆయన్ను కించపరచడం జరిగేది. కాని ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) వారసులు ఆయన ఆచరణలేనని, ఆయన సహచరులే ఆయన ఉద్యమాన్ని ముందకు తీసుకెళ్తారని వారు గ్రహించలేకపోయారు. ఈ అవహేళనలను స్వయంగా దివ్యఖుర్ఆన్ తిప్పికొట్టింది. అవిశ్వాసులే ఒకరితో ఒకరు సంబంధంలేకుండా ఉన్నారని, మరణానంతరం జనం వారినే మరిచిపోతారని ప్రకటించింది. ప్రవక్త(స)కు అపారమైన దైవానుగ్రహం లభించిందని తెలియజేసింది. ఈ సందర్భంగా శత్రు మూకలు ప్రవక్త(స)ను సవాలు చేస్తూ ఏదైనా విస్ఫుట్టమైన సూచన తీసుకురావాలని కోరారు.

‘ఈ ప్రవక్తపై ఇతని ప్రభువు తరపునుండి ఏదైనా సూచన ఎందుకు అవతరింప జెయ్యబడలేదు?’

(దివ్యఖుర్ఆన్ 10 : 20)

“దైవదూతలు మావద్దకు ఎందుకు పంపబడటం లేదు? మేము మా ప్రభువును ఎందుకు చూడకూడదు?”

(దివ్యఖుర్ఆన్ 25 : 21)

ప్రవక్త(స) చెబుతున్నది నిజంగా దేవుని తరపున అవతరించిన వాణి అయి నట్లయితే రాతపూర్వకంగా ఉన్న ఒక పుస్తకం తమ ముందుకు ఆకాశం నుంచి ఎందుకు దిగిరాలేదని, లేదా ప్రవక్త(స) స్వయంగా ఆకాశానికి అధిరోహించి ఆ పుస్తకాన్ని తమ కళ్ళ ఎదుట ఎందుకు తీసుకురావటంలేదని అడిగేవారు. సాధారణ మనిషి మాదిరిగా ప్రవక్త(స) కూడా జీవించడాన్ని, సాధారణ మనుషుల మాదిరి అవసరాలు కలిగి ఉండడాన్ని కూడా వాళ్ళు ఎద్దేవా చేసేవారు. ఆయన్ను దేవుడు నిజంగానే ప్రవక్తగా నియమించి ఉన్నట్లయితే దైవదూతలు ఆయనకు అంగరక్షకులుగా ఎందుకు నడవడంలేదని ప్రశ్నించేవారు. ఆయన దైవప్రవక్త అయినట్లయితే ఆకాశం నుంచి ఆయన కోసం ఒక గొప్ప నిధి ఏదన్నా వచ్చి ఉండాలిగా అనేవారు. కనీసం

ఆయనకు ఒక అందమైన పండ్లతోట, అందులో మధురమైన పండ్లు, ప్రవహించే సెలయేళ్ళు ఉండాలిగా అని ఎద్దేవా చేసేవారు. కాని ప్రవక్త(స) ఆయన సహచరులు పేదవారు. ప్రాపంచిక భోగభోగ్యాల విషయానికి వస్తే ప్రవక్త(స) సహచరులు అందరూ అట్టడుగు వర్గాలకు చెందినవాళ్ళే. అలాంటి బీద జనం ముహమ్మద్(స)ను ప్రవక్తగా ఎలా విశ్వసిస్తున్నారని హేళన చేసేవారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) ఎక్కడికి వెళ్ళినా అలాంటి వ్యాఖ్యలతో ఆయన్ను ఎగతాళి చేయడం జరిగేది.

“ఈ వ్యక్తినేనా దేవుడు ప్రవక్తగా చేసి పంపినది?” (దివ్యఖుర్ఆన్ 25 : 41)

అంటూ పగలబడి నవ్వేవారు. ఈ హేళనలు, దూషణలు, అవమానాలు విన్న ప్రవక్త(స) ఎంత బాధపడి ఉంటారు? కాని ఇవేవి ఆయన్ను బాధ్యతల నిర్వహణ నుంచి పక్కకు తప్పించలేకపోయాయి. ఆయన సంకల్పశక్తిని నీరుగార్చలేకపోయాయి. ఆయన సహనం, సంకల్ప బలం ఎంత గొప్పవో దీన్నిబట్టి అర్థమవుతోంది.

పీటన్నింటికి మించి శత్రుమూకలు అత్యంత హీనమైన దాడికి కూడా తెగబడ్డాయి. ప్రవక్త(స) నడిచే దారిలో ముండ్లు పరిచేవారు. తెగల నాయకులు స్వయంగా ఇలాంటి నీచమైన చేష్టలకు పాల్పడేవారు. ఆయన ప్రార్థన చేసుకుంటున్నప్పుడు నానా చప్పుళ్ళు చేసి పగులబడి నవ్వేవారు. ఒకసారి ఆయన ప్రార్థనలో సాష్టాంగపడినప్పుడు పశువుల ప్రేగులను, వాటిలో అశుద్ధంతో సహా తీసుకొచ్చి ఆయన వీపుపై పారేశారు. ఇంకోసారి ఆయన మెడచుట్టూ దుప్పటి బిగించి ఊపిరాడనివ్వకుండా బిగదీసేవారు. అల్లరి పిల్లలను రెచ్చగొట్టి ఆయనపై ఎగతాళి చేసేలా, ఆయన ప్రార్థిస్తున్నప్పుడు దేవుడిని దూషించేలా చేసేవారు. బక్కెట్లలో కసువు, చెత్తాచెదారం తీసుకొచ్చి మేడపై నుంచి ఆయన తలపై కుమ్మరించేవారు. ప్రవక్త(స)ను వేధించడంలో అబూలహబ్ భార్య అందరికన్నా రెండడుగులు ముందు ఉండేది. ఆయన దారిలో ముళ్లకంపలు వేసేది. చివరకు దివ్యఖుర్ఆన్ వాక్యాలు ఆమెను శపిస్తూ అవతరించాయి. ఈ హింసాత్మక చేష్టలు, ఈ దాడులు, ఈ అవమానాలు ఏవి కూడా ప్రవక్త(స) ఉద్యమాన్ని మందగించేలా చేయలేకపోయాయి. ఆయన ఉన్నత వ్యక్తిత్వం, ఆయన విశ్వాస శక్తి అచంచలమైనవిగా నిలిచాయి. అవిశ్వాసులు చివరకు ప్రవక్త(స)ను హతమార్చడానికి రహస్య సన్నాహాలకు తెగబడ్డారు. కాని ముహమ్మద్(స) ఆయన పినతండ్రి అబూతాలిబ్ రక్షణలో ఉన్నారు. అబూతాలిబ్ రక్షణలో ఉన్నంతకాలం ఆయనపై హత్యాప్రయత్నం చేయడమంటే యావత్తు బసీ హాషిం తెగతో వైరం కొని తెచ్చుకోవడమే అవుతుంది. అయితే బనూహాషిం తెగ

కూడా పూర్తిగా ప్రవక్త(స)కు మద్దతు ఇవ్వలేదు. బనూహాషిం తెగ మద్దతు ఇవ్వాలని భావించిన ప్రతిసారి వారి ప్రత్యర్థి తెగ అయిన బనూ ఉమయ్యా ఆ ప్రయత్నాన్ని అడ్డుకునేది. బనూ హాషిం తెగవారిని నయనా భయానప్రవక్త(స)కు మద్దతు ఇవ్వకుండా నచ్చచెప్పేది. తర్వాత ముహమ్మద్(స)కు అబూతాలిబ్ రక్షణ ఇవ్వకుండా చేయడానికి ప్రయత్నాలు ప్రారంభమయ్యాయి. అబూతాలిబ్ రక్షణ నుంచి ప్రవక్త(స)ను తప్పిస్తే శత్రుమూకలకు ఒక పెద్ద అటంకం తొలగిపోయినట్లే. ఈ పని చేయడానికి ఒక బృందాన్ని అబూతాలిబ్ వద్దకు పంపించారు. ఆ బృందంలో రాబియా కుమారులు ఉత్తా, షైబాలతో పాటు అబూజహల్, వాలిద్ బిన్ అల్ముగైరా, నబియా, ముసబ్బా, ఆస్ బిన్ వాయిల్ తదితర పలుకుబడి కలిగిన ప్రముఖులు ఉన్నారు. ఈ బృందం అబూతాలిబ్ వద్దకు వచ్చింది.

అబూతాలిబ్, మీ అబ్బాయి మా దేవుళ్ళను దూషిస్తున్నాడు. మన మతాన్ని విమర్శిస్తున్నాడు. మన పూర్వీకులను మూర్ఖులు అంటున్నాడు. వారంతా తప్పు మార్గాన ప్రయాణించారని భావిస్తున్నాడు. కాబట్టి నీవు మీ అబ్బాయిని ఇవన్నీ మానుకునేలా చేయి. లేదా మాకు మీ అబ్బాయికి మధ్య నిలబడడం మానేయి. మాతోపాటు నీవు కూడా అతడి మతానికి వ్యతిరేకంగా నిలబడు. అతనికి బదులు మేము నీకు చాలు.. అన్నాడు.

అబూతాలిబ్ వాళ్ళు చెప్పిన మాటలు శ్రద్ధగా విన్నారు. ఆ బృందాన్ని శాంత పరిచి వెనక్కి పంపించారు. ఈ ప్రయత్నం పెద్దగా ఫలించలేదు. ఈసారి మరో బృందాన్ని ఖురైషులు అబూతాలిబ్ వద్దకు పంపించారు. ఈసారి స్పష్టమైన కొన్ని ప్రతిపాదనలతో పంపారు. ఆ బృందం నాయకుడు అబూతాలిబ్ వద్దకు వచ్చి ఇలా అన్నాడు :

.. అబూతాలిబ్! వయస్సురీత్యా, పెద్దరికం రీత్యా మీరు మాలో గౌరవ నీయులు. మీ అబ్బాయి చేస్తున్న ప్రచారం నుంచి మిమ్మల్ని కాపాడమని మేము కోరాము. కాని మీరు ఆ పని చేయలేదు. మన పూర్వీకులను, తాతముత్తాతలను మీ అబ్బాయి ఇలా అవమానించడం, మన దేవతలను పరాభవించడం, అపవిత్రం చేయడాన్ని ఇకమేము భరించలేము. కాబట్టి మీరు మీ అబ్బాయిని ఈ పనులు చేయకుండా ఆపకపోతే మీతోను, మీ అబ్బాయితోను ఇద్దరితోను మేము యుద్ధం చేస్తాం. మనలో ఎవరో ఒకరు మాత్రమే మిగిలేవరకు ఈ పోరాటం కొనసాగుతుంది అని హెచ్చరించారు. ఆ తర్వాత అబూతాలిబ్ ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను పిలిచి

మాట్లాడారు. ఆయనకు పరిస్థితిని వివరించారు. తెగలతో వైరం కొనితెచ్చుకుని తనపై భరించలేని ఒత్తిడి తీసుకురావద్దని కోరారు. ఇది ప్రవక్త(స)కు పెద్ద సంక్షోభం వంటి పరిస్థితి. ఆయనకు ఉన్న ఒకే ఒక్క ఆధారం కూడా ఇప్పుడు వదులుతోంది. నిజానికి అది ఒకపెద్ద ఆపదతో ముఖాముఖి వంటి పరిస్థితి. అయినా ప్రవక్త(స) చలించలేదు. ఏమాత్రం తొణకలేదు. చెక్కుచెదరని నిబ్బరాన్ని ప్రదర్శిస్తూ పినతండ్రికి ఇలా జవాబిచ్చారు. చిన్నాన్న! దేవుని తోడు, వీళ్లు నా కుడిచేతిలో సూర్యుడిని, ఎడమ చేతిలో చంద్రుడిని తీసుకొచ్చి ఇచ్చినా నేను నా పనిని మానను. ఈ పనిలో నా ప్రాణాలు పోయినా సరే అని జవాబిచ్చారు. ఆయనచేపట్టిన ఉద్యమం, ఆయన వినిపించిన సత్యసందేశం చరిత్ర గతిని మార్చేసిన విప్లవ శక్తులయ్యాయి. వ్యతిరేకతలను, వైరాలను, విద్వేషాలను అన్నింటినీ అధిగమించి, అడ్డంకులను దాటుకుని ఆ ఉద్యమం గొప్ప విజయాలు సమోదు చేసింది. కాని ఖురైష్ శత్రుగణం ఈ ఉద్యమ శక్తిని తెలుసుకోలేకపోయింది. కాని అబూతాలిబ్ ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) మాటలతో చాలా ప్రభావితమయ్యారు. ఆయన ప్రవక్త(స)తో ఇలా అన్నారు.

... బాబూ, నీవు కోరుకున్నది బోధించు. నేను నీకు మద్దతు ఇవ్వడం ఎన్నటికీ మానను... అన్నారు.

చివరకు మరో బృందం అబూతాలిబ్ వద్దకు వచ్చింది. ఈ బృందానికి నాయకుడు తమతోపాటు అమారా బిన్ వాలిద్ అనే యువకుడిని తీసుకొచ్చి అబూతాలిబ్ తో ఇలా అన్నాడు.

.. ఈ యువకుడు అమ్మారా బిన్ వాలిద్ ను చూడు. అందమైన, బలమైన యువకుడు. ఇతడిని తీసుకో, నీకుమారుడిగా దత్తత చేసుకో, ఈ యువకుడి శక్తిసామర్థ్యాలు, బుద్ధివివేకాలు నీకు ఉపయోగపడతాయి. ముహమ్మద్(స)ను మాకు అప్పగించు. అతడు మా తాతముత్తాతలను దూషిస్తున్నాడు. సమాజంలో అలజడి సృష్టిస్తున్నాడు. అతడిని చంపేస్తాం. అతడికి బదులు మరోయువకుడిని నీకు ఇస్తున్నాం అన్నారు.

అబూతాలిబ్ కు ముంచుకొస్తున్న ఆపదలు ఒక్కొక్కటిగా కనబడ్డాయి. అప్రమత్తం కావలసిన సమయం ఆసన్నమయిందని గ్రహించారు. ఆయన వెంటనే తన వంశం వారైన బనూ హాషిం, బనూ ముత్తలిబ్ వారందరినీ సమావేశపరిచారు. ముహమ్మద్(స)కు మద్దతివ్వవలసిన అవసరం ఉందని వారికి బోధించారు. ఈ వాదనకు చాలామంది అంగీకరించారు. కాని ప్రవక్త(స) మరో పినతండ్రి అబూలహబ్ మాత్రం తీవ్రంగా వ్యతిరేకించాడు. ఆవిధంగా ఆ సమావేశం ఎలాంటి నిర్ణయం

లేకుండా అర్థాంతరంగా ముగిసింది. కాని ఈలోగా ఉద్యమం మరింత విస్తరించ సాగింది. అప్పటి వరకు బదుగు, అణగారిన వర్గాలు మాత్రమే ఉద్యమంలో ప్రవేశించాయి. కాని ఇక సమాజంలో పలుకుబడి కలిగిన వారు కూడా ఉద్యమంలోకి రావడం ప్రారంభమయ్యింది. ఈ పరిస్థితి చూసి శత్రుగణం మరోసారి అబూ తాలిబ్ కలువడానికి వచ్చింది. అప్పటికి ఆయన వ్యాధిగ్రస్తుడై మంచాన పడి వున్నారు. ఒక ఒప్పందానికి వద్దామని చెప్పారు. ఒకరికి ఒకరుహాని తలపెట్టరాదని, ఎవరి ఇష్టం వచ్చినట్లు వారు చేసుకోసీయాలని కోరారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను అక్కడికి పిలువడం జరిగింది. వారి మధ్య చర్చలు ప్రారంభమయ్యాయి. ఈ సందర్భంగా ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) వారితో ఇలా అన్నారు. నేను బోధించేది ఒక సరళమైన విశ్వాసం. దీన్ని స్వీకరిస్తే మీరు అరబ్బులకు నాయకులవుతారు. అరబ్బేతర ప్రాంతాలు మీ వశమవుతాయి. ఈ మాటలు ఆయన ఏ పరిస్థితిలో చెప్పారో కూడా గమనించాలి. తీవ్రమైన వ్యతిరేకత, వైరం, విద్వేషం తాండవిస్తున్న నేపథ్యంలో కేవలం గుప్పెడు మంచి సహచరులను మాత్రమే కలిగి ఉన్నప్పటికీ అత్యంత ఆత్మ విశ్వాసంతో, తన ఉద్యమం ఎంత శక్తివంతమైనదో పూర్తి అవగాహనతో ఆయన మాట్లాడారు. కాని ఈ మాటలు అక్కడ ఉన్న అబూజహల్ కు రుచించలేదు. అతడు రుసరుసలాడుతూ ఆగ్రహంతో వీరంగం వేస్తూ వెళ్ళిపోయాడు.

అవిశ్వాసులు ఆ పిదప మరో ఎత్తుగడ ప్రయోగించారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) సహచరులకు లభిస్తున్న రక్షణ లభించకుండా చేయాలనుకున్నారు. అబూ సల్మాకు అబూతాలిబ్ రక్షణగా ఉన్నారు. బనూ మక్ష్తూమ్ తెగ అబూతాలిబ్ వద్దకు వెళ్ళి ఈ రక్షణను ఉపసంహరించుకోవాలని చెప్పింది. ఈ మాటలు విని ఆయన... ముహమ్మద్ నా సోదరుని కుమారుడు. అతను నా రక్షణలో ఉన్నాడు. మీరు అతడిపై వేధింపులకు పాల్పడుతున్నారు. అతడిని దౌర్జన్యాలకు గురిచేస్తున్నారు. మీరు ఈ వేధింపులు ఆపకపోతే అతను ఎక్కడ ఉన్నా నేను అతనికి రక్షణగా నిలబడతాను అని ఖరాఖండిగా చెప్పేశారు. అలాగే హజ్రత్ అబూబక్ర(రజి)కు ఇబ్బుద్ దుగునా రక్షణ ఇచ్చి ఉన్నాడు. హజ్రత్ అబూబక్ర(రజి) వీనులకు విందుగా దివ్యఖుర్ఆన్ పారాయణం చేసేవారు. ఆయన పారాయణం చాలా మధురంగా ఉండేది. ఆ స్వరం అందరిపై ప్రభావం వేసేది. శత్రుగణం ఇబ్బు దుగానా వద్దకు వెళ్ళి హజ్రత్ అబూబక్ర(రజి) ఖుర్ఆన్ వాక్యాలను చాలా మధురంగా ఆలపిస్తారని, ఆయన స్వరం వల్ల బలహీన మనస్సులైన తమ పిల్లలు, మహిళలు ప్రభావితమవుతున్నారని, కాబట్టి దుగానా ఇక నుంచి హజ్రత్ అబూబక్ర(రజి)కు రక్షణ ఇవ్వడం మానుకోవాలని కోరారు.

దుగానా హజ్రత్ అబూబక్ర(రజి) వద్దకు వెళ్ళి ఖుర్ఆన్ వాక్యాలను బిగ్గరగా చదవవద్దని కోరారు. కాని హజ్రత్ అబూబక్ర(రజి) దానికి ఒప్పుకోలేదు. బదులుగా తనకు రక్షణ అవసరంలేదని దుగానా నుంచి రక్షణ బాధ్యతను తొలగించారు.

వ్యవస్థీకృత వ్యతిరేకత

ప్రవక్త(స) ఉద్యమాన్ని అంతం చేయాలని శత్రుమూకలు ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినప్పటికీ సత్యసందేశ ప్రచారం విస్తరిస్తూ పోయింది. ఖురైష్ శత్రుగణానికి మక్కాలో మంచి పట్టు ఉంది. మక్కాలో వాళ్ళు తలచినది చేయగలిగిన పరిస్థితిలో ఉన్నారు. కాని మక్కా నగరం అరేబియా కేంద్రం వంటిది. వర్తక బిడారులు, వాణిజ్య బృందాలు, కాబా యాత్రికులు అందరూ అక్కడికి వస్తారు. బయటి నుంచి వచ్చే ఈ ప్రజాసేకం ఖురైషుల ప్రభావంలో కాని, ఖురైషుల పెత్తనంలో కాని ఉన్న వాళ్ళు కాదు. అలాగే సత్యసందేశానికి లేదా ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) ఉద్యమం పట్ల వారిలో ప్రత్యేకంగా వ్యతిరేకత ఏదీ ఉండేదికాదు. ఇలా వచ్చేవారిలో చాలామంది ఆలోచనాపరులు ఉండేవారు. ఏ ఉద్యమాన్నయినా దాని మంచిచెడ్డల నేపథ్యంలో అంచనా వేసే శక్తిసామర్థ్యాలు కలిగినవాళ్ళు. ఇలాంటి పరిస్థితిలో మక్కా బయటి ప్రాంతాలకు చెందిన ఈ ప్రజలు సత్యసందేశ ప్రభావానికి గురవుతున్నప్పుడు, సత్యసందేశం పట్ల ఆకర్షితులవుతున్నప్పుడు కేవలం మక్కా నగరంలో సత్యసందేశాన్ని అడ్డుకునే శత్రుగణ ప్రయత్నాల వల్ల ఎలాంటి ప్రయోజనమూ ఉండదు. ఇదే విషయాన్ని ఖుర్ఆన్ కూడా స్పష్టంగా తెలియజేసింది.

“కాని మేము భూమిని విభిన్న దిశల నుండి తగ్గిస్తూ వస్తున్న విషయం వారికి కనిపించడం లేదా?”
(దివ్యఖుర్ఆన్ 21 : 44)

ముఖ్యంగా హజ్ యాత్ర సందర్భంగా ఖురైషుల ప్రయత్నాలేవీ ఫలించేవి కావు. హజ్ యాత్ర కాలంలో అరేబియాలోని వివిధ ప్రాంతాల ప్రజలు మక్కా నగరానికి తరలివచ్చేవారు. మక్కాలోనే బస చేసేవారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) ఇలా హజ్ యాత్రకు వచ్చిన వారందరి శిబిరాలకు వెళ్ళేవారు. ప్రతి శిబిరానికి వెళ్ళి తన సందేశాన్ని వినిపించేవారు. ఈ ప్రచార ప్రభావాన్ని ఖురైషులు గుర్తించారు. హజ్ కాలం సమీపించగానే ఈ ప్రచారాన్ని అడ్డుకోవడానికి పథకాలు రచించారు. ప్రవక్త(స) ప్రభావం నుంచి హజ్ యాత్రికులను దూరంగా ఉంచడం ఎలా అన్నది ఆలోచించారు. వలీద్ బిన్ ముగైరా సలహా మేరకు ఒక ఎత్తుగడ వేశారు. ప్రవక్త(స)

భవిష్యత్తు చెప్పే జ్యోతిష్కుడు కాదు లేదా ఏదో భూతం ప్రభావానికి గురైన వ్యక్తి కూడా కాదు, లేదా పిచ్చిపట్టిన వారు కూడా కాదు, ఆయన కవి కాదు, మంత్రగాడు కాదు ఈ విషయాలు వారందరికీ బాగా తెలుసు. ఆయన మాటలు మృదు మధురంగా, మనస్సును తాకేలా ఉండేవి. అందువల్ల ప్రవక్త(స) ప్రభావాన్ని తిప్పికొట్టడానికి ఖురైషు శత్రుగణం ఒక కొత్త ఎత్తుగడ వేసింది. ఒక కొత్త ప్రచారాన్ని మొదలుపెట్టింది. ఆయన జ్యోతిష్కుడని, ఆయన మాటల్లో మంత్రజాలం ఉంటుందని, ఆయన ప్రజల్లో విభేదాలు నాటుతాడని, భార్యభర్తల మధ్య సంబంధాలు చెడిపోతాయని, సోదరుల మధ్య వైరం తలెత్తుతుందని, తండ్రికొడుకుల మధ్య విద్వేషం పుట్టుకొస్తుందని, కాబట్టి ఆయన మాటలు ఎవరూ వినకూడదని ప్రచారం ప్రారంభించారు. ఈ ప్రచారం చాలా జోరుగా సాగింది. కాని ఈ ప్రచారం వల్ల అనుకున్న ఫలితాలు వాళ్ళు సాధించలేకపోయారు. ప్రవక్త(స) సత్యసందేశం మారుమూల ప్రాంతాలకు కూడా చేరుకోవడం ప్రారంభమయింది. ఈ ప్రచారం నిజానికి ఖురైషుల పన్నాగాలకు విరుద్ధంగా పనిచేసింది. అంతవరకు ప్రవక్త(స) గురించి, ఆయన ప్రారంభించిన ఉద్యమం గురించి తెలియని వారికి కూడా ముహమ్మద్(స) ఏదో ఒక కొత్త ఉద్యమం ప్రారంభించారని తెలియవచ్చింది. ఈ ప్రచార యుద్ధాలు ఏ విధంగా ఉండేవో మనకు రాబియా బిన్ ఉతాబా మాటల వల్ల తెలుస్తోంది. ఆయన ఏమన్నాడంటే...

మీనా వద్ద నేను నా తండ్రితోపాటు వెళ్ళినప్పుడు నేను చాలా చిన్నవాడిని. అక్కడ ప్రవక్త(స) ప్రతి శిబిరానికి వెళ్ళడం, ఆ శిబిరంలో ఉన్నవారిని ఉద్దేశించి... నేను దేవుడి తరపున మీ వద్దకు పంపబడిన ప్రవక్తను. మీరు ఒకే దేవుడిని ఆరాధించండి. ఆ దేవుడికి భాగస్వాములను కల్పించడం మానేయండి. విగ్రహాలను పూజించడం మానుకోండి. నన్ను విశ్వసించండి. నన్ను నమ్మండి. నాతో సహకరించండి. నన్ను ఏ పని కోసం దేవుడు నియమించాడో ఆ పని పూర్తి చేసేవరకు నాతో ఉండండి అని బోధించేవారు.

రాబియా ఇంకా ఇలా వివరించారు. ప్రవక్త(స) వెనుక ఒక వ్యక్తి ఎల్లప్పుడు వస్తూండేవాడు. ప్రవక్త(స) తన మాటలు ముగించగానే, ఈ వ్యక్తి ముందుకు వచ్చి ... ప్రజలారా, ఈ మనిషి మిమ్మల్ని లాత్, ఉజ్జా దేవతలను పూజించకుండా అడ్డుకుంటున్నాడు. మిమ్మల్ని ధర్మభ్రష్టులు చేస్తున్నాడు. కాబట్టి ఇతడి మాటలు వినకండి,

ఇతడు చెప్పినట్లు చేయవద్దు. అని ప్రసంగం చేసేవాడు. ప్రవక్త(స) వెనుక వచ్చి ఆయనకు వ్యతిరేకంగా ప్రచారం చేసే ఈ వ్యక్తి ఎవరని రాబియా తన తండ్రిని ప్రశ్నించాడు. ఆ వ్యక్తి మరెవరో కాదు ప్రవక్త(స) పినతండ్రి అబూలహబ్ అని ఆయన తెలియజేశాడు. హబ్ యాత్ర సందర్భంగా ప్రవక్త(స) బహిరంగ ఉపన్యాసాలు చేసేవారు. ఆయన ఉపన్యసిస్తున్నప్పుడు అబూ లహబ్ సంచుల్లో దుమ్ముధూళి తీసుకువచ్చి ప్రవక్త(స) మీద గుమ్మరించేవాడు.... ఈ మనిషి మాటలు విని మోసపోవద్దు. ఇతను లాత్, ఉజ్జా దేవతలను పూజించకుండా వ్యతిరేకిస్తున్నాడు అని అరిచేవాడు. నానాటికి తీవ్రతరమవుతున్న ఈ వ్యతిరేకతను చూసి అబూతాలిబ్ ఒక పద్యాన్ని రాశారు. ఆ పద్యాన్ని కాబా గోడలకు వేలాడదీశారు. అందులో ఆయన తాను ముహమ్మద్(స) బోధిస్తున్న మతాన్ని స్వీకరించక పోయినప్పటికీ, తాను ప్రవక్త(స) ఉద్యమాన్ని అడ్డుకోనని, ప్రవక్త(స)కు మద్దతుగా అవసరమైతే ప్రాణాలు ధారబోస్తానని పేర్కొన్నారు.

మక్కాకు వచ్చే ప్రతి కొత్త వ్యక్తిపై గట్టి నిఘా ఉంచేవారు. ఆ వ్యక్తి ప్రవక్త(స)ను కలుసుకోకుండా శాయశక్తులా అడ్డుకునేవారు. తుఫైల్ బిన్ ఉమర్ దౌసి అలా మక్కాకు వచ్చిన ఒక యాత్రికుడు, ఆయన ఒక మంచి కవి. ఆయన మక్కాకు రాగానే ఖురైషులు ఆయన్ను కలుసుకుని .. తుఫైల్ మీరు మా నగరానికి వచ్చారు. కాని ముహమ్మద్(స) కార్యకలాపాలు ఈ నగరంలో మాకు భరించరానివిగా తయారయ్యాయి. ఆయన మా ఐక్యతను దెబ్బతీశాడు. మా ప్రయోజనాలకు నష్టం కలిగిస్తున్నాడు. ఆయన మాటల్లో మంత్రజాలం ఉంది. ఆయన తండ్రికొడుకుల మధ్య, భార్యభర్తల మధ్య, సోదరుల మధ్య విభేదాలు సృష్టిస్తున్నాడు. కాబట్టి మీరు ఆయన మాటల మాయలో పడకండి. ఆయనతో మాట్లాడకుండా ఉండడం, ఆయన మాటలు వినకుండా జాగ్రత్త తీసుకోవడం మంచిది అని చెప్పారు. తర్వాత తుఫైల్ ఈ విషయం గురించి తెలియజేస్తూ తన వద్దకు వచ్చిన ఖురైషు ప్రతినిధులు తన వద్ద నుంచి ముహమ్మద్(స) మాటలు విననన్న వాగ్దానం తీసుకుని కాని తనను వదిలిపెట్టలేదని చెప్పారు. అందువల్ల ఆయన కాబా గృహానికి వెళ్ళినప్పుడల్లా తన చెవుల్లో దూది పెట్టుకుని వెళ్ళేవారు. ఆ విధంగా ప్రవక్త(స) మాటలు వినబడకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకునేవారు. కాని ఒకరోజు ముహమ్మద్(స) కాబా గృహం వద్ద ప్రార్థన చేస్తుండగా తుఫైల్ అక్కడకువెళ్ళారు. ముహమ్మద్(స) దగ్గర నిలబడ్డారు. కాస్తేపు ఆలోచించారు. తనకు బుద్ధివివేకాలున్నాయి. తాను ఒక కవి, మంచిచెడుల విచక్షణ

తనకు ఉంది. అందువల్ల ప్రవక్త(స) ఏం చెబుతారో తప్పక వినాలని, మంచిదైతే ఆ మాట ఒప్పుకోవాలని, మంచిది కాకపోతే తిరస్కరించాలని నిర్ణయించుకున్నారు. తుఫైల్ ఈవిధంగా ఆలోచిస్తుండగానే ప్రవక్త(స) తన ప్రార్థన ముగించి ఇంటికి వెళ్ళడానికి సిద్ధమయ్యారు. తుఫైల్ ఆయన్ను అనుసరిస్తూ జరిగినదంతా ఆయనకు వినిపించారు. ముహమ్మద్(స) సందేశం ఏమిటో తెలుసుకోవాలన్న ఆసక్తి ఉందని, ఆయన ఉద్యమం గురించి చెప్పాలని కోరారు. ప్రవక్త(స) తన ఉద్యమం గురించి వివరించారు. దివ్యఖుర్ఆన్ నుంచి కొన్ని వాక్యాలు వినిపించారు. ఆ వాక్యాలు విన్న తుఫైల్ అమితంగా ప్రభావితమయ్యారు. ఆ వెంటనే ఇస్లామ్ స్వీకరించారు. ఆ తర్వాత ఆయన తన స్వస్థలానికి తిరిగివెళ్ళి అత్యుత్సాహంగా సత్యసందేశ ప్రచారం కొనసాగించారు. ఆయన ఎంత ఉత్సాహంగా ప్రచారం చేశారంటే, ఆయన తెగ యావత్తు ఇస్లాం స్వీకరించింది. ఇలాంటిదే మరో సంఘటన ఆషా బిన్ ఖైస్ కు సంబంధించినది. ఆయన కూడా మంచి కవి. ఆయన్ను కూడా ఖురైషులు తుఫైల్ మాదిరిగానే అడ్డుకున్నారు. నిజానికి ఆయన ఇస్లామ్ స్వీకరించే ఉద్దేశ్యంతోనే మక్కా నగరానికి వచ్చారు. కాని ఖురైషులు ఆయన్ను చుట్టుముట్టి, ఈ సంవత్సరం తిరిగి వెళ్ళిపోవాలని, ఇస్లామ్ స్వీకరించాలనే ఉంటే మరుసటి సంవత్సరం వచ్చి స్వీకరించాలని పట్టుబట్టారు. ఆయన్ను వాగ్దానం చేయమన్నారు. కాని ఆ మరుసటి సంవత్సరం ఖైస్ మక్కా రాలేకపోయాడు, ఈ లోగా ఆయనకు మృత్యువు వాటిల్లింది.

మరో సంఘటన ఆరాఫీకి సంబంధించినది. అబూ జహల్ అతడి వద్ద నుంచి ఒక ఒంటెను కొన్నాడు. కాని ఒంటెకు ధర చెల్లించలేదు. ఆరాఫీ ఈ విషయంలో సహాయం చేయాలని పలువురిని అభ్యర్థించాడు. అబూజహల్ నుంచి సొమ్ము ఇప్పించడని కోరాడు. కాని ఎవరికి ఆ ధైర్యం లేదు. ఈ సందర్భంగా కొందరు ఆటపట్టించడానికి ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) వద్దకు వెళ్ళమని ఆరాఫీకి చెప్పారు. ముహమ్మద్ మాత్రమే ఈ పని చేయగలరని కూడా చెప్పారు. అలా చెప్పిన వారికి అబూజహల్ కు ప్రవక్త(స) పట్ల ఉన్న వైరం గురించి తెలుసు. అబూ జహల్ నుంచి సొమ్ము ఇప్పించడానికి ప్రవక్త(స) ప్రయత్నిస్తే అబూజహల్ ఆయన్ను అవమానిస్తాడని భావించారు. ఆరాఫీ ప్రవక్త(స) వద్దకు వెళ్లి తన సొమ్ము ఇప్పించాలని కోరాడు. ప్రవక్త(స) అతడిని తనతో రమ్మని చెప్పారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) తిన్నగా అబూజహల్ ఇంటికి వెళ్ళి తలుపు తట్టారు. లోపలి నుంచి అబూజహల్ ఎవరోచూరని అడిగాడు. తాను ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) వచ్చానని, బయటకు రమ్మని ముహమ్మద్

అన్నారు. అబూజహల్ బయటకు రావడమేకాదు, కిమ్మనకుండా ఆరాఫీకి ఇవ్వవలసిన సొమ్ము చెల్లించాడు. ఈ సంఘటన ప్రభావం ఆరాఫీపై ఎంతగా ఉంటుందో ఊహించండి. ఆరాఫీపై మాత్రమే కాదు, మక్కా నగర ప్రజలపై ఈ సంఘటన ఎలాంటి ప్రభావాన్ని వేస్తుందో ఆలోచించండి.

ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) సందేశం హజ్ యాత్రకు వచ్చినవారి ద్వారా మదీనా నగరానికి కూడా చేరుకుంది. మదీనా నుంచి ప్రజలు బృందాలుగా మక్కా నగరానికి వచ్చారు. ప్రవక్త(స) సందేశాన్ని శ్రద్ధగా విన్నారు. దివ్యఖుర్ఆన్ వాక్యాలను అలకించారు. ఈ వాక్యాలు వారిపై అపరిమిత ప్రభావాన్ని వేశాయి. ఎంతో సంతోషంగా ఇస్లామ్ స్వీకరించారు. ఖురైష్ వ్యతిరేకులు వారి వద్దకు కూడా వెళ్ళారు. వారికి నచ్చజెప్పి ముహమ్మద్(స)కు దూరమయ్యేలా చేయాలనుకున్నారు. కాని మదీనానుంచి వచ్చి ఇస్లామ్ స్వీకరించినవాళ్ళు తమ విశ్వాసంపై స్థిరంగా నిలబడ్డారు. అకాబా అనే ప్రదేశంలో మదీనా వాసులు మొదట ప్రవక్త(స)ను కలుసుకున్నారు. ఆయన చేతిమీదుగా ప్రతిజ్ఞ చేశారు. అకాబా వద్ద రెండవసారి మదీనా వాసులు ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను కలుసుకోవడం అత్యంత రహస్యంగా జరిగింది. ఖురైషుల వైరం చాలా తీవ్రంగా ఉండడం వల్ల రాత్రి చీకటిలో ఈ రహస్యసమావేశం జరిగింది. కాని ప్రవక్త(స) వద్ద ప్రతిజ్ఞ చేసి మదీనావాసులు తిరిగి తమ శిబిరం చేరుకోగానే మక్కా ఖురైషులు వారిపై దాడి చేశారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను వాళ్ళు మదీనా తీసుకువెళుతున్నారా అని ప్రశ్నించారు. మక్కా నగరంలో అలజడి, విభేదాలు సృష్టించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారా అని నిలదీశారు. మదీనా వాసులు తమ ప్రతిజ్ఞ గురించి రహస్యంగా ఉంచి మక్కా ఖురైషులకు నచ్చజెప్పి పంపించేశారు. కాని మక్కా ఖురైషులు మదీనా వారిపై గట్టి నిఘా ఉంచారు. మదీనాలో బోధనలు చేయడానికి నియమించబడిన ఇద్దరు వ్యక్తులను చివరకు పట్టుకున్నారు.

ఆ ఇద్దరిలో ఒక వ్యక్తి ముంజార్ బిన్ అమ్, చాలా సన్నగా, బలహీనంగా ఉండేవారు. అతను ఎలాగోలా ఖురైషుల చెర నుంచి తప్పించుకున్నాడు. రెండవ వ్యక్తి సాద్ బిన్ ఉబాదా, ఇతడిని పట్టుకుని ఖురైషులు మక్కా తీసుకొచ్చారు. కాళ్ళు చేతులు విరిచికట్టేసి భయంకరంగా కొట్టారు. చివరకు జుబైర్ బిన్ ముతిమ్, హారిస్ బిన్ హర్బీలు కలుగజేసుకుని అతడిని కాపాడారు.

ప్రవక్త(స) వ్యతిరేకుల్లో నజ్జ్ బిన్ హారిస్ ప్రముఖుడు. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) నుంచి ఆయన మద్దతుదారులను వేరు చేయడానికి అతడు ఒక కొత్త పద్ధతి

కనిపెట్టాడు. అతడు తరచూ తన వ్యాపార పనులపై ఈరాన్ వెళ్ళి వస్తూ వుండేవాడు. అక్కడి నుంచి ఈరాన్ కు చెందిన ప్రాణయోధుల కథలు మోసుకు వచ్చేవాడు. ఇందులో చాలా వరకు కల్పిత కథలు కూడా ఉండేవి. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) చెప్పే ఆద్, సమూద్ జాతుల కథల కన్నా ఈరాన్ కు చెందిన రుస్తుం, అస్సాందియార్ల కథలు చాలా ఆసక్తికరంగా ఉంటాయి వినండంటూ ఆ కథలు వినిపించేవాడు. ఈ వ్యక్తి గురించి దివ్యఖుర్ఆన్ క్రింది వాక్యంలో చక్కగా తెలియజేసింది.

“జ్ఞానం లేకుండానే ప్రజలను అల్లాహ్ మార్గం నుండి తప్పించటానికి, ఈ మార్గం వైపునకు పిలిచే పిలుపును ఎగతాళి చేయటానికి మానవులలోనే మనస్సును రంజింపజేసే ప్రసంగాన్ని కొనుక్కుని తీసుకువచ్చేవాడు కూడా ఒకడు ఉంటాడు”
(దివ్యఖుర్ఆన్ 31 : 6)

ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) బోధనల పట్ల ఆసక్తి చూపిస్తున్న వారిని తన వైపునకు ఆకర్షించడానికి ఇతడు పాటలు పాడే అమ్మాయిలను కూడా నియమించేవాడు. విచిత్రమేమిటంటే ఈ నజ్ర్ బిన్ హారిస్ ఒకసారి ఖురైషుల సమావేశంలో అబూ జహల్ ను ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాడు.

ఖురైష్ ప్రజలారా, మీరిప్పుడు పెద్దసమస్యను ఎదుర్కొంటున్నారు. భవిష్యత్తులో మీకు ముహమ్మద్(స) నుంచి తప్పించుకునే మార్గం ఏదీ ఉండదు. ముహమ్మద్(స) ఒకప్పుడు మీ అందరి ప్రశంసలు పొందిన యువకుడు. మీ అందరికన్నా ఎక్కువ నిజాయితీ కలిగినవాడు. మీ అందరికన్నా విశ్వసనీయుడు. ఆయన ప్రౌఢ వయసుకు చేరుకున్నప్పుడు ఆయన ఒక సందేశాన్ని మీకు ఇస్తున్నాడు. ఇప్పుడు మీరు ఆయన్ను జ్యోతిష్కుడని అంటున్నారు. మంత్రగాడని, కవి అని, పిచ్చివాడని అంటున్నారు. ఈ ఆరోపణలేవీ సత్యాలు కావు. ఖురైష్ ప్రజలారా మీరు తీసుకుంటున్న నిర్ణయాలపై ఆలోచించండి. దేవుని తోడు, భవిష్యత్తులో మీకు పెద్ద విషయమే ఎదురుకాబోతోంది అన్నాడు. అంటే ఆ వ్యక్తికి ప్రవక్త(స) ఉద్యమం గురించిన పూర్తి అవగాహన ఉంది. అతను ప్రవక్త(స)ను వ్యతిరేకించడం అన్నది ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా, జాగ్రత్తగా ఆలోచించి తీసుకున్న నిర్ణయమే. కాని భావావేశాలను రెచ్చగొట్టడం ద్వారా ఒక నిర్మాణాత్మకమైన ఉద్యమాన్ని అడ్డుకోవడం సాధ్యంకాదు. ఇలాంటి ప్రయత్నాలు పట్టిష్టమైన ఉద్యమాన్ని నిరోధించలేవు. ఈ ప్రయత్నాలు త్వరలోనే నీరుగారిపోతాయి. అలాగే జరిగింది. అన్నిరకాల ప్రయత్నాలు, హింసా దౌర్జన్యాలు, అసత్య ప్రచారాలు అన్నీ విఫలమైన తర్వాత, సత్య సందేశ ప్రచారం విస్తరిస్తున్న వేగాన్ని చూసి, ఈ

ఉద్యమం భవిష్యత్తులో అందుకోబోయే ఎత్తుల్ని గమనించి ప్రత్యర్థులు రాజీ సూత్రాలతో ముందుకు వచ్చారు. ముహమ్మద్ (స)తో బేరసారాలు చేయాలనుకున్నారు. కాని స్థిరమైన సూత్రాలు, పునాదులపై నిలబడిన ఉద్యమం రాజీ బాట పట్టడం అన్నది అసాధ్యం. ఈ రాజీ సూత్రాల్లో ఒకటేమిటంటే, ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) ఖురైషుల దేవతా విగ్రహాలకు వ్యతిరేకంగా ఏమీ మాట్లాడరాదు. ఖురైషులు ఆచరిస్తున్న ప్రస్తుత మతాచారాలకు విరుద్ధంగా ఏదీ చెప్పరాదు. కేవలం నైతిక ప్రమాణాలు బోధించడానికి మాత్రమే పరిమితం కావాలి. లేదా మరేదైనా తనకిష్టం వచ్చిన బోధనలు చేసుకోవచ్చు. అంటే అద్వైతమిటి. ప్రస్తుతం ఆచరణలో ఉన్న సాంఘిక వ్యవస్థ, ఖురైషుల రాజకీయ, ధార్మిక నాయకత్వం యధావిధిగా కొనసాగనివ్వాలి. అంటే మరోమాటలో చెప్పాలంటే ఇస్లామీయ ఉద్యమ లక్ష్యాలను వదులుకోవాలి. ఈ రాజీ ఫార్ములాను నిర్ణయంధ్వంగా తిరస్కరించడం జరిగింది.

ఇలాంటి మరో రాజీ ఫార్ములా గురించి స్వయంగా దివ్యఖుర్ఆన్ ప్రస్తావించింది.

“దీనికి బదులుగా మరొక ఖురాను తీసుకురా లేదా ఇందులో సవరణలు చెయ్యి”
(దివ్యఖుర్ఆన్ 10 : 15)

ప్రవక్త(స) ఈ ప్రతిపాదనకు దైవిక ఆదేశాలతో క్రిందివిధంగా జవాబిచ్చారు

“ఇందులో నా అంతట నేను మార్పులు చేర్పులు చేయడం నా పని ఎంత మాత్రం కాదు. నేను నా వద్దకు పంపబడే వహీని మాత్రమే అనుసరిస్తాను. నేను గనుక నా ప్రభువు పట్ల అవిధేయత చూపితే, ఒక పెద్ద భయంకరమైన దినం నాడు పడే శిక్షకు నేను భయపడుతాను.” (దివ్యఖుర్ఆన్ 10 : 15)

“ఒక అబద్ధవిషయాన్ని సృష్టించి దానిని అల్లాహ్ కు అపాదించే వాడికంటే లేదా అల్లాహ్ యొక్క నిజమైన ఆయతులను అబద్ధాలుగా నిర్ధారించే వాడికంటే పరమ దుర్మార్గుడెవడంటాడు?”
(దివ్యఖుర్ఆన్ 10: 17)

మరోవిధమైన రాజీ సూత్రం కూడా ముందుకు వచ్చింది. ప్రవక్త(స) తన పద్ధతీ చేరిన బడగు వర్గాల వారిని వెనక్కి పంపేయాలని, వారిని చేర్చుకోరాదని, సాంఘికంగా ఉన్నత హోదా కలిగిన వారిని మాత్రమే చేర్చుకుని వారికి నాయకుడిగా ఉండాలని, బడుగు, బలహీనవర్గాలు ఉన్నత వర్గాలతో కలిసి కూర్చునే అర్హత లేని వారని ప్రతిపాదన వచ్చింది. ఉన్నత వర్గాల కోసం మాత్రమే ప్రవక్త(స) ఈ ఉద్యమాన్ని నడిపితే వారు అందరూ అందులో చేరుతారని ఈ ప్రతిపాదన తాత్పర్యం.

ఈ ప్రతిపాదనకు కారణం ఉన్నత వర్గాలు ఉద్యమంలో చేరాలన్న ఆత్మతతో ఉండడం కాదు. ఉద్యమానికి వెన్నుదన్నుగా ఉన్నవారిని ఉద్యమం నుంచి దూరం చేయాలన్న దుష్ట తలంపు ఈ ప్రతిపాదన వెనుక దాగివుంది. తీవ్రమైన హింసా దౌర్జన్యాలు భరించి ప్రవక్త(స) వెంట ఉన్న వారిని ఆయనకు దూరం చేయాలని ఈ ప్రతిపాదనతో ముందకు వచ్చారు. దివ్యఖుర్ఆన్ ఈ ప్రతిపాదనలోని దుష్ట తలంపును గుర్తించింది. ప్రవక్త(స)కు వెంటనే దేవుని తరపు నుంచి ఖుర్ఆన్ వాక్యాలు అవతరించాయి. దేవుని రాత్రింబవలు ప్రార్థిస్తున్న వారిని ప్రవక్త(స) తన నుంచి దూరం చేసుకోరాదని, ఉద్యమాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నవారికి స్థానం కల్పించడం కోసం ఉద్యమం వెంట నడుస్తున్న వారిని పక్కన పెట్టరాదని పేర్కొనడం జరిగింది.

“విశ్వాసులలో నిన్ను అనుసరించే వారిపట్ల మృదువుగా మెలుగు”

(దివ్యఖుర్ఆన్ 26 : 215)

ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) ఖురైష్ పెద్దలతో ఒక సమావేశంలో ఉన్నప్పుడు ఒక గుడ్డి సహచరుడు, ఇబ్నె ఉమ్మే మక్తూమ్ అక్కడికి వచ్చారు. ప్రవక్త(స) ఆయన పట్ల అంతగా ఆసక్తి చూపించకుండా ఖురైషులతో ఎక్కువ శ్రద్ధగా మాట్లాడారు. ఈ వైఖరిని కూడా దివ్యఖుర్ఆన్ నిరసించింది. ఒకసారి ఖురైషులతో సమావేశం సందర్భంగా ఉత్బా బిన్ రాబియా కొన్ని ప్రతిపాదనలు చేశారు. ఖురైషులు ఆ ప్రతిపాదనలు చేయడానికి ఉత్బాను ఎన్నుకున్నారు. ఉత్బా చక్కని భాషలో చాలా మర్యాదపూర్వకంగా, చాలా మృదువైన శైలిలో తన ప్రతిపాదనలు ఉంచాడు. అవి ఏమిటంటే, ఈ ఉద్యమం ద్వారా ప్రవక్త(స) ధన సంపదలు పొందాలనుకుంటే ఖురైషులు అరేబియాలో ప్రవక్త(స)ను అత్యంత ధనికుడిగా చేసేంత సంపద ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. ప్రవక్త(స) ఖురైషులకు నాయకుడిగా మారాలనుకుంటే, ఆయన్ను నాయకుడిగా చేసుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. ఆయన అనుమతి లేకుండా ఖురైషులు ఏ నిర్ణయమూ తీసుకోరు. ఆయన పాలకుడిగా మారాలనుకుంటే ఆయన్ను రాజుగా ఎన్నుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. ఒకవేళ ఆయన ఏదన్నా భూతం (జిన్) ప్రభావంలో ఉంటే దానిని తొలగించడానికి అయ్యే ఖర్చునంతా భరించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. ఈ ప్రతిపాదనలన్నింటినీ ప్రవక్త(స) విన్నారు. ఉత్బా తన మాటలు ముగించిన తర్వాత దివ్యఖుర్ఆన్లోని హామిమ్ సూరాలోని మొదటి ఐదు వాక్యాలు పఠించారు.

“హా..మీమ్. స్పష్టమైన ఈ గ్రంథం సాక్షిగా! మీరు అర్థం చేసుకోవాలని మేము దీనిని అరబ్బీ భాషలో ఖురాసుగా చేశాము. వాస్తవానికి ఇది మా

వద్ద ఉన్న మాతృ గ్రంథం(ఉమ్ముల్ కితాబ్)లో లిఖించబడి ఉన్నది. మహూ న్నతమైన స్థానం గల వివేకంతో నిండిన గ్రంథం అది. ఇప్పుడు మేము మీతో విసిగిపోయి (కేవలం మీరు హద్దులు మీరిపోయారనే కారణంగా) ఈ హితబోధను మీ వద్దకు పంపటం మానేయాలా?”

(దివ్యఖుర్ఆన్ 43 : 1-5)

ఉత్బా మౌనంగా ఈ వాక్యాలను విన్నాడు. ఈ వాక్యాలు పఠించిన తర్వాత ప్రవక్త(స) అతడితో నేను చెప్పేదేమిటో ఇప్పుడు మీరు విన్నారు. ఇక మీరు మీ అష్టం వచ్చినట్లు చేసుకోవచ్చు అన్నారు. ఉత్బా వెనుతిరిగి ఖురైషుల వద్దకు వెళ్ళిపోయాడు. ఆయన ముఖం పాలిపోయి ఉండడాన్ని చూసి వాళ్ళు నిర్ఘాత పోయారు. ఏమైందని అడిగిన తర్వాత ఉత్బా వారితో ఇలా అన్నాడు. “ఇలాంటి పఠనాన్ని నేనెన్నడూ వినలేదు. దేవుని తోడు, అది కవితవ్వం కాదు, మంత్రతంత్రాలు కావు, జ్యోతిష్యమూ కాదు, ఖురైష్ ప్రజలారా, నా మాటలు వినండి. ఈ వ్యవహారాన్ని నాకు వదిలేయండి. ఆ మనిషిని ఆయన ఇష్టం వచ్చినట్లు చేసుకోనివ్వండి. ఆయన పనిలో ఆటంకాలు సృష్టించకండి. దేవుని తోడు, నేను విన్న పఠనం గొప్ప మార్పులు సాధించే పఠనం. అరేబియా ప్రజలు ఆయన సందేశాన్ని స్వీకరిస్తే, మిమ్మల్ని తొలగించడానికి పెద్దగా ప్రయత్నం అవసరం ఉండదు. కాని ఆయన అరేబియాపై అధిపత్యం సంపాదిస్తే ఆయన రాజ్యం నిజానికి మీ రాజ్యమే అవుతుంది. ఆయన శక్తి అధికారాలు మీవే అవుతాయి. ఆయన ద్వారా మీరు అత్యంత అదృష్టవంతులు కాగలరు.”

ఉత్బా మాటలు విని ఖురైషులు ఎగతాళిగా నవ్వారు.

ఉత్బా నువ్వు కూడా ఆయన మాయలో పడిపోయావు అన్నారు.

ఇలాంటిదే మరో ప్రయత్నం కూడా జరిగింది. ఉత్బా బిన్ రాబియా, సైబా బిన్ రాబియా, అబూ సుఫ్యాన్ బిన్ హర్బ్, నజ్ర్ బిన్ హారిస్, కల్బా అబ్దుల్ బక్రారి బిన్ హిషామ్, అస్వద్ బిన్ ముతల్లిబ్, జమా బిన్ అస్వద్, వాలిద్ బిన్ ముగిరా, అబూజహల్ బిన్ హిషామ్, అబ్దుల్లా బిన్ అబీ ఉమయ్యా, ఆన్ బిన్ వాయిల్, నబియా, మునబ్బా, ఉమయ్యాబిన్ ఖల్ఫ్ తదితరులు కాబా వద్ద సమావేశమయ్యారు. అక్కడికి ముహమ్మద్(స)ను పిలువనంపారు. ప్రవక్త(స) అక్కడికి చేరుకున్నారు. అప్పుడు మళ్ళీ ఉత్బా ప్రతిపాదనను మరోసారి ఆయన ముందు పెట్టడం జరిగింది. ప్రవక్త(స) వారికి ఇలా జవాబిచ్చారు. నా ఉద్దేశ్యం మీరనుకుంటున్నది కాదు. నేను

ఈ ఉద్యమాన్ని సంపద కూడగట్టడానికి ప్రారంభించలేదు. జాతికి నాయకుడు కావడానికి లేదా రాజుగా మారడానికి ఇదంతా చేయడంలేదు. నిజానికి దేవుడు నన్ను మీ వద్దకు పంపించాడు. దైవప్రవక్తగా పంపించాడు. నాకు దైవిక చట్టాలను ఇచ్చాడు. మిమ్మల్ని హెచ్చరించాలని, మీకు శుభవార్తలు తెలియజేయాలని నన్ను పంపించాడు. కాబట్టి నేను దేవుని ఆదేశాలను మీకు తెలియజేస్తున్నాను. మీ సంక్షేమం కోసం నా బాధ్యతను నేను నిర్వర్తించాను. ఇప్పుడు నేను మీకు చెప్పినది మీరు అంగీకరిస్తే అది మీకు ఇహపరలోకాల్లో మేలు చేస్తుంది. మీరు తిరస్కరిస్తే నేను సహనంతో దేవుడు మీకు నాకు మధ్య ఎలాంటి తీర్పు ఇస్తాడో దాని కోసం ఎదురుచూస్తున్నాను అన్నారు.

ఈ జవాబు విన్న తర్వాత అవిశ్వాసులకు వారి ఆశలన్నీ అడుగంటిపోయాయి. ఆ తర్వాత వాళ్ళు హాస్యాస్పదమైన డిమాండ్లు చేయడం ప్రారంభించారు. ఉదాహరణకు తమ దేశం చాలా చిన్నదని, నీటి కొరత చాలా ఎక్కువగా ఉందని, జీవనం చాలా కఠినమైపోయిందని, కాబట్టి నీవు దేవుడిని అడిగి మన భూభాగం విశాలంగా మార్చమని చెప్పు, దీనిచుట్టూ ఉన్న కొండలని తొలగించి, సిరియా, ఇరాక్ లలో మాదిరిగా ఇక్కడ కూడా నదులు ప్రవహించేలా చేయమని చెప్పు అని కోరారు. అలాంటిదే మరో హాస్యాస్పదమైన కోరిక, దేవుడు తమ పూర్వీకులందరినీ సమాధుల నుంచి లేపి నిలబెట్టాలని, వారిలో తమ పూర్వీకుడైన ఖాసే బిన్ కలాబ్ లాంటి పెద్దలు కూడా ఉండాలని డిమాండ్ చేశారు. ఖాసే బిన్ కలాబ్ ను సమాధి నుంచి లేపితే నీ సందేశం గురించి ఆయన్నడిగి తెలుసుకుంటామని అన్నారు. ఇవన్నీ చేస్తే దేవుడు నిన్ను ప్రవక్తగా పంపించాడని అంగీకరిస్తామని చెప్పారు. అయితే ఈ పనులేవీ చేయలేకపోతే కనీసం నీవు చెప్పే ఆ దైవిక ఆపద ఏదో మా మీదకు వచ్చేలా చేయి అదీచూద్దాం అన్నారు. ఈ డిమాండ్లన్నీ ప్రవక్త(స) శ్రద్ధగా విన్నారు. ఆ తర్వాత వారితో ఇవన్నీ చేయడానికి నేను పంపబడలేదు అని జవాబిచ్చారు.

ఈ జవాబు చెప్పి ప్రవక్త(స) అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోయారు. ఆయన వెనకే అబ్దుల్లా బిన్ ఉమయ్య కూడా లేచి నిలబడ్డాడు. ముహమ్మద్(స)ను తాను ఎన్నటికీ ప్రవక్తగా అంగీకరించే ప్రసక్తే లేదని, ముహమ్మద్(స) తాము అడిగిన ఏ ఒక్క పని చేసి చూపించలేకపోయారని, ఇప్పుడు ముహమ్మద్ నిచ్చిన వేసుకుని ఆకాశంలోకి అధిరోహించి అక్కడినుంచి దేవదూతలను తన వెంట తీసుకొచ్చినా సరే ఇక

ముహమ్మద్(స)ను ప్రవక్తగా అంగీకరించడం జరగనే జరగదని హాంకరించి వెళ్ళిపోయాడు. ప్రవక్త(స) వివిధ తెగల మధ్య తన ప్రచారం కొనసాగిస్తున్న సందర్భంగా బనూ ఆమిర్ తెగ నాయకుడు బహ్రా బిన్ ఫిరాస్ ప్రవక్త(స) వద్దకు వచ్చాడు. ముహమ్మద్(స) సందేశాన్ని శ్రద్ధగా విన్నాడు. తన తెగవారి వైపు తిరిగి ఇలా అన్నాడు. నేను గనక ఈ యువకుడిని నాతోపాటు తీసుకు వెళ్ళగలిగితే పూర్తి అరేబియా నా స్వాధీనం అవుతుంది అన్నాడు. ఆ తర్వాత అతను ప్రవక్త (స) వైపు తిరిగి ఇలా అన్నాడు. మేము నీ సందేశాన్ని స్వీకరిస్తే నీవు నీ ప్రత్యర్థులపై విజయం సాధించిన తర్వాత, నీ మరణానంతరం ఈ ఉద్యమాన్ని మా ఆధీనం చేస్తానని మాట ఇవ్వగలవా? అని ప్రశ్నించాడు. ఈ ప్రశ్నకు ప్రవక్త(స) జవాబిస్తూ నా తర్వాత వారసుడెవ్వరన్న నిర్ణయం దేవుని చేతిలో ఉంది అన్నారు. అప్పుడు బహ్రా మరింత గుచ్చిగుచ్చి అడుగుతూ మేము నీ సందేశాన్ని స్వీకరించి, వ్యతిరేకుల దాడులను సహించి చివరకు నీవు విజయం సాధించిన తర్వాత ఆ విజయ ఫలాలు ఇతరులకు దక్కడాన్ని మేము ఎలా ఒప్పుకోగలం. ఇలాంటి ఉద్యమంతో మాకు ఎలాంటి సంబంధంలేదు అన్నాడు.

ఇక్కడ గమనించవలసిన వాస్తవమేమిటంటే ముహమ్మద్(స) ఉద్యమంలో ఉన్న శక్తిని బహ్రా గుర్తించాడు. ఈ ఉద్యమాన్ని ప్రభావాన్ని అంచనా వేశాడు. ఈ ఉద్యమం అరేబియాలో ఎలాంటి మార్పులు తీసుకురావచ్చో ఊహించాడు. ప్రవక్త(స) రాజకీయాలతో సంబంధం లేకుండా కేవలం మతబోధ చేసుకునే వారయితే లేదా ధార్మిక బోధనలతో నైతిక సంస్కరణకు ప్రయత్నించే బోధకుడైనట్లయితే బహ్రాకు ఆయన తన వారసుడి గురించి జవాబు చెప్పి ఉండేవారు కాదు. అందుకు బదులుగా ఆయన ఇలా జవాబిచ్చి ఉండేవారు. మిత్రమా, మాలాంటి ధర్మపరాయణుల సంస్కరణ ఉద్యమంలో నాయకత్వం, అధికారాల ప్రస్తావన ఉంటుందా? వారసత్వం అన్నది ఉంటుందా? ప్రాపంచిక ప్రయోజనాలుంటాయా? అని ప్రశ్నించి ఉండేవారు. కాని ప్రవక్త(స) అలా చేయలేదు. తన ఉద్యమం గురించి సమగ్రమైన అవగాహన, తన ఉద్యమంలో ఉన్న రాజకీయ కోణాలు అన్నింటి గురించి పూర్తి అంచనా ప్రవక్త(స)కు ఉన్నాయి. బనూ అమీర్ తెగ నాయకుడు బహ్రా కూడా వాటిని అర్థం చేసుకున్నాడు. అందువల్లనే ఉద్యమ వారసత్వం గురించి ప్రశ్నించాడు. మక్కా నగరంలో ఈ విధంగా ప్రవక్త(స)ను అడ్డుకోవడానికి అనేక ప్రయత్నాలు జరిగాయి. తన ఉద్యమాన్ని కాపాడుకోవడానికి, తన సహచరులను దౌర్జన్యాలు హింసా కాండల నుంచి రక్షించుకోవడానికి ప్రవక్త(స) దిగి వచ్చేలా చేయాలని ప్రత్యర్థులు చాలా

ప్రయత్నించారు. అవిధంగా ఉద్యమ ఉధృతిని తగ్గించాలనుకున్నారు. ఆయన ముందు అనేక ప్రతిపాదనల రూపంలో రాజీ సూత్రాలు తీసుకొచ్చారు. ఈ ప్రతిపాదనలకు వేటికీ ఆయన ఒప్పుకోకపోతే తాము ఎంత ప్రయత్నించినా రాజీకి ఎంత తాపత్రయపడినా ముహమ్మద్(స) స్వయంగా మొండిగా వ్యవహరించారని ప్రచారం చేయడానికి అవకాశాలుండేలా చూసుకున్నారు. ఇది చాలా క్లిష్టమైన పరిస్థితి. చాలా కఠినమైన పరిస్థితి. అందుకే ఈ పరిస్థితిలో దివ్యఖుర్ఆన్ వదేవదే ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను దృఢంగా నిలబడాలని ప్రోత్సహించింది. ఒక సందర్భంగా దైవిక సహాయం వస్తోందని హామీ కూడా వచ్చింది.

“మేము గనుక నీకు మనోబలాన్ని ఇచ్చి ఉండకపోతే నీవు వారి వైపునకు కొంతైనా మొగ్గి ఉండేవాడవు అనేది అసంభవమేమీ కాదు. కాని ఒకవేళ నీవు అలా మొగ్గి ఉంటే, మేము నీకు ప్రపంచంలో కూడా రెట్టింపు శిక్షను రుచి చూపించి ఉండేవారము. పరలోకంలో కూడా రెట్టింపు శిక్షే.”

(దివ్యఖుర్ఆన్ 17: 74,75)

తీవ్రమైన విద్వేషం

ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) సత్యసందేశాన్ని బహిరంగంగా ప్రచారం చేయడం ప్రారంభించిన మరుక్షణం నుంచే హింసాత్మక వ్యతిరేకత ప్రారంభమైంది. హింసా దౌర్జన్యాలు ఒకవైపు కొనసాగుతుండగానే మరోవైపు అనేక రాజీ ప్రతిపాదనలతో ఖురైషులు ఈ ఉద్యమాన్ని నీరుగార్చడానికి ప్రయత్నించారు. కాని ఈ రాజీ ప్రయత్నాలు బెదిరికొట్టిన తర్వాత ప్రవక్త(స) ఉద్యమాన్ని అడ్డుకోవడానికి చేసిన ప్రాపగండ్ విఫలమైన తర్వాత, అందులోను ప్రవక్త(స) సతీమణి హజ్రత్ ఖదీజా(రజి), ప్రవక్త(స)కు వెన్నుదన్నుగా నిలబడిన పినతండ్రి అబూ తాలిబ్ ఇద్దరూ మరణించిన నేపథ్యంలో ఒక్కసారిగా ప్రత్యర్థుల హింసా దౌర్జన్యాలు ఆకాశాన్నంటాయి. కానీ ఈ హింసా దౌర్జన్యాలు ఏ స్థాయిలో జరిగినప్పటికీ అవి ఉద్యమాన్ని బలహీన పరచలేకపోయాయి. ఉద్యమంలో చేరిన వారు కొలిమి మంటల్లో కాగిన ఉక్కులా మరింత దృఢమయ్యారు. ప్రత్యర్థులు ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను లక్ష్యంగా చేసుకుని హింసా దౌర్జన్యాలు కొనసాగిస్తూ వచ్చారు. అయితే ప్రవక్త(స) సహచరులపై కూడా కష్టాల కొండలు విరిగిపడ్డాయి. వారిని చిత్రహింసలకు గురిచేయడం జరిగింది.

ఈ హింసాకాండ గురించిన పూర్తి వివరాలు నేడు లభించడంలేదు. అయినా చరిత్ర కారులు చాలా వివరాలను రికార్డు చేశారు. ఈ వివరాలను చదివితే మనసు ద్రవిస్తుంది. హృదయం భారమవుతుంది.

ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) స్వయంగా అనేక కష్టాలు అనుభవించవలసి వచ్చింది. హింసా దౌర్జన్యాలను భరించవలసివచ్చింది. అయితే తన సందేశాన్ని విశ్వసించి తన వెంట నడుస్తున్న పేద ప్రజలు తీవ్రమైన హింసా దౌర్జన్యాలకు గురికావడం చూసి ఆయన చలించిపోయేవారు. ఎంత హృదయ విదారకరమైన కథలున్నాయంటే, ఉదాహరణకు,

ఇబ్బాబ్ ఇబ్బుల్ ఉర్స్ ఉమీమి ఒక బానిస. ఇస్లామ్ కు పూర్వమే ఆయన్ను ఉమ్మె నుమార్ బానిసగా కొనుక్కున్నాడు. మక్కాలో ఇస్లామ్ ప్రచారం జరుగుతున్నప్పుడు, ముఖ్యంగా అర్కామ్ ఇంటి నుంచి ప్రవక్త(స) సత్యసందేశ కార్యకలాపాలు నిర్వహిస్తున్నప్పుడు ఖబ్బాబ్ ఇస్లామ్ గురించి తెలుసుకుని ఇస్లామ్ స్వీకరించాడు. అంతే ఆయనపై చిత్రహింసల పర్వతాలు విరుచుకుపడ్డాయి. ఖురైష్ క్రూరులు ఆయన్ను భగభగమండుతున్న బొగ్గులపై నెట్టేశారు. ఆయన వెల్లకిలా వాటిపై పడిపోయారు. ఖురైషుల్లో ఒక వ్యక్తి వచ్చి ఆయన ఛాతిపై నిలబడి ఆయన్ను లేవకుండా చేశాడు. ఆయన వీపు కింద భగభగలాడే బొగ్గులు చల్లారే పరకు అలాగే అదిమి పట్టారు. ఖబ్బాబ్ ఈ సంఘటన గురించి తర్వాత వివరిస్తూ హజ్రత్ ఉమర్(రజి)కు తన వీపు చూపించారు. వీపంతా కాలిన వాతలతో తెల్లగా పాలిపోయి ఉండడాన్ని ఉమర్ గమనించారు. ఖబ్బాబ్ వృత్తిరీత్యా కమ్మరి. ఆయన ఇస్లామ్ స్వీకరించిన తరువాత ఆయనకు డబ్బు బాకీ ఉన్నవాళ్ళు ఇవ్వడం మానేశారు. ఇస్లామ్ ను వదిలేస్తేనే ఇవ్వవలసిన డబ్బులు ఇస్తామన్నారు. ఆయన వద్ద పనిచేయించుకుని డబ్బులు ఎగ్గొట్టడం అంటే ఆయన్ను అర్థికంగా చితికిపోయేలా చేసి లొంగదీయాలన్న ప్రయత్నం. కాని ఆయన స్థిరంగా నిలబడ్డారు. మీరేం చేసుకున్నా నేను ఇస్లామ్ ను వదిలేది లేదు పొమ్మన్నారు.

హజ్రత్ బిలాల్(రజి) కూడా ఒక బానిస. ఆయన ఉమయ్యా బిన్ ఖలాఫ్ వద్ద బానిసగా ఉండేవారు. ఆయన ఇస్లామ్ స్వీకరించిన విషయం విని ఆయన యజమాని మిట్ట మధ్యాహ్నం ఎడారిలో మండుతున్న ఇసుకపై ఆయన్ను పడవేశాడు. ఒక పెద్ద బండరాయి ఆయన ఛాతిపై ఉంచాడు. ఇస్లామ్ ను వదిలేయకపోతే ఇలాగే

చచ్చేవరకు ఉంచుతానని ఉమయ్యా హెచ్చరించాడు. కాని హజ్రత్ బిలాల్ (రజి) ఒకటే సమాధానం ఇచ్చారు. అది, “దేవుడు ఒక్కడే, దేవుడు ఒక్కడే...” ఈ మాటలు విని ఉమయ్యా మరింత రెచ్చిపోయాడు. హజ్రత్ బిలాల్(రజి) మెడకు ఒక తాడు కట్టి, ఆ తాడు వివరన ఆకతాయి పిల్లల చేతికి ఇచ్చి వీధుల్లో లాక్కుంటూ తిరగ మన్నాడు. ఒక్కోసారి ఆయన్ను పశువుల తోలులో చాపలా చుట్టేసి హింసించేవారు. ఇంకోసారి మిట్ట మధ్యాహ్నం మందుటెండలో ఉక్కు కవచం తొడిగి కూర్చుండ బెట్టేవారు. చివరకు హజ్రత్ అబూ బక్ర(రజి) ఆయన్ను మరో బానిసకు బదులుగా కొని ఆయనకు స్వేచ్ఛ ప్రసాదించారు.

కహతాన్ తెగకు చెందిన అమ్మార్ బిన్ యాసిర్ ఉదంతం కూడా వినండి. అమ్మార్ తండ్రి యాసిర్ తన ఇద్దరు సోదరులతో కలిసి మక్కా నగరానికి ఒకసారి వచ్చాడు. వాళ్ళు తప్పిపోయిన తమ సోదరుడిని వెదకడానికి మక్కా నగరానికి వచ్చారు. యాసిర్ సోదరులు ఇద్దరు తర్వాత మక్కా నుంచి తమ స్వస్థలానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయారు. కాని యాసిర్ మాత్రం మక్కాలోనే ఉండిపోయాడు. అక్కడే పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. ఆయన కుటుంబం యావత్తు ఇస్లామ్ స్వీకరించింది. తీవ్రమైన హింసాకాండను చవిచూసింది. యాసిర్ కుమారుడు అమ్మార్ ను వేడి వేడి ఇసుకపై విసిరివేసి స్పృహ తప్పేవరకు చావగొట్టేవారు. యాసిర్ దంపతులను నీటిలో ముంచి ఊపిరాడకుండా చేసేవాళ్ళు. కణకణలాడే బొగ్గులపై పడుకోబెట్టేవారు. ఎన్ని కష్టాలు పడినా వాళ్ళు నమ్మిన ఉద్యమాన్ని వదల్లేదు. ప్రవక్త(స) స్వయంగా వారి వద్దకు వచ్చి ఓదార్చే వారు. కష్టాలు తొలగిపోతాయని, మంచి రోజులు రానున్నాయని చెప్పేవారు. అమ్మార్ తండ్రి యాసిర్ కూడా చివరకు హింసా దౌర్జన్యాలకు బలయ్యాడు. అమ్మార్ ఇస్లామ్ స్వీకరించినప్పుడే సుహైబ్ కూడా ఇస్లామ్ స్వీకరించారు. ఆయన్ను ఖురైషులు ఎంత తీవ్రంగా కొట్టారంటే చివరకు ఆయన మానసిక సమతుల్యాన్ని కోల్పోయారు. ముస్లిములు మక్కాలో దౌర్జన్యాలు భరించలేక మదీనా నగరానికి వలస వెళుతున్నప్పుడు సుహైబ్ కూడా మదీనా బయలుదేరారు. కాని ఖురైషులు ఆయన్ను అడ్డుకుని ఆయన తన సంపద అంతా మక్కాలో వదిలేసి కట్టు బట్టలతో వెళ్ళాలని అన్నారు. సుహైబ్ అలాగే సంపద యావత్తు మక్కాలో వదిలి ఉత్తచేతులతో మదీనా వెళ్ళవలసి వచ్చింది. అబూ ఫకీ జుహాని కూడా ఒక బానిస. ఆయన సఫ్వాన్ బిన్ ఉమయ్యా వద్ద బానిసగా ఉండేవారు. హజ్రత్ బిలాల్ (రజి) ఇస్లామ్ స్వీకరించినప్పుడే ఈయన కూడా ఇస్లామ్ స్వీకరించాడు. ఉమయ్యాకు ఈ విషయం తెలిసింది. అబూ ఫకీ జుహానీ కాళ్ళకు పెద్ద తాడు కట్టి ఎడారి వేడి

ఇసుకలో ఆయన్ను బరబరా ఈడ్చి హింసించాడు. దారిలో ఒక బొద్దింక కనబడితే ఇదా నీ దేవుడు అని పరిహసించాడు.

అబూ ఫకీ జుహానిస్తూ, నా దేవుడు అల్లాహ్ ఆయనే నీకు కూడా దేవుడు అన్నారు. ఇది విని రెచ్చిపోయిన ఉమయ్యా పూర్తి బలంతో అబూ ఫకీ మెడకు కట్టిన తాడు పట్టి లాగాడు. అబూ ఫకీ దాదాపు చనిపోయినంత వనయ్యింది. కాని దేవుడి దయవల్ల ఆయన బతికారు. మరోసారి చాలా బరువైన పెద్ద బండరాయి ఆయన రొమ్ముపై పెట్టాడు. ఆ బరువుకు ఆయన నాలుక బయటకు వచ్చేసింది. ఆయన కాళ్ళకు చేతులకు ఉక్కు సంకెళ్ళు వేసి ఆయన్ను వేడి వేడి ఎడారి ఇసుకపై పారేసేవారు. ఈయన్ను కూడా హజ్రత్ అబూబక్ర(రజి) కొని స్వేచ్ఛ ఇచ్చారు.

లుబైనా ఒక బానిస అమ్మాయి. హజ్రత్ ఉమర్(రజి) వద్ద బానిసగా ఉండేది. అప్పటికీ హజ్రత్ ఉమర్ ఇస్లామ్ స్వీకరించలేదు. ఇస్లామ్ స్వీకరించక ముందు ఉమర్ ఆమెను చావచితగొట్టేవారు. కొట్టి కొట్టి తాను అలిసిపోయే వరకు కొట్టేవాడు. జుహైరా కూడా ఉమర్ వద్ద బానిసగా ఉన్న అమ్మాయి. ఆమెను కూడా జాలిలేకుండా కొట్టేవారు. అబూ జుహల్ ఒకసారి ఆమెను ఎంత నిర్ణయంగా కొట్టాడంటే ఆమెకు దెబ్బల వల్ల కంటిచూపు పోయింది. హజ్రత్ అబూబక్ర(రజి) ఆమెను కొని స్వేచ్ఛ ఇచ్చారు. నాహ్దియా, ఉమ్మో అబీస్లు కూడా బానిస అమ్మాయిలు. వీళ్ళద్దరు కూడా ఇస్లామ్ స్వీకరించిన తరువాత తీవ్రమైన హింసాకాండకు బలయ్యారు. హజ్రత్ ఉస్మాన్(రజి) మక్కాలో గౌరవ ప్రదమైన మనిషి. ఆయన ఇస్లామ్ స్వీకరించినందుకు ఆయన పినతండ్రి హాకమ్ ఇబ్నల్ ఆస్ చావగొట్టాడు. హజ్రత్ అబూజర్(రజి) ఇస్లామ్ స్వీకరించిన వెంటనే కాబా గృహానికి వెళ్ళి అందరి ముందు బహిరంగంగా తాను ఇస్లామ్ స్వీకరించానని ప్రకటించారు. అంతే, ఖురైషులు ఆయన్ను చుట్టుముట్టి ముష్టిఘాతాలు కురిపించారు. స్పృహ తప్పి కింద పడిపోయేవరకు ఆయన్ను కొడుతూనే ఉన్నారు. ప్రవక్త (స) పినతండ్రి హజ్రత్ అబ్బాస్(రజి) ఆయన్ను కాపాడారు. కాని హజ్రత్ అబూజర్(రజి) మరుసటి రోజు మళ్ళీ కాబా గృహానికి వెళ్ళారు. మళ్ళీ బహిరంగంగా తాను ఇస్లామ్ స్వీకరించానని ప్రకటించారు. మళ్ళీ ఖురైష్ శత్రుగణం ఆయనపై విరుచుకుపడి భయంకరంగా కొట్టడం ప్రారంభించింది. హజ్రత్ జుబైర్ ఇబ్నల్ అవ్వామ్ ఇస్లామ్ స్వీకరించినప్పుడు ఆయన పినతండ్రి అతడిని ఒక చాపలో చుట్టి, ఆయన ముక్కు వద్ద పొగపెట్టాడు. ఎంత హింసించినా తాను ఇస్లామ్ ను వదిలేది లేదని, విగ్రహారాధన చేసేది లేదని హజ్రత్ జుబైర్ ఖచ్చితంగా చెప్పేవారు.

సాద్ ఇబ్నె వఖ్ఖాన్ హజ్రత్ ఉమర్(రజి)కు సోదరుడవుతాడు. సాద్ ఇస్లామ్ స్వీకరించాడని తెలిసి ఉమర్ ఆయన్ను తాళ్ళతో కట్టేశారు. ఆయన్ను అత్యంత క్రూరంగా హింసించారు. తరువాత అబ్దుల్లా ఇబ్నె మసూద్ ఇస్లామ్ స్వీకరించిన తర్వాత కాబా గృహంలో దివ్యఖుర్ఆన్ ను బిగ్గరగా పఠించారు. ఖురైష్ శత్రుగణం ఆయనపై విరుచుకుపడి అత్యంత క్రూరంగా కొట్టారు. వాళ్ళంత కొట్టినా ఆయన దివ్యఖుర్ఆన్ పారాయణం అపలేదు. చివరకు రక్తమోడే శరీరంతో ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళారు. ఉస్మాన్ బిన్ మాజూన్ ఇస్లామ్ స్వీకరించిన తర్వాత ఆయనపై దౌర్జన్యాలు అంతగా జరగలేదు. అందుక్కారణం ఏమంటే ఆయన వలీద్ బిన్ ముగిరా రక్షణలో ఉన్నారు. కాని తన తోటివారు, తనతో పాటు ఇస్లామ్ స్వీకరించినవారు తీవ్రమైన హింసా దౌర్జన్యాలకు గురికావడం, తాను మాత్రం ఒక అవిశ్వాసి రక్షణలో ఉండడం వల్ల క్షేమంగా ఉండడంచూసి ఆయన చాలా సిగ్గుపడ్డాడు. అంతే ఆయన వలీద్ బిన్ ముగిరా రక్షణ నుంచి తన్నుతాను పక్కకు తప్పించుకున్నారు. తన రక్షణ బాధ్యత వలీద్ బిన్ ముగిరాపై ఇక లేదని ప్రకటించారు. వలీద్ రక్షణ ఆయనకు ఇక లేదని తెలిసిన ఖురైషులు ఆయనపై పడి భయంకరంగా కొట్టారు. ఆ దెబ్బలకు ఆయన ఒక కన్ను పూర్తిగా దెబ్బతింది. ఈ విషయం తెలిసి వలీద్ ఆయన వద్దకు వచ్చి నువ్వు గనక నా రక్షణలో ఉంటే ఆ కన్ను పోయేది కాదు గదా అన్నాడు. దానికి ఉస్మాన్ జవాబిస్తూ తాను ప్రస్తుతం అత్యున్నతుడు, వలీద్ కన్నా అత్యంత గౌరవనీయుడు అయిన దేవుని శరణులో ఉన్నానని, కాబట్టి రెండో కన్నుపోయినా కూడా బాధపడే ప్రసక్తి లేదని అన్నారు.

హజ్రత్ ఉమ్మె షారిక్ ఇస్లామ్ స్వీకరించినప్పుడు, ఆమె బంధువులు ఆమెను మందే ఎండలో నిలబెట్టారు. ఆమెకు ఆహారం ఇచ్చి ఆ తర్వాత తాగడానికి మంచినీరు ఇవ్వకుండా వేధించారు. ఈ చిత్రహింస మూడు రోజులపాటు నిరంతరంగా కొనసాగింది. ఇస్లామ్ వదిలేయకపోతే ఇలాగే పడి వుంటావని బెదిరించారు. ఎండదెబ్బకు ఆమె మెదడు మొద్దుబారిన స్థితిలో ఎవరు ఏమి అడుగుతున్నారో కూడా ఆమెకు చాలాసేపు అర్థంకాలేదు. చివరకు అర్థమైన తర్వాత నిక్కచ్చిగా దేవుడు ఒక్కడే, దేవుని తోడు నేను నా విశ్వాసంపై స్థిరంగా ఉన్నాను అని ప్రకటించారు. ఖాలిద్ ఇబ్నల్ ఆస్ ఇస్లామ్ ను స్వీకరించిన నేరానికి ఆయన తండ్రి తీవ్రంగా కొట్టాడు. ఆయన తల పగిలిపోయింది. అన్నపానీయాలు లేకుండా మాధ్యమం జరిగింది. ఏదిఏమైనా ఆయన తాను నమ్మిన విశ్వాసాన్ని వదిలేది లేదని బలంగా చెప్పారు.

వీళ్ళేకాదు, హజ్రత్ అబూబక్ర, తల్హా, వలీద్ బిన్ వలీద్, అయాష్ బిన్ అబీ రాబియా, సల్మా బిన్ హిషామ్ తదితరులు భయంకరమైన హింసాకాండకు గురయ్యారు. ఇస్లామ్ స్వీకరించిన వారిపై ఖురైష్ అవిశ్వాసులు ఎంత అటవికంగా, ఎంత అమానుషంగా దౌర్జన్యాలకు దిగేవారో ఎంత క్రూరంగా హింసించేవారో అర్థం చేసుకోవడానికి హజ్రత్ ఉమర్ తన చెల్లెలిని, చెల్లెలి భర్తను ఇస్లామ్ స్వీకరించినందుకు అమానుషంగా చావగొట్టిన ఒక్క సంఘటన చాలు.

ఖురైషులు ఇస్లామ్ స్వీకరించిన వారిని ఎలాంటి హింసలకు గురిచేసేవాళ్ళో తెలుసుకోవడానికి ఇవి కొన్ని ఉదాహరణలు మాత్రమే. ప్రవక్త(స) సందేశం విని ఆయన ఉద్యమంలో చేరిన ప్రతి ఒక్కరికి ఈ అణిచివేతలు, అమానుష హింసాకాండలు తప్పలేదు.

అబిసీనియాకు వలస

మనిషి ఎన్ని కష్టాలను భరించగలడు? హింసా దౌర్జన్యాలను ఎంతవరకు సహించగలడు? మనిషి అపరిమితంగా కఠిన పరిస్థితులను తట్టుకోవడం సాధ్యం కాదు. ఇస్లామ్ స్వీకరించిన వాళ్ళు తమ సహనాన్ని అప్పటికే చాటిచెప్పారు. పళ్ళ బిగువున బాధలు భరిస్తూ వచ్చారు. మరోవైపు అణిచివేతలు, అఘాయిత్యాలు, హింసోన్మాదం నానాటికి మితిమీరిపోతోంది. ఈ పరిస్థితిని ప్రవక్త(స) గ్రహించారు. తాను ఎంత ఓదార్చినా, ఎంత ఊరడించినా, ఎంత ధైర్యం చెప్పినా తనకున్న గుప్పెడు మంచి సహచరుల సహనం నశించిపోయే పరిస్థితి వస్తుందనీ, వాళ్ళు ఇక ఈ కష్టాలను తట్టుకోలేకపోవచ్చని ఆయన గుర్తించారు. మక్కా నేలపై ఇస్లామీయ ఉద్యమం మొలకెత్తినప్పటికీ, మహా వృక్షంగా ఎదిగే సారం అక్కడి నేలలో లేదని తేలిపోయింది. దేవుడు హామీ ఇచ్చిన సహాయం కోసం ప్రవక్త(స) సహచరులు వేయికళ్ళతో ఎదరుచూస్తున్నారు. అయితే ప్రవక్త(స) తొందరపడలేదు. తనకన్నా ముందు ప్రవక్తలకు ఏవిధంగా దైవాదేశాల రూపంలో మార్గదర్శనం లభించిందో అలాంటి మార్గదర్శనం తనకు లభించే వరకు వేచి ఉన్నారు.

అప్పట్లో అబిసీనియా దేశం అరేబియాకు కొద్దిదూరంలో ఉన్న దేశం. అక్కడి పాలకుడు న్యాయప్రియుడని పేరుపడినవాడు. అబిసీనియాను ప్రవక్త(స) సత్యభూమిగా పిలిచేవారు. ముహమ్మద్(స)ను దేవుడు ప్రవక్తగా నియమించి అప్పటికి ఐదేళ్ళు గడిచిపోయాయి. అప్పుడు దేవుడి తరపు నుంచి దైవాదేశాలు అవతరించాయి.

మక్కా నుంచి వలస వెళ్ళడానికి దేవుడు అనుమతించాడు. ఈ దైవాదేశాలు వచ్చిన తర్వాత హజ్రత్ ఉస్మాన్(రజి) నాయకత్వంలో పదకొండు మంది పురుషులు, నలుగురు స్త్రీలు ఒకరోజు రాత్రి రహస్యంగా ప్రయాణమై అబీసీనియాకు బయలుదేరారు. హజ్రత్ ఉస్మాన్(రజి)తో పాటు ఆయన భార్య హజ్రత్ రుఖయ్యా కూడా ఉన్నారు. హజ్రత్ రుఖయ్యా స్వయంగా ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) కుమార్తె. ఈ బృందం మక్కా నగరాన్ని వదిలి అబీసీనియాకు వెళుతున్న విషయం తెలిసి ఖురైషులు వారిని పట్టుకోవడానికి మనుషులను పంపించారు. కాని అప్పుటికే ఈ బృందం ప్రయాణిస్తున్న ఓడ రేవును వదిలి సముద్రంలో ప్రయాణమైపోయింది. అయితే ఖురైషులు ఇస్లామ్ స్వీకరించారన్న వార్త ఒకటి ఈ బృందానికి అందింది. ఈ వార్త తెలిసి వారిలో కొందరు ఆనందంగా మక్కాకు తిరిగి ప్రయాణమయ్యారు. కాని మక్కా శివార్లకు రాకముందే వారికి తాము విన్న వార్త వట్టి పుకారు అని తెలిసిపోయింది. అబీసీనియా నుంచి వచ్చిన వారిలో కొందరు రహస్యంగా మక్కాలోకి ప్రవేశించారు. మరికొందరు తమ మద్దతుదారుల శరణు తీసుకొని మక్కాలోకి ప్రవేశించారు. కాని అబీసీనియా నుంచి వీళ్ళు తిరిగి వచ్చిన తర్వాత ఖురైషుల దౌర్జన్యాలు మరింత ఎక్కువయ్యాయి. ఆ తర్వాత 85 మంది ముస్లిములతో కూడిన మరో బృందం అబీసీనియాకు ప్రయాణమైంది. అబీసీనియాలో తాము విశ్వసించిన ధర్మంపై స్వేచ్ఛగా బతకడానికి బయలుదేరి వెళ్ళిపోయారు. వీరు అబీసీనియా రాజు నీగస్ వారిని సాదరంగా ఆహ్వానించాడు. కాని రాజదర్బారులో పూజారులు, ఇతర మతపెద్దలకు ఈ పరిణామం రుచించలేదు. ఈ పూజారులు, మత పెద్దల ద్వారా ఖురైషులు అబీసీనియా రాజు నీగస్ ను ముస్లిములకు వ్యతిరేకంగా రెచ్చగొట్టడానికి ప్రయత్నించారు. ఖురైషు శత్రుగణం ఒక ప్రతినిధి బృందాన్ని అబీసీనియాకు పంపించింది. ఈ బృందానికి అబ్దుల్లా బీన్ రాబియా నాయకుడు, అప్రె ఇబ్నల్ ఆస్ కూడా ఈ బృందంలో ఉన్నారు. రాజుకు, దర్బారులో ఇతర రాజప్రముఖులకు అత్యంత ఖరీదైన కానుకలు తీసుకొని ఈ బృందం అబీసీనియాకు చేరుకుంది. రాజదర్బారులో అధికారులకు లంచాలిచ్చి తమ వైపు తిప్పుకుంది. తమ ప్రాంతానికి చెందిన కొందరు దారితప్పిన యువకులు ఒక కొత్త మతాన్ని స్థాపించుకున్నారని, ఈ కొత్త మతం తమ పూర్వీకుల మతానికేకాదు, అబీసీనియా వారి ధర్మానికి కూడా ప్రమాదకరమైనదని వారికి చెప్పారు. రాజుకు తెలియకుండా వారిని అంతం చేయగలిగితే తమ ఉద్దేశ్యం నెరవేరినట్లేనని చెప్పారు. కాని, కోర్టు అధికారులు, పూజారులు, మత పెద్దల మద్దతు తమకు లభించిన తర్వాత ఖురైషులు ఇక రాజును కూడా తమ వైపు తిప్పుకోవచ్చని

భావించారు. వాళ్ళు రాజును కలిసి తాము తెచ్చిన కానుకలు సమర్పించారు. మక్కాలోని పెద్దలు తమను పంపించారని రాజుకు నివేదించారు. మక్కా నుంచి పారిపోయి వచ్చిన వారిని తమతో పంపాలని కోరారు. పూజారులు, మతపెద్దలు వారికి వత్తాసు పలికారు. కాని రాజు ఒప్పుకోలేదు. ఇరుపక్షాల వాదన వినకుండా తాను ఎలాంటి నిర్ణయం తీసుకోలేనని అన్నాడు. మర్నాడు ఇరుపక్షాలను రాజదర్బారుకు పిలువడం జరిగింది. రాజు నీగస్ ముందు తమ వాదన వినిపించడం ఎలాగో వలస వచ్చిన ముస్లిములకు అర్థం కాలేదు. ఎందుకంటే నీగస్ మతం వేరు. ఏది ఏమైనా ప్రవక్త(స) తమకు బోధించిన దానికి వ్యతిరేకంగా ఒక్క పదం కూడా చెప్పరాదని నిర్ణయించుకున్నారు. వాళ్ళు రాజదర్బారుకు చేరుకున్నారు. రాజదర్బారులో రాజుకు సాష్టాంగపడడం అక్కడి ఆచారం. కాని ముస్లిములు సాష్టాంగపడలేదు. దీనిపై దర్బారులో ప్రముఖులు అభ్యంతరం వ్యక్తం చేశారు. ఈ వైఖరిని తప్పుపట్టారు. కాని ముస్లిములు ఏమాత్రం సంకోచించకుండా, ఒక్క దేవునికి తప్ప మరెవ్వరికీ తాము సాష్టాంగపడడం చేయమని, కేవలం మామూలుగా సలామ్ చేస్తామని అన్నారు. చరిత్రలో ఇంత దృఢంగా తమ విశ్వాసానికి కట్టుబడి, తీవ్ర ప్రమాదకరమైన పరిస్థితుల్లో కూడా చలించని శిలాసదృశ్య సంకల్ప బలం మరెక్కడా కనబడదు. ఖురైష్ బృందం రాజుగారికి తమ వాదన వినిపించింది. ఈ ప్రవాసులు మక్కా నగరం నుంచి పారిపోయి వచ్చిన నేరస్తులని, వీళ్లు ఒక కొత్త మతాన్ని ఏర్పరచుకున్నారని, వీళ్ళని తమకు అప్పగించాలని అన్నారు.

రాజు వారితో మీరు అవలంబిస్తున్న మతం ఏమిటి? క్రైస్తవం, విగ్రహారాధనలు కాకుండా కొత్తగా ఎలాంటి మతాన్ని అవలంబిస్తున్నారని అడిగాడు. హజ్రత్ జాఫర్(రజి) ముస్లిమ్ బృందానికి నాయకుడిగా తమ వాదన వినిపించే ముందు ఖురైష్ బృందాన్ని కొన్ని ప్రశ్నలు అడుగుతానని అనుమతించాలని రాజును కోరారు. రాజు అనుమతించిన తర్వాత ఈ విధంగా ప్రశ్నలు జవాబులు నడిచాయి.

హజ్రత్ జాఫర్: మేము ఎవరికైనా బానిసలమా? మా యజమాని నుంచి పారిపోయి వచ్చామా? మమ్మల్ని తీసుకెళ్ళి యజమానికి అప్పగించవలసిన పరిస్థితి ఉందా?

అప్రె ఇబ్నల్ ఆస్: లేదు. వీళ్ళు మక్కాలో గౌరవనీయులైన స్వతంత్ర్య వ్యక్తులు.

హజ్రత్ జాఫర్: మేము ఎవరినైనా హత్య చేసి పారిపోయి వచ్చామా? అలాగైతే హతాడి కుటుంబ సభ్యులకు మమ్మల్ని అప్పగించవలసి వుంటుంది.

అప్రె బీన్ ఆస్ : అబ్బే వీళ్ళు అసలు ఒక్క చుక్క రక్తం కూడా ఎవరిదీ కళ్ళ

చూడలేదు.

హజ్రత్ జాఫర్ : మేము ఎవరి సంపదనైనా దోపిడీ చేశామా? అలా అయితే అతడికి ఆ సంపద స్వాధీనం చేయవలసి ఉంటుంది.

అప్రె బిన్ ఆస్ : లేదు లేదు వీళ్ళు ఎవరికి ఒక్క రూపాయి కూడా ఇవ్వవలసిన అవసరంలేదు. ఈ విధంగా నైతికంగా తమ స్థాయిని హజ్రత్ జాఫర్ నిరూపించారు. ఆ తర్వాత ముస్లిముల ప్రతినిధిగా ఆయన తన వాదన ఇలా వినిపించారు.

మహారాజా, మేము ఒక అజ్ఞాన జాతిగా బ్రతికే ప్రజ. విగ్రహాలను పూజించే వాళ్ళం. పశువుల మృత కళేబరాలను తినేవాళ్ళం. తోటి వారిని అణిచివేసేవాళ్ళం. అన్నదమ్ములు కొట్లాడుకునేవాళ్ళం. బలవంతుడు బలహీనుడిని కొట్టి తినేవాడు. అలాంటి మా మధ్య ఒక మనిషి ఆవిర్భవించాడు. ఆయన మంచితనం, నిజాయితీ, విశ్వాసనీయత అన్నీ మా అందరికీ బాగా తెలుసు. ఆయన మమ్మల్ని ఇస్లామ్ వైపునకు ఆహ్వానించాడు. విగ్రహారాధన మానేయాలని బోధించాడు. సత్యం పలకాలని, రక్తపాతానికి దూరంగా ఉండాలని బోధించాడు. అనాథల ఆస్తి కాజేయరాదని, పొరుగువారితో మంచిగా ఉండాలని, దానధర్మాలు చేయాలని చెప్పాడు. మేము ఆయన్ను విశ్వసించాము. మా చెడ్డ అలవాట్లను మానుకున్నాము. కాని ఇలా చేసినందుకు మా జాతి ప్రజలు మా పట్ల శత్రువులయ్యారు. మా ప్రాణాలు తీయాలని ప్రయత్నిస్తున్నారు. అందుకే మా ప్రాణాలు కాపాడుకోవడానికి, మా మత విశ్వాసాన్ని కాపాడుకోవడానికి ఇక్కడికి పారిపోయి వచ్చాము. మా జాతి ప్రజలు మా దేశంలో మమ్మల్ని ప్రశాంతంగా బతకనిస్తే ఇక్కడికి పారిపోయి వచ్చే అవసరమే ఉండేది కాదు అని ముగించారు.

నిర్దోహమాటంగా, నిక్కచ్చిగా, క్లుప్తంగా సాగిన ఈ ప్రసంగం విని నీగస్ చాలా ప్రభావితమయ్యాడు. మీ ప్రవక్త(స)కు అవతరించిన దివ్యగ్రంథం నుంచి కొంత భాగం చదివి వినిపించడని హజ్రత్ జాఫర్ ను కోరాడు. హజ్రత్ జాఫర్ మర్యమ్ సూరా నుంచి కొన్ని వాక్యాలు వినిపించారు. ఈ వాక్యాలు విని నీగస్ కళ్ళలో అశ్రుధారలు కురిశాయి. అసంకల్పితంగా అతని పెదాలు ఇలా పలికాయి. దేవుని తోడు, ఈ వాక్యాలు, బైబిల్ రెండూ కూడా ఒకే దీపకాంతులు అన్నాడు. అంతేకాదు, ఇంకా ఇలా అన్నాడు, ప్రవక్త ఏను(అలై) ఏ ప్రవక్త రాక గురించి చెప్పారో ఆ ప్రవక్త ఖచ్చితంగా ప్రవక్త ముహమ్మద్(స), దేవునికి కృతజ్ఞతలు ఈ

ప్రవక్త(స) నా జీవితకాలంలో జన్మించారు అన్నాడు.

అంతేకాదు ముస్లిమ్ ప్రవాసులను తిప్పి పంపించడం జరగదని తన నిర్ణయాన్ని ప్రకటించాడు. ఆ విధంగా రాజదర్బారులో ఖురైషుల ఎత్తుగడలు బెడిసికొట్టాయి. అయితే ఖురైషులు అంత తేలిగ్గా వదిలిపెట్టదలచలేదు. పరస్పరం సంప్రదించుకున్న తర్వాత మరో ప్రయత్నం చేయాలనుకున్నారు. నీగస్ రాజు క్రైస్తవుడు. కాబట్టి రాజదర్బారులో ఏను గురించి ముస్లిముల అభిప్రాయం ప్రకటించేలా చేస్తే, నీగస్ క్రైస్తవుడు కాబట్టి ఖచ్చితంగా ఆయన ఆగ్రహిస్తాడు, ముస్లిములను తమకు అప్పగిస్తాడని భావించారు. మర్నాడు మళ్ళీ ముస్లిములను దర్బారుకు పిలువడం జరిగింది. ఏను ప్రవక్త గురించి ప్రశ్న వారి ముందుకు వచ్చింది. తాము ఉన్నది ఉన్నట్లు చెబితే రాజు ఆగ్రహించి తమకు ఖురైషులకు అప్పగించడం ఖాయమని వాళ్ళు కూడా అనుకున్నారు. ఏమైనా గాని సత్యమే పలకాలని భావించారు. హజ్రత్ జాఫర్ మరోసారి రాజు నీగస్ ముందుకు వచ్చి ఇలా అన్నారు-

మా ప్రవక్త(స) మాకు చెప్పారు. ఏను ఒక దేవుని దాసుడు, దేవుని వాక్కు అన్నారు. నీగస్ తక్షణం నేలపై నుంచి ఒక గడ్డిపరక తీసి నువ్వు చెప్పిన మాటలకన్నా ఏను ఈ గడ్డిపరక పాటి ఎక్కువ కాదు, తక్కువ కాదు అన్నాడు. దర్బారులో అధికారులు, రాజ ప్రముఖులు, పూజారులు ఖురైషులకు మద్దతుగా నిలబడాలనుకున్నారు. కాని నీగస్ ఎవరినీ లెక్కచేయలేదు. ఖురైషులు తెచ్చిన కానుకలు తిరిగి ఇచ్చేయాలని ఆదేశించాడు. ఆవిధంగా అబిసీనియాలో ఖురైషుల ప్రయత్నాలు ఫలించలేదు.

ఉమర్ ఇస్లామ్ స్వీకరణ

హజ్రత్ ఉమర్(రజి) ఇస్లామ్ స్వీకరించడానికి ముందు ఎలా ఉన్నారు, ఆ తర్వాత ఎలా మారారన్నది చాలా ఆసక్తికరమైన అంశం. ఇస్లామ్ స్వీకరించిన వారిపై ఖురైషులు ఎంత క్రూరంగా హింసా దౌర్జన్యాలకు పాల్పడేవారన్నది తెలుసుకోవడానికి స్వీకరణకు ముందు హజ్రత్ ఉమర్ ఇస్లామ్ వ్యవహారశైలి చూస్తే చాలు స్పష్టంగా అర్థమవుతుంది. అయితే ఇక్కడ గమనించవలసిన విషయమేమంటే, హజ్రత్ ఉమర్(రజి) ఇస్లామ్ స్వీకరణకు ముందు తమ సాంఘిక వ్యవస్థను కాపాడడానికి గాయశక్తులా ప్రయత్నించారు. తర్వాత ఇస్లామ్ లోని ఔచిత్యాన్ని గ్రహించి ఇస్లామ్ స్వీకరించి, ఇస్లామ్ ఔన్నత్యం కోసం శ్రమించారు. ఆయన ఎన్నడూ తన స్వంత

ప్రయోజనాల కోసం, స్వార్థం కోసం ఏదీ చేయలేదు. ఆయన తాను నమ్మినదే చేశాడు. తాను నమ్మిన సిద్ధాంతం కోసం వందశాతం అంకితభావాన్ని చూపించారు. ఇస్లామీయ ఉద్యమం అంకురించినప్పుడు ఆయన 27 సంవత్సరాల యువకుడు. ఇస్లామ్ నెమ్మదిగా ఆయన ఇంటిలోకి కూడా ప్రవేశించింది. ఉమర్ బావ సయీద్ అప్పటికే ఇస్లామ్ స్వీకరించారు. సయీద్ భార్య ఫాతిమా అంటే, ఉమర్ చెల్లెలు కూడా ఇస్లామ్ స్వీకరించింది. ఆ కుటుంబంలో పలుకుబడి ఉన్న సభ్యుడు సుయీమ్ బిన్ అబ్దుల్లా కూడా ఇస్లామ్ పట్ల అనుకూలంగా ప్రతిస్పందించారు. మొదట ఉమర్ కు ఈ పరిణామాలు ఏవీ తెలియవు. కాని తన వాళ్ళు తాతముత్తాతల మతాన్ని వదిలి కొత్త మతం స్వీకరించారని తెలియగానే ఆయన ఆగ్రహం ఆకాశాన్నంటింది. ఇంతకుముందు మనం ఉమర్ తన వద్ద బానిస అమ్మాయి లుబైనాను ఎంత నిర్ణయంగా కొట్టాడో తెలుసుకున్నాము. ఆగ్రహంతో ఊగిపోయిన ఉమర్ అసలు ఈ సమస్యను సమూలంగా పెకిలించి వేయాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. అంటే ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను హతమార్చాలని భావించాడు. అంతే కత్తి చేతపట్టుకుని బయలుదేరాడు. ప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను హతమార్చాలన్న గట్టి నిర్ణయంతో బయలుదేరాడు. దారిలో ఆయనకు సుయీమ్ బిన్ అబ్దుల్లా కనిపించారు. ఉమర్ ఆయనతో తాను ఏం చేయబోతున్నాడో చెప్పాడు. ఇది విన్న సుయీమ్ ముందు మీ ఇంటి సంగతి చూసుకోవయ్యా అని ఉమర్ కి సలహా ఇచ్చాడు. విషయం తెలుసుకున్న ఉమర్ వెంటనే తన చెల్లెలి ఇంటికి బయలుదేరాడు. ఉమర్ వెళ్ళినప్పుడు చెల్లెలు ఫాతిమా దివ్యఖుర్ఆన్ పారాయణం చేస్తోంది. అన్నగారు వస్తున్న అడుగుల చప్పుడు వినగానే ఆమె పారాయణం ఆపేసి, ఖుర్ఆన్ సూక్తులు రాసి ఉన్న కాగితాలను దాచేసింది. ఉమర్ ఆమెతో ఏం చదువుతున్నావ్ అని అడిగారు. ఆమె జవాబు చెప్పకుండా దాటవేయాలని చూసింది. ఉమర్ ఆగ్రహంతో చెల్లెలిని చూస్తూ, నువ్వు నీ భర్త మన తాతముత్తాతల మతాన్ని వదిలేశారని తెలిసింది అన్నాడు. ఈ మాటలు అంటూ బావగారిపై దాడిచేసి కొట్టడం ప్రారంభించాడు. అడ్డు వచ్చిన చెల్లెలిని కూడా చావగొట్టాడు. ఎంతగా కొట్టాడంటే వాళ్ళిద్దరు రక్తమోడుతున్నా జాలిపడలేదు. రక్తమోడుతున్న చెల్లెలు ఫాతిమా అన్నగారితో ఉమర్ నువ్వు నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చేసుకో. నువ్వేం చేసినా మేం ఇస్లామ్ ను వదిలేయడం జరగదు అని నిక్కచ్చిగా పలికింది. దెబ్బలతో శరీరమంతా రక్తమోడుతున్న ఒక స్త్రీ, అదీ తన స్వంత చెల్లెలు ఎంత బాధపడుతున్నా పట్టించుకోకుండా తన దృఢసంకల్పాన్ని ప్రకటించడం చూసి ఉమర్ ఆశ్చర్యపోయాడు. ఆయన పాపాణ హృదయం కొద్దిగా కరిగింది. నువ్వు

చదువుతున్నదేమిటో నాకు కూడా చదివి వినిపించు అని చెల్లెలిని అడిగాడు. ఆమె దివ్యఖుర్ఆన్ వాక్యాలు రాసుకున్న కాగితాలు తీసుకొచ్చి చదవడం ప్రారంభించింది. ఈ వాక్యాలు వింటున్న ఉమర్ అపరిమితంగా ప్రభావితుడయ్యాడు. దైవం, దైవప్రవక్త పట్ల మీ విశ్వాసాన్ని ప్రకటించండి అన్న వాక్యాన్ని చెల్లెలు ఫాతిమా చదవగానే హజ్రత్ ఉమర్ పూర్తిగా మారిపోయాడు. నేను ప్రకటిస్తున్నాను. అల్లాహ్ తప్ప మరో దేవుడు లేడు. ముహమ్మద్(స) దేవుని ప్రవక్త అని ప్రకటిస్తున్నాను అన్నారు. ఆ విధంగా ఇస్లామ్ గురించి తెలుసుకుని ఆకర్షితుడైన ఉమర్ అక్కడి నుంచి తిన్నగా అర్కామ్ ఇంటికి వెళ్ళారు. అర్కామ్ ఇల్లు ఇస్లామ్ కార్యకలాపాలకు కేంద్రంగా ఉండేది. అక్కడ ప్రవక్త (స) గారి చేతుల మీదుగా ప్రతిజ్ఞ చేశారు. హజ్రత్ ఉమర్ ఇస్లామ్ స్వీకరణతో ముస్లిముల ఆత్మవిశ్వాసం రెట్టింపయ్యింది.

ఇక్కడ ముఖ్యంగా గమనించవలసిన వాస్తవమేమంటే హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ఇస్లామ్ ను వ్యతిరేకించినంత కాలం చాలా నిజాయితీగా ఇస్లామ్ ను ఎదిరించారు. తాను నమ్మిన తాతముత్తాతల ధర్మానికి నిజాయితీగా కట్టుబడ్డారు. కాని ఆయన ఇస్లామ్ లో సత్యాన్ని అర్థం చేసుకుని స్వీకరించిన తర్వాత అంతే నిజాయితీగా ఇస్లామ్ కోసం తన్ను తాను అర్పించుకున్నారు. అలాంటి దృఢమైన వ్యక్తిత్వం ఉన్న మనిషి ఇస్లామ్ స్వీకరించిన సంఘటన ఇస్లామీయ చరిత్రలో ఒక మైలురాయి వంటిది. ఆయన ఇస్లామ్ స్వీకరించడానికి పైకి కనబడే కారణం ఆయన చెల్లెలితోను, బావతోను జరిగిన వాగ్యుద్ధంగా అగుపిస్తున్నప్పటికీ నిజానికి ఆయనలో మార్పు రావడానికి అంతకు ముందు జరిగిన అనేక సంఘటనలు కూడా కారణమయ్యాయి. మక్కాలో జరుగుతున్న సంఘటనలను ఆయన చూస్తూ వచ్చారు. ఆయన హృదయాన్ని కదిలించి వేసిన, కలచివేసిన సంఘటనలు అనేకం జరిగాయి. ఇస్లామీయ ఉద్యమం అనుదినం సాధిస్తున్న ప్రగతి గురించి ఆయనకు వార్తలు అందుతూ ఉండేవి. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స), ఆయన అనుచరుల వ్యక్తిత్వం, వారి గుణగణాల గురించి ఆయనకు తెలుసు. ప్రవక్త (స)ను వ్యతిరేకించేవారి హీనమైన ప్రయత్నాలు, కుట్రలు, కుతంత్రాల గురించి కూడా ఆయనకు తెలుసు. ఆ కాలంలో ఈ విషయమై మక్కాలో చర్చలు జరుగుతూ ఉండేవి కూడా. ఆ చర్చల ప్రభావం కూడా ఆయనపై పడింది. ఈ కారణాలే కాకుండా కొన్ని ప్రత్యేక సంఘటనలు కూడా ఆయన్ను తీవ్రంగా ప్రభావితం చేశాయి. అలాంటి సంఘటనల్లో ఒకటి అబీ హాష్మా కుమార్తె ఉమ్మె అబ్దుల్లా అబీసీనియా వలస వెళ్ళడానికి సంబంధించినది. వలసపోతున్న ప్రవాసులతో కలిసి ఉమ్మె అబ్దుల్లా కూడా వలస పోవడానికి సిద్ధమైనప్పుడు హజ్రత్

ఉమర్ (రజి) ఆమెను చూడ్డానికి అక్కడికి వెళ్ళారు. మక్కా వదిలి వెళ్ళవద్దని ఆమెకు నచ్చుచెప్పే ప్రయత్నం చేశారు. కాని మక్కాలో దౌర్జన్యాలు, అణచివేతలు ఇక భరించే స్థాయిలో లేవని, తాను మక్కా వదిలి పోవడం తప్పదని ఆమె జవాబిచ్చారు. ఆమె వలస వెళ్ళిపోవడానికి సిద్ధపడడం చూసి హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) చాలా చలించి పోయారు. ఆయన ఎంతగా కదిలిపోయారంటే, ఆయన్ను చూసిన వారు అయ్యో అనుకున్నారు. ఈ కదిలించివేసిన సంఘటన కూడా హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ఇస్లామ్ స్వీకరణకు దారితీసిన సంఘటనల్లో ఒకటి.

హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ఇస్లామ్ స్వీకరించిన సమయం కూడా ఇక్కడ గమనించదగ్గది. అప్పట్లో ఇస్లామ్ శత్రువులు అత్యంత తీవ్రంగా ఇస్లామ్ ను అణచివేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఇస్లామ్ ను అడ్డుకునే ప్రయత్నాలు తారాస్థాయిలో జరుగుతున్న సమయం అది. ఈ నేపథ్యంలో హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ఇస్లామ్ స్వీకరణ మక్కాను ఒక్క కుదుపు కుదిపింది. హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ఇస్లామ్ స్వీకరించిన తక్షణం మక్కాలో ఇస్లామ్ శత్రు శక్తులను బహిరంగంగా నవాలు చేశారు. జమీల్ బిన్ మమార్ జమ్మి ద్వారా తాను ఇస్లామ్ స్వీకరించిన విషయాన్ని అందరికీ తెలిసేలా చేశారు. జమీల్ బిన్ మమార్ కాబా ద్వారం వద్దకు వెళ్ళి ఎలుగెత్తి హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ఒక సహాబీగా మారిపోయారని చెప్పాడు. ఆ వెనుకనే వస్తున్న హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ఆ మాటలను సరిచేస్తూ తాను ముస్లిమ్ నయ్యానని అన్నారు. దేవుడు ఒక్కడేనని, ముహమ్మద్ (స) ఆయన ప్రవక్త అని ప్రకటించారు. అక్కడున్న ఖురైషులు ఈ మాటలు విని ఆగ్రహాదగ్రులయ్యారు. మూకుమ్మడిగా ఆయనపై దాడి చేసి కొట్టసాగారు. ఆస్ బిన్ వాయిల్ సహాబీ ఆయన్ను కాపాడ్డానికి ముందుకు వచ్చి, హజ్రత్ ఉమర్ (రజి)ను తన రక్షణలోకి తీసుకున్నారు. అక్కడి నుంచి హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) తిన్నగా అబూజహల్ ఇంటికి వెళ్ళి తలుపు తట్టారు. అబూజహల్ బయటకు రాగానే తాను ముస్లిమ్ నయ్యానని చెప్పారు. ఆ మాటలు విన్న అబూజహల్ కోపంగా తలుపేసుకుంటూ “నిన్ను, నువ్వు తెచ్చిన వార్తను దేవుడు శపించుగాక” అన్నాడు. అక్కడి నుంచి హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) మళ్ళీ కాబాగృహానికి వెళ్ళారు. అక్కడ బహిరంగంగా తోటి ముస్లిములతో కలిసి నమాజు చేశారు. అంతకు ముందు ముస్లిములెవ్వరు కాబాగృహంలో బహిరంగంగా నమాజు చేయడానికి సాహసించలేదు. తమ నమాజులు రహస్యంగా చేసుకునేవారు. హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) నిర్భయంగా అక్కడే నమాజు చేశారు. ఇది చూసి మరోసారి ఖురైషులు రెచ్చిపోయి ఆయనపై విరుచుకు పడ్డారు. కాని హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) తీసుకున్న చొరవ, సాహసం వల్ల

ముస్లిములు కాబాగృహంలో బహిరంగంగా నమాజు చేసే మార్గం సుగమమయ్యింది.

ఆ విధంగా ముస్లిములపై అణచివేతలు, దౌర్జన్యాలు ఎంతగా తీవ్రమవుతున్నాయో అంత వేగంగానే ఇస్లామ్ వ్యాపించింది. ఇస్లామ్ శత్రు శిబిరం నుంచి ముఖ్యమైన వ్యక్తులు ఇస్లామ్ లోకి రాసాగారు. ఈ సందర్భంగా హజ్రత్ హమ్జా (రజి) ఇస్లామ్ స్వీకరణ ఎంతయినా గమనించదగ్గది. హజ్రత్ హమ్జా (రజి) ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)కు పినతండ్రి. చాలా తెలివైనవారు. మహాసాహసి. పలుకుబడి కలిగినవారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) బోధిస్తున్న ఇస్లామ్ ధర్మంలోకి ఆయన మారకపోయినా ఆయనకు ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) అంటే చాలా ప్రేమాభిమానాలు ఉండేవి. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) కన్నా ఆయన రెండు లేదా మూడేళ్ళు వయసులో పెద్దవారు. అంతకన్నా వయోభేదం కూడా లేదు. బాబాయి అబ్బాయిల కన్నా వాళ్ళిద్దరు చిన్నప్పటి నుంచి మంచి మిత్రులుగా ఉన్నారు. ఒకసారి సఫా కొండ వద్ద అబూజహల్ ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)పై దాడి చేసి ఆయన్ను దూషించాడు. అబూ జహల్ దుర్భాషలను ప్రవక్త (స) సహనంతో విన్నారు. ఎలాంటి జవాబు ఇవ్వలేదు. కాని అబూజహల్ దురాగతాన్ని అబ్దుల్లా బిన్ జుదాన్ కు చెందిన బానిసపిల్ల చూసింది. ఈ వార్తను హజ్రత్ హంజా (రజి)కు నివేదించింది. అప్పుడు హజ్రత్ హమ్జా (రజి) వేట నుంచి వెనుదిరిగి వస్తున్నారు. ఆయన భుజానికి విల్లంబులు వేలాడుతున్నాయి. ఆయన్ను కలిసిన బానిసపిల్ల ఆయనతో “మీ అబ్బాయిని ఎంతలేసి మాటలన్నాడో తెలుసా” అంటూ మొత్తం చెప్పింది. హజ్రత్ హంజా (రజి) రక్తం మరిగింది. అలాగే ఆయన అబూజహల్ వద్దకు వెళ్ళారు. అబూజహల్ ఇంకా కొంతమందితో సమావేశమై ఉన్నాడు. హజ్రత్ హంజా (రజి) తన విల్లుతో అబూ జహల్ తలపై బలంగా కొట్టి, “నువ్వు ముహమ్మద్ ను దూషించావా? ఇప్పుడు నేను కూడా ముహమ్మద్ చెప్పే ధర్మాన్ని విశ్వసిస్తున్నాను. ఆయన చెప్పే మాటలే నేను అంటున్నాను.” అన్నారు. ఇది విని బనీ మక్కూమ్ తెగకు చెందిన ఒక వ్యక్తి లేచి అబూజహల్ కు మద్దతీయబోయాడు, కాని అబూహమ్జా (రజి) వాడికి ఆ అవకాశం ఇవ్వలేదు. అబూజహల్ దుర్భాషలను సమర్థించవద్దని ఖరాఖండిగా చెప్పారు. హజ్రత్ హమ్జా (రజి) ఇస్లామ్ స్వీకరణతో ఇస్లామ్ మరింత బలోపేతమయ్యింది.

సంఘ బహిష్కరణ

ఇస్లామ్ విస్తరణను అడ్డుకునే ప్రతి ప్రయత్నం బెదిసికొట్టసాగింది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)కు అబూతాలిబ్ ఇచ్చిన రక్షణ తొలగించడానికి చేసిన ప్రయత్నాలు

కూడా ఫలించలేదు. ఖురైషులు ఒక కొత్త కుట్రకు పూనుకున్నారు. బనూ హాషిం తెగ మొత్తాన్ని బహిష్కరించాలని నిర్ణయించారు. బనూ హాషిం తెగ ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)ను తమకు అప్పగించి, ఆయన్ను హతమార్చే అనుమతి ఇవ్వనంత వరకు వారితో ఎవరూ సంబంధాలు పెట్టుకోరాదని, వారికి ఎలాంటి నిత్యావసర వస్తువులు అందరాదని, వారితో ఎలాంటి లావాదేవీలు జరపరాదని బహిష్కరణ విధించారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) సత్యసందేశ ప్రచారం ప్రారంభించిన ఏడవ సంవత్సరంలో ఖురైషులకు చెందిన తెగలన్నీ ఈ బహిష్కరణ విధించాలన్న నిర్ణయానికి వచ్చాయి. బనూ హాషిం తెగను వెలివేశాయి. ఈ బహిష్కరణ అత్యంత కఠినమైనది. అందువల్ల బనూ హాషిం తెగ మొత్తం తమ ప్రాంతాన్ని వదిలి షాబె అబీ తాలిబ్ ప్రాంతానికి తరలిపోవలసి వచ్చింది. అక్కడ కూడా బహిష్కరణ వల్ల వారికి ఎలాంటి నిత్యావసర వస్తువులు అందే పరిస్థితి లేదు. ప్రవక్త సత్యసందేశ ప్రచారం కోసం మొత్తం తెగ ఈ కఠినమైన పరిస్థితిని ఎదుర్కుంది. ఈ బహిష్కరణ మూడు సంవత్సరాలు కొనసాగింది. దుర్భరమైన పరిస్థితులను ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) తదీతరులు ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. ఆహార పదార్థాలు అందుబాటులో లేనందువల్ల ఆకులు అలములు తినవలసి వచ్చింది. ఎండిపోయిన పశుచర్మాలను ఉడకబెట్టి తాగేవారు. పసిపిల్లలు ఆకలితో బిగ్గరగా రోదించేవారు. ఆ రోదనలు ఖురైషులకు కూడా వినబడేవి. కాని వారి రాక్షసహృదయాలు ఈ రోదనలను విని ఆనందించేవి. ఈ పరిస్థితిని చూడలేక ఒకసారి హాకిమ్ బిన్ హాజిమ్ రహస్యంగా కొన్ని గోధుమలను వారికి పంపించాడు. కాని గట్టి నిఘా ఉండడం వల్ల ఆ గోధుమలను అబూజహల్ పట్టుకున్నాడు. గోధుమలను లాక్కోవాలని ప్రయత్నించాడు. యాధృచ్ఛికంగా అక్కడే ఉన్న అబుల్ బుక్తారీ ఇది చూసి కల్పించుకోవడమే కాదు, గోధుమలు బనూ హాషిం తెగకు అందేలా చేశారు. అలాగే హిషామ్ బిన్ అప్రీ కూడా రహస్యంగా నిత్యావసర వస్తువులు కొన్ని అందజేసేవారు. చివరకు హిషామ్ బిన్ అప్రీ చొరవ తీసుకుని ఈ బహిష్కరణ అంతమయ్యేలా చేశారు. అత్యంత దారుణంగా బహిష్కరణ విధించ దాన్ని చాలా మంది చూడలేకపోయారు. చాలా మంది బహిష్కరణ ఎత్తేయాలని హిషామ్ బిన్ అప్రీ చేసిన ప్రయత్నానికి మద్దతిచ్చారు. హిషామ్ బిన్ అప్రీ ఈ బహిష్కరణను సవాలు చేశాడు. అబూజహల్ మాత్రం బహిష్కరణ కొనసాగాల్సిందే నన్నాడు. హిషామ్ బిన్ అప్రీను సమర్థించేవారి సంఖ్య ఎక్కువగా ఉండడం వల్ల, అబూజహల్ కు ఇష్టం లేకపోయినా చివరకు బహిష్కరణ రద్దయ్యింది. బహిష్కరణ పత్రాన్ని కాబాగృహం ద్వారం నుంచి తొలగించడానికి వాళ్ళు వెళ్ళి చూస్తే ఆ

పత్రాన్ని పూర్తిగా చెద తినేసింది. కేవలం “దేవుని పేరుతో” అన్న అక్షరాలు మాత్రమే మిగిలి ఉన్నాయి.

ముహమ్మద్ (స) ప్రవక్తగా నియమించబడి సత్యసందేశ ప్రచారం ప్రారంభించిన పదవ సంవత్సరం విషాద సంవత్సరంగా గడిచింది. పినతండ్రి అబూతాలిబ్ ఆ సంవత్సరం మరణించారు. ఖురైషుల తీవ్ర విద్వేషాన్ని, వైరాన్ని తట్టుకునే కంచు కోటలా అబూతాలిబ్ ప్రవక్త (స)కు మద్దతిచ్చారు. అలాంటి పినతండ్రి మరణంతో ప్రవక్త (స) శత్రుసమూహం మధ్యలో ఒంటరివారయ్యారు. అదే సంవత్సరం కష్టనష్టాలలో ఆయనకు వెన్నంటి అండగా నిలిచిన భార్య హజ్రత్ ఖదీజా (రజి) మరణించారు. హజ్రత్ ఖదీజా (రజి) ఇచ్చిన నైతికమద్దతు, ఆమె సలహా సూచనలు ప్రవక్త (స)కు వెయ్యేసుగుల బలంగా ఉండేవి. అత్యంత క్లిష్ట సమయాల్లో ఆమె వద్దనే ఆయనకు ఊరట లభించేది. ప్రవక్త (స)తో వివాహానికి ముందు ఆమె విదేశాలతో వాణిజ్యం నిర్వహించేవారు. ప్రవక్త (స) ఆ వాణిజ్య వ్యవహారాలు చూసే వారు. వివాహం తర్వాత ప్రవక్త (స) సత్యసందేశ ఉద్యమానికి ఆమె సంపూర్ణ మద్దతిచ్చారు. ఉద్యమానికి ఆర్థికంగాను, నైతికంగాను అండగా ఉన్నారు. ఇస్లామీయ ఉద్యమానికి అవసరమైనప్పుడు ఆమె తన సర్వసంపదలను ఇస్లామ్ కోసం ధారపోశారు. పేదరికాన్ని సంతోషంగా స్వీకరించి నిరుపేదగా బతికారు. అలాంటి భార్య మరణంతో ఆయన కుటుంబ జీవనం చిన్నాభిన్నమైంది. పినతండ్రి మరణంతో సమాజంలో ఒంటరి వారయ్యారు.

తనకు అత్యంత ఆప్తులైన ఈ ఇద్దరి మరణంతో ప్రవక్త (స) ఎలాంటి విషాదానికి గురై ఉంటారో ఊహించవచ్చు. అదే సమయంలో ఒంటరివారైన ప్రవక్త (స)పై ఖురైషుల విద్వేషం మరింతగా బుసలు కొట్టింది. అత్యంత హీనమైన పద్ధతుల్లో ప్రవక్త (స)ను పరాభవించడానికి పూనుకున్నారు. అల్లరిపిల్లలను రెచ్చగొట్టి ప్రవక్త (స)ను అనుసరించి, ఈలలు, చప్పుట్లతో, వెర్రికేకలతో ఆయన్ను వేధించేలా చేశారు. ఆయన వెళ్తున్నప్పుడు ఆయనపై దుమ్ముధూళి గుమ్మరించేవారు. ఆయన ఇంటి గుమ్మం ముందు ముళ్ళకంపలు పరిచేవారు. ఒక్కోసారి ఆయనపై పడి ఊపిరాడకుండా అదిమేసేవారు. చాలా సందర్భాల్లో బహిరంగంగానే ఆయనపై భౌతికదాడులు జరిగాయి. దుర్భాషలతో ఆయన్ను కించపరిచేవారు. ఆయన ముఖంపై దుమ్ముధూళి విసిరికొట్టేవారు. కొందరు ఆయనపై ఉమ్మేసేవారు. ఒక సందర్భంలో అబూలహబ్ భార్య ఉమ్మే జమీల్ ప్రవక్త (స)ను చంపాలన్న దురుద్దేశ్యంతో వచ్చింది. కాని ప్రవక్త (స) ఆమెకు కనిపించలేదు. దాంతో వెర్రిత్తి హజ్రత్ అబూబకర్ (రజి)

ముందు ప్రవక్త (స)ను ఉద్దేశించి పరుషపదాలతో నిందించింది. ఖురైషులు ఎవరి పేరునన్నా మార్చి పలకడాన్ని తీవ్ర పరాభవంగా భావిస్తారు. ఆమె ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) పేరు మార్చి ముజమ్మమ్గా సంబోధిస్తూ “నేను ముజమ్మమ్ మాట వినడం లేదు. ముజమ్మమ్ మతాన్ని తీవ్రంగా ద్వేషిస్తున్నా” అని చెప్పింది. కాని ప్రవక్త (స) ఈ దుర్భాషల గురించి తెలిసినప్పుడు ఆయన ప్రశాంతంగా ఆమె దుర్భాషలను తాను పట్టించుకోవడం లేదని, ఆమె ఎవరో ముజమ్మమ్ను ఉద్దేశించి ఆ మాటలు చెప్పింది, నా పేరు ముహమ్మద్ అన్నారు. అబూజహల్ కూడా ప్రవక్త (స)ను హతమారుస్తానని ప్రతిజ్ఞ చేశాడు. ఒక పెద్ద బండరాయితో చంపుతానన్నాడు. కాని ప్రవక్త (స) ఎదుటపడినప్పుడు చేష్టలుడిగి ఏమీ చేయలేకపోయాడు.

ఒకసారి ఒక పెద్ద గుంపు ప్రవక్త (స)పై దాడికి దిగింది. అత్యంత తీవ్రంగా ఆయనపై దాడి జరిగింది. ఈ సంఘటన ఎలా జరిగిందంటే, ఒకసారి ఖురైషులు కొందరు ప్రవక్త (స) గురించి మాట్లాడుకుంటూ, ఆయన చెప్పే మాటలు, ఆయన కార్యకలాపాలు భరించరానివిగా తయారవుతున్నాయని, ఎలాగైనా అడ్డుకోవాలని అనుకుంటున్నారు. అప్పుడే ప్రవక్త (స) అటువైపుగా వెళ్ళడం తటస్థించింది. వాళ్ళంతా కలిసి ప్రవక్త (స)ను చుట్టుముట్టి ఆయన చెప్పిన మాటల గురించి ప్రశ్నించసాగారు. ప్రవక్త (స) తనకు సహజమైన నైతిక స్థైర్యాన్ని ప్రదర్శిస్తూ ఆ మాటలన్నీ తాను చెప్పానని అన్నారు. ఆ వెంటనే రెచ్చిపోయిన ఆ గుంపు ఆయనపై విరుచుకుపడింది. ఆయన్ను తీవ్రంగా గాయపరిచింది. గుంపు అలసిపోయి ఆయన్ను వదిలిన తర్వాత, తీవ్ర గాయాలపాలయిన ప్రవక్త (స) నిర్భయంగా వారిని హెచ్చరిస్తూ “మీరంతా తీవ్ర పరిణామానికి గురి కాబోతున్నారన్న సందేశం నేను మీ కోసం తెచ్చాను” అన్నారు. అంటే వారి దౌర్జన్యాలకు ఫలితం తప్పదని హెచ్చరించారు.

హజ్రత్ ఉస్మాన్ (రజి) ఒక సంఘటనను వివరించారు. అకాబా బిన్ ముకీత్, అబూ జహల్, ఉమయ్యా బిన్ ఖలఫ్లు కాబాగృహం లోపల కూర్చుని ప్రవక్త (స) అటుగా వెళ్ళినప్పుడల్లా ఆయన్ను దుర్భాషలాడేవారు. ఇలా మూడుసార్లు జరిగిన తర్వాత ప్రవక్త (స) ఆగ్రహంగా “దేవుని తోడు, దేవుని అభిశాపం వచ్చి పడే వరకు మీరు మీ పద్ధతులు మార్చుకోరు.” అన్నారు. అక్కడున్న వారంతా ఒక్కసారిగా ఉలిక్కిపడ్డారు. భయంతో వణికిపోయారు. ఆ తర్వాత ప్రవక్త (స) ఇంటికి వెళ్ళి పోయారు. ఆయనతో పాటు హజ్రత్ ఉస్మాన్ (రజి) తదితరులు కూడా అనుసరించారు. దారిలో ప్రవక్త (స) ఇలా చెప్పారు. “మీ అందరికీ శుభవార్త... దేవుడు తన ధర్మానికి తప్పక విజయం ప్రసాదిస్తాడు. దైవసందేశాన్ని విస్తరిస్తాడు. ధార్మిక

విశ్వాసానికి సహాయ పడతాడు. మీరు చూస్తున్న ఇలాంటి వాళ్ళు త్వరలోనే మీ చేతుల్లో ముక్కలవుతారు”

ప్రవక్త (స) అత్యంత దుర్భరమైన పరిస్థితుల్లో చెప్పిన మాటలివి. ఈ మాటలను పరిశీలిస్తే ప్రవక్త (స) ధైర్యసాహసాలు ఏ స్థాయిలో ఉండేవో, ఆయన ఎంత విశ్వాసంగా చెప్పారో అర్థం అవుతుంది. అంతేకాదు కేవలం స్వల్ప సమయంలోనే ఈ మాటలు అక్షరసత్యాలయ్యాయి.

ఒకరోజు ప్రవక్త (స) ప్రాతః కాలాన్నే లేచి నగర పర్యటనకు బయలుదేరారు. ప్రతి వీధి, ప్రతి సందు తిరిగారు. తన సందేశాన్ని అందరికీ ప్రకటిస్తూ వెళ్ళారు. కాని ఏ ఒక్కరు ఆయన మాట వినలేదు. ఎవరూ ఆయనతో మాట్లాడలేదు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఉద్యమాన్ని అణచడానికి అన్ని విధాల ప్రయత్నించి, చివరకు హింసాత్మక పద్ధతులు కూడా అవలంబించి విఫలమైన ఖురైషులు ఇక ప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)ను పట్టించుకోరాదని నిర్ణయించారు. కాబట్టి ప్రవక్త (స)ను చూసిన వెంటనే ప్రతిఒక్కడు ముఖం తిప్పుకుని గబగబ వెళ్ళిపోసాగాడు. కొందరు అల్లరి మూకలు ఆయన్ను అపహాసిస్తూ కించపరుస్తూ తిరగసాగారు. ప్రవక్త (స) బరువైన హృదయంతో ఇంటికి మళ్ళారు. ఈ సంఘటన తర్వాత ప్రవక్త (స) మక్కా పట్ల చాలా నిరాశ చెందారు. ఇక్కడ జ్ఞానజ్యోతులేవీ ప్రకాశించే అవకాశం లేని దట్టమైన దీకటి అలుముకుందని అనుకున్నారు. అందువల్ల ప్రవక్త (స) మక్కా పరిసర ప్రాంతాలకు వెళ్ళి సత్యసందేశ ప్రచారం చేయాలని అనుకున్నారు. అలా ప్రవక్త (స) ఎన్నుకున్న మొదటి ప్రాంతం తాయిఫ్. ఆ ప్రాంతం సన్యశామలమైంది. పండ్ల తోటలు, పచ్చని పొలాలతో కళకళలాడుతుంది. అక్కడ ప్రజలు సుఖసంతోషాలతో సౌభాగ్యవంతమైన జీవితం గడుపుతున్నారు. కాబట్టి ప్రవక్త (స) తనతో పాటు జైద్ బిన్ హారిసాను వెంటబెట్టుకుని కాలినడకన తాయిఫ్ బయలుదేరారు. దారిపొడవునా ఆయన ధర్మప్రచారం చేస్తూ వెళ్ళారు. తాయిఫ్ చేరుకున్న తర్వాత అక్కడ సాఖిఫ్ తెగ నాయకులను కలిశారు. వారు ముగ్గురు సోదరులు. అబ్ద్ యాలిల్, మసూద్, హబీబ్లు. వారితో కలిసి ప్రవక్త (స) తన ఉద్యమం గురించి, సత్యసందేశం గురించి వివరించారు. తన ఉద్యమంలో వారి సహకారాన్ని కోరారు. తన సందేశాన్ని స్వీకరించమని చెప్పారు. కాని ఆ ముగ్గురు సోదరుల ప్రతిస్పందన విషపుబాణాల మాదిరిగా ఆయన్ను తాకింది.

అందులో ఒకడు “నిజంగా దేవుడు నిన్ను పంపి ఉంటే దేవుడు కాబాగృహం పై వస్త్రం చిరిగిపోవాలని కోరుకున్నట్లే” అన్నాడు.

రెండవ వాడు “దేవుడు తన ప్రవక్తగా నీ కన్నా మెరుగైన వ్యక్తిని ఎన్నుకోలేక పోయాడా?” అని పరిహాసించాడు.

మూడవవాడు “దేవుని తోడు, నీతో నేను మాట్లాడను. నీవు చెప్పినట్లు నువ్వు దేవుని ప్రవక్తవే అయితే నీతో మాట్లాడడం అమర్యాద అవుతుంది. ఒకవేళ నువ్వు ప్రవక్తవని అబద్ధాలు చెబుతున్నట్లయితే నువ్వు మాట్లాడదగిన వ్యక్తివి కాదు.” అన్నాడు.

ఈ సమాధానాలు ప్రవక్త (స)ను తీవ్ర ఆగ్రహానికి గురిచేశాయి. కాని ఆయన తన కోపాన్ని అదుపు చేసుకుంటూ తనతో చెప్పిన మాటలు ఇతరులకు చెప్పవద్దని అన్నారు. కాని ఆ ముగ్గురు మూర్ఖులు అంతటితో ఊరుకోలేదు. అల్లరిమూకలను రెచ్చగొట్టారు. తమ నౌకర్లను, బానిసలను ఆయనపై ఉసిగొల్పారు. ప్రవక్త (స)ను పట్టణం బయటకు తరిమికొట్టమని ఆదేశించారు. అల్లరిశక్తులు రెచ్చిపోయాయి. వాళ్ళు ప్రవక్త (స)ను దుర్భాషలాడుతూ ఆయనపై రాళ్ళు రువ్వడం ప్రారంభించారు. ఆయన కాళ్ళపై రాళ్ళు విసరసాగారు. దుర్భాషలతో నిందించసాగారు. ప్రవక్త (స) శరీరం రాతిదెబ్బలకు రక్తం ఓడసాగింది. ఆయన నడవడానికి కూడా ఓపికలేక కూర్చుండిపోయారు. వాళ్ళు ఆయన్ను పట్టుకుని లేపి మరలా రాళ్ళు విసిరికొట్టారు. ఆయన కాళ్ళు, పాదరక్షలు రక్తంతో తడిసిపోయాయి. ఈ తమాషా చూడ్డానికి జనం గుంపులు గుంపులుగా పోగయ్యారు. ఆ గుంపు ఆయన్ను ఉత్సాహంతో వరకు తరుముతూ వచ్చారు. ఉత్సాహంతో రబీయా కుమారులు. ఆ తోటలోకి చేరుకున్న తర్వాత ప్రవక్త (స) ఒక ద్రాక్షతీగ ఆసరాగా పట్టుకుని ప్రార్థనలు చేసి దేవుని ఇలా వేడుకున్నారు.

“ఓ దైవమా! నేను వీరి వద్దకు ఒంటరిగా వచ్చాను. నిస్సహాయంగా, ఎలాంటి వనరులు లేకుండా వచ్చాను. నీవు కరుణామయుల్లో కెల్లా కరుణామయుడివి. నిస్సహాయులకు, బలహీనులకు నీవే పోషకుడివి. నా పట్ల తీవ్రద్వేషంతో ఉన్న అజ్ఞాత శత్రువుకు అప్పగించినా లేక నా వ్యవహారాలపై ఆధిపత్యం ఉన్న శత్రువుకు అప్పగించినా నీవే నా ప్రభువువి. నీ అభిశాపం నాపై లేకుంటే వీటన్నింటినీ నేను లక్ష్యపెట్టను. నీ రక్షణ నాకు అత్యుత్తమ రక్షణ. నీ ఆగ్రహం, నీ అభిశాపాల నుంచి నేను నీ శరణు కోరుతున్నాను. నీ శరణు సమస్త అంధకారాన్ని దూరం చేస్తుంది. అన్ని ప్రాపంచిక వ్యవహారాలను చక్కబెడుతుంది. నేను నీ అభీష్టాన్ని, నీ ప్రసన్నతను కోరుతున్నాను. నీ నుంచి తప్ప మరెక్కడి నుంచి ఎలాంటి శక్తి, బలమూ లభించదు”

ఈ లోగా ఈ తోట యజమానులు, వారు జరిగిన సంఘటనలంతా చూశారు, వారు ఆ తోటకు చేరుకున్నారు. తమ క్రయిస్తవ బానిస అద్దాస్ కు ఇచ్చి ప్రవక్త (స)

కోసం కొన్ని ద్రాక్షపండ్లు పంపించారు. అద్దాస్ ఆ ద్రాక్షలను ప్రవక్త (స)కు సమర్పించాడు. ప్రవక్త (స) వాటిని “దేవుని పేరుతో” అంటూ స్వీకరించారు. అద్దాస్ ప్రవక్త (స) ముందు కూర్చుని నగర ప్రజలకు ఆయన బోధించిన మతధర్మం గురించి చెప్పమన్నాడు. ప్రవక్త (స) అతడితో నీ స్వస్థలం ఏది? నీ ధర్మం ఏమిటి? అని ప్రశ్నించారు. అతను జవాబిస్తూ తాను నైనెవాకు చెందినవాడినని, క్రయిస్తవుడినని జవాబిచ్చాడు. ప్రవక్త (స) అతనితో “నీవు మత్తా కుమారుడు యూనుస్ ప్రవక్త (అస)కు చెందిన పవిత్రమైన నగరానికి చెందినవాడివి.” అన్నారు. అద్దాస్ ఆశ్చర్యంగా మత్తా కుమారుడు యూనుస్ ప్రవక్త గురించి మీకెలా తెలుసని ప్రశ్నించాడు. ప్రవక్త (స) జవాబిస్తూ “ఆయన నా సోదరుడు. ఆయన ఒక ప్రవక్త. నేను కూడా ప్రవక్తను” అన్నారు. ఇది వినగానే అద్దాస్ ప్రవక్త (స) పాదాలను కళ్ళకు అడ్డుకున్నాడు. అతను తిరిగి వచ్చిన తర్వాత అతడి యజమానులు మతధర్మాన్ని కించపరిచాడని ఆగ్రహించారు. అద్దాస్ వారికి జవాబిస్తూ “దీని కన్నా ఈ ప్రపంచంలో ఉత్తమమైనది లేదు. ఆయన నాతో చెప్పిన విషయం ఒక ప్రవక్తకు తప్ప మరెవ్వరికి తెలిసే అవకాశం లేదు.” అన్నాడు.

తాయిఫ్ నుంచి ప్రవక్త (స) నల్లాకు చేరుకున్నారు. అక్కడ కొంత సమయం ఉన్నారు. అక్కడి నుంచి హీరా గుహకు చేరుకున్నారు. అక్కడి నుంచి ముతీమ్ బిన్ ఆదికి సమాచారం పంపి అతడి రక్షణ కోరారు. అరబ్బు సంప్రదాయం ప్రకారం రక్షణ కోరినవాడు శత్రువు అయినా సరే తిరస్కరించడానికి వీలు లేదు. కాబట్టి ముతీమ్ వెంటనే తన కుమారులను ఆయుధాలతో వెళ్ళి ప్రవక్త (స)ను కాబా గృహానికి తీసుకురావలసిందిగా ఆదేశించాడు. ఆ వెంటనే అతను ఒక ఒంటెపై ఎక్కి తాను ప్రవక్త (స)కు రక్షణ ఇచ్చినట్లు ప్రకటన చేశాడు.

ప్రవక్త (స) అధిక రక్తస్రావం వల్ల తెలివితప్పి పడిపోయినప్పుడు ఆయన్ను జైద్ బిన్ హారిసా తన భుజాలపై ఎత్తుకుని తీసుకువచ్చారు. దారిలో ఆయన ప్రవక్త (స)తో తాయిఫ్ ప్రజలను శపించమని కోరారు. ప్రవక్త (స) జవాబిస్తూ, నేనెందుకు వారిని శపించాలి. వారు ఇప్పుడు ఇస్లామ్ స్వీకరించకపోయినా వారి తర్వాతి తరాలు తప్పక ఇస్లామ్ స్వీకరిస్తాయి అన్నారు.

తాయిఫ్ లో ఎదురైన దుర్ఘటన అత్యంత దుర్భరమైనది. శారీరకంగాను, మానసికంగాను ఆయన చిత్రహింసను అనుభవించారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లోనే సాధారణంగా ప్రవక్త (స)కు దైవిక సహాయం లభించేది. దివ్యఖుర్ఆన్ ఈ సందర్భంగా ఇలా పేర్కొంది

“వారిపై ఆపదలు, ఎనలేని వ్యధలు విరుచుకుపడ్డాయి. వారు కుదిపివేయ బడ్డారు. చివరకు అప్పటి ప్రవక్త, విశ్వాసులైన అతని అనుచరులు “అల్లాహ్ సహాయం ఇంకా ఎప్పుడొస్తుంది” అని ఆక్రోశించారు. అప్పుడు, “అదిగో అల్లాహ్ సహాయం సమీపంలోనే ఉంది”(అని వారిని ఓదార్చడం జరిగింది)”
(దివ్యఖుర్ఆన్ 2 : 214)

స్వర్గారోహణ

తాయిఫ్ కు బదులుగా దేవుడు ప్రవక్త (స)కు స్వర్గారోహణ సౌభాగ్యం ప్రసాదించాడు. ప్రవక్త (స)ను దేవుడు తన సమక్షానికి పిలుచుకున్నాడు. అక్కడ వాస్తవాలను, యదార్థాలను తన కళ్ళతో చూసే అవకాశాన్ని కల్పించాడు. స్వర్గారోహణ ఉదంతాన్ని దివ్యఖుర్ఆన్ లో స్పష్టంగా ప్రస్తావించడం జరిగింది. ఈ వివరణలను బట్టి మనకు తెలిసేదేమంటే “సత్యం అరుదెంచింది.. అసత్యం అంతరించింది” అని ఆయనకు తెలియజేయడం జరిగింది. ప్రవక్త (స) మక్కా నగరాన్ని వదిలి వెళ్ళే పరిస్థితి రావచ్చు కాని, ఆయన శత్రువులు కూడా అక్కడ ప్రశాంతంగా ఎక్కువ కాలం ఉండలేరని కూడా ఆయనకు స్పష్టం చేయడం జరిగింది. అంతేకాదు ఆయనకు వలస వెళ్ళే ప్రార్థనను కూడా నేర్పడం జరిగింది. అది ఈ విధంగా ఉంది. “ఓ ప్రభూ! నన్ను ప్రస్తుత దశ నుంచి సత్యద్వారం ద్వారా బయటకు తీయి. నేను సత్యద్వారం నుంచి ప్రవేశించేలా చేయి. నీ సమక్షం నుంచి నీ సహాయాన్ని, నీ అధికారాన్ని నాకు ప్రసాదించు.” అని వేడుకున్నారు. వలస తర్వాతి కాలం ప్రాబల్యం వహించే కాలమని, అధికారం పొందే కాలమని ఈ భవిష్యవాణిలో సూచనప్రాయంగా తెలియజేయడం కూడా కనబడుతుంది. అంతేకాదు, ఇస్లామీయ రాజ్యానికి సంబంధించిన మౌలిక సూత్రాలను కూడా ఇక్కడ తెలియజేయడం జరిగింది. ఈ మౌలిక సూత్రాల పునాదులపై కొత్త సమాజాన్ని, కొత్త సంస్కృతిని నిర్మించాల్సి ఉంది. అయితే అధికారం పొందిన తర్వాత ఇస్రాఘీల మాదిరిగా దారి తప్పరాదన్న హెచ్చరిక కూడా ఇక్కడ కనబడుతుంది. దివ్యఖుర్ఆన్ లోని రెండవ సూరాలో ఇవన్నీ కనబడతాయి.

తాయిఫ్ సంఘటనకు, మదీనా వలసపోవడానికి మధ్య అతి ముఖ్యమైన సంఘటన స్వర్గారోహణ. ఈ సంఘటన గురించి తెలిసిన తర్వాత మక్కాలో సంచలనం చెలరేగింది. ప్రవక్త (స) బహిరంగంగా ఈ సంఘటన గురించి ప్రజలకు ప్రకటించారు. అంతేకాదు తాను చూసిన దృశ్యాలను వివరించారు. జెరుసలేం

వెళ్ళడానికి సంబంధించి ఖచ్చితమైన ఆధారాలను కూడా తెలియజేశారు. ఆ తర్వాత ఆయన చెప్పిన మాటలన్నీ నిజమని రూఢి అయ్యాయి.

మక్కా ప్రజల పట్ల నిరాశ చెందిన ప్రవక్త (స)కు తాయిఫ్ మరింత నిరాశ కలిగించింది. ఆ పరిస్థితుల్లో మదీనా నుంచి వచ్చిన వార్తలు ఉత్సాహాన్నిచ్చాయి. మదీనా ఇస్లామీయ ఉద్యమానికి కేంద్రంగా మారడానికి సిద్ధంగా ఉందని, ఇస్లామ్ ప్రవక్త (స)కు ప్రధాన వేదికగా మారడానికి సిద్ధంగా ఉందని తెలిసింది. ముహమ్మద్ (స) ప్రవక్తగా నియమించబడిన పదకొండవ సంవత్సరం మదీనా నుంచి ఆరుగురు సభ్యుల ప్రతినిధి బృందం వచ్చింది. ప్రవక్త (స)ను కలిసిన ఈ ప్రతినిధి బృందం ప్రవక్త (స)కు మద్దతుగా ఉంటామని ప్రతిజ్ఞ చేసింది. మరుసటి సంవత్సరం వస్తామని మంది ప్రతినిధుల బృందం ఆయన్ను కలిసి విస్తృతంగా చర్చలు జరిపి, తాము ప్రవక్త (స)తో ఉంటామని ప్రతిజ్ఞ చేసింది. ఈ ప్రతిజ్ఞ ఇస్లామీయ చరిత్రలో అకాబా ప్రతిజ్ఞగా ప్రసిద్ధి పొందింది. ఆ తర్వాత హజ్ యాత్ర సందర్భంగా మరో పెద్ద ప్రతినిధి బృందం వచ్చి ప్రవక్త (స)ను రహస్యంగా రాత్రిపూట కలుసుకుని చర్చలు జరిపింది. ఈ చర్చల్లో ఒక పూర్తి స్థాయి రాజకీయ ఒప్పందం కుదిరింది. మదీనా ప్రజలు ఇస్లామ్ కోసం అవసరమైతే యావత్తు ప్రపంచంతో శత్రుత్వానికి సిద్ధం అంటూ ప్రతిజ్ఞ చేశారు. ఇది రెండవ అకాబా ప్రతిజ్ఞగా పేరుపడింది. మదీనా ప్రజలు ఆ తర్వాత అన్యాయులుగా పిలువబడ్డారు.

మక్కాకు వీడ్కోలు

మక్కాలో వ్యతిరేకత, అణిచివేత, దౌర్జన్యాలు నానాటికి మితిమీరిపోతున్న పరిస్థితుల్లో స్వర్గారోహణ వంటి అసాధారణ, మహోన్నత సంఘటన చోటుచేసుకోవడంతో ప్రవక్త (స)కు ఈయన అనుచరులకు కొత్త బలం లభించింది. ఆ తర్వాత మదీనా నుంచి వచ్చిన ప్రతినిధి బృందాల ప్రతిజ్ఞ కొత్త ఉత్సాహాన్నిచ్చింది. మక్కాలో పరిస్థితి భరించరానిదిగా తయారైంది. ఇస్లామీయ ఉద్యమానికి కేంద్రంగా నిలబడే గౌరవాన్ని మక్కా ప్రజలు కోల్పోయారు, ఆ గౌరవం ఇప్పుడు మదీనా నగరానికి దక్కింది. మక్కా కోల్పోయిందేమిటో, మదీనా పొందిన ప్రయోజనమేమిటో తర్వాత స్పష్టంగా అర్థమయ్యింది. ఈ మధ్యకాలంలో దివ్యఖుర్ఆన్ ఆదేశాలు అవతరించాయి. వలసపోయే అనుమతిని సూచనప్రాయంగా అందించే దివ్యవాణి అవతరించింది. అయితే ప్రవక్త (స) స్పష్టమైన దైవాదేశాల కోసం ఎదురుచూస్తూ మక్కాలోనే ఉన్నారు. కాని తన అనుచరులకు మదీనా వలసపోయే అనుమతి ఇచ్చారు. ఈ అనుమతి తర్వాత చాలా మంది అనుచరులు మదీనా వలసవెళ్ళారు.

అతి కొద్ది సమయంలోనే మక్కా నగరంలో చాలా ప్రాంతాలు ఖాళీ అయిపోయాయి. ఒకసారి అబూజహల్ మరికొందరితో పాటు మక్కాలోని బనూజష్ తెగ నివాసులున్న ప్రాంతం నుంచి నడిచి వెళుతూ ఖాళీ అయిపోయిన ఇళ్ళను చూసి విచారంగా “మన సోదరుడు సాధించిందేమిటి? సమాజాన్ని చిన్నాభిన్నం చేశాడు. మన సమైక్యతను ధ్వంసం చేశాడు. మన మధ్య చిచ్చుపెట్టాడని” వ్యాఖ్యానించాడు.

మక్కాలో ముస్లిములు ఎవరూ మిగలేదు. దాదాపు అందరూ మదీనా వలన వెళ్ళిపోయారు. ఖురైషులు బలవంతంగా నిర్బంధించిన ముస్లిములు, చిత్రహింసలు అనుభవిస్తున్న వారు తప్ప మరెవ్వరు మిగలేదు. ముస్లిములకు మదీనాలో ఆశ్రయం లభించిందని, ఒకరి తర్వాత ఒకరు అక్కడికి చేరుకుంటున్నారని ఖురైషులు గ్రహించారు. త్వరలో ప్రవక్త (స) కూడా తమ పట్టుకు దూరంగా మదీనా వెళ్ళిపోతారని, అక్కడ బలం కూడదీసుకుని, సైన్యాలు సమీకరించి తమపై బదులు తీర్చుకుంటారని భయపడ్డారు. కాబట్టి వారు దారుల్ నద్వా అనబడే సమావేశమందిరంలో కూర్చుని సమాలోచనలు జరిపారు. ప్రవక్త (స) విషయంలో ఏం చేయాలని తర్జనభర్జనలు పడ్డారు. చాలా ప్రతిపాదనలు వచ్చాయి. కాని దేనిపైనా ఏకాభిప్రాయం కుదరలేదు. ఒక ప్రతిపాదన ప్రకారం ప్రవక్త (స)ను గృహనిర్బంధంలో ఉంచాలి. ఆ ఇంటికి బలమైన ఇనుప తలుపులు బిగించాలి. కాని అలా చేసినా ఆయన స్వరం ఇంటి బయటకు వినబడుతుంది కాబట్టి ఆయన అనుచరులు బలం కూడదీసుకుని దాడి చేసి ఆయన్ను విడిపించుకు వెళతారని ఆ ప్రతిపాదన తిరస్కరించారు. మరో ప్రతిపాదన ఆయన్ను వెలివేయాలని, ఆయన బహిష్కరించబడి సమాజానికి బయట ఏం చేసినా ఎవరు పట్టించుకోరాదన్నది. కాని ఆయన మృదుమధుర సంభాషణలు ఇతరులపై ప్రభావం వేస్తాయి కాబట్టి ఆయన అనుచరుల సంఖ్య ఇంకా పెరుగుతుందని, వారి వల్ల చివరకు ప్రమాదం తప్పదని ఆ ప్రతిపాదనను కూడా తిరస్కరించారు. చివరకు అబూజహల్ ఒక ప్రతిపాదన చేశాడు. ప్రతితెగ నుంచి బలమైన యువకులను ఎన్నుకోవాలని, వారంతా ఖడ్గాలు ధరించి ఒక్కమృడిగా ప్రవక్త (స)పై దాడి చేయాలని, ఆవిధంగా చేస్తే ఆయనపై దాడి బాధ్యత అన్ని తెగలపై పడుతుంది కాబట్టి ప్రవక్త (స) తెగవారు ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలంటే అన్ని తెగలపై దాడికి దిగాల్సి వస్తుందని, వారు ప్రతీకారం తీర్చుకునే పరిస్థితి ఉండదని అన్నాడు. ఈ ప్రతిపాదన అందరికీ నచ్చింది. ఈ ప్రతిపాదనను అమోదిస్తూ తీర్మానం చేసుకుని ఆ సమావేశాన్ని ముగించారు. ఈ సమావేశం గురించి దివ్యఖుర్ఆన్ క్రింది విధంగా వ్యాఖ్యానించింది.

“ఆ సమయం కూడా జ్ఞాపకం తెచ్చుకో దగ్గదే ; అప్పుడు సత్య తిరస్కారులు నీకు వ్యతిరేకంగా పన్నాలు పన్నుతూ ఉన్నారు, నిన్ను నిర్బంధించాలని లేదా నిన్ను హత్య చెయ్యాలని లేదా నిన్ను దేశం నుండి బహిష్కరించాలని. వారు తమ ఎత్తులు తాము వేస్తూ ఉన్నారు. అల్లాహ్ తన ఎత్తు తాను వేస్తూ ఉన్నాడు. అల్లాహ్ అందరి కంటే బాగా ఎత్తులు వేస్తాడు.”

(దివ్యఖుర్ఆన్ 8 : 30)

మక్కాలో మిగిలిన ముస్లిముల్లో ప్రవక్త (స)కు అతిసన్నిహిత అనుచరుల్లో అబూబకర్ (రజి), హజ్రత్ అలీ (రజి) ముఖ్యులు. మదీనా వలన వెళ్ళమని స్పష్టమైన దైవాదేశాలు రాగానే ప్రవక్త (స) హజ్రత్ అబూబక్ర (రజి) ఇంటికి వెళ్ళారు. మదీనా వెళ్ళే అనుమతి లభించిందని రహస్యంగా ఆయనకు తెలియజేశారు. తాను కూడా వెంట రావడానికి అనుమతి ఇవ్వాలని అబూబక్ర (రజి) కోరారు. ప్రవక్త (స) అంగీకరించడంతో అబూబక్ర (రజి) ఎంత సంతోషించారంటే ఆయన కళ్ళల్లో ఆనందభాష్పాలు కనిపించాయి. అప్పటికే హజ్రత్ అబూబక్ర (రజి) ఈ ప్రయాణానికి రెండు ఆడ ఒంటెలను సిద్ధం చేసి ఉంచారు. వాటికి రోజు పుష్టిగా మేత పెడుతూ ప్రయాణానికి తట్టుకునేలా పోషిస్తున్నారు. ఆ రెండు ఒంటెల్లో ఏదో ఒక ఒంటె కానుకగా తీసుకోవాలని ప్రవక్త (స)ను కోరారు. కాని ప్రవక్త (స) కానుకగా కాదు, ఒక ఒంటెను కొంటానని అన్నారు. ఒక ఒంటెను ఎన్నుకుని దానికి వెల చెల్లించారు. ఆ ఆడ ఒంటె పేరు జదా. దైవాదేశాలకనుగుణంగా ప్రవక్త (స) ఆ రాత్రి తన ఇంట నిద్రించలేదు. తన పడకపై ఎలాంటి భయం లేకుండా నిద్రించాలని హజ్రత్ అలీ (రజి)ను కోరారు. విచిత్రమేమంటే మక్కా ప్రజలు చాలా మంది తమ వస్తువులు, సంపద దాచి పెట్టమని ప్రవక్త (స) వద్దనే ఉంచేవారు. ఆయా వస్తువులు, సంపద ఎవరెవరివో హజ్రత్ అలీ (రజి)కు వివరించి వాటన్నింటినీ ఎవరివి వారికి అప్పగించాలని ఆదేశించారు. ఈ పని ముగించుకుని ఆయన అబూబక్ర (రజి) ఇంటికి వచ్చారు. ఆయన కుమార్తె అస్మా తన నడుంకు కట్టుకున్న దట్టీని చింపి ఒక చివర కొంత ఆహారాన్ని కట్టారు. మరో చివర నీటితిత్తిని కట్టి ఇచ్చారు. ఆ రాత్రి చీకటిలో వారిద్దరు మదీనావైపు ప్రయాణమై వెళ్ళిపోయారు.

ఆ విధంగా మానవాళికి మహాపాపకారి ఆ రోజు మక్కాను వదలి వెళ్ళే పరిస్థితి వచ్చింది. చిన్నప్పటి నుంచి తాను తిరిగిన వీధులను, ప్రాంతాలను వదిలి ఆయన మదీనా వైపు తరలిపోయారు. ఆ నగరాన్ని ఆయన అమితంగా ప్రేమించారు. అక్కడనే ఆయన తన సత్యసందేశాన్ని ప్రకటించారు. ఫలితంగా తీవ్ర అణిచివేతను,

దౌర్జన్యాలను భరించారు. తాను అనేకసార్లు సాష్టాంగపడిన తన ప్రజల సంక్షేమం కోసం ప్రార్థించిన ఆధ్యాత్మిక కేంద్రాన్ని వదిలి ఆయన వెళ్ళిపోతున్నారు. దైవాభీష్టం అలా ఉంది. ఆయన చేపట్టిన ఉద్యమానికి ఈ త్యాగం అవసరం. ఆయన దైవాభీష్టానికి తలవంచి సంతోషంగా మక్కానగరాన్ని వదిలి మదీనావైపు అడుగులేశారు. మక్కాను వదిలే ముందు ఆయన ఒకసారి కాబాగృహాన్ని చూశారు. “దేవుని తోడు, దేవుని దృష్టిలో అత్యంత పవిత్రమైన ప్రదేశం నువ్వే నేను తప్పనిసరిగా వెళ్ళే పరిస్థితి లేకపోతే ఎన్నటికి నిన్ను వదిలి వెళ్ళేవాడిని కాదు” అన్నారు.

దారి చూపడానికి అబ్దుల్లా బిన్ ఉరైఖత్ను నియమించుకున్నారు. అయితే ఏ వైపుగా వెళ్ళాలన్నది ప్రవక్త (స) స్వయంగా నిర్ణయించారు. ఈ ప్రయాణీకులు సౌర్ గుహలో మూడు రోజులు తలదాచుకున్నారు. అబూబక్రీ (రజి) కుమారులు అబ్దులా బిన్ అబూబక్రీ రోజు అక్కడికి తన మేకలు మేపడానికి తీసుకొచ్చేవారు. రాత్రి చీకటిలో ప్రవక్త (స) తదితరులు ఆ మేకల పాలను తీసుకునేవారు.

ప్రవక్త (స)పై దాడి చేయడానికి ఆ రోజు రాత్రంతా శత్రువులు ఇంటి బయట కాపువేసి ఉన్నారు. కాని ప్రవక్త (స) వెళ్ళిపోయారని తెలిసి అక్కడ ఉన్న హజ్రత్ అలీపై తమ కోపం వెళ్ళగక్కి అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోయారు. ఆ వెంటనే ఖురైషులు ప్రవక్త (స)ను వెంటాడడానికి బృందాలను పంపించారు. ప్రవక్త (స)ను నిర్బంధించిన వారికి 100 ఒంటెల బహుమానం ప్రకటించారు. ప్రవక్తను కాని, ఆయన అనుచరుడిని కాని సజీవంగా లేదా నిర్జీవంగా పట్టుకున్న వారికి 100 ఒంటెల బహుమతి. ఈ బహుమతి కోసం ఆశపడి చాలా మంది ప్రవక్త (స)ను వెంటాడుతూ బయలుదేరారు. ఇలా వెంటడించిన బృందాల్లో ఒకటి సౌర్ గుహ వరకు చేరుకుంది. ఆ బృందం గుహ ముఖద్వారం వరకు రావడంతో అబూబక్రీ (రజి) భయపడ్డారు. ప్రవక్త (స) ఆయన్ను శాంతపరుస్తూ “భయం లేదు, మనతో దేవుడు ఉన్నాడు” అన్నారు. సౌర్ గుహ ముఖద్వారం వరకు వచ్చిన శత్రువులు గుహలో చూడకుండానే తిరిగి వెళ్ళిపోయారు. గుహ నుంచి బయటకు వచ్చిన తర్వాత ప్రవక్త (స) సముద్రపు ఒడ్డు నుంచి దూరపు దారిన మదీనాకు ప్రయాణమయ్యారు. ఆ విధంగా తనను వెంటడిస్తున్న శత్రువులకు చిక్కకుండా ముందుకు సాగారు. ప్రవక్త (స)ను పట్టుకుంటే 100 ఒంటెలు లభిస్తాయన్న ఆశతో సురఖా బిన్ జుషామ్ ఈ దూరపు దారిన ప్రవక్త (స) వెళతారన్న అంచనాతో అటే రాసాగాడు. ప్రవక్త (స)ను ఆయన అనుచరుడిని చూడగానే తన గుర్రాన్ని పరుగులు పెట్టించాడు. కాని హఠాత్తుగా గుర్రం కాళ్ళు ఇసుకలో దిగబడిపోయాయి. గుర్రం కాళ్ళు ఇసుక నుంచి బయటకు రావడం లేదు. భయపడిపోయిన సురఖా క్షమాపణ కోరుకున్నాడు. పశ్చాత్తాపపడ్డాడు.

అధ్యాయం - 3

మదీనాలో జీవితం - మలుపు తిరిగిన చరిత్ర

మదీనాలో ప్రవక్త (స) జీవితం గురించిన వివరాలు చర్చించే ముందు, అక్కడకు ప్రవక్త (స) చేరుకోక ముందు ఎలాంటి పరిస్థితులున్నాయో ఒక్కసారి ఖుష్టంగా మాట్లాడుకోవడం అవసరం. అక్కడ యూదుల వాదలు ఉండేవి. ఈ నగరాన్ని యస్రీబ్ అని పిలిచేవారు. యూదుల జనాభా అక్కడ పెరగడం వల్ల రాజకీయంగా కొత్త అధికార కేంద్రాలు ఏర్పడ్డాయి. వాళ్ళు కొన్ని కోటలు కట్టుకున్నారు. కాబట్టి ఆ ప్రాంతమంతా యూదుల ఆక్రమణలో, వారి అదుపులో ఉండేది. అక్కడి జనాభాలో మరో ముఖ్యమైన వర్గం అస్సారులది. వీళ్ళ పూర్వీకుడు ఖచ్చోన్. ఈరాన్ జలప్రళయం తర్వాత అక్కడి నుంచి చెల్లాచెదదైన ప్రజల్లో ఇద్దరు సోదరులు ఔస్, ఖజేరజ్జేలు మదీనా వచ్చి ఇక్కడ స్థిరపడ్డారు. ఇంకా కొంతమంది అక్కడకు వచ్చి స్థిరపడి ఉండవచ్చు. కాని మదీనా జనాభాలో ఈ ఇద్దరు సోదరుల సంతానమే ఎక్కువ. ప్రారంభంలో ఔస్, ఖజేరజ్జే తెగలు యూదులకు కాస్త దూరంగానే ఉండేవి. కాని అక్కడ యూదుల ప్రాబల్యం ఎక్కువ ఉండడం వల్ల యూదులతో శాంతి ఒప్పందం చేసుకుని వారి అధీనంలో ఉండడానికి ఒప్పుకోవలసి వచ్చింది. ఆ తర్వాత యూదుల్లో ఫత్ యూస్ అనే ఒక తెగ నాయకుడు కామంతో కళ్ళు మూసుకుపోయి కొత్త నియమం తీసుకు వచ్చాడు. పెళ్ళయిన ప్రతి నూతన వధువు మొదటి రాత్రి తనతో గడపాలన్నాడు. ఎవరూ దీనికి వ్యతిరేకించలేకపోయారు. కాని మాలిక్ బిన్ అలీజా తిరగబడ్డాడు. ఫత్ యూస్ ను చంపి సిరియా పారిపోయాడు. సిరియా పాలకుడు అబూ జబ్లా. అతనికి ఈ కథంతా తెలిసింది. యూదుల దురాగతాల గురించి తెలిసి అబూ జబ్లా మండిపడ్డాడు. అతడి సైన్యాలు మదీనాపై దండెత్తి వచ్చాయి. ఈ యుద్ధంలో చాలా మంది యూదులు చంపబడ్డారు. మిగిలిన వాళ్ళు లొంగిపోయారు. ఈ యుద్ధం తర్వాత యూదుల ప్రాబల్యం అంతరించింది. సిరియా రాజు అస్సారులకు కానుకలు ప్రసాదించాడు. అస్సారుల ప్రాబల్యం పెరిగింది.

కాని అస్సారుల్లో సమైక్యత లేకపోవడం వల్ల ఔస్, ఖజేరజ్జే తెగల మధ్య